

Ο Η Λ Ι Ο Σ

Εβδομαδιαία

Εφημερίδα παιδική

Επιδείκνεται

ΕΤΟΣ Δ'
ΑΡΙΘ 26

ΕΙΣ ΤΑ ΒΑΘΗ ΤΩΝ ΤΡΟΠΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ
ΔΡΑΧΜΑΙ 5

ΜΙΑ ΠΡΟΟΔΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΓΟΠΟΙΪΑΝ

Από έτων ή βιομηχανική χημεία ασχολείται με την ανακάλυψιν ψυγείων μεταφερομένων ευχερώς. Μέχρι τουδε έχρησιμοποιήθη διά των σκοπόν αυτών ο λεγόμενος σκληρός πάγος, ο οποίος όμως πέραν των 48 ωρών αναδίδει καπνούς και είναι ακατάλληλος προς χρησιμοποίησιν.

Τελευταίως το πρόβλημα ελύθη υπό του Αμερικανού χημικού Σέρτον ασχολουμένου με την βιομηχανίαν των ψυγείων επί 11 συνεχή έτη. Οβίος από έτων ανέκαλυψε ψυκτικήν ουσίαν αλλά δεν ήδύνατο να την καταστήσῃ έπαρκώς σταθεράν ώστε να είνε έφικτή ή εισαγωγή της εις το έμπόριον. Ήδη ανηγέθη ότι αι έρευναι του επέβησαν υπό έπιτυχίας και ότι ή ανακαλυφθείσα ύπ' αυτού γημική οσία εις την όποιαν εδόθη το ήνομα «ταχυψυκτήρ», έχει την μορφήν λευκής σκόνης. Ο Σέρτον δεν απέκαλυψε το μυστικόν της έπινοήσεώς του, περιορισθείς νò δηλώσῃ ότι την ύσιν αυτής αποτελεί ή διανοηρακική σόδα. Ο «ταχυψυκτήρ» αναμειγνύομενος με το ύδωρ υποβιβάζει έντός ενός λεπτού την θερμοκρασίαν από 15 βαθμούς υπέρ το μηδέν εις τους 8 υπό το μηδέν, ενώ ή συνήθης θερμοκρασία του πάγου του έμπορίου είνε 0 βαθμίδων. Δεδομένου ότι μία λίτρα της νέας ουσίας παράγει 50 χιλιόγραμμα πάγου είνε αυτονόητον ότι πρόκειται περί σημαντικού κέρδους, όλα δέ αι άμερικανικά έταιρία προς οικονομίαν χώρου απέφασαν να εισαγάγουν την νέαν ψυκτικήν ουσίαν εις τά άεροπλάνα των προς οικονομίαν πολυτίμου βάρους.

Οι Χρηματιστηριακοί κύκλοι
δέν είνε πάντοτε καλώς πληροφορημένοι.

Το πολύ κοινόν έχει την γνώμην ότι οι κύκλοι των μεγάλων Χρηματιστηρίων, όπως π.χ. της Ουώλ Στρήτ εν Νέα Υόρκη, το όποιον έχει την μεγαλύτεραν κίνησιν αξιών εν τώ κόσμω, είνε πάντοτε καλώς πληροφορημένοι επί των διαφόρων μεγάλων ζητημάτων. Διαρχουν εν τούτοις περιπτώσεις, κατά τάς όποιās διεψεύσθη παραγωδώς ή Ουώλ Στρήτ, εις την όποιαν, έννοείται, στοιχηματίζουν όχι μόνον επί των διεθνών νομισμάτων και των διαφόρων χρεωγράφων και αξιών αλλά και επί των πάσης φύσεως Πολιτικών, άθλητικών ή άλλων γεγονότων. Ούτω κατά τάς έκλογάς του 1932 κατά τάς όποιās εξέλεγη το πρώτον Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών με σοβαράν πλειοψηφίαν ο Φραγκλινος Ρούζβελτ, εις την Ουώλ Στρήτ έστοιχηματίζουν υπέρ του αντιπάλου του, άλλοτε Προέδρου Χούβερ με αναλογία 5 υπέρ του Ρούζβελτ και 7 υπέρ του Χούβερ.

ΤΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΝ
ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ός γνωστόν, εις τάς Ηνωμένας Πολιτείας ή διάδοσις του αυτοκινήτου είνε τόσο μεγάλη, ώστε υπολογίζεται ότι εις κάθε πέντε άτομα του πληθυσμού αναλογεί έν αυτοκίνητον. Κατά συνέπειαν, δέν υπάρχει σχεδόν οικογένεια, ή όποια να μήν διαθέτῃ αυτοκίνητον. Η τεραστία αυτή διάδοσις του αυτοκινήτου, εκ παραλλήλου με την ευρύτατην χρησιμοποίησιν του σε ροτάνου ως συγκοινωνιακού μέσου διά τάς μεγάλας απόστάσεις, έδημιούργησαν τρομεράν κρίσιν των σιδηροδρόμων. Πρέπει δέ να τονισθῇ ότι το σιδηροδρομικόν δίκτυον των Ηνωμένων Πολιτειών είνε εκ των πληρεστέρων του κόσμου. Προς αντιμετώπισιν του προβλήματος προετάθησαν διάφοροι λύσεις. Το ζήτημα είνε να αυξηθῇ ή κίνησις, δηλαδή να προσελκυθουν έπιβατικά υπό των σιδηροδρομικών εταιριών και να καταστή ούτω δυνατή ή πύκνωσις της κινήσεως των άμαξοστοιχιών, εις τρόπον ώστε να είνε συμφερούσα ή εκμετάλλευσις των γραμμών. Οι υρόμδιοι οικονομικοί κύκλοι τονίζουν ιδίως ότι ή σιδηροδρομική κρίσις επιδρά επί της όλης οικονομικής άκμης της βοραιοαμερικανικής Όμοσπονδίας, διότι εις τάς σιδηροδρομικάς έπιχειρήσεις έχουν διατεθῇ 25 δισεκατομμύρια δολάρια, τά κεφάλαια δέ αυτά παραμένουν νεκρά και χωρίς απόδοσιν.

Ός είναι φυσικόν, το τεράστιον του το ποσόν έχει διατεθῇ από τραπεζιτικά συγκροτήματα και άλλας χρηματιστικάς έπιχειρήσεις, οι όποιας έφασον δέν είνε δυνατόν να άποκομίσουν κέρδη χωλαίνουσιν, συγχρόνως δέ ύλόκληρος στρατιά υπαλλήλων των σιδηροδρομικών έπιχειρήσεων άπειλείται από άνεργίαν προς θλάσθην της όλης οικονομικής άκμης του τόπου. Μεταξύ των προτεινομένων λύσεων μία όφειλομένη εις τον ύπουργόν του έμπορίου κ. Χόπκινς, παρουσιάζει τάς μεγαλύτερας πιθανότητας έπιτυχίας. Ο κ. Χόπκινς προτείνει την ένοποίησιν των τιμολογίων όλων των σιδηροδρομικών έπιχειρήσεων και την μείωσιν της τιμής των εισιτηρίων εις το έλάχιστον. Επίσης φρονεί ότι δλόκληρος ή χώρα, ή όποια σημειωτέον έχει έκτασιν κατά τι μικροτέραν ύλοκλήρου της Εύρώπης, πρέπει να διαιρεθῇ εις πέντε περιφέρειας, αι συγκοινωνίαι δέ μεταξύ όλων των κέντρων μιάς και της αυτής περιφέρειας να έχουν ενιαίαν τιμήν εισιτηρίου. Συγκεκριμένως διά να μεταφέρωμεν το παράδειγμα εις την Ελλάδα, το εισιτήριον ύπ' Αθηνών εις Πατρας θα τιμάται όσον και το άπ' Αθηνών εις Καλάμας, όπως και το άπό Πατρών εις Καλάμας, έφόσον φυσικά όλα τά κέντρα αυτά θα λογίζονται υπαγόμενα εις μίαν περιφέρειαν. Ός κατωτάτη τιμή εισιτηρίου (γ' θέσις) έντός μιάς και της αυτής περιφέρειας, όρίζεται έν δολάριον μόνον, πρέπει δέ να σημειωθῇ ότι έκάστη περιφέρεια θα έχῃ την έκτασιν τριών ή τεσσάρων εκ των μεγάλων Κρατών της Εύρώπης. Μεταξύ δύο παρακειμένων εκ των πέντε περιφερειών ή τιμή του εισιτηρίου θα είνε δύο

ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ
ΑΠΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ

Το καουτσούκ, το όποιον, ως γνωστόν, εξαγεται ως φυσικόν προϊόν από τον ρητινώδη χυμόν του φυτού κομμιόδενδρον, των διακεκαυμένων κλιμάτων, έχει καταστή διά την σύγχρονον τεχνικήν μία των πλέον άπαραιτήτων πρώτων ύλων. Το κομμιόδενδρον δέν ευδοκιμεί παρά μόνον εις άρισμένας τροπικάς χώρας, κατά συνέπειαν δέ τά Κράτη τά όποια δέν έχουν άποικίας ή δέν έχουν γενικώς εδάφη εις τον Ισημερινόν, δέν έχουν την σημαντικήν αυτήν πρώτην ύλην. Μεταξύ των μεγάλων βιομηχανικών χωρών, αι όποια είνε υποχρεωμένα να προμηθεύονται έξωθεν το καουτσούκ, είνε και αι Ηνωμένας Πολιτεία, συνεπεία δέ τούτου εγένοντο και εκεί, όπως και εν Γερμανία, προσπάθειαι προς κατασκευήν διά χημικών μεθόδων συνθετικού καουτσούκ. Ήδη άγγέλλεται ότι οι Αμερικανοί έπέτυχαν την κατασκευήν συνθετικού καουτσούκ από το πετρέλαιον πρώτων ύλων που άφθονού εις τάς Ηνωμένας Πολιτείας. Η άμερικανική προσπάθεια απέδωσεν άποτέλεσμα καλύτερα της γερμανικής, διότι το παραγόμενον προϊόν στοιχίζει το ήμισυ του γερμανικού, το όποιον παρασκευάζεται από οινόπνευμα. Ούτω, ενώ το γερμανικόν συνθετικόν καουτσούκ, εις το όποιον εδόθη το όνομα «μπούνα» στοιχίζει 60 εκατοστά του δολαρίου κατά λίτραν, το άμερικανικόν στοιχίζει μόνον 30. Τονίζεται άκόμη ότι αν και οι Αμερικανοί διαθέτουν όλα τά μέσα διά την προμήθειαν φυσικού καουτσούκ, άφού και συνάλλαγμα διαθέτουν έν άφθονία και έχουν έμπορικάς συναλλαγάς με όλας τάς χώρας της Κεντρικής Αμερικής, όπου ευδοκιμεί το κομμιόδενδρον, θα προτιμήσουν έν τούτοις την χρήσιν του νέου συνθετικού καουτσούκ, διότι είνε καλύτερας ποιότητος έν συγκρίσει προς το φυσικόν.

δολάρια, αν δέ πρόκειται ο συρμός να διαθῇ και τάς πέντε περιφέρειας θα είναι 5 δολάρια. Κατά συνέπειαν οι Αμερικανοί θα δύνανται να ταξιδεύουν από Νέας Υόρκης εις Άγιον Φραγκίσκον, δηλαδή θα διασχίζουν δλόκληρον την Αμερικήν από άκεανού εις άκεανόν με 5 μόνον δολάρια. Διά της μεθόδου αυτής ο κ. Χόπκινς έλπίζει ότι θα προσελκυσθουν έπιβάται και θα αυξηθῇ σημαντικώς ή κίνησις των σιδηροδρομικών όχημάτων. Αν ήθελεν εφαρμολθῇ εις την Εύρώπην το άμερικανικόν σύστημα, τότε οι Αθηναίοι θα δύνανται να ταξιδεύουν μεχρι Παρισίων με τρία περίπου δολάρια, δηλαδή με 360 δραχμάς μόνον.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	
Έσωτερικού	
ΕΤΗΣΙΑ	ΔΡΑΧ. 225
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	125
Έξωτερικού	
ΕΤΗΣΙΑ	£ 1
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	Σελ. 10
ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Σταδίου 23	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Γούναρη 11	
Τηλέφωνον: 31-909	

Περιεχόμενα

Εις το τεύχος τούτο γράφουν οι κ.κ.:

ΝΟΡΜΠΕΡ ΚΑΣΤΕΡΕ, Καθηγητής της Γεωφυσικής, Πρόεδρος της Σηπταολογικής Έταιρίας της Γαλλίας: Πρώτοι τομήροι περίπατοι εις τους δαιδάλους των σπηλαίων (Σελ. 630).

Ι. Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Η πρώτη του έτους 2250 π. Χ. εις την Βαβυλώνα (Σελ. 616).

ΑΛΜΠΕΡΤ ΧΩΛΛ, Καθηγητής της Έθνολογίας εις το Πανεπιστήμιον της Κολομβίας: Πρώτη έπαφή με τους άγριους, που δέν είδαν ποτέ λευκόν (Σελ. 627).

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ - ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ: Αι έορταί και το Παιδί (Σελ. 612).

ΝΤΑΓΚΛΑΣ ΛΙΝΝΕΤ: Αι πηγαί δυνάμεις εν τή φύσει (Σελ. 613). ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ: Πρωτοχρονιάτικα συνήθη (Σελ. 615).

ΔΗΜ. ΤΣΙΜΙΚΑΛΗΣ, Καθηγητής της Παθητικής Αεραμύνης εις το Έθνικόν Πανεπιστήμιον, συνταγματάρχης του Πυροβολικού έ.ά. Ο σύγχρονος πόλεμος: Η άμυνα κατά των τεθωρακισμένων άρμάτων (Σελ. 623).

Μ. ΜΕΛΕΡΑ: Η ένθρόνισις του νέου Δαλάι-Λάμα του Θιβέτ (Σελ. 624).

Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, Διευθυντής της Έθνικής Βιβλιοθήκης: Παύλος Βερνέζε (Σελ. 632).

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΕ-Ι-ΝΟΓΛΟΥ: Σέρ Ουώλτερ Σκότ (Σελ. 633).

Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗΣ: Όλη ή Ελλάδα φωτίζεται με Έλληνικούς ηλεκτρικούς λαμπτήρας (Σελ. 636).

ΕΙΔΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Δημοσιεύονται ώσαύτως εις το τεύχος τούτο τά κατωτέρω ειδικά άρθρα:

Τούνδρα και Τάϊγκος (Σελ. 629). Μαθηματικά Περιέργα (Σελ. 646). Η Πίννα (Σελ. 647). Η Πέρδικα (Σελ. 648). Ποιον είνε το ισχυρόν φύλον (Σελ. 646).

Η αύτάρκεια (Σελ. 654). Επίσης δημοσιεύονται εις το τεύχος τούτο άρθρα επί θεμάτων Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας, Γεωγραφίας, Φυτολογίας, Φυσικής, Γεωλογίας, Ιατρικής, Ζωολογίας, Ανθρωπολογίας, Μικροβιολογίας, Στατιστικής, Οικονομικής Επιστήμης.

Εις το τεύχος τούτο δημοσιεύεται χάρτης της Αθηνών και του Αγγλο-Αιγυπτιακού Σουδάν (Σελ. 635).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Διευθυντής: Ι. Δ. ΠΑΣΣΑΣ ■ Διευθ. συντάξεως: ΣΤ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Υπό Δ. Χ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ, διδάκτορος των φυσικών επιστημών

Διά τους Αιγυπτίους, Φοίνικας και Πέρσας το έτος ήρχιζε κατά την φθινοπωρινήν ίσημερίαν (22 Σεπτεμβρίου), διά τους Έλληνες κατά το χειμερινόν ήλιοστάσιον (22 Δεκεμβρίου) μέχρι του 432, ότε έγινεν ή ή διόρθωσις του ήμερολογίου υπό του Μέτωνος, ότε ή άρχή του έτους μετετέθη εις το θερινόν ήλιοστάσιον (3 Ιουλίου). Οι Έβραίοι είχαν δύο ήμερολόγια, το πολιτικόν, κατά το όποιον το έτος ήρχιζε κατά την πρώτην ήμέραν του μηνός Τάσιρ (συνπίπτουσιν μεταξύ 5 Σεπτεμβρίου και 4 Οκτωβρίου) και το έκκλησιαστικόν, το όποιον ήτο μίμησις του Βαβυλωνο-Ασσυριακού και καθ' ό το έτος ήρχιζε κατά την άρηνήν ίσημερίαν (22 Μαρτίου).

Οι Ρωμαίοι έδανείσθησαν το ήμερολόγιόν των από τους Έλληνες πρό της μετατροπής του Μέτωνος, άλλ' ο Κάισαρ διά της μετατροπής αυτού ώρισε πρώτην του έτους την πρώτην ήμέραν του Ιανουαρίου (Ιουλιανόν ήμερολόγιον). Η ήμέρα ένσαρκώσεως του Κυρίου θεωρείτο κατά τον Μεσαίωνα υπό πολλών λαών της Δυτικής και της Κεντρικής Εύρώπης ως άρχή του έτους, ούτω δέ ως Πρωτοχρονιά έωρτάζετο ή 25 Μαρτίου. Άλλοι πάλιν λαοί έθεώρουν το έτος άρχόμενον από της Αναστάσεως του Ιησού, άλλοι — κυρίως οι Αγγλοσάξωνικοί λαοί μέχρι του 1080 — από των Χριστουγέννων, άλλοι από της 1 Ιανουαρίου και άλλοι από της 1 Σεπτεμβρίου. Η σύγχυσις ήτο γενική. Όχι μικρότερα ήτο ή σύγχυσις εις τάς Έλληνικάς χώρας, όπου κατά τόπους έλονίζετο ως πρώτη του έτους ή 1 Σεπτεμβρίου, κατά τους Ινδιανώνας του Μ. Κανσταντίνου, ή ή 1 Μαρτίου. Γενικώς όμως δέν έδίδετο προσοχή εις την χρονολόγησιν και ή σύγχυσις κατ' ουσίαν ήτο μικρο-

τέρα παρ' όσον δύναται να ύποτεθῇ σήμερον.

Το Γρηγοριανόν ήμερολόγιον, καθ' ό το έτος ήρχιζεν, ως το Ιουλιανόν, την 1 Ιανουαρίου, εισήχθη εις τάς Καθολικάς χώρας τώ 1582, άλλ' εις την Γερμανίαν και τάς Σκανδιναβικάς χώρας έγινε δεκτόν μόνον κατά τάς άρχάς του ΙΗ' αιώ- νος και εις την Αγγλίαν, όπου έν τώ μεταξύ ή πρώτη του έτους είχε μετετεθῇ πάλιν εις την 25 Μαρτίου, μόνον τώ 1751.

Οι Ρωμαίοι έθεώρουν έορτήν μεγάλην την πρώτην του έτους, όπως, άλλωστε, και πολλοί Άνατολικοί λαοί. Ούτω, ή 1 Ιανουαρίου — από της εισαγωγής του Ιουλιανού ήμερολογίου — ήτο ήμέρα άνταλλαγής επισκέψεων, μεταφιέσεων και προσφορής δώρων. Ιδίως το τελευταίον έθιμον ήχθη εις την ύπερβολήν, όταν έπεκράτησε να προσφέρονται δώρα και εις τους άυτοκράτορας. Ο καθείς, αλλικός ή υπάλληλος του κράτους ή όπωσδήποτε διατελών εις σχέσεις άμέσους ή έμμέσους προς την αλήν, έφιλοτιμείτο να προσφέρῃ δώρα βαρύντα και το έθιμον κατήντησε να βαρύνῃ μεγάλως σημαντικήν μερίδα του λαού, ώστε δι' εϊδικού διατάγματος ο άυτοκράτωρ Κλαύδιος έπέβαλε τον περιορισμόν του έθιμου.

Η Χριστιανική Έκκλησία έχαρακτήρισε τον έορτασμόν της Πρωτοχρονιάς ως παρόμοιον προς τά Κρόνια, προς τα όποια άλλωστε προσωμοιάζε, και έπεχείρησε παντί τρόπω να έπιτύχῃ τον περιορισμόν αυτού. Πράγματι, ή 1 Ιανουαρίου έγινε ήμέρα προσευχής και άγαθωεργιών. Από του Ε' αιώνος, όταν ώρίσθη ή 25 Δεκεμβρίου ως ήμέρα άναμνηστική της Γεννήσεως του Χριστού, ή 1 Ιανουαρίου έλαβε χαρακτήρα θρη-

ΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟΝ ΔΩΡΟΝ ΕΙΝΕ
ΜΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΕΙΣ ΤΟΝ «ΗΛΙΟΝ»

Διά κάθε φίλον σας, διά κάθε συγγενή σας, μεγάλον ή μικρόν, το μάλλον ευπρόσδεκτον δώρον είνε ή έγγραφη του ως συνδρομητού εις τον «ΗΛΙΟΝ», δώρον τόσον ευχάριστον όσον και ώφέ-

"Η ΕΝΑΣ ΤΟΜΟΣ

Εάν ο δωρητής προτιμά, δύναται να προσφέρῃ τον πρώτον τόμον του «Ηλίου» χρυσόδετον. Εις 850 σελίδας περιέχονται Ισάριθμα περίπου άρθρα επί παντός του έπιστητού, 20 γεωγραφικοί χάρται, 26 λιθογραφικοί πίνακες και άπειρα μικρά έγκυκλοπαιδικά άρθρα. Δέν είνε δυνατόν να εύρεθῇ εις τόσον όγκον συγκεντρωμένους παρόμοιους θησαυρός γνώσεων. Οτι διακρίνει την ύλην του «Ηλίου» είνε ή μεθοδικότης και το

σύστημα. Συγγραφείς των άρθρων είνε οι έπίλεκτοι Έλληνες και ξένοι έπιστήμονες. Κάθε τεύχος του περιοδικού περιέχει ύλην δλοκλήρου τόμου έγκυκλοπαιδείας.

Ο α' τόμος, χρυσόδετος, πωλείται άντι 100 δραχμών εις τά γραφεία του «Ηλίου» και εις τά κυριώτερα βιβλιοπωλεία.

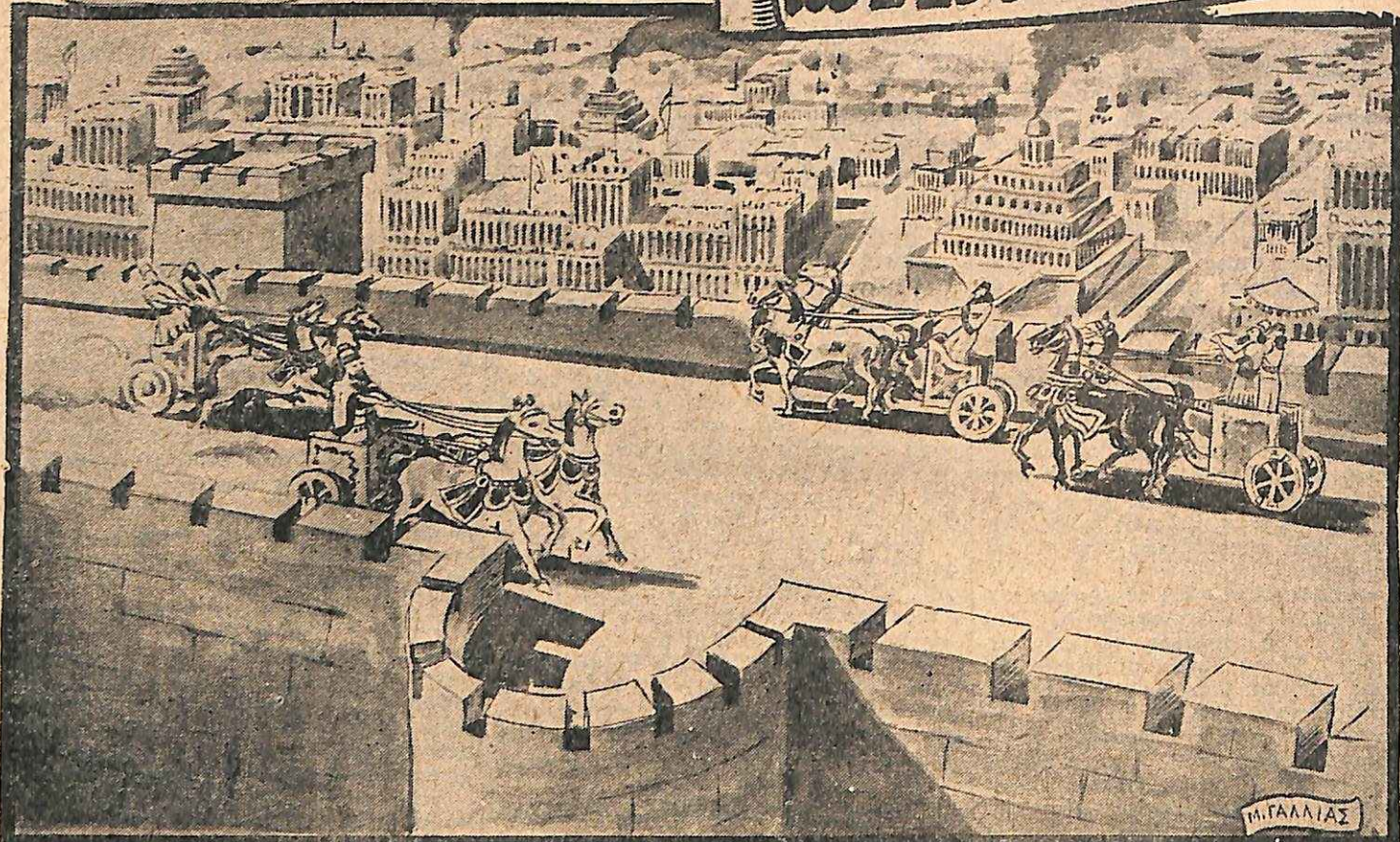

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΒΥΛΩΝΑ

ΥΠΟ Ι.Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

ΠΩ 2250 Π.Χ.

Τὸ δέκατον τρίτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Χαμμουραμπὶ — τὸ 2250 πρὸ Χριστοῦ — ἐτελείωνε διὰ τὴν Βαβυλῶνα μὲ πολλὴν δυσάρεστον προοπτικὴν διὰ τὸ ἐπόμενον. Οἱ Ἑλαμίται εἶχον εἰσβάλει ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ὥπως ἔκαμναν ἀνελλιπῶς κάθε χρόνον ἀφότου ἀνῆλθεν ὁ Χαμμουραμπὶ εἰς τὸν θρόνον, καὶ τὴν ἡρῆμωσαν. Ὅπως εἰς κάθε εἰσβολὴν των, χωρὶς ὀλόκληρα κατεστράφησαν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀτήχθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἀδείασαν αἱ ἀποθήκαι σιτηρῶν, ἡρπᾶν ὅτι πολύτιμον ἢ ἀπλῶς χρήσιμον εὔρον οἱ θάραυροι καὶ κατεστράφη διὰ πυρὸς καθεὶ τοῦ ὁποῦ ἢ μεταφορὰ δὲν ἦτο δυνατὴ. Ἀκόμη οἱ Ἑλαμίται ἤνοιξαν τὰς διώρυγας πρὸς τὸν ποταμὸν διέτῃρουν οἱ Βαβυλώνιοι εἰς καλὴν κατὰστασιν καὶ τὰ νερά ἐπλημμύρῃσαν τοὺς ἀγρούς, οἱ ὅποιοι δὲν κατέστη δυνατόν νὰ σπαρθοῦν εἰς τὴν κατάλληλον ἐποχὴν.

Ἐπειτα ἀπὸ δώδεκα ἄλλων ἐτῶν κακοπαθῆματα, τοῦ τελευταίου ἔτους αἱ καταστροφαὶ ἔφεραν τὴν ἄκραν δυστυχίαν. Ἐν τούτοις, δὲν ἔλειψε καθεὶ ἐλπίς. Ἄν καὶ οἱ στρατοὶ τῆς Βαβυλῶνος ἡττήθησαν παντοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξόδου νὰ ἀποφεύγουν κάθε σύγκρουσιν μὲ τοὺς Ἑλαμίτας, ὁ λαὸς τῆς Μεσοποταμίας ἔτρεφε πολλὴν πεποίθησιν εἰς τὸν βασιλέα του. Τὰ μέτρα, πού εἶχε λάβει ἕως τότε ὁ Χαμμουραμπὶ ἐδείκνυν πολλὴν φρόνησιν. Ἡ δικαιοσύνη ἀπενέμετο μετρίαν πρὸς τοὺς ὁποῖους δὲν ἐπείγοντο. Οἱ πτωχοὶ ἀνθρώποι εὐρήκαν ὑπερ-

ρασιπτιὴν εἰς τὸ πρόσωπόν του καὶ αἱ δίκαι ἐτελείωναν γρήγορα. Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἀφήνοντας τὰς οἰκογενείας καὶ τὰς ἐργασίας των, παρὰ μόνον ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἐξαιρετικῆς ὑποθέσεως, ὅποτε τὸ δίκαιον ἀπένεμεν ὁ ἴδιος ὁ βασιλεὺς. Οἱ φόροι ὀλιγώστευον. Οἱ πτωχοὶ εὐρίσκον ἐργασίαν. Καὶ ὅλα αὐτὰ, ἐνῶ τὸ Κράτος ὑπέφερε ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς καὶ τὰς ἐξοδὰς τοῦ ἦσαν μικρότερα. Οἱ Βαβυλώνιοι ἐσκέπτοντο ὅτι βασιλεὺς τὸσον φρόνιμος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀφήσῃ τὸν λαόν του ἐπὶ πολὺ ἐκτεθειμένον εἰς τὰς ἐπιδρομὰς. Τὸ γεγονός μάλιστα ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ὁ στρατὸς ἀπέφευγε κάθε σύγκρουσιν μὲ τοὺς Ἑλαμίτας, ἀντὶ νὰ προκαλέσῃ ἀπογοήτευσιν, ἐτόνωνε τὰς ἐλπίδας. Κάτι ἔχει εἰς τὸν νοῦν τοῦ ὁ βασιλεὺς — ἐσκέπτοντο ὅλοι — καὶ θὰ τὸ μάθωμεν ὅταν αὐτὸς τὸ ἀποφασίσῃ.

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι γρήγορα τὰ θάνασάν των θὰ ἐτελείωναν οἱ Βαβυλώνιοι ἐμελλον νὰ ἐορτάσουν, ἂν καὶ πτωχικώτερα τὰρα ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν, τὸ τέλος τοῦ ἔτους καὶ τὴν ἐναρξιν τοῦ νέου. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, ἦτο ἄλλως τε ἡ σπουδαιότερα εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τὸ νέον ἔτος ἤρχετο μαζί με τὴν νέαν θλάστησιν. Καὶ ἡ μεγάλη Βαβυλὼν θὰ ἐώρταζε, λησμονοῦσα τὰ παθήματά της, ὅταν θὰ ἤχουν αἱ σάλπιγγες, ἀγγέλλουσαι τὴν ἐμφάνισιν τῆς σελήνης καὶ τὴν ἐναρξιν τῆς νέας ἡμέρας, τῆς πρώτης τοῦ νέου ἔτους. Διότι καὶ οἱ Βαβυλώνιοι, ὥπως καὶ ἄλλοι Ἀνατολικοὶ λαοί, ἐμέτρουν

τὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰσημέρας εἰς τὴν ἄλλην.

Εἶχεν ἀκόμη ἀρκετὰς ὥρας εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἕως τὴν ἐμφάνισιν τῆς σελήνης ὁ Μεμρῶτ Γιλγιέμ, διὰ νὰ τελειώσῃ τὰς ὑποθέσεις του καὶ νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν νέων καθηκόντων του. Ὁ βασιλεὺς τὸν εἶχε καλέσει τὸ πρωὶ τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἔτους καὶ τὸν διώρισε ταπὶν, ἦτοι ἀρχιστράτηγον. Ὁ ἀνελάμβανεν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τῆς ἐπομένης καὶ δὲν θὰ ἀνῆκε πλέον εἰς τὸν ἑαυτόν του. Ὅσα τοῦ εἶπεν, ἄλλως τε, ὁ βασιλεὺς διὰ τὰ σχέδιά του τὸν ἔκαμαν νὰ πιστεύῃ ὅτι δὲν θὰ ἤμπορούσε ἐπὶ πολὺν καιρὸν νὰ μένῃ εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Μυστικὰ, ἐδόθησαν ἐντολαὶ εἰς τοὺς τοπάρχας νὰ στείλουν ὅλον τὸν στρατὸν τῶν ἐπαρχιῶν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἑδίν. Ἐκεῖ ὁ στρατὸς θὰ ἐξεγυμνάζετο διὰ νὰ ἀναλάβῃ ἐπίθεσιν ἐναντίον τῶν Ἑλαμιτῶν, πρὶν αὐτοὶ ἐπιχειρήσουν νέαν ἐπιδρομὴν.

Ὁ Χαμμουραμπὶ, βασιλεὺς καὶ θεός, υἱὸς τοῦ Θεοῦ Μαρδούχ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ Βήλου, εἶχε διακρίνει τὸν Μεμρῶτ Γιλγιέμ μεταξὺ ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν του. Ἦτο ὁ μόνος πρὸς κατάρθωσιν νὰ προφυλάξῃ διώρυγας ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ὁ μόνος πρὸς εἰς διάστημα τὸσον ἐτῶν, κατάρθωσιν νὰ αἰχμαλωτίσῃ ὀλόκληρον σῶμα Ἑλαμιτῶν. Ἦτο ἀκόμη ὁ μόνος εἰς τὸν ὅποιον ὑπῆκουεν προθύμως ὁ στρατός. Εἰς αὐτὸν εἶχεν ἀποθέσει τὰς ἐλπίδας του. Τώρα ὁ Μεμρῶτ Γιλγιέμ σκέπτεται ὅτι μέσα εἰς ὀλίγας ὥρας πρὸς τοῦ μένου πρέπει νὰ εὕρῃ τὴν κατάλληλον νύμφην διὰ τὸν υἱόν του. Ὁ Μαρ-

τῶν Παλαῶν εἶνε δεκαοκτὼ ἐτῶν. Δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἀφήσῃ ἄγαμον δι' ἑν ἔτος ἀκόμη. Ἐπρεπε κατόπιν νὰ ἐνδύθῃ καταλλήλως καὶ νὰ συνοδεύσῃ τὸν βασιλέα εἰς τὸν ναόν τοῦ Μαρδούχ, ὅπου θὰ ἐωρτάζετο ἡ πρώτη τοῦ ἔτους καὶ θὰ ἀνεπέμποντο εὐχαὶ πρὸς τὸν θεὸν ὅπως δώσῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν υἱόν τοῦ βασιλέα καὶ εἰς τοὺς ὑπηκόους του.

Ὁ Μεμρῶτ Γιλγιέμ εἶχεν ἀρραβωνιάσει τὸν υἱόν του ὅταν ἦτο ἀκόμη νήπιον. Ἀλλὰ ἡ νέα τὴν ὁποίαν προῶριζε δι' αὐτὸν ἐπροτίμησε νὰ γίνῃ ἐφ' ὅρου νεότητος αὐτῆς Ἱέρεια καὶ δούλη τοῦ Νιν - Γάλ, τοῦ Θεοῦ τῆς Σελήνης καὶ τῆς Ἰσταρ.

Ἐκεῖ θὰ προσέφερε τὰ κάλλη της εἰς κάθε ξενὸν, θυσίαν εἰς τοὺς μεγάλους θεοὺς πρὸς ἐπιδόξασιν τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ ἀπόφασίς της νέας ἡτῆς σεβαστὴ καὶ οὐτε ὁ πατὴρ της, ὁ μεγαλοκτιμαστὴς Μαζιχού, οὐτε ὁ Μεμρῶτ Γιλγιέμ οὐτε ὁ υἱὸς τοῦ ἐσκέφθησαν πρὸς στιγμήν νὰ ἐπιχειρήσουν νὰ τὴν μεταπείσουν. Ὁ Μαζιχού ἐπέστρεψε τὰ δῶρα πρὸς τὸν υἱόν τοῦ Μαρδούχ ἐστειλὼν εἰς αὐτὸν ὁ Μεμρῶτ καὶ τὸ συνοικέσιον διελύθη. Τώρα ὁ ταρτάν δὲν εἶχε παρὰ νὰ ἐπιωφεληθῇ τῶν προεορτιῶν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους διὰ νὰ εὕρῃ νύμφην διὰ τὸν υἱόν του. Ἦτο, ἄλλως τε, τὸσον πλούσιος, ὥστε ἤμπορούσε καὶ τὴν ὡραιότεραν ἀκόμη κόρη τῆς Βαβυλῶνος νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὸν υἱόν του.

Ἐστειλὼν ἕνα ἄρντον — δοῦλον — νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Μαρτῶμ νὰ ἐλθῇ καὶ ὅταν αὐτὸς ἔφθασε, τοῦ ἀνεκοίνασε τὴν ἀπόφασίν του νὰ τὸν νυμφεύσῃ. Ὁ πατὴρ μου εἶνε κύριός μου καὶ ὁ κύριός μου εἶνε θεός μου, ἀπῆντησεν ὁ νέος, ὑποτακτικώτατα.

Μετ' ὀλίγον δύο φορεῖα μὲ τὸν ταρτάν καὶ τὸν μονογενῆ υἱόν του ἐπερ-

νοῦσαν ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς Βαβυλῶνος, πρὸς τὴν ὥραν ἐκείνην γὰρ μᾶλλον κόσμον. Ὁ καθένας ἔσπευδε νὰ καμῇ τὰς ἀγοράς του. Ἐως τὸ μετ' ἡμέρας μόνον θὰ ἔμεναν ἀνοικτὰ τὰ καταστήματα.

Κατακάθαροι οἱ δρόμοι. Τὰ σπῆτια ἔχουν φρεσκοβαφθῇ. Τριώροφα καὶ τετραώροφα ὅλα, κτισμένα μὲ πλίνθους. Ἡ Μεσοποταμία δὲν ἔχει θράχους καὶ οἱ λίθοι εἶνε σπανιότατοι. Δι' αὐτὸ καὶ μόνον διὰ τοὺς ναοὺς τοῦ ζιγυρᾶν, χρησιμοποιοῦνται. Κάθρα κουβαλοῦν τὰς πέτρας ἀπὸ τὰ μακρυνὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας ἢ τὰς μεταφέρουν ἀπὸ ἄλλας χώρας πλοῖα πρὸς αἰγὰς ἀναπλέουν τὸν Εὐφράτην.

Τὰ καταστήματα εἶνε πολλὰ. Ἐμποροὶ μαζεμένοι ἀπὸ ὅλας τὰς γειτονικὰς χώρας, πωλοῦν κάθε εἶδος ἀντικείμενα, τὰ ὅποια διαλαλοῦν δυνατά.

Ὅταν ἐπλησίαζαν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἑλ - Ναγίλ, ὅπου ὠδήγει τὸν υἱόν τοῦ Μεμρῶτ, οἱ ἔμποροι ἤρχισαν νὰ ἀπευθύνονται πρὸς αὐτούς.

— Θ' ἀγοράσῃ γυναῖκα ὁ υἱὸς τοῦ ταρτάν; ἐφώναζεν ἕνας ἀπὸ αὐτοῦς. Πουθενὰ δὲν θὰ εὕρῃ τὸσον καθαρὸ χρυσάφι νὰ τῆς προσφέρῃ. Μόνος μου τὸ ἔφερα ἀπὸ τὴν μακρινὴν Γαλατίαν. Ἐδῶ εἶνε καὶ χρυσάφι ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἀραβικῆς Ἑρήμου. Ἐχει πλυθῇ δώδεκα φορὰς μὲ στάλαγμα πηγῆς πρὸς κρημνίζεται ἀπὸ ὕψος ἑκατὸ ὀργυῶν.

— Ἐδῶ θὰ εὕρῃς ἀσῆμι. Ἐλυσσά ἕνα ἀγαλμα τοῦ Μελάκρδ, τοῦ Θεοῦ τῶν Φοινίκων, ἐφώναζεν ἄλλος.

— Διακοσίων χρόνων ἐλεφαντόδοντο ἔχω, πρὸς τὸ ἐξέθαψα κάτω ἀπὸ σφαιροῦς φύλλων φοινικοδένδρων, διαλαλοῦσε τρίτος. Καλύτερη προῖκα κανεὶς δὲν θὰ δώσῃ.

Ὅλοι ἐφώναζαν μαζί. Ὁ Μεμρῶτ

οὐτε ἐπρόσχε. Μαζί του εἶχε τὸ χρυσάφι, τὸ ἀσῆμι καὶ κάθε ἄλλο εἶδος πρὸς τὸν ὅποιον προσέφερε διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ὡραιότερας νύμφης.

Τὰ φορεῖα ἐσταμάτησαν ἐπὶ τῆς ἐμπροσθῆς εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐκεῖ ἡ κίνησις ἦτο μεγάλη. Ἀπειράριθμοι νέοι, ἀλλὰ καὶ μεσήλικες καὶ γέροντες ἀτόμη ἐκυκλοφόρουν μεταξὺ τῶν δύο στοίχων νέων γυναικῶν. Μέσα εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὰς συνομιλίας ἐκυριάρχει μία φωνή, ὁ κτύπος δύο ξύλων, τοῦ ἐνὸς ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο:

— Ἐτοιμασθῆτε. Λογαριάσετε τί θὰ προσφέρετε! Θὰ ἰδῇτε τώρα τὴν ὡραιότερη νέαν τῆς Βαβυλῶνος καὶ τοῦ κόσμου, ἔλεγε ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος.

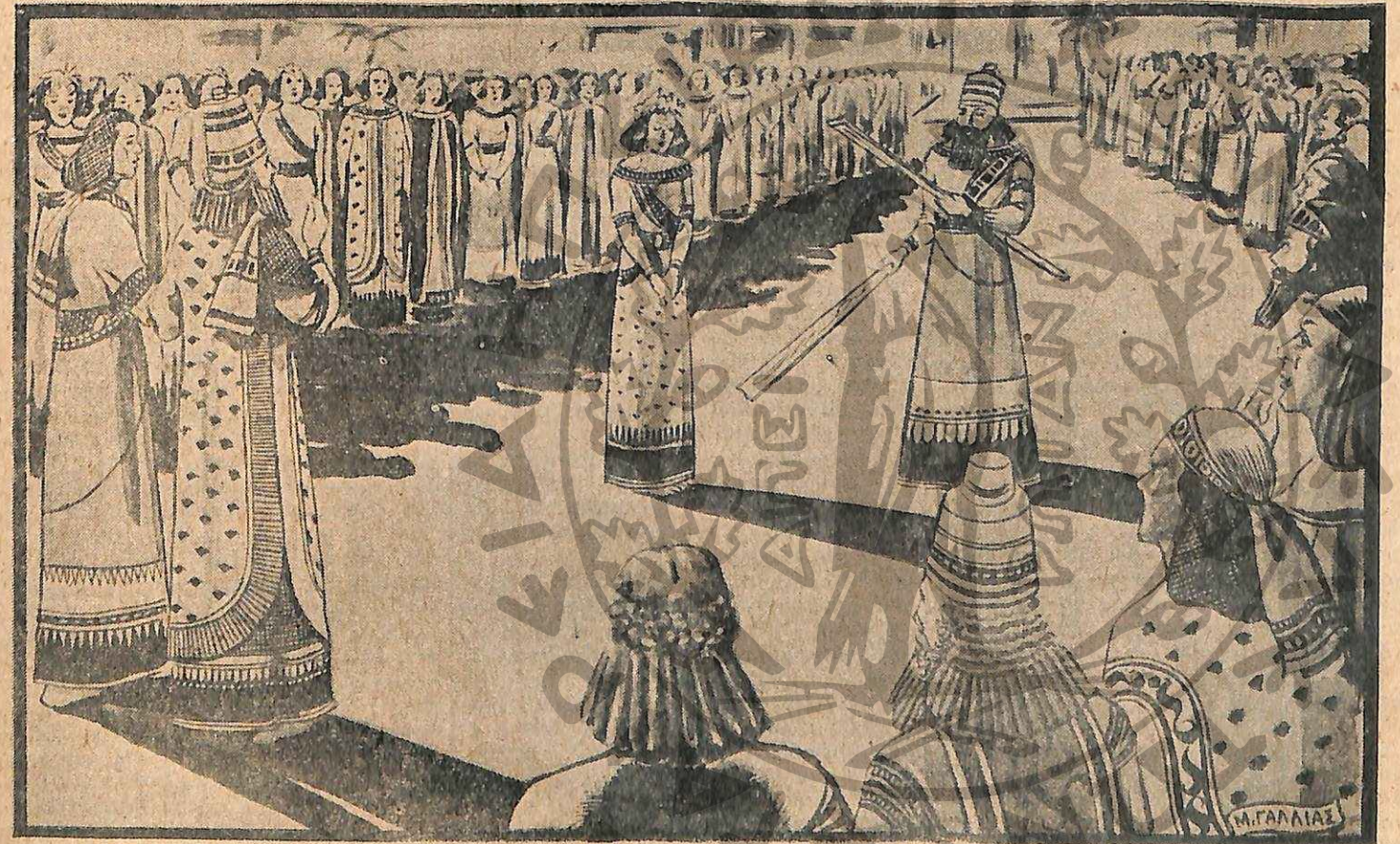
Ὁ Μεμρῶτ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐπρόχωρῃσαν. Μερικοὶ, πρὸς τοὺς ἐγνώρισαν, ὑπεκλίθησαν μὲ σεβασμὸν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον.

— Τώρα ἀρχίζει ἡ προσφορὰ τῶν νυμφῶν! ἐφώναζεν ἄλλος ὁ κήρυξ. Πρῶτῃ εἶνε ἡ Κόριτα. Ἰδῇτε τὴν. Τὴν ξεσκεπάσω. Προχώρησε υἱὸς τοῦ μεγάλου ταρτάν νὰ τὴν ἰδῇς. Κανεὶς ἄλλος δὲν εἶνε ἄξιος ἐκτός ἀπὸ σὲ νὰ τὴν ἔχῃ γυναῖκα του.

Ἐσῦρε τὸν πέπλον πρὸς ἐκάλυπτε τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ σώματος τῆς νέας καὶ ὅλοι ἐμείναν ἐκθαμβοὶ ἀπὸ τὰ κάλλη της.

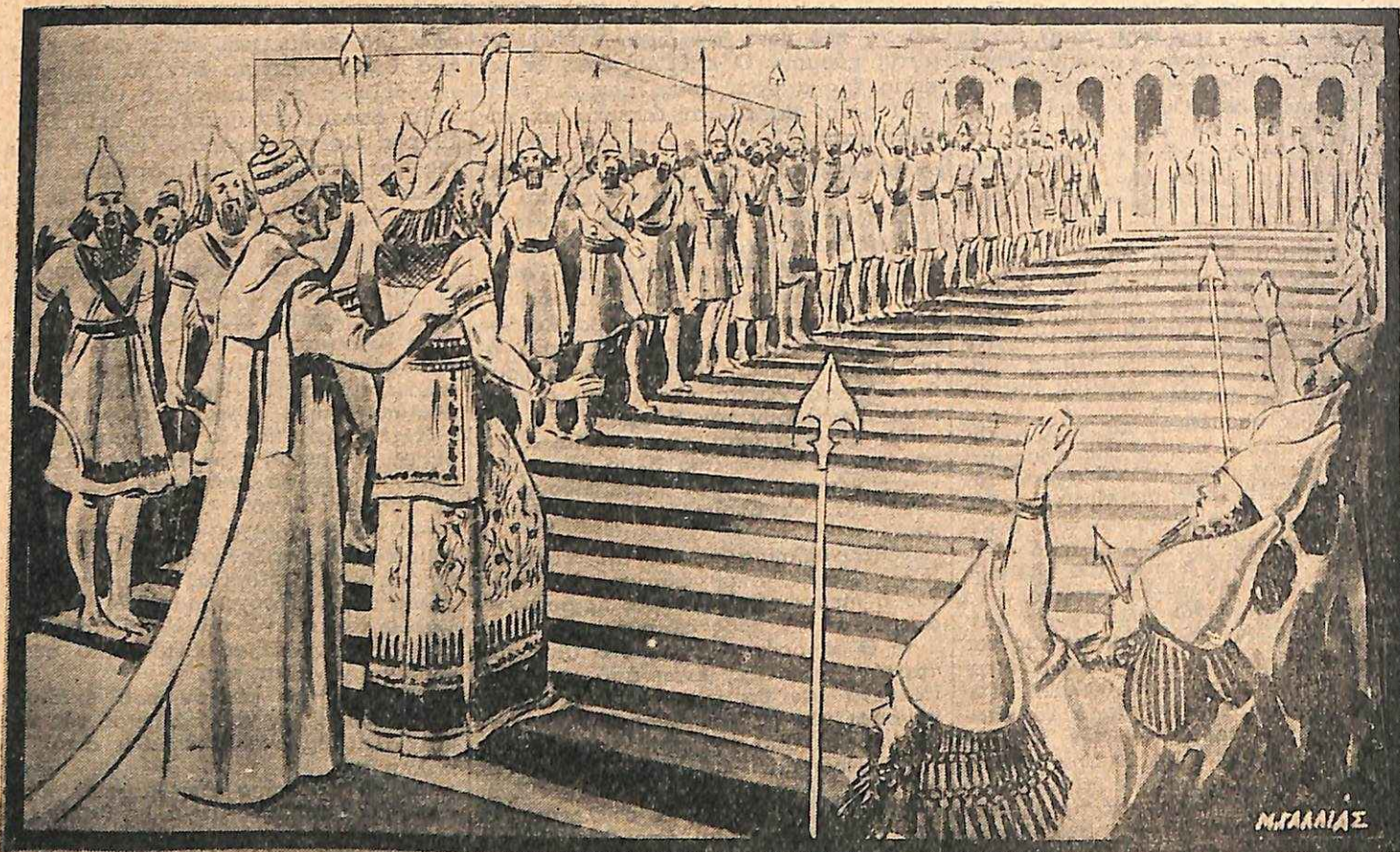
— Τὸ πρόσωπό της λάμπει ὥπως τῆς Μύλιττας, τῆς μεγάλης θεᾶς, ἐφώναζεν ἄλλος ὁ κήρυξ. Τὴν ἠλόγησεν αὕτη ἡ Μύλιττα καὶ ὁ Νιν - Γάλ. Ὁ Μαρδούχ ἔψαξε τὰ μαλλιά της πρὸς εἶνε μαῦρα σὰν ἀχάτης καὶ ὁ Βήλος ἐχάιδεψε τοὺς ὤμους της. Τὰ στήθη της εἶνε ὡραία ὥπως τὰ ζιγυράτ, οἱ ἐπταπόρφοι ναοὶ τῶν θεῶν, πύργοι, ὅπου πῆρδικες ἔστησαν φωλιές.

Ὁ Μαρτῶμ ἐκύτταξε ἐννεός. Δὲν ἤκουε τίποτε. Ἐβλεπε, μόνον ἐβλεπε. Ὁ πατέρας του τοῦ ἔρριψε ἕνα βλέμ-

Ὁ Μεμρῶτ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐφθασαν εἰς τὴν πλατεῖαν.

Όταν ο βασιλεύς, υποβασταζόμενος υπό του αρχιερέως, έθεσε τὸν πόδα εἰς τὸ πρῶτον σκαλοπάτι, ὁ στρατὸς ἐπευφήμησε.

μα, ἐχαμογέλασε καὶ ἐπροχώρησε. — Γιά τὴν Κόριτα προσφέρει τὸ παιδί μου, ὁ Μαρατώμ, δεκαπέντε φούχτες χρυσάφι ὀλοκάθαρο. Προσφέρει ἀσήμι ὅσο τὸ θάρος τῆς. Προσφέρει τέσσαρα πλέθρα γῆς καλλιεργημένης εἰς τὰ Βόρειππα, δέκα δούλους καὶ δώδεκα δοῦλες γιὰ νὰ χρησιμεύσουν γιὰ νὰ προικισθῇ ἐκείνη πού ἡ Ἰδία ἡ Κόριτα θὰ διαλέξῃ ἀνάμεσα ἀπὸ ὅσες ἀδίκησεν ἡ τύχη.

Ἀκούσθηκαν φωνές θαυμασμοῦ. Ποτὲ δὲν εἶχεν ἀγορασθῇ τόσο ἀκριθὰ νέα ἀπὸ τὰς ὑποψηφίους νύμφας. Πολλοὶ ἐπλησίασαν νὰ ἰδοῦν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν προσέφερε μεγαλύτερον ποσόν. Ὁ υἱὸς τοῦ ταρτάν ἐπροχώρησεν, ἔδωκε τὸ χέρι του εἰς τὴν νέαν καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸ φορεῖον τοῦ πατέρα του. Μὲ τὸ νέον ἔτος θὰ εἶχε γυναῖκα.

Πατέρας καὶ υἱὸς ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἡ ἀγορά ἐξηκολούθησε. Κάθε μιάς ἀπὸ τὰς ὥραιας διεφημίζοντο τὰ κάλλη ἀπὸ τὸν κήρυκα καὶ οἱ νέοι προσέφεραν διάφορα ποσὰ χρυσοῦ, ἀργυροῦ, κτήματα, δούλους, πολύτιμα ἀντικείμενα, πού καταγράφοντο. Ὅταν ἐξηγνέτο ἡ παράταξις τῶν ὥραιων, ἤρχετο ἡ σειρά τῶν ἀσχημῶν.

Δὲν εἶνε ὥραία ἡ Βοσίλη, ἐφώναξεν ὁ ρήτωρ. Ἀλλὰ γνέθει καλὰ, φαίνεται καλὰ καὶ ξέρει ἐπίσης καλὰ κάθε ἐργασίαν τοῦ κάμπου. Τὰ χέρια τῆς εἶνε γερά. Οἱ ὅμοι τῆς θαστοῦν καλὸ φόρτωμα. Ὅποιος τὴν θέλει, θὰ πάρῃ...

Καὶ ἀριθμοῦσε ὁ κήρυξ τὰ ὅσα οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους — εἰδικοί διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν νυμφῶν πού ἐγίνετο κάθε παραμονὴν πρωτοχρονιάς — εἶχον ὀρίσει διὰ τὴν καθεμίαν ἀπὸ τὰς ἀσχημῶν νύμφας. Ἡ προίκις ἐγένετο μὲ ὅσα εἶχον προσφερθῇ διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ὥραιων. Τὸ μέτρον ἐφηρμόζετο μὲ τὴν μεθοδικότητα, ὥστε

δὲν ἔμενε γεροντοκόρη εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Ὁ Μαρατώμ καὶ ἡ Κόριτα εἰς τὸ ἕνα φορεῖον, ὁ Μαρατώμ εἰς τὸ ἄλλο, ἐπῆραν τὸν δρόμον πρὸς τὰ Βόρειππα. Μὲ θῆμα κιναικόν, οἱ δοῦλοι διέσχισαν τοὺς δρόμους τῆς μεγάλης Βαβυλῶνος, πού ἦσαν τώρα ἄδειοι. Τὰ κατὰστήματα ἐκλείναν καὶ οἱ κάτοικοι ἀπεσύροντο εἰς τὰ σπιτία τους, διὰ τὰς ἐτοιμασίας τοῦ ἑορτασμοῦ.

Ἐφθασαν ἐπὶ τέλους, μετὰ πορείαν μιάς ὥρας εἰς τὴν μικρὰν πύλην, πού ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν φρουρίον ἔφερεν εἰς τὸν διάδρομον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τείχους. Ἐπέρασαν καὶ τὸν διάδρομον αὐτὸν καὶ οἱ δοῦλοι ἔφθασαν ἐμπρὸς εἰς τὴν πύλην τῶν Βορειππων. Ἀπὸ αὐτὴν θὰ ἐξγαίναν ἐξω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ θὰ ἐπαίρναν τὸν δρόμον τοῦ μεγάλου προσαστείου, ὅπου ἦταν τὸ μέγαρον τοῦ ταρτάν. Οἱ φρουροὶ τῆς πόλεως ἀνεγνώρισαν τὸν ἀρχιστράτηγον καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν. Καθὼς ἐπέρασαν τὴν πύλην καὶ ἐπροχώρησαν ὀλίγον, ὁ ταρτάν ἀνεσῆκωσε τὸ παραπέτασμα εἰς τὸ ὅπισθον μέρος τοῦ φορεῖου καὶ ἐκύτταξε τὸ τεῖχος. Οἱ πύργοι του εἶχαν ἐπισκευασθῇ προσφάτως. Τὸ πάχος τοῦ φρουρίου ἦτο τόσο, ὥστε εἰς τὰς ἐπάλλξεις του ἤμπορουσαν ἀνέτως νὰ κυκλοφορήσουν τέσσαρα ἄρματα. Ἡ τάφος πού, ἀν παρίστατο ἀνάγκη, θὰ ἐγέμιζε μὲ νερὸ τοῦ Εὐφράτου, εἶχε πλάτος εἰκοσι ὀργῶν καὶ βάθος ὀκτώ. Κανεὶς στρατὸς δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὴν περάσῃ. Τὰ νερὰ, ἄλλως τε θὰ ἐξεχειλίζαν καὶ θὰ ἐσημαιοῦσαν ἐλὴν μεγάλην ἐκτάσεως. Ἄ! Ἡ Βαβυλὼν ἦτο καλὰ προφυλαγμένη. Τί κρίμα μόνον πού δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προφυ

λαχθῇ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἡ ὑπαίθρος χώρα!

Μὲ τὰς σκέψεις αὐτάς, χωρὶς κἄν νὰ προσέξῃ τὴν Κόριτα πού εὕρισκετο μέσα εἰς τὸ ἴδιον φορεῖον, ὁ Μαρατώμ ἐφθασεν εἰς τὸ μέγαρόν του. Ὁ Μαρατώμ εἶχεν ἄλλας σκέψεις. Οἱ δοῦλοι κατέβασαν τὰ φορεῖα. Ὁ νέος ἔδωκε τὸ χέρι του εἰς τὴν Κόριτα καὶ τὴν ἐσώθησε νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἐπειτα ἀνέβησεν εἰς ἕνα δούλον νὰ τὴν ὠδηγήσῃ εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν γυναικῶν. Αὐτὸς δὲν ἔμελλε νὰ τὴν ἐπανιδῇ παρὰ μόνον τὴν ἐπομένην.

Πατέρας καὶ υἱὸς ἀνέβηκαν καὶ διηρυνήθησαν ὁ καθέας εἰς τὸ διαμέρισμά του, προκειμένου νὰ λουσθοῦν διὰ νὰ καθήσουν εἰς τὸ γεῦμα. Ἐπειτα συνητήθησαν εἰς τὸ τραπέζι, ἔφαγαν θιαστικά ἐπειδὴ ὁ Μαρατώμ εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ ὑποθέσεις του καὶ ἐχωρίσθησαν.

Ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος ὅταν ὁ ταρτάν ἐπέρασε πάλιν εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ λουτροῦ, ὅπου ἦλθε καὶ ὁ κουρεύς του. Εἶχε μαζί του ἀρώματα καὶ πολλὰ δερμάτινα σχοινία. Ὁ Μαρατώμ ἐξαπλώθηκε εἰς θαθὺ ἔδραν καὶ ὁ κουρεύς ἐσκυφεν ἐπάνω του. Ἐπίασε τὴν μακρὰν γενειάδα τοῦ ταρτάν, τὴν ἐκτένισε καὶ ἔπειτα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος ἐχώριζεν ὀλίγας τρίχας καὶ τὰς ἔδεσε σφικτὰ. Ἐπειτα ἐχώρισεν ἄλλας καὶ τὰς ἔδεσεν, ἔπειτα ἄλλας καὶ τὸ δέσιμον ἐξηκολούθησεν ἕως ἐδέθησαν ὅλαι αἱ τρίχες. Κατόπιν ἀρχισε πάλιν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, δένοντας τὰς τρίχας δύο δάκτυλα κατωτέρω καὶ μετὰ τὴν νέαν αὐτὴν σειράν ἔκαμεν ἄλλην καὶ ἄλλην, ἀπεχούσας μισὸν μόνον δάκτυλον μεταξὺ τῶν, ἕως ὅτου ἐγίναν δέκα ἕως ἐδώδεκα σειραὶ καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροὶ αἱ τρίχες εἰς τὸ κάτω μόνον μέρος τῆς

γενειάδος. Ὁ Μαρατώμ συνήθιζεν αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς κομμώσεως, ἐνῶ ἄλλοι προετίμων νὰ δένουν, διὰ νὰ κατασπῶνουν τὰς τρίχας εἰς τὸ ἄκρον των.

Μόλις εἶχε καιρὸν ὁ Μαρατώμ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ὅταν ὁ Χαμουραμπὶ τὸν ἐκάλεσε καὶ τὸν διώρισε ταρτάν ἢ πρώτη σκέψις του ἐπῆγε εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ τὴν γυναῖκα του, τὴν ὥραιαν Νινίμ. Ἦν, πού τὴν ἔχασε ὅταν τοῦ ἔδωκε τὸν υἱόν του τὸν Μαρατώμ. Ἀπὸ τότε, ὁ Μαρατώμ δὲν ὠρέχθη γυναῖκα καὶ οὔτε ἄλλην ἐπῆρε, οὔτε παλλακίδας, ὅπως ἦτο γυνὴ ἡ συνήθεια προσέλαθεν. Ὁ γυναικῶν νίτης τοῦ ἔμενε κενὸς καὶ ἡ πρώτη γυναῖκα πού ἐμπῆκε ἐκεῖ ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς Νινίμ. Ἦν ἦταν ἡ Κόριτα. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγην ὥραν τὸ φορεῖον τοῦ ταρτάν ἐξεκίνησε διὰ τὸ νεκροταφεῖον. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τὰ Βόρειππα δὲν ἦτο μεγάλη καὶ οἱ δοῦλοι πού ἐκρατοῦσαν τὸ φορεῖον τὴν διέτρεξαν γρήγορα.

Ὁμοίαζε μὲ πόλιν μεγάλην τὸ νεκροταφεῖον τῆς Βαβυλῶνος. Οἱ τάφοι ἦσαν ὀλόκληρα ὑψηλὰ καὶ εὐρύχωρα κτίρια, πού τὸ καθένα περιεβάλλετο ἀπὸ κήπον. Δρόμοι πλατεῖς ἐχώριζαν τοὺς τάφους, ἰδιοκτησίας οικογενειῶν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν δρόμων ἦσαν αὐλάκια, εἰς τὰ ὅποια ἀπαύστως ἔτρεχε νερό.

Ὁ Μαρατώμ διηθύνθη πρὸς τὸν οἰκογενειακὸν τὸν τάφον. Ἄνοιξε τὴν θύραν, ἐπροχώρησεν ὀλίγον, ἐγονάτισε καὶ προσηύχθη, Ἐπειτα ἐσηκώθη, ἐγονάτισε πάλιν καὶ μὲ τὸ μέτωπόν του ἐκτύπησε τρεῖς φορές τὸ ἔδαφος. Πιπλὴν ἐσηκώθη καὶ πάλιν ἐγονάτισε καὶ προσεκίνησε, ἔπειτα ἐβγήκε ἀπὸ τὸν τάφον καὶ ἐπῆρε τὸ φορεῖον.

Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ μέγαρόν του, ὁ Μαρατώμ εἰδοποίησε πάλιν τὸν κουρέα, ὁ ὁποῖος ἦλθε μὲ ἀρώματα

καὶ ἤλειψε τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου του. Οἱ δοῦλοι ἐξέδυσαν τὸν ταρτάν καὶ ἔφεραν τὴν στολὴν πού θὰ ἐφοροῦσεν εἰς τὴν παράταξιν. Ὁ ποδῆρης ἀσπρος χιτὼν ἐκλείεν εἰς τὸν λαιμόν. Εἰς τὴν μέσην του ἦτο σφικτός. Κάτω ἀπὸ τὴν μέσην ἐπιπτεν εἰς πτυχάς, κεν τμημένας μὲ νῆμα πορφυροῦν. Εἰς τὴν μέσην ὁ Μαρατώμ ἐζώσθη μικρὸν ξίφος, εἶδος μακρᾶς πλατείας μαχαίρας. Ἐφόρεσεν ὑποδήματα ὑψηλὰ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν κράνος κωνικὸν ἀργυροῦν, στολισμένον μὲ χρυσὰ κοσμήματα. Ἐπῆρεν εἰς τὰ χέρια μικρὰν ῥάβδον εἶδος σκήπτρου ἀπὸ ἐλεφαντόδοντος πού τοῦ ἐχάρισεν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς.

Ὁ Μαρατώμ ἐμπῆκεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς του καὶ τὸν νηχορίστησε διὰ τὴν νύμφην πού τοῦ εὕρηκε. Ὁ Μαρατώμ τοῦ εἶπεν ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἀγορᾶς θὰ ἐστελλον ἐντὸς ὀλίγου τὸ ἔγγραφο, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Κόριτα θὰ ἀνεγνωρίζετο ὡς σύζυγος καὶ κτήμα του καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ ἐπέστρεφε τὴν ἐπομένην διὰ νὰ ὑπογράψῃ τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου. Ἐπειτα ὁ Μαρατώμ θὰ ἔμενε κύριος τοῦ μεγάρου μαζί μὲ τὴν γυναῖκα του, διότι αὐτὸς θὰ ἐπῆγαινε νὰ κατοικήσῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τὸ γεῦμα πού ἐπῆρε τὸ μεσημέρι μαζί του θὰ ἦτο καὶ τὸ τελευταῖον. Τοῦ λοιποῦ ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ τρώγῃ μαζί μὲ τὸν βασιλέα.

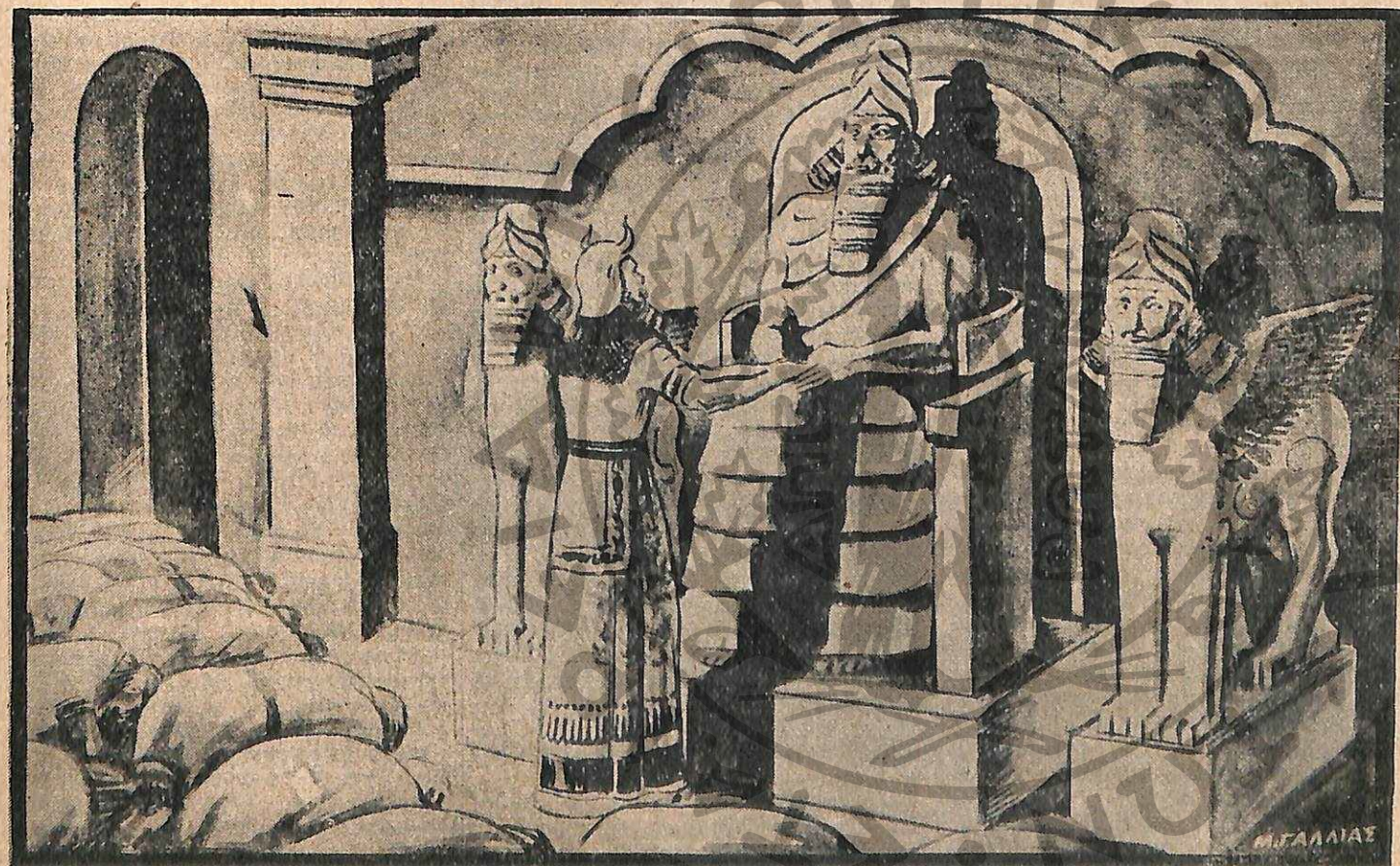
Ὁ ἥλιος ἔβαινε πρὸς τὴν δύσιν του, ὅταν ὁ Μαρατώμ ἐξεκίνησε διὰ τὰ μεγάλα ἀνάκτορα. Ἡ πομπὴ εἶχεν ἤδη συνηματισθῇ καὶ ἀνεμένετο μόνον νὰ ἐξέλθῃ ὁ βασιλεὺς, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν υἱόν του καὶ τὸν ἀρχιστράτηγον. Ὅταν τὰ τρία φορεῖα ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν ἀνακτόρων, μίαν μυριάδατομος λαχὴ ἠκούσθη. Ἐπειτα, οἱ ἀξιωματικοί, εἰς ἕν πρόσταγμα τοῦ ταρτάν, ἔδωκαν διαταγὰς καὶ ὁ στρα-

τὸς ἐσῆκωσε τὰ ὅπλα του. Ἦσαν πολλὰ χιλιάδες ἀνδρῶν. Κατὰ σώματα, εἰ στρατιῶται ἦσαν ὀπλισμένοι ἄλλοι μὲ πελέκει, ἄλλοι μὲ λόγχας, ἄλλοι μὲ τόξα. Εἰς τὴν κεφαλὴν ἔφερον τετάρτινα κράνη. Εἰς νέαν διαταγὴν, ὁ στρατὸς ἐξεκίνησε. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων μέχρι τοῦ ναοῦ τοῦ Μαρδούχ, τοῦ σωτῆρος τοῦ κόσμου, δὲν ἦτο μακρά.

Ὁ ἀρχιερεὺς, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ ἱερατεῖον, ἐξῆλθεν εἰς προϋπάντην τοῦ βασιλέως. Ἀντίθετα ἀπὸ ὅλους τοὺς Βαβυλωνίους, οἱ ἱερεῖς εἶχον ἐνδεδυμένον τὸ γένειον καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς. Ἦτο κανὼν ὅτι οἱ ἱερεῖς ὄχι μόνον ἔπρεπε νὰ εἶνε καθαροὶ ἀλλὰ καὶ νὰ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν τῆς καθαρότητος.

Ὁ Χαμουραμπὶ κατέβη ἀπὸ τὸ φορεῖον του. Ἐκράτει διὰ τῆς μιάς χειρὸς πέλεκυν καὶ εἰς τὴν ἄλλην θέλος. Εἰς τὴν κεφαλὴν ἐφόρει κράνος ὀλόχρυσον, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὸν αὐχένα του καὶ ἐκοσμεῖτο μὲ δύο κέρατα, σύμβολα τοῦ θεοῦ Βήλου, τοῦ ὁποῖου ἦτο, κατὰ τινὰ τρόπον, ἡ προσωποποίησις. Εἰς τοὺς ὤμους ἐφόρει τρίχας πτερυγίας. Ἡ πλατεῖα ἐσθῆς του ἦτο κατακέντητος καὶ ἐπιπτεν εἰς θαρεῖας πτυχὰς μέχρι τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν του. Ὁ ἀρχιερεὺς τὸν προσεκίνησε καὶ τὸν ἐπίασε ἀπὸ τὰς μασχάλας διὰ νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν ναόν. Ὅταν ὁ βασιλεὺς ἔμελλε νὰ πατήσῃ τὸ πρῶτον σκαλοπάτι, ἔδωκε τὰ ὅπλα του εἰς ἕνα ἱερέα. Ἐπροχώρησε κατόπιν καὶ ὁ στρατὸς, ὡς εἰς ἀνθρώπων, ἐπευφήμησε καὶ τὸ ἱερατεῖον ἀπήντησε μὲ εὐχάς. Ἐπειτα κατήλθον τῶν φορεῶν των ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος. Εἰς τὸν ναόν, ὁ βασι-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 639)

Ὁ βασιλεὺς ἔθεσε τὴν χεῖρα του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀγάλματος τοῦ θεοῦ, ἐνῶ πάντες οἱ ἄλλοι ἐν τῷ ναῷ ἐπίπτον πρηνεῖς.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

*Εξακολουθούμεν τὰ περί ζωγραφικῆς κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, εἶχον προφανῶς χάσει τὴν μακρυνὴν ἀνάμνησιν τῆς καταγωγῆς τῆς ζωγραφικῆς τῶν ἐκ Κρήτης, ἀνέφερον δὲ ὡς πατρίδα τῆς Τέχνης ταύτης τὴν Κόρινθον καὶ τὴν Σίκυωνα. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι πράγματι εἰς τὰς πόλεις αὐτάς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν πρώτη ἐγνώρισεν λαμπροτάτην ἀκμὴν ὑπὸ τοῦς Βακχιάδας καὶ τοῦς Κυψελίδας, ἡ δὲ δευτέρα ἐλαμπρύνθη ὑπὸ τοῦς Ὁρθαγορίδας, ἐξημέρισαν ὅντας ἐστίασι μεγίστης προόδου τῶν Τέχων γενικῶς, ἰδιαίτατα δὲ τῆς ζωγραφικῆς. Οἱ ἀρχαιότεροι γνωστοὶ Ἕλληνες ζωγράφοι εἶνε ὁ Φιλοκλῆς ὁ Αἰγύπτιος καὶ ὁ Κλεάνθης ὁ Κορίνθιος. Αὕτη αὕτη ἡ προσωνομία τοῦ πρώτου δὲν ἀφίνει ἀμφιβολίας περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς, πρὸς ἐκείνην τῆς Αἰγύπτου. Εἶνε πιθανώτερον, νὰ ἦτο μᾶλλον Ἕλληνικῆς καταγωγῆς ὁ Φιλοκλῆς, σπουδασίας καὶ ἀναπτυχθεὶς εἰς Αἴγυπτον, ἢ Αἰγύπτιος ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀφομοιωθεὶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, αὐτὸς ἐνσαρκώνει καὶ ἐκπροσωπεῖ τοὺς στενωτάτους δεσμοὺς τῆς Αἰγυπτιακῆς ζωγραφικῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν.

Ἀτυχῶς, δὲν περισώζονται, οὔτε ἀναμνησεῖς τῶν ἔργων του, οὔτε ἀντιγραφαὶ οὔτε ἱκνη, ὁπότε θὰ διεφαίνετο σαφέστερον ὁ χαρακτήρ τῆς ὡς ἄνω συγγενείας εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἔργα. Ἀντιστρόφως, ὅσον ἀφορᾷ τὸν Κλεάνθη, ἀπεδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχαιότερα γνωστὴ κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα εἰκὼν τῆς Ἀλώσεως τῆς Τροίας, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ πλέον ἀρχαία ἀναπαράστασις τῆς Γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς.

Μετά τοὺς δύο αὐτοὺς, ἐπιφανέστεροι τῶν ἀρχαίων ζωγράφων, ὡς ἐκ τῆς περιελθούσης μέχρις ἡμῶν φήμης των, εἶνε οἱ ἐξῆς: Μεταξὺ μὲν τῶν Σικυωνίων ὁ Κράτων, ὁ Χαρμάδας καὶ ὁ Εὐμαρος, ὁ Βουλαρχος καὶ ὁ Τηλεφάνης, μεταξὺ δὲ τῶν Κορινθίων ὁ Ἀριδίκης, ὁ Ἐκφάντος καὶ ὁ Ἀντιφάνης. Ἀκόμη ἀνέδειξαν καὶ αἱ Ἀθῆναι τὸν Εὐμαρον καὶ τὸν Κίμωνα. Τὸ γνωστότερον καὶ πλέον πεφημισμένον ἔργον κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα ἦτο ἐπίσης τοῦ Βουλάρχου ἀπεικονίζον ἐπεισόδιον τοῦ μεταξὺ τῶν Ἑφείων καὶ τῶν Μαγνητῶν πολέμου — κατὰ παραγγελίαν τοῦ Βασιλέως τῆς Λυδίας Κανδαύλου.

Κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν ἀρχαίων πινάκων ἦτο ἡ μονοχρωμία, δεδομένου ὅτι οἱ τότε ζωγράφοι δὲν ἐχρησιμοποιοῦν εἰμὴ ἓνα καὶ μόνον χρῶμα. Τὸ μοναδικὸν αὐτὸ χρῶμα ἦτο τὸ μέλαν. Οὕτω λοιπὸν, κατὰ κανόνα, αἱ εἰκόνες ἐκείναι παρουσιάζουν ἓνα εἶδος «κίονο - σκούρο» ὅπου τὰ φωτεινὰ μέρη ἀναπαρίστανται ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ «φόντο» ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνονται ἡ εἰκόν. Ἡ μονοχρωμία αὕτη ἔπει, ῥά τῃς καὶ μετεδόθη εἰς τὴν ἀγγειοπλαστικὴν καὶ τὴν ἀγγειογραφίαν, ὅπου πᾶρμεν μέχρις ἐσχάτων.

Ἀλλὰ, πρὶν ἀκόμη τερματισθῇ ἡ ἀρχαία περίοδος, συντελεῖται ἡ τεχνικὴ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις, ἐν σχέσει πρὸς τὰ χρώματα. Τὸ μέλαν χρῶμα ἀντικαθίσταται κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἐρυθροῦ, ἀκολουθεῖ συνδυασμὸς τῶν δύο χρωμάτων καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν,

ἐπακολουθοῦν ἀντικαταστάσεις κατὰ πρῶτον καὶ συνδυασμοὶ ἔπειτα μὲ χρώματα, ὡς τὸ κίτρινον, τὸ λευκὸν καὶ τὸ κυανοῦν. Οὕτω, κατὰ τὰ τέλη τῆς ἀρχαίας ἐκείνης περιόδου, ἔχομεν ἤδη ὠραιότατους καὶ λεπτοὺς συνδυασμοὺς χρωμάτων εἰς εἰκόνας ὅπου κυριαρχεῖ ἡ πολυχρωμία. Ἀκόμη ἓνα ἄλλο περίεργον χαρακτηριστικὸν τῆς ἀρχαίας ζωγραφικῆς κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς περίοδον εἶνε ὅτι δὲν γίνεται διάκρισις φύλων τῶν ἀπεικονιζομένων προσώπων ἢ σωμάτων. Εἰς τὸν Εὐμαρον ἀνήκει ἡ τιμὴ τῆς διακρίσεως τῶν φύλων, διὰ σαφοῦς χαρακτηρισμοῦ τῶν ἀνδρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς γυναῖκας. Διὰ τὰ εἶνε ἀκόμη σαφέστερος εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ αὐτῆν ὁ Εὐμαρος ἐχρωμάτιζεν ἀπαρεγκλίτως τὸ μὲν σῶμα τῶν γυναικῶν διὰ χρώματος λευκοῦ, τὸ δὲ ἀνδρικὸν σῶμα διὰ χρώματος ὑπερύθρου καὶ ὑπομέλανος. Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ καὶ ἔπειτα, τὸσον ἡ πολυχρωμία, ὅσον καὶ ἡ σαφὴς

ΤΑ ΥΨΗΛΑ

ΤΑΚΟΥΝΙΑ ΒΛΑΠΤΟΥΝ

Ὁ καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Βοστώνης δόκτωρ Οὐώλτερ Μέντενχολ κατόπιν συντόνων μελετῶν ἀνεκάλυψεν ὅτι τὰ

πολὺ ὑψηλὰ τακούνια τῶν γυναικῶν ὑποδημάτων βλάπτουν τὴν ὑγείαν. Συγκεκριμένως ἐμποδίζουν τὸ σῶμα νὰ λάβῃ τὴν κανονικὴν του ἀνάπτυξιν καὶ τὸ στεροῦν τῆς ἰσορροπίας του. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος τῆς θεωρίας του ὁ δόκτωρ Μέντενχολ κατέφυγεν εἰς τὸ κατωτέρω παραστατικὸν πείραμα. Εἰς μίαν διάλεξιν του ἐκάλεσε διαδοχικῶς πολλὰς γυναῖκας ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου, προσέδεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν των κονδυλίον καὶ ἔδωσεν εἰς αὐτάς τὴν ἐντολὴν νὰ παραμείνουν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ὀρθαίαι κάτωθεν χάρτου μὲ καπνιὸν μόλις ἐφαπτομένου τοῦ κονδυλίου. Ἀποτέλεσμα τοῦ πειράματος ἦτο ὅτι ὅλαι αἱ φοροῦσαι ὑψηλὰ τακούνια ἔγραψαν ἐπὶ τοῦ καπνισμένου χάρτου ἀκανονιστοὺς γραμμὰς ἐνῶ τῶν χωρὶς τακούνια τὸ σῶμα ἔμενε σταθερὸς ὀρθοὶ καὶ τὸ κονδυλίον δὲν ἔγραφε τρεπούσας γραμμὰς. Ὁ καθηγητὴς ἐτόνισεν ὅτι σαφέστερά ἀποδείξεις τῶν ἀνθυγιεινῶν ἰδιοτήτων τῶν ὑψηλῶν τακούνων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

διάκρισις τῶν δύο φύλων εἶνε πλέον καὶ νῦν τῆς Ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς.

Ὁ ἀναγεννησας τὴν Τέχνην αὐτὴν μέγας πρωτοπόρος καὶ ἀναδημιουργὸς εἶνε ὁ κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα, ἀκμάσας Θάσιος Πολύγνωτος, υἱὸς ζωγράφου ἐπίσης, τοῦ Ἀγλαοφῶντος. Σύγχρονοί του μεγάλοι ζωγράφοι ἦσαν ὁ Μίκων καὶ ὁ Πάναινος, ἐργαζόμενοι εἰς Ἀθῆνας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Πολύγνωτον ἤλθεν καὶ αὐτὸς ἐνωρίτατα εἰς Ἀθῆνας ἐμαθήτευσεν δὲ πησίον τοῦ Κίμωνος τοῦ Κλεωναίου καὶ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ διακόσμησις τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ναοῦ τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς. Ἀκόμη, διεκόσμησε τὴν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Πίνα κοθήκην, τὴν Λέσχην τῶν Κνιδίων εἰς Δελφοὺς καὶ ἄλλα.

Τὰ ἔργα τοῦ Πολύγνωτου ἐκίνησαν τὸν θαυμασμόν ἐν πρώτοις ἐξ αἰτίας τῆς ἀκριθείας των, ἐξ αἰτίας ἐπίσης τῆς χάριτος τοῦ σχεδίου, τῆς ἐπιτηδεότητος εἰς τὴν διάταξιν πολυπροσώπων συνόλων καὶ τῆς λαμπρότητος τοῦ χρώματός. Οἱ νεώτεροι κρίνουν τὸν Πολύγνωτον ὡς ἀκόμη μεγαλύτερον σχεδίασθην μᾶλλον ἢ ὡς χρωματιστὴν. Ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλος ὁ Πολύγνωτος ἦτο εἰς τὴν διάταξιν τῶν προσώπων ἐντὸς τῶν συμπλεγμάτων, εἰς τὴν αὐστηρὰν διαγραφὴν τῶν μορφῶν, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐσωτερικῆς των διαθέσεως.

Αὐτὸς εἶνε ὁ ἰδρυτὴς τῆς περιφήμου καὶ περιλάμπρου Ἀττικῆς Σχολῆς ζωγραφικῆς. Αὐτὸς καθόρισε τὰς ρεαλιστικὰς τάσεις τῆς Σχολῆς καὶ ἀπετύπωσε τὴν προσωπικὴν τὸν σφραγίδα εἰς τὴν ὅλην αἰγλήν τῆς περιόδου ἐκείνης.

Μεγάλοι καὶ ἀντάξιοι μαθηταὶ τοῦ ὑπῆρξαν οἱ Μίκων καὶ Πάναινος. Ὁ τελευταῖος οὗτος συνειργάσθη μετὰ τοῦ Φειδίου, διακοσμήσας τὸν θρόνον τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ἄλλος μέγας ζωγράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο ὁ περίφημος Παύσαν, ὁ κατ' ἐξοχὴν ρεαλιστὴς καὶ εἰς τὸν ὁποῖον σύγχρονοί μας κριτικαὶ μετρίότητες καταλογίζουν «ἐξηρησμένην». Περιττὸν νὰ λεχθῇ ὅτι εἰς αὐτὸ δὲν ἐνέχεσται διόλου ὁ Παύσαν, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ ἀρριβισμὸς τῆς ἐποχῆς μας, ὅπου πολλοὶ νομίζουν ὅτι, διὰ τὰ γίνονται σπουδαῖοι, ἀρκεῖ νὰ ἀρνούνται ἢ νὰ κατακρίνουν τοὺς μεγάλους προδρόμους καὶ δημιουργοὺς, ἀνάξιοι συχνὰ νὰ τοὺς προσατείνουσιν. Τέλος, τῆς αὐτῆς περιόδου περίφημος ζωγράφος διακρίθει κυρίως ὡς σκηνοθέτης, ἦτο ὁ Ἀγάθαρχος. Εἶνε χαρακτηριστικὸν τὸ ὅτι κατὰ τὸν μέγαν Ἕλληνα ἱστορικὸν, δὲν ἦτο νοητὸν νὰ ἐπιδοθῇ τις εἰς τὴν σκηνοθεσίαν τὴν τόσον ἀπλὴν ἄλλως τε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι ὡς εἶνε ζωγράφος. Ὡς ζωγράφος, ὁ Ἀγάθαρχος συχνάκις ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὰς τραγῳδίας τοῦ Αἰσχύλου.

Κατὰ κανόνα, ὅλοι οἱ μεγάλοι ζωγράφοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀσχολοῦνται μὲ προσωπογραφίας, εἶνε ὅμως πρὸ πάντων διακοσμητὰ καὶ προτιμοῦν τὰς συνθέσεις. Αὐτοὶ μεταδίδουν τὴν μεγάλην παράδοσιν εἰς τὴν δευτέραν μεγάλην γενεάν τῶν ζωγράφων, τὴν ἐμφανισθεῖσαν περὶ τὰ τέλη τοῦ Πέμπτου Αἰῶνος, καὶ τοὺς ὁποίους μέλλει νὰ γνωρίσωμεν.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἀπολλόδορος Ἀθηναῖος, Ζεύξις κτλ, κτλ.

Ποῖαν μορφήν προσλαμβάνει
Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ζ'. ΑΜΥΝΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΟΥ ΟΠΛΟΥ

Τοῦ κ. ΔΗΜ. ΤΣΙΜΙΚΑΛΗ, καθηγητοῦ τοῦ μαθήματος Παθητικῆς Ἀεραμύνης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, συνταγματάρχου τοῦ Πυροβολικοῦ ἐ. ἀ.,

Τὰ πυρὰ τῶν τυφεκίων — ἔστω καὶ ἀνέκτελνται ὁμαδὸν — δὲν δύναται κατ' ἀρχὴν νὰ ἔχουν ἀποτελεσματικότητα ἐναντίον τεθωρακισμένων ὁχημάτων.

Ἐναντίον ἐν μέρει ἡ οὐδόλως προστατευμένων ὑπὸ θώρακος ὁχημάτων δύναται ἡ διὰ τυφεκίου βολὴ νὰ καταστήσῃ ταῦτα ἀκίνητα, διὰ τοῦ φόνου τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν. Ἡ κάθετος ἐξ ἄλλου βολὴ δὲ βολίδων μὲ χαλύβδινον πυρήνα, κατὰ τὴν σκεπτικὴ καὶ τῆς κοιλίας ὄλων τῶν τεθωρακισμένων ὁχημάτων, δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιτυχὴ ἀποτελέσματα.

Τὰ πολυβόλα μὲ συνήθεις βολίδας δύναται νὰ ἀχρηστεύουν τὰ μηχανήματα παρατηρήσεως καὶ σκοπεύσεως τῶν τεθωρακισμένων ὁχημάτων καὶ διὰ θραυσμάτων νὰ προξενήσουν τραύματα εἰς τὴν πληρωμα. Ἐναντίον ἐν μέρει τεθωρακισμένων βοληθῶν ὁχημάτων ἡ αἰφνιδιαστικὴ καταληφθέντων μὲ ἀνοικτὰ τὰ ἐπιφράγματα ὁχημάτων, εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὴ ἡ βολὴ μὲ τὰ συνήθη βλήματα. Διὰ βολίδων μὲ χαλύβδινον πυρήνα δύναται νὰ διατρηθοῦν οἱ θώρακες ἐλαφρῶν τινῶν ὁχημάτων μάχης εἰς ἀποστάσεις βολῆς μέχρι 400 μ. ὅταν ἡ γωνία πτώσεως εἶνε πρὸς τὰς 45 μοίρας. Πάντοτε ὅμως, πρὸς πᾶσιν ἐνάρξεσιν τοῦ πυρός, πρέπει νὰ σταθῇ τις, ἐάν ἡ ἀναμενόμενη ἀποτελεσματικότης αὐτοῦ ἀντισταθμίσῃ τὴν κατάδειξιν τῆς θέσεως βολῆς.

Ἡ ἀπὸ ἀεροπλάνου βολὴ διὰ πολυβόλου σπανίως ἔχει ἀποτελεσματικότητα.

Τὰ βαρέα πολυβόλα (μέχρι 20 χιλ.) ἔχουν μεγάλην ἀποτελεσματικότητα ἐναντίον τῶν περισσοτέρων τύπων τεθωρακισμένων ὁχημάτων. Ἡ δέσμη τῶν βλημάτων των δύναται νὰ παρακολουθῇ τὴν ταχείαν κίνησιν τῶν αὐτοκινήτων τούτων. Ἡ ταχυβολία αὐτῶν ἐπιτρέπει ἐξ ἄλλου τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν θραυσμάτων καὶ εὐνοϊκῶς διαρκίαν βολῆς. Ἐναντίον ὅμως ἰσχυρῶς τεθωρακισμένων ὁχημάτων, δὲν εἶνε ἐπαρκὴς ἡ δραστηριότης αὐτῶν.

Οἱ ἐλαφροὶ ὅμοι δύναται νὰ διαπεράσουν ἐλαφροὺς θώρακας, μόνον εἰς μικρὰς ἀποστάσεις καὶ μὲ εὐθυτενεῖς τροχίας. Λόγῳ ὅμως τοῦ μικροῦ πεδίου τῆς κατὰ διέθυνσιν σκοπεύσεως αὐτῶν καὶ τῆς μικρᾶς τῶν ἀρχικῆς ταχύτητος, ἡ χρῆσις αὐτῶν μικρὰν ἔχει πιθανότητα ἐπιτυχίας, ἐν ᾧ ἐξ ἀντιθέτου δύναται νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὴ ἡ χρῆσις αὐτῶν κατὰ τὴν τεθωρακισμένων ὁχημάτων ἐν συνδυασμῷ μὲ ὁδοφράγματα.

Τὰ ἐλαφρὰ πυροβόλα εἶνε ἐπὶ ποσὺν εὐνοϊκότερα διὰ τὴν ἀντιαρματικὴν ἀμυναν, ὅσον περισσοτέρως ἐκπληρῶν τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀντιαρματικῶν ὁπλῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρωμεν κατωτέρω. Εὐνοϊκῶς ἐκπληρῶν εἰς τοῦτο ἡ μεγάλη ρύμη αὐτῶν ἡ τεταμένη τροχία των. Πυροβόλα οὐχ' ἥττον μὴ ἔχοντα διακελὴ κιλλίβαντα, δυσκόλως δὲ δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσῃ τὰς πλευρικές κινήσεις τῶν στόχων των. Τὰ βλήματα διαπερνοῦν τοὺς θώρακας τῶν πλείστων ἐν χρῆσιν σήμερον καὶ γνωστῶν ἀρμάτων μάχης. Ἐάν δὲν διατίθενται βλήματα μὲ χαλύβδινον κεφαλὴν, δύναται νὰ χρησιμοποιηθοῦν πυροσφλῆνες κρουσφλέγεις.

Τὰ βαρέα πυροβόλα ἔχουν σπανίως μόνον πιθανότητα ἐπιτυχίας ἐναντίον κινουμένων ἀρμάτων μάχης λόγω τῆς μικρᾶς εὐστροφίας τοῦ πυρὸς αὐτῶν.

Τὰ πυροβόλα τῶν ἀρμάτων μάχης δύ-

ναται νὰ κερδίσουν ταχέως εὐνοϊκὰς θέσεις βολῆς καὶ εἶνε ὡς ἐκ τούτου κατάλληλα πρὸς συνδρομὴν διὰ τὴν ἀπόφραξιν ρήγματος, δημιουργηθέντος ὑπὸ ἀρμάτων μάχης.

Τὰ ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα, διὰ τὰ ὁποία αἱ ἀντιαεροπορικαὶ ἀποστολαὶ θὰ εἶνε μόνον παροδικαί, προσφέρονται ἰδιαίτερος λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος σκοπεύσεως καὶ βολῆς αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς μεγάλης τῶν ἀρχικῆς ταχύτητος.

Εἰδικὰ ἀντιαρματικά ὅπλα. — Ἡ περιορισμένη δραστηριότης τοῦ πυρὸς τῶν ὁπλῶν τοῦ πεζικοῦ καὶ πυροβολικοῦ κατὰ τὴν ἀρμάτων μάχης ἤγαγεν εἰς τὴν κατασκευὴν εἰδικῶν ἀντιαρματικῶν ὁπλῶν, τὰ ὁποία, διὰ νὰ ἀνταποκρίνυνται εἰς τὰς ἰδιότητας τῶν τεθωρακισμένων ὁχημάτων (θεωρακισμός, ταχύτης κινήσεως, εὐχέρεια κινήσεως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους), ὀφείλουν νὰ ἔχουν τὰς κάτωθι ἰδιότητες:

α) Ἰκανότητα διατήσεως θωράκων, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ μεγάλης ρύμης τοῦ βλήματος, διὰ θεωρακίσεως τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἡ ἀχμηρὰς κεφαλῆς ἐκ σκληροῦ χαλύβος καὶ διὰ διαμετρήματος, ὅσον τὸ δυνατόν μικροτέρου (3,5, 4,7 ἐκ.), πρὸς ἐπιτεύξιν εὐκολωτέρας εἰσδυτικότητος.

β) Μεγάλην εὐστοχίαν, διὰ τεταμένης τροχίας, μικρὰς διαρκείας τροχίαν (μεγάλῃ ἀρχικῇ ταχύτητι τοῦ βλήματος), ὁπότε εἶνε μικρὰ καὶ ἡ ἀπόστασις τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ εὐρίσκειται ὁ στόχος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς σκοπεύσεως, ἀπὸ τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ εὐρίσκειται αὐτὸς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συναντήσεως μετ' αὐτοῦ τοῦ βλήματος.

γ) Μεγάλην ταχυβολίαν, διὰ ἡμιαυτομάτου ἢ αὐτομάτου κλειστρου, διὰ βλήματος μετὰ κάλυκος καὶ διὰ καλοῦ σκοπευτικοῦ μηχανήματος (μεγάλου κατὰ διέθυνσιν πεδίου βολῆς μὲσφ δισκελοῦς κιλλίβαντος ἢ τοιούτου ἐπὶ ἐσωτροῦς καὶ μεγάλης σκοπευτικῆς εὐκινήσεως).

δ) Καλὴν εὐκινήσιν διὰ μικροῦ βάρους αὐτοῦ (μεταφορὰ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ διὰ τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης), ταχείαν μεταφορὰν αὐτοῦ δι' αὐτοκινήτου ἔξεως) καὶ ταχείαν ἐτοιμότητα διὰ βολῆν (δι' ἰδίῳ τροχοφόρῳ κιλλίβαντος).

ε) Ἐπαρκὴ ἀσφάλειαν καὶ ἀπόκρυψιν διὰ μικροῦ ὕψους τῆς γραμμῆς πυρὸς αὐτοῦ, προστατευτικὸν ἀσπίδου καὶ χαμηλῆς τῆς ἐν γένει κατασκευῆς αὐτοῦ.

Τοιαῦτα εἰδικὰ ἀντιαρματικά πυροβόλα, συγκεκριμένα εἰς διμοιρίας καὶ λόχους, χορηγοῦνται εἰς τὰ συντάγματα πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ, διὰ τὴν αὐτοπροστασίαν αὐτῶν. Ἐπὶ πλέον τούτων διαθετοὺν καὶ αἱ ἀνωτεροὶ διοικήσεις ἀριθμὸν τινα ἐκ τῶν μονάδων τούτων διὰ τὴν ἀπόφραξιν ρήγματος, τὸ ὁποῖον ἤθελε δημιουργηθῇ ὑπὸ τῶν ἀρμάτων μάχης.

Ἐν ᾧ αἱ εἰς τὰ συντάγματα πεζικοῦ διατιθέμεναι μονάδες εἶνε κατ' ἀρχὴν ἱπποκίνητοι, αἱ εἰς τὰς μονάδας ἱππικοῦ διατίθενται καὶ αἱ τηρούμεναι εἰς τὴν διέβασιν τῶν ἀνωτέρων διοικήσεων εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον μηχανοκίνητοι.

Τεθωρακισμένα ὁχήματα μάχης μετὰ ὁπλῶν δυναμένων νὰ θραύσουν τοὺς καλύτερους θώρακας, εἶνε τὰ καλύτερα ὅπλα ἀμύνσεως, διότι αὐτοπροστατευόμενα, παρακολουθοῦν τὰς κινήσεις τοῦ ἀντιπάλου των καὶ δύναται νὰ καταδιώκουν αὐτόν.

Αἱ ἀποστολαὶ τῶν ἀντιαρματικῶν ὁπλῶν εἶνε αἱ κάτωθι:

Κατὰ τὴν πορείαν: Προστασία τῶν ἐν ἀναπαύσει καὶ πορείᾳ μονάδων ἀπὸ τῶν ἐπιθέσεων τῶν τεθωρακισμένων ὁχημάτων, εἴτε διὰ τῆς κατανομῆς αὐτῶν κατὰ πυροβόλα εἰς τὴν φάλαγγα, εἴτε διὰ τάξεως αὐτῶν εἰς ἐπικινδύνους θέσεις.

Κατὰ τὴν μάχην: Παρεμπόδισις τῆς ἐισχωρήσεως τῶν ἐχθρῶν τεθωρακισμένων ὁχημάτων εἰς τὸ κύριον πεδὶον μάχης τοῦ πεζικοῦ. Πρὸς τοῦτο τὰ πυροβόλα ταῦτα πρέπει νὰ εὐρίσκονται ὅπισθεν τῆς προχωρημένης γραμμῆς πεζικοῦ κεκαλυμμένα καὶ ἐτοιμα πρὸς δράσιν εἰς τρόπον ὥστε νὰ προστατεύωνται ἀπὸ προέρον καταστροφῆν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ. Τὸ πῦρ θὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τῶν εὐνοϊκῶν ἀποστάσεων βολῆς. Δέον ἐπίσης νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀμοιβαία ὑποστήριξις αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθος κλιμάκωσις των.

Αἱ ἐκρηκτικαὶ οὐσίαι εἰς περιορισμένην μόνον ἔκτασιν προσφέρονται ὡς μέσα ἀμύνσεως κατὰ τὴν ἀρμάτων μάχης.

Χειροβομβίδες, μεμονωμένα ἢ ὡς μάζα πλειόνων τοιούτων, ριπτόμενα κάτωθι τοῦ συστήματος κυλινδρώσεως ἢ τῆς κοιλίας τεθωρακισμένου ὁχήματος, δύναται, ὑπὸ εὐνοϊκῆς συνθήκης, νὰ καταστήσουν τὸ ὁχημα ἀνίκανον πρὸς κίνησιν.

Υπόνομοι, εἰς μικρὰ διαστήματα ἀπ' ἀλλήλων δύναται νὰ εἶνε ἀποτελεσματικώτατοι, ἀπαιτοῦν ὅμως μεγάλην κατανάλωσιν ὕλικων καὶ πολὺ προσωπικόν. Ἐγκατεστημένοι, ἀναγκάζουν τὸν ἐχθρὸν νὰ προχωρῇ μετὰ περισκέψεως, οὗτω δὲ κερδίζει καιρὸν ὁ ἀμυνόμενος. Ἰδιαίτερος σκόπιμος κρίνεται ἡ χρησιμοποίησις ὑπόνομων πρὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἐμποδίων.

Αἱ δόμβαι τῶν ἀεροπλάνων, μόνον εἰς περιπτώσιν κατ' ἣν πέσουν ἐπὶ τοῦ ὁχήματος, ἔχουν ἀποτελεσματικότητα. Καὶ εἰς περιπτώσιν ἐπὶ κατ' ἣν πέσουν πλησίον τῶν ὁχημάτων, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐλαφρὰς μόνον βλάβας θὰ προξενήσιν εἰς αὐτά. Ὁ ἀπὸ ἀεροπλάνων βομβαρδισμὸς δύναται ἐν τούτοις νὰ ἐπιδραδύνῃ τὰς ἐχθρικές τεθωρακισμένας μονάδας καὶ νὰ δώσῃ οὕτω καιρὸν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἀμύναν.

Τὸ ἔδαφος καὶ τὰ καλύματα δύναται νὰ περιορίσουν τὴν εὐκινήσιν τῶν τεθωρακισμένων ὁχημάτων. Ἡ χρησιμοποίησις τούτων ἀποτελεῖ συνεπὲς καλὸν βοηθητικὸν μέσον τῆς ἀμύνσεως.

Τὰ τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα δυσκόλως ἢ οὐδόλως δύναται νὰ ὑπερβούν τάφρους ὁδῶν, ἐπιχώματα, ὁδοὺς ἐν ἐκχώσει καὶ φράκτας. Εἰς τὰ σημεία ταῦτα τῶν ὁδῶν δέον νὰ ἐγκατασταθοῦν φραγμοί.

Τὰ ὁδοφράγματα δέον νὰ κατέχωνται, νὰ εἶνε ἀρκετὰ ἀνθεκτικὰ εἰς καθίζησιν καὶ ὑπερβάσιν καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ παρακαμφθοῦν πολὺ πλῆστον.

Ἰδιαίτερος ἀποτελεσματικὸς εἶνε οἱ φραγμοὶ μὲ εἰδικούς συρματίνους κυλίνδρους.

Ψευδεῖς φραγμοὶ ἐπιδραδύνουν τὴν προχωρήσιν. Ἐκεῖ ὅπου δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ὁδικὸν δίκτυον πρὸς ἰδιαν χρῆσιν, δύναται νὰ ἐπιδραδύνῃ α

Η ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΕΤΕΜΨΥΧΩΣΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΑ

ΤΟΥ Κ. Μ. ΜΕΛΕΡΑ

A circular portrait of a young child, likely a prince, wearing a traditional cap and robe, seated and holding a small object. The image is a black and white reproduction of a traditional East Asian portrait, possibly a woodblock print or a photograph of a painting. The child is depicted from the chest up, wearing a traditional cap and a robe with a visible collar. The child's hands are resting on their lap, holding a small object. The background is dark and textured, and the entire portrait is enclosed within a circular frame.

ψηλῶν ὀρέων. Τρεῖς σειραὶ σκηνῶν
 σχηματίζουσαι τρία ὁμόκεντρα τετρά-
 πλευρα περιέβαλλον τὴν πανηγυρικὴν
 σκηνὴν τοῦ Ταῶ, ἀπέραντον καὶ κατα-
 κόσμητον, κατασκευασμένην ἐξ ὀλο-
 κλήρου ἐκ κιτρίνου μεταξίνου ὑφάσμα-
 τος, ἐστολισμένου διὰ κυανῶν κεντημά-
 των.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς ἦτο χρῶ-
ματος χρυσοῦ, ἐπὶ τῶν συγκρατούντων
δὲ αὐτὴν στύλων ἦσαν ἐξωγραφισμέ-
νοι χρυσοὶ δράκοντες καὶ ὁ ταῶς, ἰε-
ρὸν πτηνὸν τῶν Βουδδιστῶν. Εἰς τὴν
θάλασσαν τῆς σκηνῆς εὗρίσκετο ὁ θρόνος
ἐκ λευκοῦ μεταξίνου ὑφάσματος, κεντ-
μένον μὲ τὰ χρυσοῦ ἀνθρακίδια τοῦ κε-
ρανοῦ.

Εἰς τὸν τόπον τῆς τελετῆς ἀφίκεται
πρῶτος ὁ ἀντιβασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἀσκα-
τὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ
θανάτου ἢ τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ Δα-
λάι - Λάμα, Ἐφέρετο ἐντός ἡγεμονικα-
φορείου καὶ καθυψύθη διὰ τὴν προ-
χάντησιν τῆς φεροῦσης τῶν μικρὸν δὲ
ὑπὸντα πομπῆς. Ἡ πομπὴ αὕτη εἶχε το-
ξιδεῦσαι ἐπὶ δέκα συνεχεῖς ἐβδομάδας
Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ εἶχον συγκε-
τρωθῇ τὰ πλῆθη τῶν Θιβετιανῶν π-
στῶν. Τὴν προσέγγισιν τῆς πομπῆς
νήγγειλαν οἱ ἥχοι τῶν κεράτων, ε-
δους σαλπίνγων τοῦ Θιβέτ, εἰς α-
τοὺς δὲ ἀπήντησαν ἄλλα σαλπίσματα
ἐκ τοῦ μοναστηρίου. Προηγούντο Κιν

“Ὅταν ἡ πομπὴ ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα, ὁ νέος Δαλαΐ - Λάμα ἐτοποθετήθη ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ὠδηγήθη εἰς τὴν κεντρικὴν τελετουργικὴν σκηνήν. Δεξιὰ καὶ ἀριστερά του ἐκάθισαν ἀνὰ δύο ἕκ τῶν ἐπισημοτέρων βαθμοῦχων τοῦ Θιβέτ, ὄρθιος δὲ πρὸ τῶν θαυμιδίων τοῦ θρόνου ἴστατο ὁ μέγας τελετάρχης. Ἐξ ἄλλου παρὰ τὸν θρόνον ἄλλος ἱερωμένος γονατιστὸς καὶ μετὰ αὐτὴν ἑκατοντάδες σθεασμοῦ, μειδιᾷ πρὸς τὸ παιδίον. Τοῦ ὑποδεικνύει μὲν νοήματα ὅτι πρέπει νὰ εὐλογῇ τοὺς παρελάνοντας τιτλοῦχους, οἱ ὅποιοι ὑποβάλλουν τὰ σέβη των καὶ ὑποθασάζει τὸ σκήπτρον δσάκις ὁ μικρὸς Δαλαΐ - Λάμα δεικνύει σημεῖα κοπῶσεως, πολὺ φυσικῶς ἄλλως τε, διότι ἡ τελετὴ διαρκεῖ ὀλόκληρον ἑξάωρον. Τὸ νήπιον ὑπέστη τὸ μαρτύριον αὐτὸ, χωρὶς οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν νὰ χαμογελάσῃ ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ παραπονεθῇ. Εἰς τὸ τέλος τοῦ προσεφέρθη ἐντὸς πολυτέλους κυτέλλου τέϊον, ἀφοῦ προηγουμένως τὸ ἐδοκίμασεν ὁ τελετάρχης.

Τοῦ λοιποῦ ὁ Δαλαΐ - Λάμα θά ζῇ
εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Λάσα μὲ τὰς ἐ-
πιχρύσους στέγας. Θά, παραμεινῇ ἐκε-
δί' ὅλης του τῆς ζωῆς, παρακολου-
θῶν τὸν χειμῶνα τὸ παχὺ στρώμα τῆς
χιόνος μὲ τὸ ὁποῖον καλύπτεται ὁλό-
κληρος ἡ περιοχὴ καὶ τὸ καλοκαίρι
τὴν ξηρὴν γῆν μὲ τὰς παπαρούνας καὶ
διάφορα ἄνθη τῶν Ἰμαλαίων, τὰ ὁποῖα
τὴν καλύπτουν. Εἰς τὸ περιβάλλον αὐ-
τὸ, τὸ παιδίον - θεός, περιβεβλημένον
τὴν ἐκ κιτρίνου μεταξωτοῦ στολὴν τοῦ
καὶ τὸν ἀπολήγοντα εἰς δέξυ σκοῦφον
θα μάρθῃ τὴν σοφίαν καὶ τὰ μυστήρια
τοῦ Βουδδισμού καὶ θά καταστή εἰς ἡ-
λικίαν 18 ἐτῶν ὥριμος διὰ νὰ ἀναλά-
βῃ τὴν ἀσκήσιν τῆς ὑπερτάτης ἐξου-
σίας. Ὡς ὅμως καὶ νὰ μάρθῃ μόνον
ὅτι διὰ τὸν ἀντιβασιλέα καὶ τοὺς λαι-
κοὺς τιτλοῦχοις εἶνε δυσάρεστον νὰ
χάσωνται τὴν ἐξουσίαν καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς
1905 ἐπὶ τὴν ἑξῆς Δαλαΐ - Λάμα
τέσσαρες ἀπέθανον μυστηριωδῶς πρὸς
ἐνηλικιωθῶν.

«ΗΛΙΟΣ»

«ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ»

Τὸ ἄφθαστον ἀριστούργημα τοῦ Πλάτωνος

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δύο ὑπάρχον-
τά μεγάλα, φιλοσοφικά θεατρικά ἔρ-
γα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μία κωμωδία
καὶ ἓνα δράμα. Ἡ κωμωδία εἶνε τοῦ Ἀ-
ριστοφάνους—αἱ «Νεφέλαι»—τὸ δρά-
μα εἶνε τοῦ Πλάτωνος, ὁ «Πρωταγό-
ρας». Εἰς τὴν κωμωδίαν σατυρίζεται ὁ
Σωκράτης ὡς σοφιστὴς, εἰς τὸ δράμα,
ὁ Σωκράτης παρουσιάζεται ὡς ἡ ἰσχυ-
ροτέρα ἀντίρροπος τῆς σοφιστικῆς ἢ ἀ-
κριβέστερον ἡ χαιρομένη ἐπὶ θεοῖς κα-
τὰ τῶν σοφιστῶν. Τόσον ὁ Ἀριστοφα-
νης, ὅσον καὶ ὁ Πλάτων δὲν περιφρο-
νοῦν διόλου τὰς διαλεκτικὰς σοφιστι-
κάς μεθόδους, τὰς ὁποίας καταπολε-
μοῦν. Καὶ τὰ δύο ἔργα ἀποδίδέσκουν
εἰς ἓνα περιέργως κοινὸν ἀποδεικτι-
κόν. «Ἰδοὺ ποῖοι εἶνε οἱ σοφισταί! Ἰ-
δοὺ ποῖος εἶνε ὁ Σωκράτης!» μὰς λέ-
γουν καὶ οἱ δύο συγγραφεῖς. Μὲ μό-
νην τὴν ριζικὴν διαφορὰν, ὅτι ὁ μὲν
Ἀριστοφάνης μὰς παρουσιάζει τοὺς
σοφιστὰς διὰ τὴν συμπεριλᾶξιν μεταξὺ
τῶν καὶ τὸν Σωκράτην, ἐνῶ ἀντιστρό-
φως ὁ Πλάτων σκιαγραφεῖ τοὺς σοφι-
στάς, διὰ τὴν μὰς δειλὴν ποῖος δὲν εἶνε
ὁ Σωκράτης.

Ἄπορίας ἀξίον εἶναι μάλιστα τὸ πῶς
δ Ὑπρωτὰγοράς δὲν ἔγινεν ἀκοῇ
καί... κινηματογραφικῇ ταινίᾳ, πρὸς
μεγαλυτέραν ἐκλατκειοῦσιν τῶν νοημά-
των ποῦ περιέχει. Εἶνε ἀφάνιστος ἡ
κίνησις καὶ ἡ ζωὴ ἡ ἐνυπάρχουσα μέ-
σα εἰς τὸ θῆλιον αὐτό. Δὲν ὑπάρχει τί
ποτε ποῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ἀποδοθῇ
κατὰ τὸν πλὴον χειροπιαστὸν τρόπον.
Καὶ πρὶν ἀπὸ ὅλα μᾶς παρέχεται τὸ...
πανόραμα τῆς σοφιστικῆς εἰς τὸν πλὴον
ζωντανὴν εἰκόνα τῆς κινήσεως τῶν σο-
φιστῶν, ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ Καλ-
λίου. Ἐάν εἰς τὴν «θεντέτταν» καὶ εἰς
τὸ προσκήνιον βλέπωμεν τὸν Πρωτα-
γόραν, αὐτὸ δὲν σημαίνει διόλου ὅτι
εἶναι «δεύτεροι ρόλοι», οἱ ρόλοι τοῦ
Ἰππίου καὶ τοῦ Προδίκου. Καὶ ἐάν πα-
λιν δὲν βλέπωμεν ἐμφανιζόμενον τὸν
Γοργίαν, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἤδη εἶχε
κατὰ νοῦν ὁ Πλάτων νὰ ἐνδιαφερθῇ
ἰδιαιτέρως περὶ αὐτοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως λοιπὸν αὐτῆς ὁ «Πρωταγόρας» ἐνεῖ ἱστορικὸν «δοκο-
μέντο», ἀσφαλεῶς πολεμικότερον καὶ
ἀπὸ τὸν «Ἰππῖαν Ἐλάσσονα». Εἶνε δὲ
ἐπίσης καὶ μίᾳ δικαίωσιν ἔναντι τῆς
διαγωγῆς τῶν Πυθαγορείων καὶ τῶν
Σωκρατικῶν, οἵτινες κατέστρεψαν τὰ
σοφιστικὰ συγγράμματα. Εἶνε μίᾳ δι-

Αὐτὰ ὅλα μᾶς πείθουν ὅτι ὁ Πλά-
των εἶχε πλὴν συναίσθησιν τῶν δι-
νυμένων του καὶ τῆς ἀποστολῆς του
καὶ ἔκρινε κατώτερον προφανῶς ἑαυ-
τοῦ τὸ νὰ παραμορφώσῃ τοὺς σοφι-
στάς, διὰ τὰ προσβάλλῃ αὐτοὺς, ὥς τὸ
πράττει εἰς τὰ μύχια τῆς διδασκαλίας
των, τῶν θεωρῶν των καὶ τῆς ὁλης
σοφιστικῆς.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἐδώ ὁ Πλάτων δὲν διατάζει νὰ μᾶς δώσῃ μίαν νέαν πλευράν τῆς Σωκρατικῆς... πανουργίας. Ἀπλοϊκός, τύπος ἀσποῦ «ἐπαρχιώτου», ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι πρωτοεῖται ἀπὸ τῆς Κουκουθόουνης εἰς τὴν καρδίαν τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Σωκράτης προσποιεῖται ὅτι «πῶς καὶ πῶς» θέλει νὰ διδασχῇ ἀπὸ τὸν Πρωταγόραν. Καὶ τοῦ στήνῃ καταλήλῳ τις περιφήμῃς ἐκέινες «τρικλοποδιές», ὁπότε αἰνήνῃς ἀντιστρέφονται οἱ ῥόλοι. Ἡ μαυεὺτική «μαμική» μέθοδος τοῦ Σωκράτους ἐπικρατεῖ καὶ κατατροπώνει τὴν ῥητορικὴν τοῦ σοφιστοῦ. Καὶ αὐτὸ μὲν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς συζητήσεως, τὸν τρόπον στενωτάτα συνεχόμενον μὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ περιεχόμενον. Τὸ περιεχόμενον αὐτὸ ἀποτελεῖ δύο φολοσοφικά προβλήματα, τὰ ὁποῖα τίθενται ἐν πλάτει προκειμένου νὰ ἐπιχειρηθῇ ἡ λύσις των. Εἶνε ἄλλως τε ἀπολύτως σχετικὰ μεταξὺ των περὶ τοῦ ἐάν δύναται νὰ διδασχῇ ἡ ἀρετὴ. Τὸ ἄλλο περὶ τοῦ ἐάν ἡ ἀρετὴ εἶνε τί τὸ ἐνιαύον. Ἐντελῶς ἀδοκίμηται καὶ κατὰ τὸν πλέον περιερὸν τρόπον, ὁ Σωκράτης ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ νὰ ἀνῆται τὸ ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ διδασχῇ ἡ ἀρετὴ. Καὶ μεταχειρίζεται σπουδαῖα ἐπιχειρήματα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν ἀντίπαλόν του νὰ ἐξαναλήσῃ ὅλην τὴν ἐν νότητά του διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ἀντίθετον. Καὶ νὰ μὲν εἰς τὸ τέλος προτείνεται ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ὅτι

μας, ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει, ἐάν προσέ-
ξωμεν, ὁ Σωκράτης ἐξέρχεται θριαμ-
βουδῆς. Διότι ἀφῆκεν εἰς τὸν θανάτου
μον ἀντίπαλόν του νὰ ὑποστηρίξη ὅτι
ἡ ἀρετὴ διδάσκεται. Ἀλλὰ... τί ἄλ-
λη δουλειὰ κάμνει ὁ Σωκράτης ἀπὸ
τοῦ νὰ διδάσκῃ τὴν ἀρετὴν; Καὶ τί ἄλ-
λο οἱ σοφισταί, ἀπὸ τοῦ νὰ ἀρνοῦνται
τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς διδασκα-
λίας αὐτῆς; Τὶ καλύτεραν δικαίωσιν
ἤθελεν ὁ Διδάσκαλος;

Ἀνάμεικτα εἰς τὸ πρόβλημα αὐτὸ πα-
ρεμβάλλεται καὶ τὸ δεύτερον συσχετι-
ζόμενον. Τὸ περὶ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀρετῆς.
Καὶ ἐδῶ τὴν παθαίνει ὁ Πρωταγόρας.
Κατὰ τοὺς σοφιστὰς, δύναται τις νὰ εἴ-
ναι ταυτοχρόνως ἐνάρητος καὶ μὴ ἐνά-
ρετος, ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς ἀρε-
τῆς ποὺ κατέχομεν καὶ ἀκρίβους ποὺ στε-
ροῦμεθα. Ἐάν οὕτως ἔχουν τὰ πράγμα-
τα, τί καλὰ - καλὰ σημαίνει ἐνάρητος

ἄνθρωπος; Καὶ ποῖον τὸ θαυτότερον νόημα τῆς καταμεριζομένης ἀρετῆς; Ὁποῦ οὐ Πρωταγόρας καταλήγει εἰς τὸ νὰ παραδεχθῇ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι πρᾶγματι εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ αἱ τέσσαρες θαυκαὶ ἀρεταὶ (ἡ δικαιοσύνη, ἡ σωφροσύνη, ἡ εὐστία καὶ ἡ σοφία). Ἐξαιρέσει μόνον κάμνει ἡ ἀνδρεία, πρᾶγμα ποῦ φαίνεται νὰ τὸ παραδέχεται οὐ Σωκράτης, ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ θέσῃ τὴν ἀρεπὴν αὐτὴν εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀντιπάλου του.

Ἐκ τῆς φαινομενικῆς ἡμιτελοῦς αὐτῆς συζητήσεως δὲν εἶνε μόνον αὐτὰ. Ὅταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὁ Σωκράτης ὑποστηρίξει ἀπόψεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν πιστεύει, ἀναπτύσσει τὸσον διαλεκτικὴν «μαεστρίαν», ὥστε κάμνει καὶ τὴν βαρὺτάτα ἀντιδραστικὴν πολιτικὴν προπαγάνδαν του, μὲ τὰ παραδείγματα που μεταχειρίζεται. Προσποιοῦμενος δηλαδὴ ὅτι ὑποστηρίζει τὸ μὴ διδασκτὸν τῆς ἀρετῆς, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηναίων, εἰς τὸν θεμελιώδη δηλαδὴ θεσμὸν τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, τὸν ὁποῖον καὶ καταρρακτικῶς κυριολεκτικῶς. Ὅταν λέγει — ἡ πόλις, θέλει νὰ οἰκοδομήσῃ προσκαλεῖ οἰκοδόμους, ὅταν θέλῃ νὰ ναυπηγήσῃ προσκαλεῖ ναυπηγούς, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ὁ καθεὶς καταλαβαίνει ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συμβῇ διαφορετικὰ. Καί, φυσικὰ, ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸν κάθε εἰδικόν νὰ δώσῃ ἐχέγγυα τῆς ἱκανότητός του. Εἰς τὴν πολιτικὴν ὁμως, προκειμένου περὶ τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, ὁ καθεὶς λέγει «ὅ,τι θέλει», ἔχει καὶ ὑποστηρίζει τὴν οἰανδήποτε γνώμην, μὰ εἴτε πασκάκης εἶνε, εἴτε οἰκοδόμος, εἴτε ἔμπορος, ναύκληρος, πλοῦσιος, πένης, γεωαῖος, ἀγενής... κτλ.» Κανεὶς τοὺς δὲν ἐφροντίζει νὰ μᾶθῃ τίποτε διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν, καὶ κανεὶς δὲν ἐρωτᾷ κανένα, πῶς ἔχει διατὶ καὶ πόθεν ἔχει τὰ ἐχέγγυα νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ ὅσα πιστεύει καὶ νὰ θάρρῃ διὰ τῆς ψήφου του. Ἀφοῦ ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, ἐνῶ διδάσκουν ἕνα σωρὸν πράγματα εἰς τὰ τέκνα των, παραμελοῦν ἐντελῶς νὰ διδάσκουν εἰς αὐτὰ — οἱ ἴδιοι ἢ διὰ διδασκάλων — τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ἱκανότητας τοῦ κυβερνήτου.

Καὶ στυγρίζει μιά χαρά ὁ Σωκράτης τὴν πολιτείαν ἐξ ἀφορμῆς υποστηρίξεως πραγμάτων ποῦ προσποιεῖται ὅτι πιστεύει, διὰ τὴν ἀφήρη εἰς τὸν ἀντίπαλον τὴν χαρὰν νὰ τὰ ἀνατρέψῃ.

Ἰδοὺ λοιπὸν διατὶ παραμένει ἀσύγκριτον εἰς τὰς ἐπινοήσεις του καὶ εἰς τὴν εὐστροφίαν του τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα. Ἰδοὺ διατὶ δὲν ἐγνώρισεν ἄλλω τῶρα τὸν ἀνταγωνιστὴν του. Καί, τέλος, ἰδοὺ διατὶ χρειάζεται ἄλλη τεραστία εὐρύτης πνεύματος καὶ ὅχι «δασκαλιστικῇ» ἀντίληψι, προκειμένου νὰ κατανοήσωμεν ἕνα ἕκαστον χωριστὰ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ συνόλῳ των τοὺς Τιτάνας αὐτοὺς τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, εἰς οἰοδιήποτε τῶν δύο ἀντιρρόπων πόλων καὶ ἐν ἀνήκουν.

Π. ΠΙΚΡΟΣ

ΟΙ ΑΥΤΟΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΑ ΠΡΑΞΕΙΣ πού δέν ἔκαμαν οὔτε πρόκειται καν νά κάμουν

Ἐμείναμεν εἰς τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο τῆς πειραματικῆς Ψυχολογίας, τὸ ἀσκολούμενον μετὰ τὴν περιπτώσιν τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναιτίως... αἰσχύνονται διὰ τὸν ἑαυτὸν τῶν.

Καὶ ἀπεδείξαμεν δεόντως ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος εἶνε πολυπληθέστεροι ἀπὸ ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως νομίζε τις ὅτι μεταξὺ αὐτῶν συμπεριλαμβανόμεθα πολλάκις καί... ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, ἔστω καὶ ὅταν δέν παρουσιάζομεν συμπτώματα ἰδεοληψίας. Τέλος, αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ περιεργότερον ὄλων, μεταξὺ τῶν αἰσχυνομένων, συμπεριλαμβάνονται πλειστάκις καὶ ἄνθρωποι παθολογικῶς ὑπερευχαριστήμενοι ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τῶν καὶ τὰς πράξεις τῶν, οἱ ὅποιοι συνήθως δέν εἶνε ἀξιόλογοι οὔτε ἀξιόσυστατοι.

Ἐπὶ τῆς κλασικῆς περιπτώσεως τῶν ἀνθρώπων πού «κάμουν τὸν μέρμηκα γκαμήλα» — κατὰ τὴν λαϊκὴν ἔκφρασιν — καὶ μεγαλοποιοῦν ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ τῶν τὰ μικροανομήματα τῶν, διὰ νὰ αὐτοκατηγορηθοῦν, ἐπ' αὐτῶν ἀρκετὰ εἰπομεν εἰς τὸ προηγούμενον. Ὅμως, ὅσοι παρουσιάζουν τὸ σύμπτωμα αὐτὸ δέν ἀνάγονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν ἰδεοληπτικῶν. Διότι ὑπάρχει καὶ ἡ κατὰ πολὺ πολυαριθμότερα κατηγορία τῶν... ψευδοἰδεοληπτικῶν, τῶν προσποιουμένων δηλαδὴ ὅτι αὐτοκατηγοροῦνται διὰ πράξεις ἐλαχίστης σημασίας. Καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν κατηγορίαν ἐνδέχεται νὰ συμπεριλαμβανώμεθα. Διαιρεῖται δὲ ἡ κατηγορία αὕτη εἰς δύο ὑποκατηγορίας. Εἰς ἐκείνους δηλαδὴ οἱ ὅποιοι αὐτοκατηγοροῦνται ὑπερμέτρως διὰ λόγους κοινωνικῆς κοσμιότητος καὶ καλῆς ἀγωγῆς καὶ εἰς τὴν ὑποκατηγορίαν ἐκείνην πού αὐτοκατηγοροῦνται ἐξ ὑστεροβουλίας καὶ ἐκ σκοπιμότητος.

Εἰς τὴν πρώτην ὑποκατηγορίαν ἀναγόμεθα ὅλοι ὅσοι ἐτύχουν καλῆς ἀγωγῆς καὶ ὅσοι ἔχουν συναίσθησιν τῶν καλῶν κοινωνικῶν τρόπων. Πρόκειται περὶ τῶν περιπτώσεων συνήθους καὶ τρεχούσης αἰτήσεως ὑπεργνώμης, διὰ μικροενοχλήσεις πού παρέχονται εἰς τοὺς ὁμοίους μας διὰ μικροδυστηχήματα, τῶν ὁποίων δέν εἴμεθα πάντοτε ὑπεύθυνοι — ὡς λόγου χάριν, ὅταν πατοῦμε ἐλαφρῶς τὸ πόδι κάποιου μέσα εἰς τὸ τράμ, ὅταν μᾶς ᾤθουν καὶ φυσικὰ ὠθοῦμεν ἐν συνωστισμῷ κτλ. Ὅσον περισσότερο ὑπερβολικὴ εἶνε ἡ αἰτήσις συγγνώμης, τόσο καλυτέρα ἀγωγῆς μαρτυρικοῦν εἶνε ἡ ὑπερβολὴ αὕτη. Εἰς παλαιότερους χρόνους, αἱ συγγνώμαι αὗται δέν εἶχον τέλος, ἐφόσον καὶ ὁ «παθὼν» διὰ νὰ δεῖξῃ καὶ αὐτὸς τὴν καλὴν ἀγωγὴν του, ἐπέμενε νὰ πείσῃ ὅτι δέν εἶνε τίποτε. Μετὰ τὸν ρυθμὸν τῆς σημερινῆς ζωῆς, ἡ αἰτήσις συγγνώμης κατήντησε μᾶλλον τυπικὴ, κάποτε δὲ καί... αὐτόχρημα ἐξυθριστηκὴ, προτασσομένη διὰ νὰ προλειάσῃ τὸ ἔδαφος εἰς παρατηρήσεις δριμεῖας, κάποτε ἢ εἰς ἀρνήσιν ἐκτελέσεως ὑποχρεώσεων.

Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ αἱ περιπτώσεις ἐκεῖναι κατὰ τὰς ὁποίας μειώνει κανεὶς τὸν ἑαυτὸν του, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν ἀξίαν τοῦ πλησίον του ἢ καὶ διὰ νὰ δώσῃ μαρτυρικὰ ἐλλείψεως οἰήσεως. Χαρακτηριστικὰ τοῦ εἶδους αὐτοῦ εἶνε λ.χ. αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Βυζαντινῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν, αἱ συνοδευόμεναι ὑπὸ τοῦ χαρακτηρισμοῦ «Ἔργον τοῦ Τάδε καί... τάχα ζωγράφου» κτλ. κτλ. Ἀσύγκριτοι εἰς παρομοίας προσρήσεις ἦσαν οἱ Ἀσιάται καὶ οἱ Ἀραβες, μετὰ περίφημα σελαμελίκια τῶν, ὡς λόγου χάριν.

«Ὁ ἀμαθὴς καὶ ἄσοφος ἐγὼ πρὸ τῆς ὑμετέρας σοφίας...»

Ἐλεγεν ὁ εἰς, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔδιδε τὴν ἀπάντησιν:

«Ἐγὼ ὁ ἀναξιώτερος τῆς ἀμμου πρὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀδάμαντος» κτλ., ὑπολείμματα ὄλων αὐτῶν εἶνε τὰ σημερινὰ μας «Ταπεινότητος δοῦλος σας» κτλ. Ἀλλὰ ἡ δευτέρα ὑποδιαίρεσις τῶν προσποιουμένων δέν ἔχει διόλου ὡς ἐλαττήρια τὰ ἀξιόσυστατα αἰτία περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησαμεν. Πρόκειται περὶ ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι αὐτοκατηγοροῦνται ἀπὸ σκοποῦ δι' ἐλάχιστα πράγματα, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ κρίνουν ἀπολύτως ἐπιεικῶς τὸν ἑαυτὸν τῶν, προκειμένου περὶ σοφῶν περιπτώσεων. Εἶνε γνωστὴ λόγου χάριν ἡ περιπτώσις τοῦ ληστάρχου ἐκείνου, ὁ ὁποῖος αὐτοκατηγορεῖται εἰς τὸν ἐξομολογητὴν του ὅτι ἔκαμεν μόνον δύο φορές τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀντὶ τριῶν, καὶ θεωρεῖ ἀνάξιον λόγου νὰ προσθέσῃ τὸ πόσας ψυχὰς ἐφόδνευσεν, πόσας ἐκκλησίας ἔκαυσεν κτλ.

Πέραν τῆς κατηγορίας αὐτῆς, ἔχομεν τὴν περίπτωσιν τῶν αὐτοκατηγορουμένων, διὰ πράξεις τὰς ὁποίας οὔτε ἔκαμαν ποτὲ, οὔτε πρόκειται ὁπωσδήποτε νὰ διαπράξουν. Ὡς ἤδη ἐγνωρίσαμεν ἐπ' αὐτοῦ, πρόκειται περὶ ἀμνησίων ἢ καὶ περὶ ἀφηρημάδας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ αὐτοκατηγορούμενος συγγέει τὴν ἰδικὴν του προσωπικότητα μετὰ τὴν προσωπικότητα ἄλλου καὶ πιστεύει ὅτι αὐτὸς διέπραξεν ἀδίκημα.

Αἱ Μεγαλύτεραι Βιβλιοθήκαι

Αἱ μεγαλύτεραι βιβλιοθήκαι τοῦ κόσμου ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ τόμων καὶ πλοῦτου συλλογῶν εἶνε: ἡ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Γαλλίας μετὰ 3.600.000, τῆς Νέας Ὑόρκης μετὰ 2.600.000 τόμους, τοῦ Λονδίνου μετὰ 2.600.000, τοῦ Καίμπριτζ μετὰ 2.200.000, τῆς Γκράζεναχκ (Ὁλλανδία) μετὰ 2.000.000, τοῦ Βερολίνου μετὰ 1.700.000, τοῦ Μονάχου μετὰ 1.300.000.

μα, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ἄλλοι. Βεβαίως καὶ ἡ κατηγορία αὕτη περιλαμβάνει τοὺς ψευδοἰδεοληπτικοὺς τῆς. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κινοῦνται ἐξ ἀγαθῶν ἐλατηρίων. Αὐτοκατηγοροῦνται διὰ πράξεις πού δέν ἔκαμαν, ἐν ἐπιγνώσει τῶν ὅτι τὰς πράξεις αὐτὰς διέπραξαν ἄλλοι, τοὺς ὁποίους θέλουν νὰ περισώσουν ἀπὸ ἐνδεχομένης κυρώσεως ἢ κολασμοῦς ἢ διασυρμούς. Σὺνηθέστατα πρόκειται περὶ ἀκρῶς ἱπποτικῶν ἐλατηρίων, ὅταν τὸ ἐκτιθέμενον πρόσωπον θυσιάζεται ὑπὲρ κυρίας τιμῆς, δεσποινίδος κτλ., ἀναλαμβάνον πολλὰκις βαρύντας εὐθύνας διὰ νὰ περισωθῇ ἡ ὑπόληψις τῆς κυρίας ἐνόχου. Ὑπῆρξαν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι δέν ἐδίστασαν νὰ ἀντιμετωπίσουν δικαστήρια καὶ καταδίκας. Ὑπάρχει ὁμοίως καὶ ἡ κατηγορία τῶν ἐξ ὑστεροβουλίας ψευδοκατηγορουμένων διὰ πράγματα πού δέν διέπραξαν οὔτε αὐτοὶ, οὔτε ἄλλοι. Τυπικώτατον ἐπὶ τούτου παράδειγμα παρουσιάζει ἡ πρόσφατος ἀκόμη ὑπόθεσις τοῦ Γάλλου ἐκείνου, ὁ ὁποῖος αὐτοκατηγορήθη ἐνώπιον τοῦ Ναυτοδικείου τῆς Τουλὸν ἐπὶ ἐμπρησμῷ ἐνὸς πολεμικοῦ σκάφους, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι ἡ ποινὴ πού τὸν ἀναμεινέει εἶνε ὁ διὰ τυφεκισμοῦ θάνατος. Κατάπληκτοι μανθάνουν οἱ ναυτοδίκαι ἀπὸ τοῦς μάρτυρας ὅτι δέν πρόκειται διόλου περὶ ἐμπρησμοῦ, ἀλλὰ περὶ τυχαίας πυρκαϊᾶς καὶ ὅτι ὁ αὐτοκατηγορούμενος οὐδέποτε ἐπάτησε τὸν πόδα του ἐπὶ τὸν πολεμικὸν σκάφος. Ἀλλὰ τότε διατὶ ἐπιδικεῖ τὸν τυφεκισμόν του; Διότι ἀπλούστατα... ἔχει κάθε λόγον νὰ πιστεῖται ὅτι κατὰ τὴν προσεχῇ δίκην του ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, δι' ἐγκλήματα τὰ ὁποῖα ὄντως διέπραξε, θὰ καταδικασθῇ εἰς τὸν διὰ κατατομήσεως θάνατον. Καὶ ἐπειδὴ φοβεῖται τὴν λαίμηττον, σπεύδει νὰ δώσῃ προτεραιότητα εἰς τὸ ἐκτελεστικὸν ἀπόσπασμα. Βεβαίως δέν εἶνε συχναὶ αἱ περιπτώσεις ὡς αὕτη, πρόκειται ὅμως περὶ ἀπολύτως χαρακτηριστικοῦ γεγονότος.

Τέλος, ἔχομεν ἀκόμη τὴν μεγάλην καὶ θλιβερωτέραν ὄλων κατηγορίαν ἐκείνων οἱ ὅποιοι αὐτοκατηγοροῦνται προκαταβολικῶς καὶ προκαταβολικῶς αἰσχύνομεν διὰ πράξεις τὰς ὁποίας δέν ἔκαμαν ἀκόμη, ἀλλὰ... ὁπωσδήποτε θὰ κάμουν. Θὰ ἔπρεπε νὰ κατέλθωμεν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ψυχικῆς σαφείας, διὰ νὰ δώσωμεν παραδείγματα τῶν περιπτώσεων αὐτῶν. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὕτην περιλαμβάνονται ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀφῆκαν τὸν ἑαυτὸν τῶν νὰ κυριευθῇ ἀπὸ ἀνομολόγητα πάθη, διὰ τὰ ὁποῖα βεβαίως αἰσχύνονται, ἐναντίον ὅμως τῶν ὁποίων δέν δύναται νὰ ἀντεπεξέλθουν. Ἡ κατασχυντὴ τῶν παύει μόνον ὅταν ἐπέλθῃ ἡ τελεία πώρωσις, ὁπότε πλέον γίνονται ἀνάσχυνοι σὺν τοῖς ἄλλοις.

Αὗται εἶνε αἱ μεγάλαι κατηγορίαι τῶν αὐτοαἰσχυνομένων καὶ αὐτοκατηγορουμένων, περιττὸν δὲ νὰ εἰπωμεν ὅτι μέσα εἰς τὰς κατηγορίας αὐτὰς περιλαμβάνονται ἀτομικαὶ περιπτώσεις ἀναριθμητοί.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ μεγαλομανία καὶ οἱ μεγαλομανεῖς.

Εἰς τὰ Βαθὴ τῆς ἀνεξερεύνητου Νέας Γουϊνέας ΠΡΩΤΗ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΡΙΟΥΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΙΔΗ ΠΟΤΕ ΛΕΥΚΟΝ...

Ἐνας λαὸς πού ζῇ ὅπως οἱ πρόγονοί μας τῆς λιθίνης ἐποχῆς

Τοῦ Δρος ΑΛΜΠΕΡΤ ΧΩΛΛ, καθηγητοῦ τῆς Ἑθνολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κολομβίας

Α'.

Αἱ τελευταῖαι ἀνεξερεύνητοι περιοχαὶ τῆς γῆς, θὰ παρέμεναν ἐπὶ πολὺ ἀγνωστοί, ἂν δέν εἶχεν ἐφευρεθῇ τὸ ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον ἐπετάχυνε τὴν ἀνακάλυψίν των.

Ὑπεριπτάμενοι τῶν περιοχῶν τούτων οἱ ἐξερευνηταὶ κατάρθωσαν πρᾶγματι νὰ διαπιστώσουν ἐκ ποίων σημείων ἦσαν αὗται προσεῖται καὶ ἂν παρῆναι ἐνδιαφέρον ἢ ἐξερευνησίς των. Οὕτω εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἐγνωρίσαμεν τόσους, ὅπου ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ, παρέμεινε ἐπὶ αἰῶνας ἀνεξέλικτος, εὐρέθη δὲ αἰφνιδίως ἀντιμέτωπος μετὰ τὰς πλέον συγχρόνους προόδους τοῦ πολιτισμοῦ.

Εἰς ὀλίγα ἀσφαλῶς σημεῖα τοῦ πλανήτου μας, ἡ ἀντίθεσις αὕτη ὑπῆρξε

τόσον κτυπητὴ, ὅσον τελευταίως εἰς τὴν Νέαν Γουϊνέαν.

Οὔτε ἡ διείσδυσις εἰς τὰ πλέον ἀγρία δάση τῆς Ἀφρικῆς, οὔτε ἡ ἐπαφή μετὰ τὰς φυλάς τοῦ Ἀμαζονίου, εἶχε παρᾶσχει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν ἐντύπωσιν μὲς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ζωὴν ὅπως ἔπρεπε νὰ ἦτο πρὸ πολλῶν ἐκατοντάδων αἰώνων. Οἱ Πυγμαῖοι τῆς Μαύρης Ἡπείρου καὶ οἱ Ἑρρυθρόδερμοι τῆς Βραζιλίας, λόγῳ τῶν σχέσεων των μετὰ τὰς γειτονικάς φυλάς, εἶχαν κάποιαν ἀόριστον ἀντίληψιν ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλες ράτσες, ἄλλα ἔθνη, ἀλλὰ ἀνθρώπων ὑπάρξεις, πέραν τῶν ὁρίων τῶν ἐδαφῶν των. Εἶχαν ἰδῇ ὅπλα καὶ εἶχαν φθάσει μέχρις αὐτῶν διάφορα ἀντικείμενα ἀνταλλα-

γῆς. Καὶ ἐξ ἄλλου, οἱ ἐξερευνηταί, πρὸ τοῦ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μαζὶ των, ἐγνώριζαν πολλὰ ἢ ὀλίγα πράγματα περὶ αὐτῶν. Προκειμένου ὅμως περὶ τῶν ἀγρίων φυλῶν, τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Νέας Γουϊνέας, κανεὶς δέν ἐγνώριζε τὸ παραμικρὸν. Μάλιστα δέν ἦτο κανὼν γνωστὸν ἂν τὸ κέντρον τῆς νήσου ἐκαστοῖκετο.

Ὅπως συμβαίνει πάντα εἰς παρομοίαις περιπτώσεσι οἱ ἰθαγενεῖς τῶν παραλίων ἠγνόνουν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ὑπαρξίν των ἀγρίων τῆς ἐνδοχώρας, ἠρκοῦντο δὲ νὰ ἀναφέρουν διαφόρους μύθους, σύμφωνα μετὰ τοὺς ὁποίους μία φυλὴ νάνων κατὰ τοὺς μὲν, γιγάντων κατὰ τοὺς δὲ, ἐκυριάρχει τοῦ κέντρου, μία ἀγνωστος φυλὴ μυστηριώδους καὶ

ἀπρόσιτος, ἢ ὁποία κατήγετο ἀπὸ τοὺς θεοὺς.

Οἱ θρόνοι ὅμως συχνὰ διαψεύδονται. Ὅπως ἀκριβῶς ἡ ἐξερεύνησις τῶν θαλάσσιων εἰς μεγάλας βάθεις δέν μᾶς ἀπέκαλυψε τὴν ὑπαρξίν τερατοδῶν ὄντων, ἢ ἀπλῶς ζώων ἀνηκόντων εἰς νέαι ἀγνώστα εἶδη, καθ' ὅμοιον τρόπον ἡ διείσδυσις εἰς παρθένα ἐδάφη, δέν ἐπλούτισε τὴν ἐθνογραφίαν μετὰ ἐντελῶς ἀγνώστους ἀνθρωπίνους τύπους. Ἐν τούτοις αὐτοὺς πού συνήντησαν οἱ ἐξερευνηταὶ κατὰ τὰς περιπλανήσεις των ἀνὰ τὸν κόσμον, παρουσιάζον μέγιστον ἐνδιαφέρον, διότι διετήρουν ὅλην τὴν πρωτόγονον τὴν ἀγνοήτητα, ὁ τρόπος δὲ τῆς ζωῆς των ὁ ὁποῖος δέν εἶχε ὑποστῇ σημαντικὰς μεταβολὰς ἐπὶ ὀλοκλήρους αἰῶνας, παρέμεινε ἔδαφος εἰς ἐκτεταμένας ἐθνογραφικὰς καὶ ἱστορικὰς μελέτας.

Θὰ ὀδηγήσωμεν τώρα τὸν ἀναγνώστην εἰς μίαν περιοχὴν, ἡ ὁποία πρὸ

ΕΡΠΟΝΤΕΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΓΗΝ...

ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΛΜΗΡΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΑΙΔΑΛΟΥΣ ΤΩΝ ΣΠΗΛΑΙΩΝ

Πώς άνευρέθησαν αγάλματα 20.000 έτών, εις τὰ ύδατα ένός ύπογείου ρύακος

Τού κ. ΝΟΡΜΠΕΡ ΚΑΣΤΕΡΕ, καθηγητού τής Γεωφυσικής,
προέδρου τής Σπηλαιολογικής Έταιρείας τής Γαλλίας

2ον (ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ)

Η έρπησις ύπό τήν γήν επιβάλλει μίαν στάσιν άσυνήθιστον εις τόν άνθρωπον, ό όποιος πλάσμα κάθεται, όρθώνει τό σώμα του και ύψώνει τό βλέμμα του πρός τόν ούρανόν. Πράγματι, ό άνθρωπος εις έξαιρετικάς μόνον περιπτώσεις, αναγκάζεται νά ύποθετήσῃ τήν όριζόντιαν στάσιν, πού τόν ύποβιβάζει εις τήν σειράν τών ζώων.

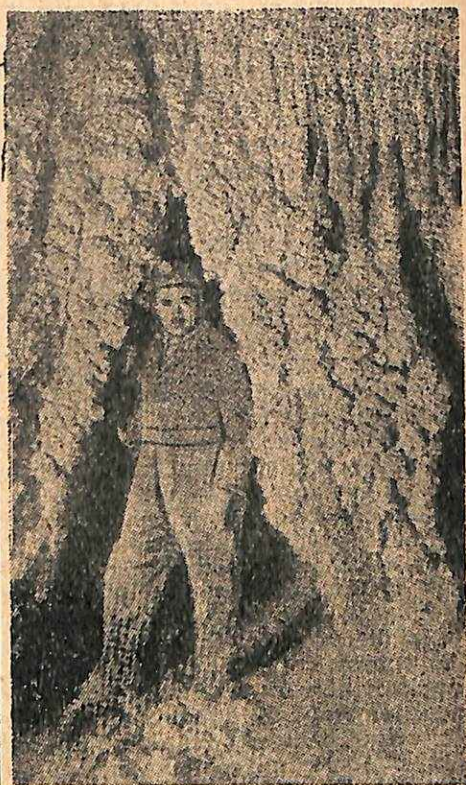
Έρπει, και προσεγγίζει τότε πρός τό ζών, από σκληρότητα, ύπουλότητα ή ανανδρίαν, όταν θέλη νά επιτεθή αιφνιδιαστικώς κατά το ύχθρου του, όταν θέλη νά άποφύγῃ ένα κίνδυνον και — άλλοιμονον! — όταν ύποκύπτῃ εις τήν κοινήν μοίραν τών όντων, ύποφέρει, αγωνιά και άποθνήσκει επάνω εις τό χώμα, τό όποιον τελικώς τόν άφομοιώνει.

Υπάρχει όμως και ένας άλλος τρόπος διά νά άφομοιωθῇ κανείς μέ τήν γήν και άλλοι λόγοι έρπήσεως, μέ κίνδυνον δέ νά φανώμεν παράδοξοι ή νά κατηγορηθώμεν ότι τρέφομεν ύπερβολικήν άγάπην διά τούς έποχθόνιους κόσμους, θά έξάρωμεν έδω τήν όφελιμότητα και τήν χαράν τής έρπήσεως, όταν αύτη πραγματοποιείται διά τήν μελέτην τών προβλημάτων και τών αινιγμάτων, πού περικλείει τό έδαφος, όταν μάς επιτρέπει νά διεισδύσωμεν εις άγνώστους κόσμους, τών όποιων πριν έμαντεύαμεν τήν ύπαρξιν.

Υπό τήν γήν, αι διαστάσεις και τό σχήμα τών διαφόρων στοών και σπηλαίων ποικίλουν, ό δέ έξερευνητή εύρίσκεται τότε εις άχανείς χώρους, και τότε αναγκάζεται νά συρθῇ ανάμεσα από άνοίγματα τόσον στενά, ώστε είνε ύποχρεωμένος νά τά διευρύνῃ διά νά περάσῃ.

Διά τοϋτο, ό έρπων είνε ύποχρεωμένος νά μεταχειρίζεται ώρισμένα έργαλεία και νά συνοδεύεται πάντοτε από ένα βοηθόν, διά τήν περίπτωση πού θά τοϋ συμβῇ τό κλασσικόν δυστύχημα: νά άποκλεισθῇ εις ένα σπήλαιον τοϋ όποιου έξφράχθῃ αιφνιδίως τό στενόν στόμιον.

Όταν γνωρίζῃ κανείς νά έρπῃ — και απαιτείται πρός τοϋτο μακρά έξάσκησης και πείρα — όλίγα ύπόγεια στόμια είνε άδιαπέραστα από τόν άνθρωπον, ό όποιος λόγω τής κατασκευής τοϋ σώματός του, δύναται νά σύρεται και νά διεισδύῃ καλύτερα από κάθε ζώον τοϋ αναστήματός του. Πάντως αι ιστορία τών άποκλεισθέντων έξερευνητών, πού εϋρον τραγικόν θάνατον μέσα εις ύπογείους χώρους, εις τούς όποιους κατάρθωσαν μέν νά διειδύσουν αλλά κατέστη άδύνατον νά έξέλθουν, είνε δυστυχώς άληθινά. Αλλά τά τρομερά αύτά δυστυχήματα, όφείλονται κα τά τό πλείστον εις τόν φρικτόν και ένστικτώδη φόβον πού δοκιμάζει συνήθως ό άνθρωπος όταν δέν δύναται νά

Σχρώματα λάβας εύρεθέντα εις τό βαθύ σπήλαιον τοϋ 'Οργκεμπουργκ, τό όποιον άνεκαλύφθη τό 1932

έλευθερωθῇ και όταν αγωνιζόμενος μέ θιάς και άσυστηματοποιήτους κινήσεις άπελπίζεται και έξαντλείται, ένω έάν είχε ύπομονήν και ψυχραιμίαν θά ήδύνατο νά έξέλθῃ έρπων θραδέως διά τοϋ ίδίου στομίου, από όπου εισέδυσε.

Τό παιδί, τό όποιον παίζοντας έβαλε τό κεφάλι του ανάμεσα εις τά κάγκελα ενός καθίσματος ή ενός φράκτου, προσπαθεί θιαώς νά ξεφύγῃ φωνάζει, πληγώνεται, γιατί φοβείται ότι δέν θά ήμπορέσῃ ποτέ νά έλευθερωθῇ. Υπό τήν έπήρειαν τοϋ τρόμου του, ό όποιος συχνά επιδεινούται και από τήν στάσιν τών γονέων του πού πανικοβάλλονται, είνε άνίκανον νά επανεύρῃ τήν στάσιν, ή όποία τοϋ επέτρεψε νά περάσῃ διά πρώτην φοράν τό κεφάλι του άνευ δυσκολίας, όδιόι τότε είχε προσπαθήσει ύπομονητικά, δίχως νά θιάζεται.

Η έρπησις απαιτεί εύλυγισίαν, αλλά και τεραστίαν κατανάλωσιν μ'ικόν δυνάμεων. Συχνά ό έρπων αναγκάζεται νά λάβῃ όδυνηράς στάσεις, συρόμενος επί άνωμάτων θράχων, ευθιζόμενος εις τήν σκόνην, τήν λάσπην ή εις τό ύδωρ. Πρέπει νά είνε ένδεδυμένος όσο τό δυνατόν έλαφρότερα, νά μή φορῇ ποτέ σκακάν, ή οιονδήποτε ένδυμα πού ήμπορεί νά σκαλώσῃ εις τάς προεξοχάς ενός στομίου, όταν ίδίως είναι ύπο-

χρεωμένος νά έρπῃ όπισθοδρομών. Γενικώς διά τάς σπηλαιολογικάς έρευνας επιβάλλεται ή καθιερωθείσα στολή, ή όποία άποτελείται από έν ένιαίον ένδυμα, όμοιον μέ τήν «φόρμαν» πού φορούν οι μηχανικοί, όιότι πολλάκις, κα τά τό παρελθόν συνέβησαν θανατηφόρα δυστυχήματα, λόγω άκαταλλήλων ένδυμάτων.

Διά τόν τρόπον τής προωθήσεως δέν ήμπορεί κανείς νά δώσῃ συγκεκριμένους οδηγίαις. Έξαρτάται από τήν φύσιν τοϋ στομίου, από τό βάθος τοϋ σπηλαίου, τοϋ φρέατος ή τής στοάς πού διανοίγεται πέραν αύτοϋ. Γενικώς όμως οι έρποντες τείνουν τήν μίαν χείρα πέραν τής κεφαλής, κρατούν δέ τήν έτέραν κατά μήκος τοϋ σώματος, χρησιμοποιούν δέ τόν άγκώνα και τά νύχτα διά νά διεισδύσουν ύπό τήν γήν.

Η πρώτη μας άπόπειρα έρπήσεως ύπῆρξε μάλλον άτυχής, δίχως πάντως νά περιορίσῃ τό πάθος μας διά τήν ύπό τήν επιφάνειαν τοϋ εδάφους έξερευνησιν. Απετέλεσε δι' ήμιάς ένα μάθημα πολύ χρήσιμον διά τό μέλλον. Τό έπείσοδιον τής πρώτης αύτης έξερευνητικής προσπάθειας διεδραματίσθη εις τά μικρά, αλλά δυσπρόσιτα σπήλαια τής Έσκαλέρ, τά όποία αρχίζουν από τό Σαιν Μαρτορύ διά νά καταλήξουν εις έν άπόκρημνον σημείον τής όχθης τοϋ Γαρόύνα.

Ο άδελφός μου Μαροιάλ και έγώ, άνήσυχά, παιδιά, άπεφασίσαμεν νά ανακαλύψωμεν μυθικά παλάτια πού είχαν μυστικάς διεόδους εις τά σπήλαια. Αφού έφορέσαμε άνάποδα τά ρούχα μας, ώστε τά ίχνη τοϋ άργιλλου νά μή προδώσουν εις τούς γονείς μας τό παράτολμόν μας έγχείρημα, εισήλθομεν εις ένα στενωπόν στόμιον, τό όποιον είχαμε τυχαίως άκαλύψει κοντά εις τάς γνωστάς διόδους τών σπηλαίων.

Είχομεν εισχωρήσει αρκετά έρποντες όταν μία άπότομος στροφή τοϋ στομίου μέ ήνάγκασε νά σταματήσω. Όρνούμενος από τό δαιμόνιον τής έξερευνησεως, κατάρθωσα άνευ δυσκολίας νά πείσω τόν μικρότερον άδελφόν μου, νά περάσῃ πρώτος αύτός, πράγμα εύχερέστερον λόγω τοϋ μικροϋ του αναστήματος. Υπερήφανος διά τήν ύπεροχήν του αύτην και εύτυχής όιότι έτιθετο επί κεφαλής τής έξερευνητικής

άποστολής, ό νεαρός μου συνεργάτης (ήτο 7 έτών), ξεκινά μέ θάρρος. Η κάμψις τοϋ στομίου τόν αναγκάζει νά

Εις τόν δαίδαλον τών στοών και τών φρεάτων πρός ανακάλυψιν νέων διαώσεων τοϋ περιήγμου σπηλαίου τοϋ Μονστεπάν, όπου άνευρέθησαν αγάλματα 20.000 έτών!

διπλωθῇ εις τά δύο. Σε λίγο αρχίζει νά φοβάται και όμιλεί περί ύποχωρήσεως. Αλλά ένθαρρύνων αύτόν διά τοϋ λόγου και διά τής πράξεως, τόν προωθώ θραδέως και τόν φέρω μέχρι τοϋ έσωτερικοϋ άνοίγματος ένός θαυμασίου σπηλαίου, εις τό όποιον έχει τήν

Ένα περιδέραιον, άσφαλώς μοναδικόν είναι τής κ. Νορμπέρ Καστερέ. Αποτελείται από «μαργαριτάρια τών σπηλαίων»

ικανοποίησιν νά διεισδύσῃ πρώτος. Πραγματικώς, πρόκειται περί ένός άγνώστου σπηλαίου, πού τό στολίζουν θαυμάσιοι σταλακτίται και τό όποιον μοϋ περιγράφει μέ ένθουσιώδη λόγια, διά μέσου τοϋ άνοίγματος, τό όποιον έγώ δέν έχω κατορθώσει νά παραβιάσω. Νίκη, λοιπόν! Πρόκειται περί θαυμασίας ανακαλύψεως!

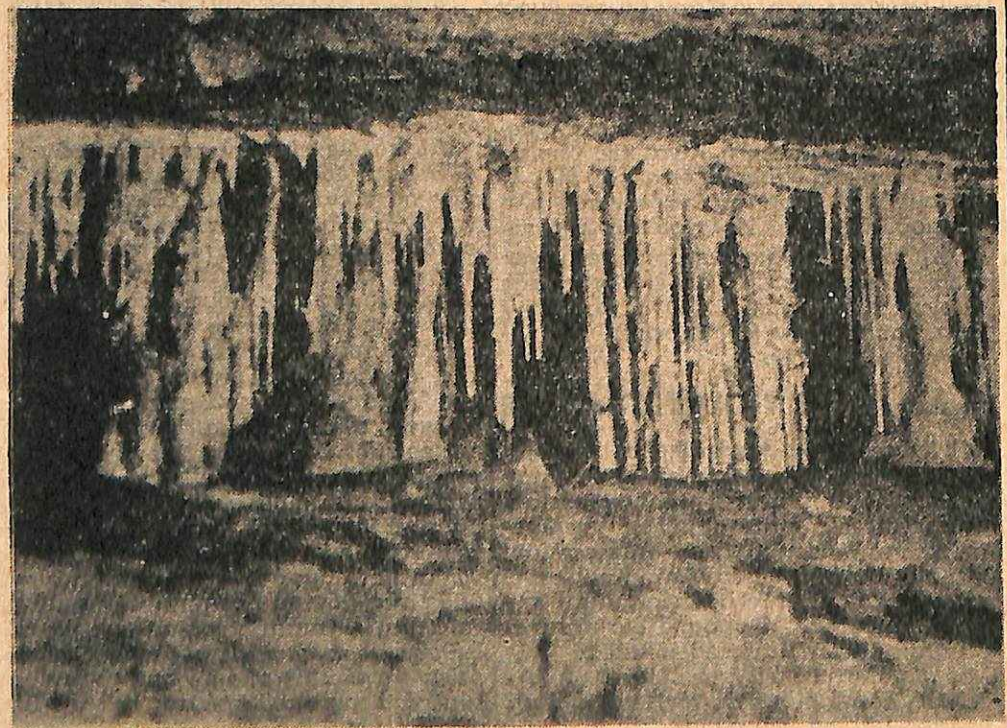
Αλλά ή χαρά μας δέν διαρκεί επί πολύ. Αορίστως άνήσυχος και θέλων νά διαβῇ έκ νέου διά τοϋ στενοϋ στομίου, ό νεαρός έξερευνητής θιάζεται, εκνευρίζεται και δέν δύναται νά επανεύρῃ τήν μοναδικήν στάσιν, χωρίς εις τήν όποίαν έπέρασε από τήν αληθινήν αύτην κλειδαρότρυπα. Υστερα από ματαίαις προσπάθειαις και αγωνιώδεις συνεννοήσεις, λαμβάνω τήν παράτολμον, αλλά και μόνην λογικήν άπόφασιν νά ζητήσω βοήθειαν. Ο Κάιν, μέ τάς τύψεις του, δέν θά ήτο άσφαλώς όλιγώτερον δυστυχής από μέ, καθ' όλον τό διάστημα πού έτρεχα από τοϋ σπηλαίου μέχρι τής πατρικής οικίας. Ο Κάιν είχε φέρνει τόν άδελφόν του, έγώ τόν είχα θάψῃ ζωντανόν! Καί μολαταύτα δέν τολμοϋσα νά όμολογήσω τό πάθημά μου. Αντιλαμβάνόμενος ότι ένα ήλικιωμένον άτομον δέν θά ήδύνατο νά εισχωρήσῃ εις τήν μοιραίαν διόδον επήρα ένα σφυρί και μίαν μικράν σκαπάνην και επανήλθον τρέχων πρός τό σπήλαιον. Ο αιχμάλωτος, ό όποιος έτρεφε άκλήνhton έμπιστοσύνην πρός τόν μεγαλύτερον άδελφόν του, δέν ήτο και τόσον τρομοκρατημένος και έπεριμενε άν όχι ήσυχώς, τοϋλάχιστον όμως σταδίκως.

Τό κυριώτερον έμπόδιον τής άπελευθερώσεως τοϋ ήτο ένα φράγμα σταλαγμιτικόν, από σχετικώς μαλακούς άσβεστολίθους, τό όποιον κατέρριψα εύχερως μέ τά εργαλεία μου. Έντός όλίγου, ό έγκαθειρικός ήδυνήθη νά άπελευθερωθῇ, φαίνεται δέ ότι δέν διέτηρησε και τόσον κακήν άνάμνησιν από τήν πρώτην αύτην περιπέτειαν, αφού κατέστη θραδύτερον ό πολύτιμος συνεργάτης μου.

Πράγματι, μετά πάροδον αρκετών έτών, κατάρθωσαμεν οι δύο, έπειτα από κοπιώδη έρπησιν, έντός χαμηλής στοάς ή όποία κατά τό ήμισυ κεκαλυμμένη ύπό ύδατος νά παραβιάσωμεν τήν είσοδον τοϋ σπηλαίου Μονστεπάν. Τήν στοάν αύτην κατάρθωσαμεν νά διαβώμεν μετά μακράν εργασίαν εύρύνοντες αύτην διά τής σκαπάνης και φροντίζοντες νά συνδυάζωμεν έκάστην κίνησιν προωθήσεως μέ τήν έκποσιν τών πνευμόνων, όιότι άλλως θά ήτο άδύνατον. (Συνέχεια εις τήν σελίδα 652)

Έν σπήλαιον, παραμείναν παρθένον επί χιλιετηρίδας. Οι σταλακτίται και οι σταλαγμίται αποτελούν μίαν περιεργωτήν διακόσμησην τοϋ έσωτερικοϋ του

Περλεγον κυκλίδωμα έξ άσβεστολιθικών σπηλών εις τό σπήλαιον τής Έπιλέττα

ΠΑΥΛΟΣ ΒΕΡΟΝΕΖΕ

Εἰς τῶν κορυφαίων τῆς Βενετικῆς Σχολῆς

Τοῦ κ. ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Εἰς διάφορα μέρη, μετέβη εἰς τὴν Βενετίαν, τὸ 1554—ὅπου ανέλαβεν ἐργασίας διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανού. Ἐξωγράφισεν ἐκεῖ ἕνα ἑσταυρωμένον, τὸν ἅγιον Σεβαστιανὸν καὶ διακοσμητικὰ συνθέσεις διὰ τὴν ὀροφὴν καὶ τὰ ἔργα του ἔκαμαν τόσην ἐντύπωσιν, ὥστε ἐβεωρήθη ἰσάξιός τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς του. Ὁ θρίαμβός του ὑπῆρξε πλήρης ὅταν ἔλαβε μέρος εἰς ἕνα διαγωνισμόν διὰ τὴν διακόσμησην τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τόσον ἦτο αἰσθητὴ ἡ ἐπιτυχία του, ὥστε καὶ ἐκεῖνοι ποὺ διηγωνίσθησαν μαζί του, φυσικοὶ ἀντίζηλοι, τοῦ προσέφεραν δῶρον. Ἐδείξεν ἀπὸ τότε τόσην ὀριμότητα, ὥστε ὅταν ἀργότερα οἱ τεχνοκράται ἠθέλησαν νὰ σημειώσουν τὰ ἔργα τῆς πρώτης του περιόδου—ὁ ἴδιος δὲν τὰ εἶχε χρονολογήσει—δύσκολα κατάρθωσαν νὰ ἀναφέρουν μίαν Παναγίαν μετὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην καὶ τὸν ἅγιον Ζήνωνα, τὸν «Πειρασμὸν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου», τὸν «Ἰστορίαν τῆς Ἑσθῆρ» εἰς τρεῖς πίνακας καὶ ὀλίγα ἀκόμη. Ἐπειτα ἀπὸ ἕνα διαγωνισμόν κατὰ τὰ 1555, τόσο νέος ἀκόμη, ἀνέλαβε τὴν διακόσμησην τοῦ δουκικοῦ μεγάρου, ὅπου ἐτετέλεσε μεγαλοπρεπεῖς ἀλληγορίας, τὴν Μουσικὴν, τὴν Γεωμετρίαν, τὴν Ἀριθμη-

ΝΕΟΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΝ ΜΙΓΜΑ

Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἀγγέλλεται ὅτι εὐρήθη νέον μίγμα μαγνησίου, ἀπολύτως ὁμοιοῦμενον ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ καταλλήλων διὰ τοῦτο ὅπως χρησιμοποιεῖται εἰς περίπλοκον θλάσεων ὁσάν, ἱκανὸν δὲ ὡς ἐκ τούτου ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ ὁστά ζῶων καὶ τὰς κερατίνας ὕλας, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουν διὰ τὴν ἔνωση τῶν ὁστών. Λόγω τοῦ ὁμοιοῦσμου αὐτοῦ, τὸ νέον μίγμα δὲν μὲνει ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ ὡς σῶμα ξένον. Τὸ μίγμα τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ 95,7 τοῖς ἑκατὸν μαγνησίου, 4 τοῖς ἑκατὸν ἀλουμινίου καὶ 0,3 τοῖς ἑκατὸν μαγνήσιον.

Τὸ μέταλλον κρατεῖ τὰ ὁστά ἐπὶ τὸν χρόνον, ὅσος χρειάζεται διὰ τὴν ἔνωση τῶν, αὐτὸ δὲ ὁμοιοῦται βαθμιαίως, ἀλλ' ἔξ ὁλοκλήρου εἰς χρόνον πολὺ βραχύτερον ἀπὸ ἄλλας ὕλας, χρησιμοποιοῦμενας ἕως τώρα. Αἱ γενόμεναι δοκιμαὶ ἀπέδειξαν ὅτι τὸ νέον μίγμα εἶναι ἀπολύτως ἱκανοποιητικόν.

ΝΕΟΝ ΚΡΑΜΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Ἡ Ἀμερικανικὴ Χημικὴ Ἑταιρεία ἀγγέλλει τὴν ἀνακάλυψιν νέου κράματος μετάλλων, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ κόπτεται καὶ τὰ σκληρότερα μέταλλα, ἀκόμη καὶ τὸν χάλυβα, ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ λεπτότερα ἐργαλεῖα.

Τὸ νέον κράμα ἀποτελεῖται ἀπὸ ὑπερθερμανθέν τοιχοκτενίου, τιτάνιου καὶ γραφίτην καθάρου. Τὸ ὅλον θερμαίνεται ἐπὶ πολὺ μέχρι 2000° ἐντὸς ἀναλευμένου νικελίου.

Σκληρότερος τοῦ νέου κράματος, ἄλλωστε, μόλις κατὰ 0,2, εἶναι μόνον ὁ ἄδαμας, ἡ σκληρότερη γινώσκουσα ὕλη. Διὰ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ ἐλπίζεται ὅτι ἐὰν ἐπιτευχθῇ, δεδομένης τῆς ιδιότητός του νὰ ἀντέχῃ εἰς μεγάλην θερμότητα, ἡ αὐξήσις τῆς ταχύτητος εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀρίστης ποιότητος χάλυβος, εἰς τρόπον ὥστε θὰ ἐπιτευχθῇ μείωσις τῆς τιμῆς αὐτοῦ.

τικὴν, τὴν Ἀποθέωσιν τῆς Τιμῆς, Ἀργότερα ἐπεφορτίσθη νὰ διακοσμήσῃ τὴν αἴθουσαν τοῦ Μεγάλου Συμβουλίου καὶ ἐτετέλεσε τὸ ἔργον «Ὁ Φρειδερίκος Μπαρμπάρσας ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα τοῦ ἀντιπάπα Ὀκταδιανού».

Ἔργα τῆς περιόδου τῆς ὀριμότητός του εἶναι τὰ περίφημα συμπόσια του, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ὀφείλει κυρίως τὴν δόξαν του. Εἰς αὐτὰ ὁ Βερονέζε ἐπέδειξε τὴν ἀνυπερβλήτην καὶ μαγικὴν τὴν δύναμιν εἰς τὸ χρῶμα. Ἐδίδεν εἰς τὴν σάρκα ζῶων, τὰ γυναικεῖα φορέματα φαίνονται καμωμένα ἀπὸ σόφαν σπανίαν, ἐγνώριζε πῶς νὰ στολίσῃ μίαν γυναῖκα, ἔκανε τὰ χρώματά του ν' ἀκτινοβολοῦν εἰς ἕνα χρυσίζον φῶς. Ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτὸς ἐφεύρε καὶ ἐχρησιμοποίησε διὰ πρώτην φορὰν ὀρισμένα χρώματα. Τὸ θέμα τῶν συμπόσιων, τὸ ἐπανάλαβεν εἰς διαφόρους πίνακας. Ἐξωγράφισε τοὺς «Γάμους τῆς Κανά», τὸ «Συμπόσιον τοῦ Σίμωνος τοῦ Λεπροῦ», τὸ «Συμπόσιον τοῦ Σίμωνος τοῦ Φαρισαίου», τὸ «Συμπόσιον τοῦ Λευί». Ἡ ἀξία αὐτῶν τῶν ἔργων, ὅπου ἡ τέχνη τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ζωγράφου ἔφθασεν εἰς τὸ ζενίθ της, εἶναι ἀκόμη καὶ ἱστορικὴ καὶ ἠθογραφικὴ. Ὁ Βερονέζε εἰς αὐτὰ τὰ ἔργα μετὰ τοὺς τίλους τῶν εὐαγγελικῶν θεμάτων, ἐξωγράφισε τὰ συμπόσια τῆς ἐποχῆς του, μετὰ τὰ κοστούμια καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς συγχρόνου τοῦ Βενετίας, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν, τοῦ ἀποστόλου, τῶν εὐαγγελιστῶν, τῶν εὐγενῶν, παιδιῶν, γελοιοποιῶν, ζῶα κατοικίδια, καρπούς καὶ ἄνθη ὅπως παρτιβεντο τότε εἰς τὰ τραπέζια. Ὁλόκληρος σειρὰ προσωπογραφῶν ἱστορικῶν προσώπων ὑπάρχει εἰς αὐτὰ τὰ ἔργα. Εἰς τοὺς «Γάμους τῆς Κανά» ἔχει ἀναπαράσῃ τὸν Δὸν Ἀλφόνσον ντ' Ἀδάλο, τὸν μαρκήσιον Βίτσο, τὴν Ἐλεονώραν τῆς Αὐστρίας, τὸν Φραγκίσκον τὸν Α' τῆς Γαλλίας, τὸν Κάρολον τὸν Ε' τῆς Γερμανίας, τὴν Μαρίαν τῆς Ἀγγλίας, τὸν σουλτάνον Σουλεϊμάν τὸν Α' τῆς Βικτωρίας Κολόννα, τὸν Τισιανόν, τὸν Τιντορέττο, τὸν Τζορντζιόν, τὸν Μπασσάνι καὶ τὸν ἑαυτὸν του.

Ὅταν τὸ δουκικὸν μέγαρον ἐκάη κατὰ τὸ 1576 ἐκλήθη διὰ τὴν διακόσμησην τοῦ νέου ὁ Βερονέζε. Τότε ἐξωγράφισε τὴν «Ἀποθέωσιν τῆς Βενετίας» ποὺ θεωρεῖται ἕνα ἀπὸ τὰ ὀραιότερα ἔργα του. Ἐξωγράφισεν ἔπειτα ἔργα μετὰ ἱστορικὰ θέματα, τὴν «Ἀμυναν τοῦ Σκούταρι», τὴν «Ἀλωσιν τῆς Σμύρνης», τὴν «Ἐπ' ἀνοδὸν τοῦ δόγη Ἀνδρέα Κονταρίνι μετὰ τὴν νίκην του κατὰ τὸν Γενουσίαν», ἔπειτα ἔργα μετὰ θέματα ἀλληγορικὰ καὶ μυθολογικά. Ἡ ἑλληνικὴ τέχνη, τὴν ὁποῖαν ἐμελέτησε ὅταν ἐταξιδεύσει εἰς τὴν Ρώμην, τὸν ἐγοήτευσε. Εἰργάζετο ἀκαταπαύστως, καὶ προικισμένος μετὰ τοῦτον καὶ μετὰ φαντασίαν, παρήγαγε πλήθος ἔργων, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε πάντοτε νὰ δώσῃ κάτι νέον.

Ὁ Βερονέζε ἐγνώρισε τὸν θαυμασμὸν τῶν συγχρόνων του, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα του ὄχι μόνον δὲν ἔχασε τίποτε μετὰ τὸν θάνατόν του, τὸ 1588, ἀλλὰ καὶ ἐκρίθη ἄξιον τῶν ἔργων τοῦ Λεονάρδου ντ' Ἀβίντσι, τοῦ Κορεγίου, τοῦ Ραφαήλ, τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ τοῦ Τισιανού. Ὁ Βερονέζε ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους διδασκάλους τῆς Ἀναγεννήσεως.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΣΕΡ ΟΥΩΛΤΕΡ ΣΚΩΤ

Ὁ μεγάλος ρωμαντικός μυθιστοριογράφος

ὑπὸ Δίδος ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΒΕΪ' ΝΟΓΛΟΥ

Αἱ παλαιότερα γενεαὶ ἐξετράφησαν μετὰ ῥωμαντικὰ μυθιστορήματα τοῦ Σερ Οὐώλτερ Σκῶτ, ἀλλὰ καὶ σήμερα ἀκόμη, ὄχι μόνον στὴν Ἀγγλίαν ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνεδείχθη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πλείστας χώρας τῆς ὑψηλοῦ ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Αἰδανόου» καὶ τῶν ἄλλων θηλικῶν μεσαιωνικῶν ἀφηγήσεων θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς ἱκανότερους χειριστὰς τοῦ καλῶν, προικισμένος μετὰ θαυμασίαν φαντασίαν καὶ ποιητικὴν ἐμπνευσιν ἐντελὴς ἐξαιρετικὴν. Εἶναι ὁ πατήρ τοῦ ἱστορικοῦ μυθιστορήματος, πρόδρομος τοῦ Βύρωνος καὶ κατέχει, εἰς τὴν χορείαν τῶν ρωμαντικῶν συγγραφέων, θέσιν ὅπως ἐξέχουσαν.

Ἐπῆρξε λίαν προσφιλεὶς εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐνεργῶς εἰς τὰς ἐξαιτίας διηγήσεις του τοῦ μεσαιωνικοῦ βίου ἐν τῇ Δύσει, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐλάχιστοι γνωρίζουν ὅτι ὁ βίος τοῦ ἴδιου ὑπῆρξε ἐξ ἑαυτοῦ γενομένη ἀπὸ ἱστορικοῦ ἀπὸ τῶν ἡρώων τοὺς ὁποῖους μετὰ τὴν ζωηρότητάς ἐσκιαφράφουν.

Κύπτων ὑπὸ τὰ πλήγματα μοίρας ἀκληρᾶς, ἀσθενῆς καὶ αἰμασάν, ἐκράτησε μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς τὴν γραφίδα εἰς τὰς χεῖρας διὰ ν' ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς υποχρεώσεις τὰς ὁποίας αἰετὰ ἀτυχῶν εἶχεν ἐπισταύσει ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ φυσικὴ ἀναπηρία, ἡ ὁποία τὸν ἐτυράννει σχεδὸν ἀπὸ τοῦ λίκνου, ἐπιδεικνύμενη ἀπὸ τὴν ἀκατάβλητον προσπάθειαν, κατέστησε μορτωτικὰς τὰς ὑστάτας του στιγμὰς, ἀλλὰ παρέδωκεν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς μίαν ἡλικίαν φυσιογνωμίαν σπανίας δυναμῆς, διὰ τὴν ὁποίαν δικαίως σεμνύνεται ἡ ἀγγλικὴ λογοτεχνία.

Ὁ Οὐώλτερ Σκῶτ εἶναι τέκνον τῆς Σκωτίας. Ἐγεννήθη ἐν Ἐδιμβούργῳ, τὸν Αὐγούστου τοῦ 1771, ἐκ γονέων εἰσπορευομένων ἐν τῇ πόλει. Ἦτο ἀκόμη μόλις δεκά ὀκτὼ μηνῶν ὅταν μὴ ἀσθενεία τῶν ὀδόντων, ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς, εἶχε τὴν ἀπρόσποιν συνεχῆς νὰ καταστήσῃ σχεδὸν ἀχρηστὸν τὸ δεξιὸν πόδι τοῦ νηπίου. Οἱ ἱατροὶ συνεδούλευσαν ἐξοχῶν. Ὁ μικρὸς Οὐώλτερ ἐστάλη εἰς συγγενικὸν σπίτι, ἐν Σάνδου Νόου, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Τούιδ, ὅπου περιετλιόσαστο μετὰ δόμοις νεοσφραγισμένων προβάτων διὰ νὰ θεραπευθῇ ἡ πρόωρος παραλυσία τοῦ ποδὸς του.

Καὶ ὅλαι μὲν αἱ φροντίδες καὶ τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον τῶν ἰδικῶν του δὲν κατάρθωσαν νὰ θεραπεύσουν τελείως τὴν ἀναπηρίαν του. Αἱ γραφικαὶ δυνάμεις τοῦ Τούιδ, εἰς τὰς ὁποίας ἐξετυλίχθησαν μερικὰ ἐκ τῶν σπουδαιότερων κεφαλαίων τῆς παλαιότερας ἀγγλικῆς ἱστορίας, ἐπρόκειτο νὰ ἀφίσχοντο ἀνεξάντητα ἰχνη ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀσθενοῦς παιδιοῦ, ποὺ μόλις ἀνοίγει τὰ μάτια του εἰς τὴν ὁμορφίαν τοῦ κόσμου.

Ἡ δίψα τοῦ διαβάσματος ἐκδηλοῦται ἐνωρίτερα εἰς τὸν μικρὸν Οὐώλτερ. Κατεβρόνχιζε ὁποιοῦντε βιβλίον ἔπιπτε εἰς χεῖρας του. Ὁ ἴδιος διηγῆται μετὰ πόσῃ ἀγαλλίασιν ἔκαμε τὴν γνωρίμειν τοῦ Χαίξπρι, ἀνακαλύπτων μίαν συλλογὴν ἔργων του εἰς τὸ «Μπομπουάρε» τῆς μητρὸς του, ὅπου ἐκωιδετο.

Εἶχεν ὑποχρεωθῇ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἐδιμβούργον διὰ νὰ ἐγγράφῃ εἰς τὸ σχολεῖον. Καὶ διὰ μὲν τὰ μαθήματα, ἐκτός ἀπὸ μερικάς σποραδικὰς ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἔκαμον ἐντύπωσιν εἰς τοὺς καθηγητὰς του, δὲν ἔδειξε ποτὲ ὑπερβολικὸν

ζῆλον. Ἀλλὰ κατέπληξε τοὺς νεαροὺς συμμαθητὰς του μετὰ τὴν ἐντελὴς ἀσυνήθη ἀφηγηματικὴν του δύναμιν. Δὲν ἐπέδοθη ποτὲ συστηματικῶς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κλασσικὴν φιλολογίαν. Ἀντιθέτως οἱ χρονογράφοι τοῦ Μεσαίωνα ἤσκουν ἐπ' αὐτῶν τοῦ ἀκατανίκητον γοητεῖαν.

Εἶχεν εισέλθει, ἀποφοιτήσας ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἐδιμβούργου, ὡς μαθητευόμενος, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρὸς του, ὁ ὁποῖος ἀνῆκε εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον, ἀλλὰ νῦν ἀσθενεία σοβαρὰ, ἡ ὁποία τὸν ἐκράτησε ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἐκτός ὑπηρεσίας, τοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδοθῇ μετὰ περισσοτέραν ἄνυσιν εἰς τὰς προσφιλεῖς του μελέτας.

Διαρίσθη δικηγόρος κατ' ἰούλιον τοῦ 1792, ἀλλ' ὀρισμένως ἡ θεραπεία τῆς Νομικῆς δὲν τὸν προσείλκεν ἐξαιρετικῶς. Κατὰ τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἤσκησε τὰ δικηγορικὰ του καθήκοντα, ὀλίγας μόνον ἐπιτυχίας ἔσχεν. Ἐν τῷ μετὰ τὸν ὅμως προσηναλισκόμενον πλέον περισσοτέρως πρὸς τὴν λογοτεχνίαν.

Ἡ πρώτη του ἐργασία, εἰς τὴν νέαν αὐτὴν σταδιοδρομίαν εἰς τὴν ὁποίαν μετ' αὐτοῦ πολὺ θὰ ἀφαισώδη ὁλοψύχως, εἶναι μεταφράσεις τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ Μπόργκερ. Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν, ἡ γερμανικὴ γλῶσσα εἶχε γίνῃ τῆς μόδας εἰς τὸν Ἐδιμβούργον καὶ πλείστα ἔργα Γερμανῶν συγγραφέων ἀνεγινώσκοντο ἀπληστῶς ἀπὸ τὴν νεολαίαν τοῦ τόπου. Ὁ Οὐώλτερ Σκῶτ, ὁ ὁποῖος, μετὰ τινῶν νεαρῶν συναδέλφων του, εἶχε σχηματίσει φροντιστήριον, ἡτο ἐνθουσιώδεις θαυμαστῆς τῆς γερμανικῆς ποιήσεως. Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν ἐμφανισίν του ὡς μεταφραστοῦ, ἐκδίδει πάλιν, ἐντὸς τοῦ 1796 τὴν «Λεωνώραν» καὶ τὸν «Ἄγγιον Κύννηον» τοῦ ἴδιου συγγραφέως εἰς τὴν ἀγγλικήν.

Νυμφευθεὶς τὴν Γαλλίδα Κερλὸτταν Σαρπαντιέ, ἐγκατεστάθη εἰς μικρὰν ἀγρόφυλον ἐν Λάσουειδ. Ὀλίγον ἀργότερον, χάρις εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Δουκὸς τοῦ Μπουκλόου, ὁ ὁποῖος τὸν διώρισε εἰς ἀρχιερέα εἰς τὴν Κομητείαν τοῦ Σέλικρησάιρ, ἤδυνθη νὰ ἀποκτήσῃ μικρὸν κτήμα εἰς Ἀσσετίλ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Τούιδ.

Ἡ ἀγρία γραφικότης τῆς περιοχῆς, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς νηπιότητος του ἡλικίας εἶχε ἐμυλῆσαι βαθειά εἰς τὴν ψυχὴν του, ἐπρόκειτο ἐπὶ δεκαοκτὼ ὁλόκληρα ἔτη ν' ἀποτελέσῃ δι' αὐτὸν μίαν πηγὴν καθήμερινῆς ἀπολαύσεως. Ἠγεῖρετο ἐνωρίτα τὸν πρῶτον καὶ εἰργάζετο μὴ μικρὰ διηγήματα συνεχῶς μέχρι μεσημβρίας. Ὅταν ἡ ἐργασία τῆς ἡμέρας ἐτελείωνε ὁ Οὐώλτερ Σκῶτ ἐξεγύμνετο ἐπιπλέον εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἀληθινὴν ἀγέλην κυνηγετικῶν σκυλῶν καὶ ἐπέβαινε λέμβου διὰ νὰ ψαρεύῃ ἢ καὶ ἀπὸ πλάς ἐπέδιδετο εἰς περιπάτους περὶ τὰς ἐπιβραδύνων τὸ βῆμα κατὰ τὸ σούρουπο, ὁραματίζόμενος τὰς ἐπικὰς φάσεις τῆς περιφάνου μάχης τοῦ Γλόδεν, ἡ ὁποία εἶχεν ἐκτυλίχθῃ εἰς τὰς γύρω ἐρημικὰς ἐκτάσεις.

Κατὰ τὰς περιπλανήσεις του ἀνὰ τὴν Σκωτίαν, εἶχε συλλέξει πλῆθος δημῶν ποιημάτων. Εἰς αὐτὰ προσέθετε ὀλίγα ἰδικὰ του καὶ ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον ὡς πρωτότυπος ποιητῆς. Ἀλλὰ ἡ φήμη του ἐπρόκειτο νὰ στερεωθῇ καὶ νὰ τὸν θέσῃ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ «Τραγυνοῦ» τοῦ τελευταίου Βάρδου, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησαν, ἐπὶ μίαν δεκαετίαν, σειρὰ

ὁλόκληρος ἐξαισιῶν λυρικῶν ἔργων, μετὰ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ «Μάρμιον» καὶ ἡ «Κυρία τῆς Λίμνης».

Ἡ δόξα καὶ τὰ ἔσοδα τὰ ὁποῖα ἡ ἐργασία αὐτὴ τοῦ ἀπέφερεν, παραλλήλως πρὸς μίαν μνημειώδη ἐκδοσὴν τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἀγγλοῦ κωμωδιογράφου Δράυδεν, εἰς 18 τομοὺς, τὸν ἐνεβάρρυναν εἰς τὸ νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν ἕνα προσφιλεῖς παλαιὸν του ὄνειρον. Ὁραματίζεται μίαν ζωὴν Σκώτου πυργοδεσπότου, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Τούιδ, μετὰ τὴν μεγαλοπρεπεῖαν καὶ τὴν φαντασμαγορικὴν λάμψιν τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας. Ἡ οἰκοδόμησις ὁλοκλήρου πύργου, ἡ ἀπόκτησις μεγάλων ἐκτάσεων, αἱ ὁποῖαι μετετράπησαν εἰς πάρκον καὶ δάσος, ἦτο ὑπόθεσις πολυδάπανος. Ἀλλὰ ὁ Οὐώλτερ Σκῶτ εἶχε μεγάλαν προσπτικὴν ἐνώπιόν του. Πλὴν τῶν φιλολογικῶν του σχεδίων μεγάλης ἐκτάσεως, ἠλπίεν ὅτι θὰ εἶνε συντόμως ἀποδοχὰς οὐσιώδους ἀνατάρας. Τέλος εἶχε συνεταίρισθῃ μετὰ τοῦ ἐκδότου Ἰωάννου Μπάλενταίν καὶ ὑπελόγιζεν ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ θὰ τοῦ ἀπέφερε μεγάλα ἔκδη.

Ἐπεδόθη λοιπὸν μετ' ἄκρατον ἐνθουσιασμὸν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ περιφάνου Ἀμφοφόρδ, ἐνῶ, παραλλήλως ἐξηολούθει τὴν συγγραφικὴν του ἐργασίαν, περὶ τῶσας τὴν Ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ συγγραφέως Σουίφτ καὶ ἐκ. νέον ἐκτενὲς λυρικὸν ἔργον, ὁ «Αἰθέρης τῶν Νήσων», τὸ ὁποῖον τοῦ ἐνέπνευσε μία ἐκδρομὴ εἰς τὰς νήσους Σέτλανδ καὶ Ὀρκάδες κατὰ τὸ 1814.

Μῆνας τινὰς ὅμως προηγουμένως εἶχε κάμει ἀνωνύμως τὴν ἐμφανισίν του ἕνα ἄλλο ἔργον, τὸ ὁποῖον κατέλαβε τὸ κοινὸν ἐξ ἀπρόσπου. Ἦτο ἡ νεκρὰ ἐποχὴ, ἀλλὰ ἀπὸ μίας ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην τὸ βιβλίον τοῦτο κατέκτησε τὴν Ἀγγλίαν καὶ, πλήρης ἐνδιαφέροντος καὶ περιεργείας, τὴν ἔκαμε νὰ διερωτᾷται ποῖος ἦτο ὁ συγγραφεὺς του. Τὸ βιβλίον ἦτο τὸ περίφημον μυθιστόρημα «Οὐέβερελν» ἡ «Πάνε ἐξήντα χρόνια ἀπὸ τότε», τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς ὅλην τὴν σειράν τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Οὐώλτερ Σκῶτ.

Ὁ συγγραφεὺς τὸ εἶχεν ἀρχίσει πρὸ ἐτῶν καὶ ἔπειτα εἶχε λησμονήσει τὰ χειρόγραφα τοῦ εἰς κάποιον συρτάρη. Ἐκάλυψε καὶ τὸ τελεῖστος, μίαν ἡμέραν ποῦ τὸ ἀνεύρεν, ἀλλὰ, φοβούμενος μήπως ἡ ἐκδοσίς του μείωσιν τὴν ἐξαιρετικὴν τὴν φήμην ὡς ποιητοῦ, ἀνέθεσεν εἰς ἕνα τῶν ἀδελφῶν Μπάλενταίν νὰ τὸ ἀντιγράψῃ προτοῦ τυπωθῇ. Ἡ ἀνευ προηγουμένου ἐπιτυχία του δὲν τὸν ἔκαμε νὰ μεταβάλῃ γνώμην ὅσον ἀφορὰ τὸ μυθικὸν του. Ἀλλὰ ἦτο μίαν ἰσχυροτάτη ἐνθάρρυνσις, ἡ ὁποία τὸν ἔπεισε νὰ θέσῃ εἰς δευτέραν μοῖραν τὸν ποιητὴν διὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν μυθιστοριογράφον.

Καταβεβλημένον τὸ κοινὸν εἶδε τότε νὰ διαδέχωνται ἀλλήλα εἰς μικρὰ χρονικὰ διαστήματα τὰ ἱπποτικὰ μυθιστορήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνέγει ἐν ὅλῃ τῇ δόξῃ ὁ μεσαιωνικὸς κόσμος τῆς Δύσεως

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΑΙΘΙΟΠΙΑ

«ΗΛΙΟΣ»

Ἡ σημαντικώτερα μετὰ τὴν Αἴγυπτον χώρα τῆς Ἀφρικῆς ὑπῆρξεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ Αἰθιοπία, ἡ ἄλλως γνωστὴ κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν καὶ ὡς Ἀθιοπία. Ἡ χώρα αὕτη ἦτο συγχρόνως μέχρι τοῦ 1935 ὁπότε κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, τὸ μόνον ἀπολύτως ἀνεξάρτητον κράτος τῆς κατ' ἐξοχὴν ἀποικιακῆς ἡπείρου τῆς Ἀφρικῆς, δεδομένου ὅτι ἡ νῦν ἀνεξάρτητος Αἴγυπτος τελεῖ εἰσέτι ἐν μέρει ὑπὸ τὴν βρετανικὴν κηδεμονίαν, ἡ δὲ Δημοκρατία τῶν Μαύρων τῆς Λιβερίας παραμένει πάντοτε οὐσιαστικῶς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Τὴν σημαντικώτεραν ἰδιομορφίαν τῆς Αἰθιοπίας ἀποτελεῖ τὸ ὅτι ὁ λαὸς τῆς εἶνε ὁ μόνος τῆς Ἀφρικῆς, ὅστις ἐκχριστιανισθεὶς ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, διέτηρσε τὴν χριστιανικὴν του πίστιν μέχρι σήμερα, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς μωαμεθανικῆς θρησκείας, ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ περίπου μετεστράφησαν πρὸς αὐτήν.

Οἱ Αἰθίοπες, ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, εἶνε εἰδικώτερον κόπται, ὅπως καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῆς Συρίας καὶ πολλῶν ἄλλων περιοχῶν τῆς πρόσφατης Ἀσίας, ὑπερήφανοι δὲ τὴν πίστιν τῶν ὅχι μόνον ἐναντὶ τῶν Μωαμεθανῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν καθολικῶν ἱεραποστόλων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἠργάσθησαν συστηματικῶς διὰ τὴν ὑπαγάγουν τὸν λαὸν αὐτὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα.

Οἱ Αἰθίοπες κατοικοῦν εὐρὺ ὠσιπεδὸν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς περιβαλλόμενον ἀπὸ τὰς ἐρήμους τῆς Σομαλίας καὶ ἀπὸ τὸ Σουδάν, ἐκεῖ δὲ προστατευόμενοι ἀπὸ τὸ ὄρεινόν ἔδαφος τῆς χώρας τῶν, κατάρθησαν νὰ διατηρῶσιν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, μολοντί ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπανειλημμέναι ἐγένοντο ἀποπειραὶ ἐκ μέρους τῶν εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν νὰ τοὺς κατακτήσουν. Οὕτω οἱ Ἀγγλοὶ πρῶτοι ἐκστρατεύσαντες τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐναντίον τῆς Αἰθιοπίας, ἠναγκάσθησαν ἂν καὶ κατάρθησαν νὰ νικήσουν τοὺς Αἰθίοπας εἰς τὴν μάχην τῶν Μαγδάλων νὰ ἀποσυρθοῦν ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ ὑποτάξουν τὴν χώραν. Βραδύτερον οἱ Ἰταλοὶ ὁρμώμενοι ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἀνέλαβον τὸ 1886 μεγάλην ἐκστρατείαν

κατὰ τὴν ὁποίαν ἐισχωρήσαντες μέχρι τῆς πόλεως Ἀδουᾶς ὑπέστησαν συντριπτικὴν ἥτταν, καταστραφέντος ὁλοκλήρου τοῦ ἐκστρατευτικοῦ τῶν σώματος.

Ἐκτοτε ἡ Αἰθιοπία παρέμεινεν ἀνενόχλητος μέχρι τοῦ 1935, ὁπότε οἱ Ἰταλοὶ ἐκστρατεύσαντες ἐκ δευτέρου κατέλαβον τὴν χώραν καὶ προσήρτησαν αὐτήν εἰς τὸ ἀποικιακὸν Κράτος τῶν.

Ἡ Αἰθιοπία ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς γραφικώτερας ζούγκλας τῆς Ἀφρικῆς.

Οἱ κάτοικοι τῆς ζοῦν ὡς κτηνοτρόφοι καὶ ὡς γεωργοί. Εἶνε ὕψηλῶς, μορφῆς μελαφοῦ, ἀλλ' ὅχι νέγροι, μολοντί εἰς τὸ αἷμα τῶν ρέει καὶ σφοδρὸν ποσοστὸν νηριτικὸ αἷματος, δεδομένου ὅτι γειτονεύουν πρὸς ἀνατολὰς, πρὸς νότον καὶ πρὸς δυσμὰς με λαοὺς τῆς μαύρης φυλῆς. Φημίζονται ὡς λιτοδίαιτοι καὶ ἀνδρείοι, διεκρίθησαν δὲ καθ' ὅλην τὴν μακρὰν ἱστορίαν τῶν ὡς πολεμιστῶν. Θεωροῦν ἑαυτοὺς ὡς ἀπογόνους τῆς μυθικῆς βασιλείας τοῦ Σαββά, τὴν ὁποίαν, ὡς ἀναφέρει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἐδέχθη εἰς τὰ ἀνάκτορά του ὁ σοφὸς Σολομὼν, ὁ λαμπρότερος ἐκ τῶν βασιλέων τῶν Ἑβραίων καὶ τὴν ἡγάγησε περιπαθῶς. Οἱ Αἰθίοπες διατηροῦν πολλὰ περίεργα ἔθιμα. Εἶνε ὠργανωμένοι κατὰ τὸ πατριαρχικὸν σύστημα καὶ διατηροῦν καὶ σήμερον ἐν πολλοῖς τὸν θεσμόν τῆς πολυγαμίας. Αἱ γυναῖκες ἐξομοιοῦνται πρὸς δούλους, ἐκτελοῦν δὲ ὅλας τὰς ἐργασίας, διότι οἱ ἄνδρες ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὰ ὅπλα. Τοῦτο τοῦλάχιστον ἴσχυε πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς χώρας. Ἡ Αἰθιοπία, ἀποτελοῦσα αὐτοκράτοριαν, ἦτο ὠργανωμένη κατὰ τὸ φεουδαρχικὸν σύστημα. Κάθε ἐπαρχία εἶχε ἴδιον τοπάρχην, ὑπὸ κοινὸν μόνον εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὴν προσωνομίαν «νεγκους - νεγκέστ», ἥτοι βασιλεὺς τῶν βασιλέων. Οἱ τοπάρχαι αὐτοὶ διετήρουν ἴδιαν ἑκάστος φρουράν, συχνὰ δὲ ἤρχοντο μεταξύ τῶν εἰς ἐξιδας. Ἡ οἰκονομικὴ ὁργάνωσις τῆς χώρας εἶνε ἐντελὴς πρωτόγονος. Οἱ ἰθαγενεῖς συναλλάσσονται διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀταλλάγῃς τῶν προϊόντων, συγκροτοῦνται δὲ πρὸς τοῦτο εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις μεγάλας ἐμποροπανηγυρεῖς.

Εἰς τὴν τοιαύτην καθυστέρησιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας συντελεῖ καὶ ἡ ἔλλειψις συγκοινωνιῶν, καθὼς

καὶ τὸ ὅτι ἡ χώρα οὐδαμοῦ ἐγγίζει τὴν θάλασσαν. Ἡ κυριώτερος ὁδὸς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶνε γαλλικὸς σιδηρόδρομος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν πρωτεύουσάν Ἀντίς Ἀμπέμπα ἄγει εἰς τὸν γαλλικὸν λιμένα τοῦ Γζιμποῦτι εἰς τὴν Γαλλικὴν Σομαλίαν.

Λείψανα τοῦ πανάρχαιου πολιτισμοῦ τῆς Αἰθιοπίας σώζονται καὶ σήμερον εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν Ἀξώμην, ἀνήκουν δὲ εἰς τὸν αἰγυπτιακὸν πολιτισμόν. Ἡ χώρα καταλαμβάνει ἐμβαδὸν 1.210.400 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἥτοι σχεδὸν ἐννεπλάσιον τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμεῖ δὲ περὶ τὰ 12 ἑκατομμύρια κατοίκων. Ἐξ αὐτῶν καθαρῶταμοι Αἰθίοπες χριστιανοὶ εἶνε μόνον οἱ ἡμίσεις, αὐτοὶ δὲ ἀπετέλουν καὶ τὴν ἰθύνουσαν τάξιν τῆς χώρας. Οἱ ὑπόλοιποι εἶνε Μωαμεθανοὶ καὶ εἰδωλόλατραι νέγροι σχεδὸν ἀπολίτιστοι, κατοικοῦντες τὴν νότιον καὶ τὴν νοτιοδυτικὴν περιοχὴν τῆς χώρας.

Τὰ κυριώτερα εἶδη τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Αἰθιοπίας ἀποτελοῦν τὰ ἀκατέργαστα δέρματα βοῶν ἢ ἀγρίων ζώων. Ἐπίσης ἐξάγεται ἐλεφαντοστοδὺν. Γεωργικὰ προϊόντα παραγόμενα εἰς ἐπαρκὴ ποσότητα, ὥστε νὰ γίνετα ἔξαγωγή εἶνε ὁ καφὲς καὶ ὁ θάμναξ.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας, πόλις Ἀντίς Ἀμπέμπα ἀριθμεῖ περὶ τὰς 100 χιλιάδας κατοίκων, εὐρίσκεται δὲ εἰς τὸ μέσον περίπου τοῦ Αἰθιοπικοῦ ἐδάφους. Σήμερον εἶνε ἔδρα τοῦ Ἰταλοῦ ἀντιβασιλέως, ὁ ὁποῖος κυβερνᾷ πλὴν τῆς Αἰθιοπίας καὶ τὰς δύο ἐκατέρωθεν αὐτῆς παλαιὰς ἰταλικὰς κτήσεις, τὴν Ἐρυθραίαν καὶ τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν. Ὁ ἀντιβασιλεὺς κυβερνᾷ ἐξ ὀνόματος τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ 1936, ἡλαδὴ ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς κατακτήσεως τῆς χώρας φέρει καὶ τὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αἰθιοπίας.

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἰδίως ἀφ' οὗτο αὐτοκράτωρ τῆς χώρας ἦτο ὁ Μενελικ, ὁ ἐπιλεγόμενος Μέγας, τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, ἀσχολοῦμενον κυρίως μὲ τὸ ἐμπόριον, ἡγαπᾶτο δὲ ἰδιαίτερος ὑπὸ τῶν Αἰθιοπῶν καὶ ὡς ὁμῶδες, ἀφοῦ ὅς ἐλέγχθη καὶ αὐτοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ διότι οἱ Ἕλληνες, μεταξύ ὧν τῶν Εὐρωπαίων, δὲν ἔτρεφον κατακτητικὰς ἐπὶ τῆς Αἰθιοπίας βλέψεις.

μὲ τὰς σταυροφορίας, τὰς κονταρομαχίας, τοὺς ρομαντικούς ἔρωτας τῶν ἱπποτῶν καὶ τῶν πυργοδεσποινῶν καὶ τοὺς περιπλανημένους δαίμονας. Ἡ περιέργεια τοῦ κοινῶς διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ συγγραφῆς εἶχεν ἀποκορυφωθῇ. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐδυνάτο νὰ πιστεύσῃ ὅτι συγγραφεὺς τῶν ἡτὸ Ὁυάλτερ Σκῶτ.

Αἱ κολοσιαιαὶ πρόοδοι τοῦ ἐξαπνάντων εἰς τὸν ἐξωρσισμόν τοῦ πύργου του καὶ εἰς τὴν φιλοφροσύνην τῶν ἰδίων πρὸς τὸν ἑαυτοῦ κάμνον «τὰς τιμὰς τῆς Σκωτίας», ὡς ἔλεγε.

Ἡ κρίσις ὅμως τοῦ 1826 τὸν εὗρηκεν ἐξαιρετικῶς τρωτόν. Ἡ Ἐταιρεία Μπόλνταϊν, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβη, ἐχρεώκατο πρὸς μετὰ τὴν 117.000 λίβρων.

ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἀσχίθη τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ζωῆς του μεγάλου μυθιστοριογράφου, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει μεγαλεῖον ἀληθῶς ἐπικόν. Ἐνῶ ἡ

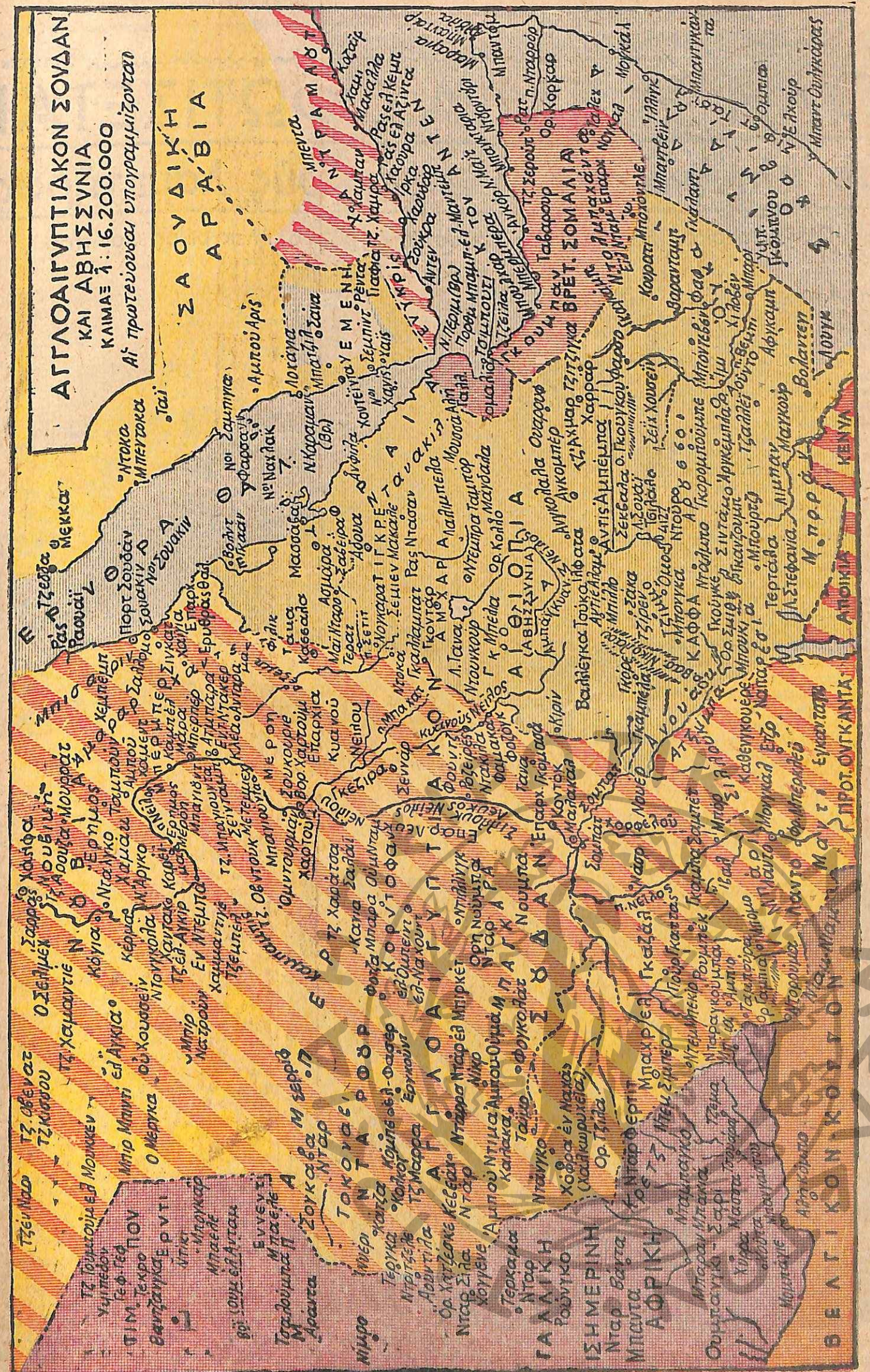
ὕψια του συνεχῶς χειροτερεῖ, λόγῳ ἰδίως τῆς ἀναπνείας του, ἡ ὁποία συνεπάγεται διαφόρους περιπλοκάς, ἐνῶ γύρω του ὁ θάνατος θερίζει τοὺς δικούς του, αὐτὸς κύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ πένου, ἀναλαμβάνει ἀπαξ ἐπὶ τὴν γραφίδα, ἔχων μίαν μόνον σκέψιν: νὰ παραγάγῃ ἐργασίαν ἱκανὴν ν' ἀποζημιώσῃ τοὺς δεινιστάς τῆς Ἐταιρείας του.

Τὸ κολοσιαιὸν ποσὸν δὲν τὸν ἐτρόμαξε καὶ ἡ ἀκατάβλητος βέλγησις του θὰ ὑπερνικοῦσε πᾶσαν δυσχέρειαν, ἐὰν οἱ δύναμεις του ὀλίγον κατ' ὀλίγον δὲν ἐσθίωνον. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1830 προσεβλήθη ἀπὸ παρόλυσιν, καὶ ἔκτοτε ὁ ἀγὼν γίνεται μαρτυρικός. Μόλις τὸ 1827, εἰς ἓνα γεῦμα τοῦ θεάτρου τοῦ Ἐδιμβούργου, εἶχεν ἀποκαλύψῃ δημοσίᾳ τὸ μυστικόν του καὶ ἀπὸ τότε κράτος καὶ κοινὸν δὲν εἶχαν παύσει παρακολουθεῖν τὰ μετὰ συγκίνησιν τὴν τιμίαν προσπά-

θειαν τοῦ ἐνδόξου πρεσβύτου. Ἡ ἐπιδεινῶσις τῆς καταστάσεως του προεκάλεσε τὴν προσφορὰν τῆς κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἔβλεπεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πλοῖου διὰ νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Μεσόγειον. Εἰς Μάλταν καὶ Ἰταλίαν, τὸ φθινόπωρον τοῦ 1831, ὁ Οὐάλτερ Σκῶτ κόμνει ἀπέλπειν δὲς τινὰς ἀποπειράς νὰ συνλίσχῃ τὸ ἔργον του. Ἡ κολοσιαιὰ προσπάθειά του ὅμως εἶχε κάμψῃ ἐντελῶς τὰς δυνάμεις του.

Ἐξήτησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀμποτοπορὸ καὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν, τὴν 21 Σεπτεμβρίου 1832. Καίτοι ἀπέμεινεν ἀκόμη ἕνα μέρος τοῦ χρόνου τοῦ πρὸς ἐξόφλησιν, οἱ συμπόλιται του ἦσαν ὑπερήφανοι εἰς αὐτόν, ὅχι μόνον διὰ τὸ μνημειώδες συγγραφικόν του ἔργον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπέροχον καὶ ἡρώικην μορφήν του.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΕΙ-ΝΟΓΛΟΥ

ΟΛΗ Η ΕΛΛΑΣ ΦΩΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥΣ ΛΑΜΠΤΗΡΑΣ

Πώς κατασκευάζεται εις τὰ ἐργοστάσιά μας ὁ ἠλεκτρικὸς λαμπτήρ

Τοῦ κ. Θ. Ι. ΔΟΥΓΑΝΗ

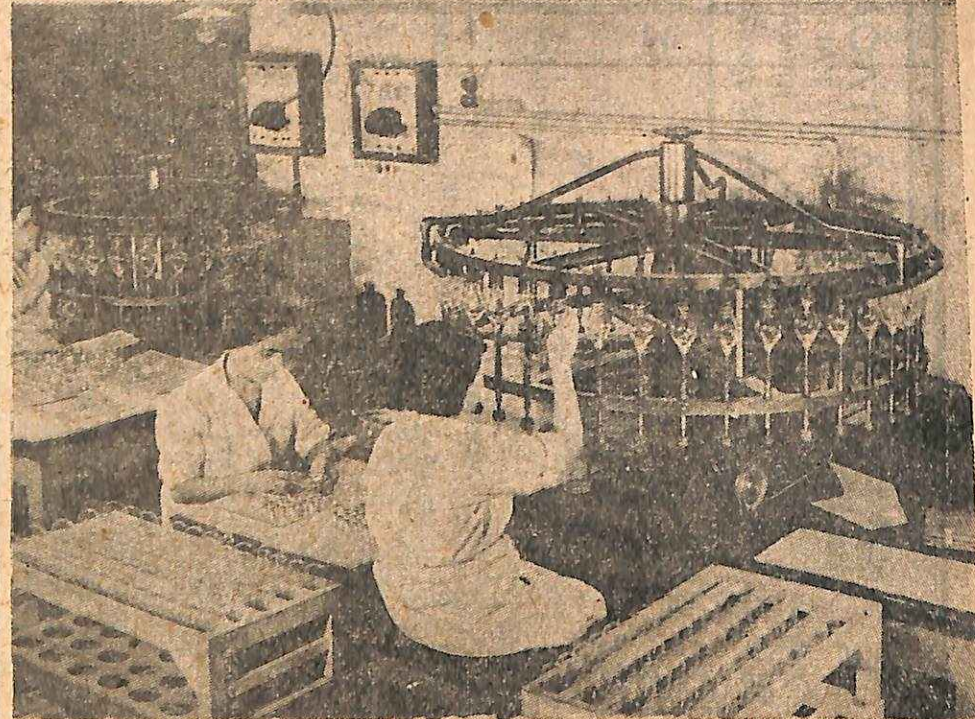
Πέντε περίπου ἑκατομμύρια λαμπτήρων ἠλεκτρικῶν ἀνάβουν μόλις βραδυᾷ· σὲ διὰ τὴν ἀντικατάστασίν τοις φῶς τῆς ἡμέρας καὶ νὰ φωτίσουν τὰς πόλεις μας, τὰ χωριά μας, τὰ σπίτια μας. Καὶ κάθε χρόνον πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν φθιτρομένων πωλοῦνται στὴν Ἑλλάδα περὶ τὰ 2.000.000 νέοι λαμπτήρες ἠλεκτρικοί.

Μέχρι πρὸ δεκαετίας ἀκόμη ὅλοι αὐτοὶ οἱ λαμπτήρες εἰσῆγοντο ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν δὲ εἰμὲθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξάγωμεν συνάλλαγμα 40 — 50 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἑτησίως.

Εὐτυχῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔεκα χρόνια ἐδημιουργήθη εἰς τὸν τόπον μας καὶ ἀνεπτύχθη ταχύτατα ὁ νέος βιομηχανικὸς κλάδος παραγωγῆς ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων. Τρία ἐργοστάσια λειτουργοῦν ἤδη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὀλίγον ἔξω τῆς πρωτευούσης, εἶνε δὲ εἰς θέσιν νὰ καλύπτουν τὰ 90 % τῶν εἰς ἠλεκτρικοὺς λαμπτήρας ἀναγκῶν τῆς χώρας.

Στὴν ἀρχὴν βέβαια οἱ ἑλληνικοὶ λαμπτήρες ὑστέρουν συγκρινόμενοι μὲ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς. Καὶ τοῦτο, ὅχι μόνον διότι ἔλειπεν ἡ καθαρὴ ἐπιστημονικὴ πείρα, ἡ ἀπαραίτητος διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ τόσο δυσκόλου καὶ λεπτοῦ αὐτοῦ προϊόντος, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ ἐργατικὰ πρῶτα σπουδῶν ἐπίσης δὲν εἶχε τὴν ἐμπειρίαν ἢ ὅποια ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν τῶν ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων.

Σήμερον, μὲ δεκαετὴ πλέον πείραν, τὰ ἐργοστάσια κατασκευάζουν λαμπτήρας ἐφαρμόζοντας τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ κατὰ τὴν ποιότητα καὶ κατὰ τὴν ἀντοχὴν. Ἀξίζει

Αἱ ἐργάτριαι τοποθετοῦν τοὺς κάλυκας εἰς τοὺς λαμπτήρας καὶ τοὺς τοποθετοῦν εἰς τὸ μηχανήμα πού φαίνεται, ὅπου δοκιμάζονται διὰ νὰ διαπιστωθῇ ἂν φωτίζουν.

δὲ αὐτὸ νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἡλίου» μίαν ἰδέαν περὶ τῆς πολυπλόκου ἐργασίας, ἢ ὅποια ἀπαιτεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ λαμπτήρος. Ἀλλως τε, ὅλοι μας θὰ ἐνδι

εφερόμεθα κάποτε νὰ μάθωμεν, πῶς γίνεται τὸ θαυμαστὸν αὐτὸ ὑάλινον λαμπνόν πού μὲ μίαν στροφὴν τοῦ διακόπτου μᾶς καταναγίζει μὲ τὸ λαμπρὸν λευκὸν τοῦ φῶς καὶ μεταβάλλει διὰ μίαν τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν.

Παρακολουθήσωμεν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τρία ἑλληνικὰ ἐργοστάσια ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων ὅλα τὰ στάδια ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ περάσῃ ὁ ὑπὸ κατασκευὴν λαμπτήρ μέχρι τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἔτοιμος πλέον θὰ εὐσκευασθῇ διὰ νὰ σταλῇ εἰς τὸ ἐμπόριον.

Τὸ πρῶτον στάδιον τῆς παρασκευῆς τοῦ λαμπτήρος ἀρχίζει εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τεχνικοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐργοστασίου. Ἐκεῖ θὰ καθορισθῇ κατόπιν ἐιδικῆς καὶ προσεκτικῆς μελέτης τὸ εἶδος καὶ ἡ διάμετρος τοῦ νήματος τοῦ βολφραμίου, τὸ ὅποιον θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ τύπου ἐκείνου τοῦ ἠλεκτρικοῦ λαμπτήρος τὸν ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ἐργοστάσιον. Διότι ἐπὶ τὸ μέταλλον τοῦ βολφραμίου κατασκευάζεται σήμερον τὸ λεπτότατον νήμα, τὸ ὁποῖον τοποθετεῖται ἐντὸς τοῦ λαμπτήρος καὶ πυρακτούμενον διὰ τῆς διοχετεύσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, φωτοβολεῖ.

Ὅταν τὸ εἶδος τοῦ νήματος καθορισθῇ (τὰ νήματα εἰσάγονται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν τυλιγμένα εἰς καρούλια), τότε τὸ ἐκλεγέν νήμα πρέπει νὰ ζυγισθῇ διὰ νὰ ἐξοικονομηθῇ ἂν πράγματι ἔχη τὴν διάμετρον ἐκείνην πού εἶνε ἀναγκαία διὰ τὸ εἶδος τοῦ λαμπτήρος διὰ τὸ ὁποῖον προορίζεται.

Ἡ ἐξοικονομία τῆς διαμέτρου γίνεται διὰ ζυγίσεως. Πράγματι τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου εἶνε τόσο λεπτόν, ὥστε μόνον διὰ τῆς ζυγίσσεώς του μὲ λεπτότατον ζυγὸν ἀκριβείας (ζυγίζοντα μέχρι τοῦ ἑκατοστοῦ τοῦ χιλιοστοῦ τοῦ γραμμαρίου) καὶ διὰ τῆς εὐρέσεως τοῦ ἀκριβοῦς βάρους του εἶνε δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ ἡ διάμετρος του.

Ἀφοῦ ζυγισθῇ τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου καὶ εὐρεθῇ ἡ διάμετρος του, ἐπακολουθεῖ εἰς τὴν αἰθυσαν «σπειρώματος» ἡ σπειροειδὴς του περιτύλιξις γύρω ἀπὸ ἓνα λεπτότατον μεταλλικὸν πυρήνα. Ἡ σπειροειδὴς αὕτη περιτύλιξις χρειάζεται διότι τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου πρέπει νὰ ὑποκρίσῃ σπειροειδὲς σχῆμα, ὥσάν ἐλατήριο διὰ νὰ ἔχη μικροτέραν κατανάλωσιν ρεύματος καὶ μεγάλαν ἀκτινοβολίαν. Τὸ περιτόλιγμα γύρω ἀπὸ τὸν μεταλλικὸν πυρήνα — τὸν ἄξονα — γίνεται μὲ εἰδικὰ μηχανήματα, ἢ δὲ ἐργασία τοῦ σπειρώματος παρακολουθεῖται ἀδιακόπως μὲ εἰδικὸν μικροσκόπιον, ἀπὸ τοὺς τεχνίτας πού τὴν ἐκτελοῦν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ νήμα τυλίσσεται γύρω ἀπὸ τὸν μεταλλικὸν λεπτότατον ἄξονα πρὶν κοπῇ.

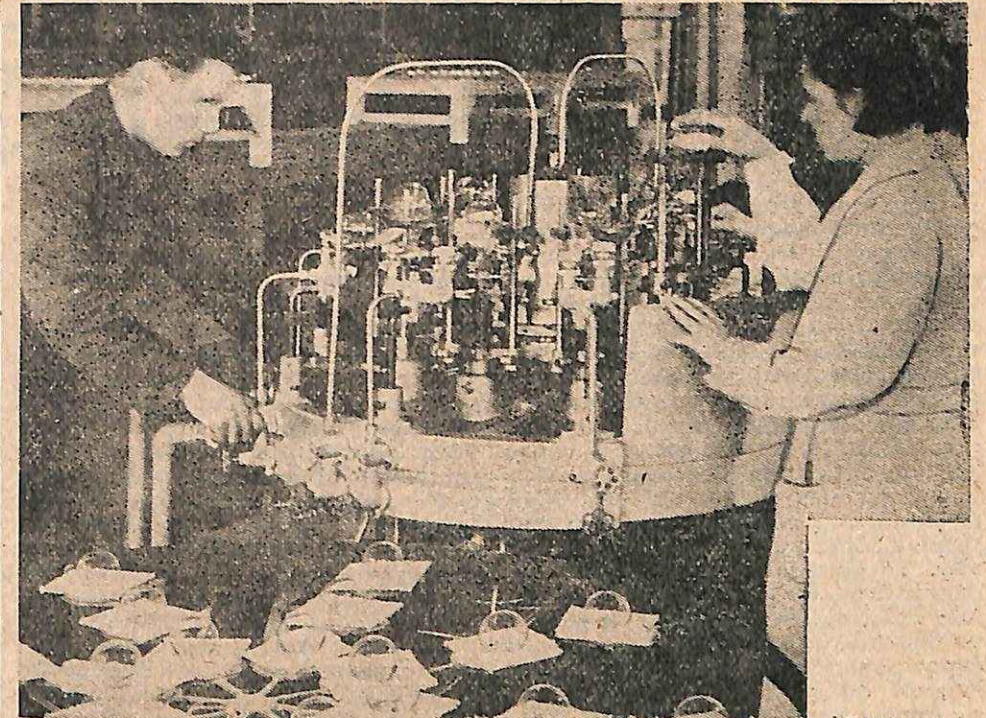
Ὅταν ἡ περιτύλιξις τελειώσῃ, τὸ νήμα εἶνε τυλιγμένον πλέον γύρω ἀπὸ τὸν ἄξονα αὐτὸν κλείεται ἐντὸς τῶν ἠλεκτρικῶν κλιβάνων, ὅπου ψήνεται ἐντὸς ἀτμοσφαιρᾶς ὑδρογόνου εἰς θερμοκρασίαν χιλίων περίπου βαθμῶν Κελσίου. Τὸ ψήσιμον εἶνε ἀπαραίτητον διότι δι' αὐτοῦ ὁ μόνον εἶνε ἀπαραίτητον διότι δι' αὐτοῦ ὁ ποτὲρεται ὁ κίνδυνος νὰ ἐκταθῇ τὸ νήμα μολίς κοπῇ καὶ νὰ μεταβληθῇ ἡ πυκνότης τοῦ σπειρώματος.

Τὸ ψήσιμον ἐτελείωσε. Καὶ τώρα μὲ εἰδικὰ ἐπίσης μηχανήματα, κόπεται τὸ νήμα εἰς ἴσα μικρὰ τεμάχια, πού τὸ καθένα τους θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ ἓνα ἠλεκτρικὸν λαμπτήρα.

Ἀκόμη ὅμως καθένα ἀπὸ τὰ μικρὰ σπειροειδῆ αὐτὰ νήματα ἔχει μέσα τὸν κατὰ τὰς ἀξονά του. Δι' αὐτὸ τὰ νήματα μεταφέρονται τώρα σὶ τὸ χημεῖον τοῦ ἐργοστασίου. Ἐδῶ τοποθετοῦνται μέσα εἰς διάφορα ὅξεια, τὰ ὅποια διαλύουν μὲν τελεῖως τὸν μεταλλικὸν πυρήνα, δὲν προσβάλλουν ὅμως καθόλου τὸ ἐκ βολφραμίου θάλλον ὅπως τὸν περιβάλλει. Κατ' αὐτὸν τρόπον, ὅταν τελειώσῃ ἡ χημικὴ αὕτη ἐπεξεργασία, τὰ νήματα τοῦ βολφραμίου ἔχουν ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοὺς μεταλλικοὺς ἄξονας. Ἀλλὰ ἀκόμη δὲν εἰς ἔτοιμα διὰ νὰ εἰσαχθῶν ἐντὸς τῶν ὑαλίνων κωδόνων.

Πρέπει προηγουμένως νὰ περάσουν ἀπὸ τοὺς κλιβάνους κρυσταλλώσεως. Πιχραίνεται τὸ νέον αὐτὸ ψήσιμον; Τὸ βολφράμιον εἶνε μέταλλον τοῦ ὁποῖου τὰ μόρια ἀποτελοῦνται ἀπὸ μικροτάτους κρυστάλλους. Ἄν δὲν ὑποστῇ τὸ ψήσιμον εἰς τοὺς κλιβάνους κρυσταλλώσεως, τότε, ὅταν τὸ νήμα εἰσαχθῇ εἰς τοὺς ὑαλίνους κωδόνους, λόγῳ τῆς μικροκρυσταλλικῆς ὑφὸς του, θὰ «κρεμάσῃ» σιγά-σιγά. Ἀκριβῶς διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ δημιουργία κοιλωμάτων, πρὲς νὰ μετατραπῇ ἡ μικροκρυσταλλικὴ ὑφὸς τοῦ βολφραμίου εἰς μετὰλλικὴν, ὁπότε τὰ μόρια τοῦ μεταλλοῦ γίνονται συμπανέστερα. Αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὸ ψήσιμον τῶν νημάτων εἰς τοὺς κλιβάνους κρυσταλλώσεως.

Μετὰ καὶ τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐπεξεργασίαν τὰ νήματα τοῦ βολφραμίου εἰς ἔτοιμα. Ἀλλ' ἀπομένει ἀκόμα νὰ ἐλεγχθῶν. Ὁ ἐλεγχος γίνεται εἰς τὸ μικροσκόπιον προβολῆς. Μέσα ἀπὸ τὸ μικροσκόπιον αὐτὸ ὁ τεχνίτης βλέπει ἓνα ἓνα καὶ εἰς μεγάλῃν μεγέθυνσιν τὰ νήματα, ὅποιον δὲ ἀπὸ τὰ νήματα αὐτὰ παρασιάζει ἐλάττωμα τὸ ἀπομακρύνει καὶ

Μὲ τὸ μηχανήμα αὐτὸ τοποθετεῖται τὸ ὑάλινον ποδάρι τοῦ λαμπτήρος μέσα στὴν ὑαλινὴν σφαῖραν. Ἐμπρὸς διακρίνονται οἱ λαμπτήρες ἐκείνοι εἰς τοὺς ὁποίους εἰσῆχθη τὸ ποδάρι.

τὸ καταστρέφει.

Ὅλη αὕτη ἡ ἐργασία παρασκευῆς τοῦ νήματος τοῦ βολφραμίου γίνεται εἰς τὰ ἐργοστάσια τοῦ ἐργοστασίου, πόσον δὲ λεπτὴ εἶναι μπορεῖ ἴσως ὁ ἀναγνώστης νὰ τὸ ἀντιληφθῇ, ἂν μάρθῃ ὅτι τὸ νήμα αὐτὸ ἔχει συχνὰ πάχος μόνον ἑνὸς δεκάτου ἢ καὶ ἑνὸς δεκάτου πέμπτου τοῦ χιλιοστοῦ.

Καὶ τώρα ἔφθασεν ἡ στιγμή γιὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ ἐργασία εἰς τὸ ἐργοστάσιον πλέον.

Πρῶτὴ φάσις τῆς ἐργασίας τοῦ ἐργοστασίου εἶναι ἡ κοπὴ τοῦ «ποδαρίου» πού θὰ τοποθετηθῇ ἀργότερα ἐντὸς τοῦ ὑαλίνου κωδόνου. Φυσικὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ λεπτομερῶς ἡ ἐργασία αὕτη, ὅπως καὶ ὅλοι αἱ ἄλλαι πού ἐπακολουθοῦν. Θὰ προσπαθήσωμεν δι' αὐτὸ νὰ τὰς ἐκθέσωμεν μὲ συντομίαν μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνες θὰ βοηθήσουν τὸν ἀναγνώστην νὰ τὰς κατανοήσῃ καλύτερα.

Πάντως ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ εἰς τὸ σημείον αὐτὸ νὰ συστήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ πάρῃ εἰς τὰ χεῖρα του ἓνα ἠλεκτρικὸν λαμπτήρα καὶ νὰ προσέξῃ καλὰ τὸ ἐσωτερικόν του. Τότε θὰ διακρίνῃ ὅλας τὰς λεπτομερείας του καὶ θὰ ἀντιληφθῇ πληρέστερον τὴν περιγραφὴν μας.

Τί ὅμως εἶναι τὸ ὑάλινον ποδάρι; Ἄν παρατηρήσωμεν ἓνα ἠλεκτρικὸν λαμπτήρα θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν τὸν κωδόνον νὰ εἶναι προσηρμοσμένον τὸ «ποδάρι» εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ὑαλίνης σφαίρας, ἐνῷ τὸ κάτω μέρος του φερεῖ εἰς ἡμικυλικὸν σχῆμα τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου. Ἀκόμη, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ ποδαρίου προεξέρχονται καὶ τὰ δύο μεταλλικὰ ἠλεκτροδία ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ διοχετευθῇ τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῖμα.

Ἐξεθέσωμεν ἀνωτέρω ὅτι πρῶτὴ φάσις τῆς ἐργασίας τοῦ ἐργοστασίου εἶναι ἡ κοπὴ τοῦ ποδαρίου. Μετὰ τὴν κοπὴν γίνεται ἡ διευρύνσις του κατὰ τοιαύτον τρόπον, ὥστε τὸ ἓν μέρος του νὰ μετασχηματισθῇ εἰς μικρὸν γωνί. Ἐνῷ, μὲ ἄλλο μηχανήμα εἰσάγονται καὶ τοποθετοῦνται ἐντὸς τοῦ «ποδαρίου» τὰ δύο μεταλλικὰ ἠλεκτροδία. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ

δύο ἠλεκτροδία εἰσάγεται διὰ τοῦ ἰδίου μηχανήματος μέσα εἰς τὸ ὑάλινον ποδάρι καὶ ἓνα σωληνάριον, ἐπίσης ὑάλινον, διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀέρος ἀπὸ τὸν κωδόνον, ἢ ὅποια θὰ γίνῃ κατόπιν.

Τώρα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ «ποδαρίου» (τὸ ἄνω μέρος εἶναι ἐκεῖνο πού ἔχει διευρυνθῇ εἰς γωνίαν), τοποθετοῦνται πάλιν διὰ μηχανήματος μικρὰ κροσσίδες (θηλειᾶς) ἐκ μολυβδενίου, ἀπὸ τὰς ὁποίας μετ' ὀλίγον θὰ κρεμασθῇ τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου.

Ἀμα προστεθοῦν καὶ αἱ κροσσίδες, εἰδικευμένοι ἐργάται κρεμοῦν μὲ λεπτοτάτας λαβίδας τὸ νήμα βολφραμίου ἐπὶ τῶν κροσσίδων καὶ σφίγγουν καλὰ τὰ δύο ἔξω του ἐπὶ τῶν ἠλεκτροδίων.

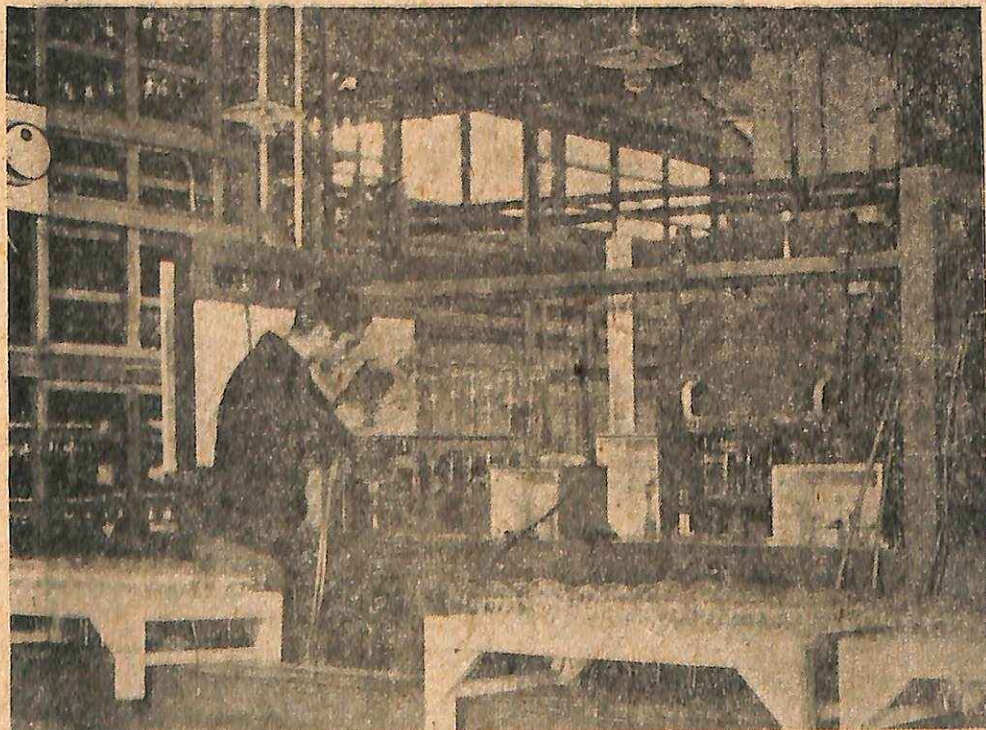
Ἀφοῦ ἤδη τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου ἐτοποθετήθη, ἔφθασεν ἡ ὥρα νὰ κλεισθῇ τὸ ποδάρι ἐντὸς τοῦ ὑαλίνου κωδόνου (σφαίρας).

Μία μηχανὴ «κλεισίματος» εἰσάγει τὸ ποδάρι ἐντὸς τῆς σφαίρας καὶ οὕτω λαμβάνει τὴν πρῶτην του διαμόρφωσιν ὁ ἠλεκτρικὸς λαμπτήρ.

Ἀπὸ τὸν λαμπτήρα τώρα πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ ὁ ἀέρ πού περιέχει. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀέρος εἶναι ἀπαραίτητος διότι, ἐὰν παρέμενεν ἐντὸς τῆς σφαίρας, διὰ τῆς διοχετεύσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος θὰ ἐκείτο ταχύτατα τὸ νήμα τοῦ βολφραμίου, ἐνῷ χωρὶς ἀέρα ἀπρὸςφαίρων δὲν συντελεῖται ἡ καύσις του, διότι λείπει τὸ ὀξυγόνον.

Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀέρος γίνεται μὲ εἰδικὰ ἀντλία. Ἀλλ' ἡ σφαῖρα δὲν μένει σήμερον τελείως κενὴ ὅπως ἄλλοτε. Κατόπιν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν διεπιστάθη ὅτι, ἐὰν εἰσαχθῇ ἐντὸς τοῦ ὑαλίνου κωδόνου ἀέριον ἀδρανές, ἀέριον δηλαδὴ τὸ ὁποῖον δὲν συντελεῖ εἰς τὴν καύσιν, τότε ἡ πίεσις πού τὸ ἀέριον αὐτὸ ἀσθεῖ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ νήματος τοῦ βολφραμίου δυσχεραίνει τὴν ἐξάτμισιν τοῦ νήματος, ἐξάτμισιν ἢ ὅποια προκαλεῖται μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Χάρη λοιπὸν εἰς τὸ ἀδρανὲς ἀέριον, εἶναι δυνατόν ἡ ἐξάτμισις αὕτη νὰ μειωθῇ, μὲ ἀ

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 644)

Ἀφοῦ τὸ ποδάρι εἰσῆχθη εἰς τὴν ὑαλινὴν σφαῖραν καὶ ὁ λαμπτήρ ἔλαβε ἤδη τὴν πρῶτην του μορφήν, μὲ τὸ εἰκονιζόμενον ἐργαλεῖον ὁ ἐργάτης ἀφαιρεῖ τὸν ἀέρα τοῦ λαμπτήρος καὶ κατόπιν τὸν γεμίζει μὲ ἀδρανὲς ἀέριον.

ΤΟ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Κατά τὸν παγκόσμιον πόλεμον ἐ-
χρησιμοποιήθησαν τέσσαρα κυρίως
καινοφανή ὅπλα, διὰ τῶν ὁποίων οἱ
ἀντίπαλοι προσεπάθησαν νὰ ἐπιτύχουν
τὴν νίκην: τὸ ὑποβρύχιον, τὸ ἀεροπλά-
νον, τὸ ὄργανον μάχης ἢ τάνκ καὶ τὰ
πολεμικὰ ἀέρια. Ἐκ τῶν ὁπλῶν αὐ-
τῶν τὰ τάνκς καὶ τὰ πολεμικὰ ἀέρια
ἐνεφανίσθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ πε-
δίου τῆς μάχης διαρκούντος τοῦ πολέ-
μου, ἀλλὰ δὲν ἱκανοποίησαν τὰς στήρι-
χθεϊσας ἐπ' αὐτῶν ἐλπίδας. Συγκεκρι-
μένως τὰ μὲν πρῶτα εἶνε ἐπὶ νήσοις
ἀγγλικῇ, ἐνῶ τῶν δευτέρων ἡ ἀρχικὴ
χρησιμοποίησις ἐγένετο ὑπὸ τῶν Γερμα-
νῶν. Τὸ τρίτον καινοφανὲς ὄπλον, τὸ
ἀεροπλάνον, ἂν καὶ γνωστὸν ἀπὸ πολ-
λῶν ἐτῶν, εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὰ πρῶ-
τα ἔτη τῆς ἀναπτύξεώς του καὶ δὲν
ἐχρησιμοποίηθη ὡς ἀποφασιστικὸν πο-
λεμικὸν ὄπλον. Τὸ ὑποβρύχιον τέλος,
τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέ-
μου ἠριθμεῖται ὡς 15 ἔτην, ἐπαίξεν
ἀσφαλῶς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Γερμα-
νῶν ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς θαλάσσιον
ὡς πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἂν ἐγένετο
ἀπ' ἀρχῆς ἐντατικὴ χρῆσις αὐτοῦ ἢ
ἐκβασίς τοῦ πολέμου πιθανὸν νὰ ἦτο
διαφορετικὴ. Συγκεκριμένως τὸ γερμα-
νικὸν ναυαρχεῖον μὴ διαθέτον ἐπαρκῆ
στόλον ἐπιφανείας διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν
κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης ἀπὸ τοὺς
Ἀγγλους ἐχρησιμοποίησεν ἀντὶ τοῦ-
του τὰ ὑποβρύχια, τὰ ὁποῖα, διασκορ-
πισθέντα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ὁδοὺς
τῶν θαλασσίων συγκοινωνιῶν, προσεπά-
θουν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν κατὰ θά-
λασσαν ὑπεροχὴν τῶν Ἀγγλῶν διὰ τῆς
προσβολῆς τῶν ἀγγλικῶν μεταφορῶν.
Ἡ πρώτη γερμανικὴ τορπίλλη ἐβάλλε-
το τὴν 8 Αὐγούστου 1914, ὁκτὼ δη-
λαδὴ ἡμέρας μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ
πολέμου ὑπὸ τοῦ ὑποβρυχίου «Υ 15»
ἐναντίον τοῦ ἀγγλικοῦ θωρηκτοῦ «Μο-
νάρχης», ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπιτύχῃ τὸν
στόνον της. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι
κατ' ἀρχὰς τοῦλάχιστον τὰ γερμανι-
κὰ ὑποβρύχια ἔδρασαν ἐντὸς τῶν ὁ-
ρίων τῶν διεθνῶν κανονισμῶν τοῦ κα-
τὰ θάλασσαν πολέμου. Εἰδικώτερον οἱ
διεθνεῖς κανόνες ἐπιβάλλουν ὅπως μὴ
θυθίζεσθαι οὐδὲν ἐμπορικὸν σκάφος ἂν
προηγουμένως δὲν ἐξασφαλισθῇ ἡ δι-
άσωσις τῶν ἐπιβαινόντων αὐτοῦ. Τοῦ-
το ἐγένετο προκειμένου περὶ τοῦ
πρώτου θυθισθέντος ἀγγλικοῦ ἐμπορι-
κοῦ «Γκλίττα». Τοῦτο συνήνησεν τὸ
ὑποβρύχιον «Υ 17», μετὰ τὴν πάροδον
τοῦ πρώτου μηνὸς τοῦ πολέμου, καὶ
τὸ ἐθύθισε, ἀφοῦ προηγουμένως ἐμε-
ρίμνησεν ὅπως τὸ πλήρωμά του δια-
σώθῃ διὰ τῶν λέμβων εἰς τὴν ἐγγὺς
νορβηγικὴν ἀκτὴν.

Ἐνωρίτατα ὅμως διεπιστώθη ὅτι μὲ
τὴν μέθοδον αὐτὴν ἡ δρᾶσις τῶν ὑπο-
βρυχιῶν οὐδὲν ἢ ἀπέδιδε, ἀπ' ἐνός
διότι τὰ ἐμπορικὰ ἤρχισαν νὰ συνο-
δεύονται ὑπὸ πολεμικῶν πλοίων καὶ
ἀπ' ἑτέρου διότι ἐκ τῆς χρονοτριβῆς
ἐδημιουργεῖτο σοβαρὸς κίνδυνος διὰ
τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπύρωτον ὑποβρύχιον.
Οὕτω ἐφηρμόσθη ἡ ὑθίστις τῶν ἐμπορι-
κῶν σκαφῶν, ἀφοῦ προηγουμένως τὸ
πλήρωμά των εἰδοποιεῖτο ὁπλῶς νὰ
ἐπιβῇ τῶν ναυαγοσωστικῶν λέμβων, ἢ
καὶ χωρὶς κἄν τὴν διατύπωσιν αὐτὴν,
ὅταν ἰδίως τὰ πλοῖα συνωδεύετο ὑπὸ

πολεμικῶν.

Ὁ ὑποβρυχιακὸς πόλεμος εὔρε τοὺς
συμμάχους ἐντελῶς ἀπαρασκευα-
σους. Συγκεκριμένως μίαν τῶν ἐπιδιώξεων
τοῦ ὑποβρυχιακοῦ στόλου τῶν Γερμα-
νῶν ἀπετέλει καὶ ἡ καταστροφὴ ὅσον
τὸ δυνατόν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ ἐχ-
θρικών πολεμικῶν, διὰ νὰ περιορισθῇ
αὐτῶ ἡ ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ τῶν συμ-
μαχικῶν στόλων, εἰς θαμνὸν ὥστε ὁ
γερμανικὸς στόλος ἐπιφανείας νὰ ἔχῃ
τὴν δυνατότητα νὰ ἀναμετρηθῇ πρὸς
αὐτοὺς. Μὲ τὴν προοπτικὴν αὐτὴν τὰ
γερμανικὰ ὑποβρύχια ἐστρεψαν κατὰ
τούς πρώτους μῆνας ὅλην τὴν τὴν
προσοχὴν ἐναντίον τῶν ἀγγλικῶν πο-
λεμικῶν. Τὸ πρῶτον σημαντικὸν ἀπο-
τέλεσμα ἐσημειώθη τὴν 22 Σεπτεμβρίου
1914, ὁπότε ὁ Γερμανὸς πλοίαρχος
Βέντιγκεν, κυβερνήτης τοῦ ὑποβρυχίου
«Υ 9» κατάρθωσε νὰ θυθίσῃ ταυτοχρό-
νως καὶ διὰ τεσσάρων μόνων τορπιλ-
λῶν τρία ἀγγλικά τεθωρηκισμένα εὐ-
δρομα, τὸ «Όρεσαν», τὸ «Χόγκ» καὶ
τὸ «Ἀμπουκίρ». Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ ἐ-
πιτυχία ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι μετὰ τὸν
τορπιλλισμόν τοῦ πρώτου ἐκ τῶν τρι-
ῶν εὐδρόμων τὰ δύο ἄλλα ἀνέκοψαν
τὸν πλοῦν των καὶ κατεβίβασαν τὰς
λέμβους των διὰ νὰ περισυλλέξουν
τοῦ ἐναυαγούς, οὕτω δὲ ἐδημιούργησαν
ἰδεώδη στόνον διὰ τὸ γερμανικὸν ὑ-
ποβρύχιον. Ἡ ἀπώλεια τῶν τριῶν εὐ-
δρόμων ἀνησύχησε σοβαρῶς τὸ βρεταν-
νικὸν ναυαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν
οὐστηρὰ διαταγὰς εἰς τὰ πολεμικὰ
νὰ πλέουν ἐλίσσόμενα ὅταν διαπιστώ-
σουν τὴν παρουσίαν ὑποβρυχιῶν καὶ
νὰ μὴ ἀνακόπουν ποτὲ τὴν ταχύτητά
των, ὥστε οἱ κίνδυνοι τορπιλλισμῶν νὰ
περιορίζονται εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ἐκ
παρὰλλήλου ἤρχισεν ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν
ἐμπορικῶν πλοίων δι' εἰδικῶν μι-
κρῶν τηλεβόλων, ὥστε νὰ δύνανται δι'
αὐτῶν νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰ ὑποβρύ-
χια καὶ συνεκροτῆθησαν αἱ νηοπομπαί
ὑπὸ τὴν προστασίαν πολεμικῶν. Ἐν-
νοεῖται ὅτι καὶ τὰ μέτρα αὐτὰ δὲν ἔ-
λυον ἀπολύτως τὸ πρόβλημα, διότι συ-
χνὰ ὑποβρύχια ἐφαινομένητα εἰς τὸ
μέσον ἀκριβῶς τῆς νηοπομπῆς ἐθύθι-
σαν ἐν τῇ καὶ περισσότερα ἐκ τῶν σκα-
φῶν της καὶ ἐξηφανίσθησαν πρὶν προ-
λάβουν νὰ παρέμβουν τὰ πολεμικά.
Ἀλλὰ καὶ ἡ καταπολέμησις τῶν ὑπο-
βρυχιῶν ἡσκεῖτο κατὰ τρόπον ἐντελῶς
στοιχειώδη ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ση-
μερινὰ μέσα. Οὕτω κατὰ τὴν πρώτην
περίοδον τοῦ πολέμου ἦσαν ἀκόμη ἄ-
γνωστοί αἱ θύμμαι θυθοῦ μοναδικῆς ἀ-
ποτελεσματικότητος ὅπλα ἐναντίον τῶν
ἐν κατοῦσαι ὑποβρυχιῶν. Ἐπίσης δὲν
εἶχον ἐπινοηθῇ τὰ ἀκουστικά μηχανή-
ματα ἀνιχνεύσεως τῆς θέσεως τοῦ ὑ-
ποβρυχίου, συνεπεία δὲ τούτου μόνος
τρόπος διὰ τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ ἀφανούς
ἐχθροῦ ἦτο ἡ ἀνέυρεσις τοῦ ἐξέχοντος
ὑπὲρ τὴν θάλασσαν περισκοπίου του.
Γενικῶς ἡ κατάστασις εἶχεν ἀποβῇ τό-
σον κρίσιμος διὰ τοὺς συμμάχους, ἔ-
χοντας ἀνάγκη νὰ προβάλουν εἰς τὸ
πλεῖστον τῶν πολεμικῶν μεταφορῶν
των διὰ θαλάσσης, ὥστε καθ' ἑ ἀναφέ-
ρει ὁ Ἀμερικανὸς στόλαρχος Σίμς ὅ-
ταν τὰς ἀρχὰς τοῦ 1917 ἐγένοντο δια-
πραγματεύσεις διὰ νὰ εἰσέλθουν αἱ Ἡ-

νωμένα Πολιτεῖαι εἰς τὸν πόλεμον, ὁ
Ἀγγλὸς στόλαρχος Τζέλλικο τοῦ ἐ-
δήλωσεν ἀπεριφράστως ὅτι χωρὶς τὴν
βοήθειαν τοῦ ἐλσφροῦ ἀμερικανικοῦ
στόλου οἱ σύμμαχοι θὰ εὐρίσκοντο εἰς
πολὺ δύσκολον θέσιν, διότι δὲν θὰ ἡ-
δύναντο νὰ προστατεύουν τὰς μεταφο-
ράς των μὲ τὰ σκάφη τὰ ὁποῖα διέθε-
τον. Πράγματι δὲ τὸ θέρος τοῦ 1916
αἱ καταστροφαὶ ἐμπορικῶν πλοίων ἐξ
ἀφορμῆς τῆς δράσεως τῶν ὑποβρυχιῶν
εἶχον φθάσει τοὺς 650.000 τόνους πε-
ρίπου μηνιαίως. Ἐπίσης εἰς τὴν αἰθου-
σαν τῆς Ἀγγλικῆς Βουλῆς εἶχεν ἐπα-
νειλημμένως δηλωθῇ ὅτι οἱ σύμμαχοι
κινδυνεύουν νὰ χάσουν τὸν πόλεμον ἐξ
ἀφορμῆς τῆς δράσεως τῶν ὑποβρυ-
χιῶν.

Ἡ εἰσδοσις τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὸν πό-
λεμον καὶ ἡ ναυπήγησις ὑπ' αὐτῆς πολ-
λῶν δεκάδων ἀντιτορπιλλικῶν καὶ ἄλ-
λων ἐλαφρῶν σκαφῶν, ἐκ παρὰλλήλου
μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων καὶ με-
θόδων ἀνιχνεύσεως καὶ προσβολῆς τῶν
ὑποβρυχιῶν, ἔσωσε τὴν κατάστασιν,
οὕτω δὲ ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ
1917 καὶ μέχρι τέλους τοῦ πολέμου, ὁ
γερμανικὸς στόλος ἔπαυσε νὰ ἀποτελῇ
ἀποφασιστικὸν παράγοντα τοῦ πολέ-
μου, οἱ τορπιλλισμοὶ περιωρίσθησαν,
μέγα δὲ μέρος τῶν ὑποβρυχιῶν κατε-
βυθίσθη μὲ ἀποτέλεσμα σοβαρὰν ἐπί-
δρασιν ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ τῶν πληρωμάτων
καὶ μείωσιν τῆς ἀποδοσεως των. Σή-
μερον καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ σύμμαχοι
παραδέχονται ὅτι ἂν ἡ Γερμανία ἀπὸ
τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου ἐφήρμοζεν
ἐντατικῶς τὸν ὑποβρυχιακὸν πόλεμον
ἐναντίον τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν καὶ
ἐνέτεινε ὅσον ἡδύνατο τὴν ναυπήγησιν
ὑποβρυχιῶν, ὥστε νὰ κατακλύσῃ δι'
αὐτῶν ὅλας τὰς θαλασσίας ὁδοὺς, εἴ-
χε πολλὰς πιθανότητας νὰ κάμψῃ τοὺς
ἀντίπαλους της. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἐντατι-
κὸς ὑποβρυχιακὸς πόλεμος, δηλαδὴ ἡ
θύθισις τῶν πλοίων ἀνευ προειδοποιή-
σεως, ἀπέτελεσεν ἀντικείμενον οφθα-
δρᾶς πολεμικῆς, ὡς στρεφόμενος ἐναν-
τίον ἀμάχων σκαφῶν, ἀλλὰ οἱ Γερ-
μανοὶ προσέβαλον τὸ ἐπιχείρημα ὅτι καὶ
τὰ ἐμπορικὰ σκάφη ὑποβοηθοῦν διὰ
τῶν μεταφορῶν εἰς τὴν ἐκβασίν τοῦ
πολέμου καὶ συνεπῶς ἐξομοιοῦνται
πρὸς τὰ πολεμικά διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑ-
πάρχει ἀνάγκη προειδοποιήσεως. Οἱ
σύγχρονοι εἰδικοί περὶ τὰ ναυτικά φρο-
νοῦν ὅτι ἡ εὐκαιρία τῆς ἐντατικῆς χρῆ-
σις τοῦ ὑποβρυχιακοῦ πόλεμου, τὴν ὁ-
ποῖαν ἡ Γερμανία δὲν ἐξεμεταλλεύθη
πλήρως τὸ 1914, δὲν πρόκειται νὰ δοθῇ
πλέον εἰς τὸ ὅπλον τοῦτο, δεδομένου
ὅτι τὰ μέσα ἀνιχνεύσεως καὶ καταστρο-
φῆς τοῦ προήχθησαν τόσο, ὥστε τὸ
καθιστοῦν σημερινὸ ἐλάχιστον ἐπικινδύ-
νον. Ὑποστηρίζεται δηλαδὴ ὅτι τὸ ὑ-
ποβρύχιον ὡς πολεμικὸν ὄπλον δὲν εὐ-
ρίσκεται πλέον εἰς τὴν περίοδον τῆς
πλήρους ἀκμῆς, εἰς ἣν ἦτο τὸ 1914
καὶ προστίθεται ὅτι ἄλλα τὰ νέα ὅπλα
διέρχονται ἐν στάδιον πλήρους ἀποδό-
σεως κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς χρησιμοπο-
ίσεως των, ἀκολουθῶς δὲ παύουν
πλέον νὰ ἀποτελοῦν τί τὸ τρομερὸν, δι-
οὗ ὑπάρχουν πλέον ἀποτελεσματικὰ
ἀντίδοτα διὰ τὴν καταπολέμησιν των.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΕΑ

Ἡ δαμασκηνέα, εἶνε θάμνος ἢ δέν-
δρον ὁπωροφόρον ἢ κοσμητικὸν ἀνήκον
εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν ἀ μ υ γ δ α-
λ ο ε ι δ ὶ ν. Ἀπαντᾷ εἰς τὰ εὐκρα-
τα μέρη τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου καὶ
περιλαμβάνει 20 περίπου εἶδη, ἐκ τῶν
ὁποίων ἀπαντοῦν παρ' ἡμῖν τὰ ἑξῆς:

Ἡ δαμασκηνέα ἢ ἀκανθώδης. — Τὸ
εἶδος τοῦτο εἶνε θάμνος ἀκανθώδης, ἰ-
θαγενὴς τῆς Δυτικῆς Ἀσίας, τῆς Εὐ-
ρώπης καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅπου εἶνε
γνωστὸς ὑπὸ τὰ κοινὰ ὀνόματα «ἀ-
γριομηλιά» καὶ «τσαπουρνιά». Τὸ ξύ-
λον της εἶνε πολλὸ σκληρὸν, οἱ κλάδοι
της ἔχουν ὀριζόντιον διάταξιν καὶ ὁ
καρπὸς της εἶνε σφαιρικός, μικρὸς, χρώ-
ματος μελανοῦ καὶ μὴ ἐδωδιμος. Δὲν
ἐμβολιάζεται καὶ μόνον τὸ ξύλον της
χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν
περιφραγμάτων.

Δαμασκηνέα ἢ ἐμβολιαζομένη. —
Γνωστὴ παρ' ἡμῖν μὲ τὸ ὄνομα «ἀγρι-
ομπουρνελιά». Εἶνε δένδρον ἢ θάμνος
καὶ ἀπαντᾷ αὐτοφυτῆς εἰς τὸν τόπον
μας. Πολλαπλασιάζεται εὐκόλως διὰ
σπορὰς καὶ διὰ παραφυάδων καὶ ἐμ-
βολιάζεται μὲ ἄλλα εἶδη δαμασκηνέων,
καθὼς καὶ μὲ τὴν θερυκοκέαν. Ὁ καρ-
πὸς της εἶνε σφαιρικός καὶ ἔχει χρώ-
μα μελανωτὸν ἢ ἐρυθρωτὸν. Εὐδοκίμει
ἰδίως εἰς γόνιμα, ὀλίγον ὑγρὰ καὶ
ἀμμοαργιλλώδη ἑδάφη καὶ καλλιερ-
γεῖται διὰ τοὺς ἐδωδιμους καρπούς της
οἱ ὁποῖοι καταναλίσκονται νωποὶ ἢ ἐ-
θρασμένοι μετὰ ζαχαρέως (κομπο-
στα). Τὸ ξύλον της εἶναι σκληρὸν καὶ
χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ἐπιπλοποιίαν
καὶ τὴν τορνευτικήν.

Δαμασκηνέα ἢ ἡμερος. — Ἀπαντᾷ εἰς
τὸν τόπον μας καθὼς καὶ τὴν λοιπὴν
Εὐρώπην ὡς δένδρον καλλιεργούμενον

καὶ μόνον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ὡς
αὐτοφυές.

Εὐδοκίμει εἰς τόπους γόνιμους, ὀλί-
γον ὑγροὺς καὶ ἀμμοαργιλλώδεις. Ὁ
πολλαπλασιασμὸς της γίνεται διὰ σπο-
ρὰς ἢ διὰ παραφυάδων καὶ δι' ἐμβο-
λισμοῦ. Ὁ καρπὸς της εἶνε ὡσεὶ δῆς
καὶ ἔχει γλυκεῖαν γεύσιν.

Τὸ εἶδος τοῦτο μετεφ' ὅθι τὸ πρῶ-
τον εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν ὑπὸ
τοῦ κόμητος τοῦ Ἀνζῦ κατὰ τὸν 12ον
αἰῶνα, ὅτε ἐπέστρεφεν κατὰ τὴν δευ-
τέραν Σταυροφορίαν ἀπὸ τῆς Συρίας,
ἀπὸ τῆς Γαλλίας δὲ διεδόθη εἰς ὅλην
τὴν Εὐρώπην.

Ἀπὸ τὸ εἶδος τοῦτο παρήχθησαν δι-
άφοροι ποικιλίαι, ἐκ τῶν ὁποίων γνω-
στότερα εἶνε ἡ ποικιλία τῆς Ἀγκέν, τῆς
ὁποίας οἱ καρποὶ εἶνε περιζήτητοι, κα-
τανάλισκονται δὲ κυρίως ξηροὶ καὶ
συλλέγονται ὅταν πέσουν εἰς τὴν γῆν,
δηλαδὴ ὅταν γίνουν τελείως ὄριμοι. Οἱ
συλλεγόμενοι καρποὶ ἀπλώνονται ἐπ' αὐ-
τοὺς εἰς ψάθες ἢ ἄχυρα καὶ ἐκτίθενται
εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ ἀποβάλουν τὸ
ὕδωρ καὶ εἰτα τοποθετοῦνται εἰς εἰδι-
κοὺς κλιθάνους διὰ νὰ ἀποξηρανθοῦν
τελείως.

Ἀπὸ 100 ὁκάδας νωπῶν δαμασκηνῶν
λαμβάνονται περὶ τὰς 35 — 40 ὁκάδας
ξηρῶν. Μετὰ τὴν ἀποξηραντικὴν χωρίζου-
νται κατὰ μέγεθος καὶ ποιότητα. Τὰ
μὲν μεγάλα καὶ καλυτέρας ποιότητος
δαμάσκηνα συσκευάζονται εἰς πλατυ-
στόμους ὑαλίνους φιάλας, τὰ δὲ μικρὰ
τετρα καὶ κατωτέρας ποιότητος εἰς δο-
χεῖα ἐκ λευκοσιδήρου. Φιάλαι καὶ δο-
χεῖα θερμαίνονται εἰς εἰδικὰ ἀτμόλου-
τρα καὶ εἰς θερμοκρασίαν 100 βαθμῶν
καὶ ἐπὶ τέσσαρας περίπου ὥρας. Εἰτα
πωματίζονται καλὰ καὶ παραδίδονται
εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡ ἡμερος δαμασκηνέα καλλιεργεῖ-
ται διὰ τὴν παραγωγὴν ξηρῶν καρ-
πῶν εἰς τὴν Σερβίαν, τὴν Αὐστρίαν καὶ
τὴν Καλιφορνίαν.

Τὰ ξηρὰ δαμάσκηνα τῆς Καλιφορ-
νίας θεωροῦνται ἀνωτέρας ποιότητος
τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν ἀπὸ
τοὺς καρπούς τοῦ ἀνωτέρω εἶδους πα-
ρασκευάζεται καὶ εἶδος οἶνου πνευματῶ-
δους ποτοῦ, γνωστὸν εἰς Γαλλίαν μὲ
τὸ ὄνομα «ὦ ντε βί ντε πρὺν» καὶ εἰς
Γερμανίαν μὲ τὸ ὄνομα «ζεβάιεν θάσ-
σερ».

Παρ' ἡμῖν καὶ εἰς τὴν Νάξον κυρίως
καλλιεργεῖται ἡ ἐντοπία παραλλαγή
τῆς δαμασκηνέας τῆς ἡμέρου, ἥς οἱ
καρποὶ ξηραίνονται, τῶν ὁπῶν καὶ ἐ-
γίνετο ἄλλοτε μεγάλη ἐξαγωγή, εἰς
τὴν Αἴγυπτον κυρίως.

Ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν εἰδῶν, γνωστό-
τερα εἶνε:

Δαμασκηνέα ἢ δυτικὴ, ἰθαγενὴς δέν-
δρον τῶν Ἀντιλλῶν, τοῦ ὁποῦ οὗ πα-
νύψηλος κορμὸς χρησιμοποιεῖται εἰς
τὴν ἐπιπλοποιίαν.

Δαμασκηνέα ἢ ἰαπωνικὴ, ἀνεπτυ-
γμένος θάμνος, ἰθαγενὴς τῆς Κίνας καὶ
τῆς Ἰαπωνίας, καλλιεργούμενος ὡς
διακοσμητικὸς διὰ τὰ ὡραιότατα ἄνθη
του, τὰ ὁποῖα, ἀναλόγως τῶν διαφο-
ρῶν ποικιλιῶν, εἶνε λευκὰ, ὑπέρυθρα ἢ
ιώδη. Τοῦ εἶδους τούτου ὁ καρπὸς εἶ-
νε μικρὸς, σφαιρικός, ἔχει χρῶμα ἐ-
ρυθρὸν καὶ ἰδιόζων ἀρώμα καὶ γλυ-
κεῖαν γεύσιν.

Δαμασκηνέα ἢ παράλιος, ἀκανθώδης
θάμνος ἰθαγενὴς τῶν βορείων παρα-
λίων τῆς Ἀμερικῆς, χρησιμοποιεῖται
διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν κινουμέ-
νων ἁμῶν.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΒΥΛΩΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 619)
Λεῖς διηθύνθη μὲ θῆμα θραδὺ πρὸς τὸ
ἄγαλμα τοῦ θεοῦ καὶ ἔθεσε τὰς χεῖρας
του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Μαρδοῦχ. Ὁ
λοιὸς οἱ ἐν τῇ νῆφ ἔπεσαν πρηνεῖς. Οὐ-
τε οἱ ἱερεῖς αὐτοὶ οὐδ' ὁ διάδοχος, οὐτε ὁ
ἀρχιστράτηγος καὶ οἱ μεγάλοι ἀξιού-
ματοχοι ἔπρεπε νὰ παραστοῦν εἰς
τὴν συνδιάλεξιν τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ βα-
σιλέως καὶ ἀπογόνου του.

Ὁ Χαμουραμί μὲ σιγανὴν φωνὴν
προσηύχθη καὶ ἔπειτα ὑπέκλινε τρεῖς
πρὸ τοῦ θεοῦ. Ὁ ἀρχιερεὺς, ὁ ὁποῖος
ἔπρὸ τοῦ αὐτοῦ τοῦ ναοῦ παρηκολου-
θεῖ τὴν σκηνὴν χωρὶς νὰ φαίνεται, ἐ-
φώνησε καὶ τότε ὅλοι ἠγέρθησαν.

Ὁ βασιλεὺς ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐν
τῇ νῆφ καὶ μὲ φωνὴν δυνατὴν, ἀλλὰ
βραδέως ἀνεκόνισεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ
θεὸς Μαρδοῦχ ἐκάλεσε τοὺς ἄλλους
θεοὺς, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Ζαμουῦγ,
τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, εἰς συνέλευσιν
διὰ νὰ ἀποφασισθῇ ἡ τύχη τῶν ἀνθρώ-
πων. Ἡ συνέλευσις θὰ διήρκει ἐπὶ ἑν-
δεκα ἡμέρας, τὰς ὁποίας οἱ Βαβυλώ-
νιοι, θέθαιον περὶ τῆς εὐνοίας τοῦ με-
γάλου θεοῦ, ἡδύνατο νὰ διέλθουν ἐ-
ορτάζοντες.

Ἔως τὸ σημεῖον αὐτοὶ οἱ βασιλικοὶ
λόγοι ἦσαν οἱ συνήθειαι κατὰ τὴν ἐορ-
τὴν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους καὶ ἐπανε-
λαμβάνοντο, στερεοτύπως σχεδόν, κα-

ὡς χρόνον. Ἀλλὰ ὁ Χαμουραμί δὲν
ἐσταμάτησεν ἐκεῖ. Ἀνεκόνισεν ὅτι ὁ
θεὸς ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὸν λαόν
του καὶ ἔστειλεν ἐχθροὺς διὰ νὰ τὸν
πλεμῆσουν. Ὅτι ὅμως αἱ δοκιμασίαι
ἔτελ-σαν καὶ ὅτι αὐτός, ἐκπληρῶν
τὴν θέαν ἀπόφασιν, ἐμελλε νὰ τιμωρή-
σῃ τοὺς ἐχθρούς. Εἶπεν ἀκόμη ὅτι ὁ
θεὸς δὲν ἤθελε νὰ κυβερνῶνται τοῦ καὶ
ποῦ οἱ πιστοὶ του μὲ θάσιν τὰ ἔθιμα
ποῦ ἦσαν κληρονομία θαρβάρου ἐτο-
χῆς. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὁ βασιλεὺς
οἱ θεοὶ ἐξεπόντησε σειρὰν νόμων, ποῦ
κατήργουν ἐν πολλοῖς τὸν νόμον τῆς
ἀνταποδόσεως, ὠρίζον τὰς σχέσεις με-
ταξὺ τῶν διαφόρων τάξεων, μεταξὺ δι-
καιοῦ καὶ ἀδικίου, τῶν συζύγων,
τῶν κυρίων καὶ τῶν δούλων.

Καμμία φωνὴ δὲν ἠκούσθη. Οὐτε
κἄν καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία δὲν ἐπετρέπετο,
προκειμένου περὶ λόγων τοῦ βασιλέως,
ὁ ὁποῖος ὤμιλεν εἰς θεοῦ.

Ὁ ἀρχιερεὺς ἐξῆλθε τοῦ αὐτοῦ, προ-
σεκύνησε τὸ ἄγαλμα καὶ κατόπιν τὸν
βασιλέα καὶ ἔδωκε διαταγὴν νὰ ἀνα-
φθῇ ὁ λιθανωτὸς. Εἰς μίαν στιγμὴν
ἀπὸ τριακόσια θυσιαστήρια ὑψώθη κα-
πνὸς καὶ ἄρωμα θαρὺ διεδόθη εἰς ὅ-
λον τὸν ναόν. Συγχρόνως εἰς τὴν ὁρο-
φίαν τοῦ ναοῦ ἀνῆλθετο μέγας σωρὸς
λίανωτο καὶ οἱ καπνοὶ ποῦ ὑψώθη-
σαν ἔδωκαν τὸ σύνθημα διὰ νὰ ἀνα-

φθοῦν ἄλλο σωρὸς λιθανωτοῦ εἰς τοὺς
λοιποὺς ναοὺς τῆς Βαβυλώνας.

ΟΙ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΙ

*Από της άνωτάτης αρχαιότητος, οί ασχοληθέντες με την αστρονομίαν λαοί και συγκεκριμένως οί Ασσύριοι, οί Βαβυλώνιοι, οί Αιγύπτιοι κλπ., διήρεσαν τον ούρανόν εις ομάδας αστερών, εις τας οποίας έδωσαν τὸ ὄνομα ἀστερισμοί. Εἶνε δὲ οἱ ἀναφερθέντες ἀνωτέρω λαοί οἱ πρώτοι ασχοληθέντες με τὴν αστρονομίαν, διότι ὁ οὐρανὸς τῶν χωρῶν εἰς τὰς οποίας ἔζησαν εἶνε πάντοτε διαυγὴς ἐπιτρέπων τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις. Ὁ λόγος τῆς διαίρεσεως τοῦ οὐρανοῦ εἰς ἀστερισμοὺς εἶνε πρακτικὸς, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατέστη δυνατόν ἡ ἀπομνημόνευσις τῆς θέσεως τῶν διαφόρων αστερών. Σήμερον ὁ λόγος αὐτὸς ἔχει ἐκλείψει διότι ἡ αστρολογία, χάρις εἰς τὰς ἐπιτελεσθείσας προδόους, καὶ τὰ ὑπάρχοντα τελειότατα ὄργανα, προσδιορίζει ἐπακριβῶς διὰ τῶν οὐρανογραφικῶν συντεταγμένων τὴν ἀκριβῆ θέσιν τῶν αστερών καὶ τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ οὐρανοῦ.

Χάριν τῆς εὐχερεστερας ἀπομνημονεύσεως, κάθε ὁμάς αστερών παρωμοιάσθη πρὸς ζῶον ἢ μυθολογικὸν πρόσωπον. Ἐννοεῖται ὅτι συνήθως οὐδεμία ὁμοιότης ὑφίσταται μεταξύ τοῦ σχήματος τοῦ αστερισμοῦ καὶ τοῦ δηλουμένου ὑπὸ τοῦ ὀνόματός του προσώπου ἢ ζώου. *Απὸ τοῦς ἀνατολικούς λαοὺς παρέλαβον τοὺς αστερισμοὺς καὶ οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ ἔδωσαν εἰς αὐτοὺς ὀνόματα ἐκ τῆς μυθολογίας των. Συγκεκριμένως συνέδεσαν τὰς μυθολογικὰς τὸν παραδόσεις με τὰς ὑποθετικὰς ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ παραστάσεις. Ἡ εἰς αστερισμοὺς διαίρεσις τοῦ οὐρανοῦ εἶνε γνωστὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Συγκεκριμένως ὁ Ὀμηρος φαίνεται γνωρίζων τὴν τοιαύτην διαίρεσιν τοῦ οὐρανοῦ. ἀναφέρει δὲ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκυθέρνα τὸν πλοῖόν του διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν πλειάδων.

Τὴν διαίρεσιν τῶν Ἑλλήνων παρεδέχθησαν θραύτερον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι καὶ διετήρησαν τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα τῶν αστερισμῶν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν λατινικὴν.

*Ἦσαν δὲ οἱ αστερισμοὶ τῶν ἀρχαίων 51, ἔκτεινοντο φυσικὰ ἐπὶ τοῦ θορίου κυρίως ἡμισφαίριου, δεδομένου ὅτι εἰς τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶνε ὁρατός ὁ οὐράνιος νότιος πόλος. Κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους, οἱ ἀστρονόμοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀποστρεφόμενοι πᾶν τὸ ἐθνικόν, ἠθέλησαν νὰ μεταβάλουν τὰ μυθολογικὰ ὀνόματα τῶν αστερισμῶν καὶ προέτειναν ἀντ' αὐτῶν ἄλλα, εἰλημμένα ἐκ τῶν Γραφῶν. Οὕτω ὁ αστερισμὸς τοῦ Κριοῦ ἀπεκλήθη Ἅγιος Πέτρος, ὁ τοῦ Ταύρου Ἅγιος Ἀνδρέας κ.ο.κ. Ἡ δύναμις ὅμως τῆς ἀρχαίας παραδόσεως ἦτο τόσο ισχυρά, ὥστε ἡ νέα ὀνοματολογία δὲν ἐπεκράτησε. Τούναντιον οἱ Ἀραβες, οἱ ὁποῖοι ἐπέτελεσαν σημαντικὰς προδόους εἰς τὴν αστρονομίαν, παρέλαβον καὶ αὐτοὶ τὴν ἀρχαίαν ὀνοματολογίαν τῶν αστερισμῶν καὶ μετέφρασαν τὰ ὀνόματα εἰς τὴν γλῶσσάν των. Οἱ νεώτεροι ἀστρονόμοι σινε πλήρως τὸν χάρτην τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς προσθήκης 38 νέων αστερισμῶν εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον καὶ εἰς τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀφήσει ἡ διαίρεσις τῶν αστερών. Εἰδικότερον οἱ αστερισμοὶ

κατανέμονται σήμερον ὡς ἑξῆς: 28 εὐρίσκονται βορείως τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου, 12 ἀποτελοῦν τὸν Ζωδιακόν, δηλαδή τὴν ζώνην ἐντὸς τῆς οποίας φαίνεται μετατοπιζόμενος ὁ ἥλιος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους καὶ 49 εὐρίσκονται νοτίως αὐτοῦ.

*Ὅπως ἐλέγχθη καὶ ἀνωτέρω ἕκαστος αστερισμὸς σχηματίζει διὰ τῶν λαμπροτέρων αστερών του, τῶν ὁράτων διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, ὠρισμένον σχῆμα, ἄσχετον φυσικὰ πρὸς τὴν μορφήν τοῦ μυθολογικοῦ προσώπου ἢ τοῦ ζώου, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα φέρει. Συνήθως οἱ μεγάλοι αστερεὶς ἕκαστου αστερισμοῦ διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου. Διὰ τοῦ γράμματος α δηλοῦται ὁ λαμπρότερος τῶν αστερών τοῦ αστερισμοῦ, διὰ τοῦ β ὁ δεύτερος κατὰ σειρὰν λαμπρότητος κ.ο.κ.

Οἱ 89 γνωστοὶ αστερισμοὶ εἶνε οἱ κατωτέρω: Οἱ 28 βορείως τοῦ Ζωδια-

ΟΡΜΟΝΑΙ ΜΕΛΙΣΣΩΝ
ΕΙΣ ΠΟΝΤΙΚΟΥΣ

Καταπληκτικὰ πειράματα

Πειράματα ἐγκεντρίσεως ὁρμονῶν, προερχομένων ἀπὸ ἔντομα, εἰς θηλαστικά, ἐγένοντο τελευταίως ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ βιολόγου Ἑρρίκου Χέυλ, ἀπέδωκαν δὲ καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ δόκτωρ Χέυλ ἔλαθεν ἐκχύλισμα τῆς παρασκευαζομένης ὑπὸ ἐργατίδων μελισσῶν τροφῆς διὰ πρυνύμφας θασιλισσῶν μελισσῶν καὶ δι' ἐνέσεων εἰσήγαγεν αὐτὸ εἰς τὰ σώματα θηλέων ποντικῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον ἀκόμη ἀναπτυχθῆ. Ἀμέσως παρετηρήθη σημαντικὴ αὔξησις τῶν ἰσθμῶν τῶν ὠοθηκῶν τῶν ποντικῶν.

Ἡ τροφή τὴν ὁποῖαν αἱ ἐργάτιδες μελίσσαι παρασκευάζουν διὰ τὰς θασιλίσσας ἐκκρίνεται ἐκ τῶν στομάτων τῶν ἐντόμων, παρεχομένη δὲ εἰς πρυνύμφας μελισσῶν, ἀκαθορίστου ἀκόμη γένους, καθιστᾷ αὐτὰς ἱκανὰς δι' ἀναπαραγωγὴν γαλήν. Ἡ αὕτη τροφή παρέχεται, ἀλλ' ἐπὶ τρεῖς μόνον ἡμέρας, εἰς τὰς ἄλλας θηλείας πρυνύμφας, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται αἱ ἐργάτιδες, θηλείαι μελίσσαι με ἀτροφικὰς τὰς ὠοθήκας, ἀντικανονί διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐπὶ τρεῖς μόνον ἡμέρας διατροφή τῶν μελλουσῶν ἐργατίδων διὰ τῆς πλήρους ὁρμῶν τροφῆς, ἀν τὰς ἀφῆνη ἀνικάνους νὰ ἀναπαραγάγουν, ἀναπτύσσει παρ' αὐταῖς τὸ μητρικὸν φίλτρον εἰς μέγαν βαθμόν, ἐνῶ φανεύει τὸ ἐνστικτὸν τοῦτο εἰς τὴν θασιλίσσαν, τρεφομένην ἀποκλειστικῶς με ὀρμόνας ἐπὶ χρόνον μακρότερον.

Τὰ πειράματα τοῦ δόκτορος Χέυλ προκαλοῦν ζωηρὰν συγκίνησιν, διότι τεῖνον νὰ ἀποδείξουν τὴν ἐνότητα, ἀπὸ τιναν ἀπόψεως, τοῦ ζωικοῦ βασιλείου, παρὰ τὰς ὑφισταμένας μεταξὺ τῶν διαφόρων ζῶων διαφορὰς.

κοῦ κύκλου: Ἀετός, Ἀλώπηξ, Ἀνδρομέδα, Ἀρκτος Μεγάλη καὶ Μικρά, Βέλος ἢ Ὀϊστός, Βοώτης, Δελφίν, Δράκων, Ἡνίοχος, Ἡρακλῆς, Ἰππάριον, Καμηλοπάρδαλις, Κασσιόπη, Κηφεὺς, Κόμη Βερενίκης, Κύκνος, Κύνες θηρευτικοί, Λέων μικρός, Λύγξ, Λύρα, Ὁφιούχος, Ὀφίς, Περσεὺς, Πήγασος, Σαύρα, Στέφανος, Τρίγωνον.

Οἱ 12 τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου: Αἰγόκερως, Δίδυμοι, Ζυγός, Ἰχθύες, Καρκίνος, Κριός, Λέων, Παρθένης, Σκορπίος, Ταῦρος, Τοξότης, Ὑδροχόος.

Οἱ 49 νοτίως τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου: Ἀντλία, Ἀργώ, Ἀσπίς, Βωμός, Γερανός, Γλύπτης, Γλυφεῖον, Γνώμων, Διαισθητής, Δίκτυον, Δοράς, Ἐξάς, Ζωγράφος, Ἡριδανός, Κήτος, Ἰνδός, Ἰστία, Ἰστός, Ἰπτάμενος Ἰχθύς, Νότος Ἰχθύς, Κάμινος, Κένταυρος, Κόραξ, Κρατῆρ, Κῶν Μέγας καὶ Μικρός, Λαγῶς, Λύκος, Μικροσκοπία, Μονόκερως, Μυῖα, Ὀκτάς, Περιστερά, Πρύμνα, Πτηνόν, Νότιος Σταυρός, Νότιος Στέφανος, Τῶς, Τηλεσκοπία, Τουκάν, Τράπεζα, Τρίγωνον, Τρόπις, Ὑδρα, Φοῖνιξ, Χαμαιλέον, Ὠρίων, Ὠρολόγιον.

Ἡ εὐχερὴς ἀναγνώρισις ἑκάστου αστερισμοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ αστερών διευκολύνει μεγάλως τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν σπουδὴν τῶν οὐρανίων φαινομένων. Ἡ ἐξοικείωσις πρὸς τὴν ἑκάστοτε ὕψιν τοῦ ἐνᾶστρο οὐρανοῦ ἀποτελεῖ ζήτημα ὅχι μακρὰς καὶ κοπιώδους ἀσκήσεως, ἐπιτυχάνεται δὲ διὰ συστηματικῆς ἀσκήσεως εἰς τὰ σχήματα τῶν αστερισμῶν τῆς βοήθειας χάρτου τοῦ οὐρανοῦ. Τοιοῦτοι χάρται ὑπάρχουν πολλοί, ἄριστος τῶν ὁποίων θεωρεῖται ὁ συνταχθεὶς ὑπὸ τοῦ περιφήμου Γάλλου ἀστρονόμου Καμίλλου Φλαμαριών.

Παραθέτομεν ἐν συντομῇ περιγραφὴν τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀναγνώρισις τῶν αστερών τοῦ θορίου ἡμισφαίριου.

Προηγούμενος πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν λόγῳ τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς, οἱ αστερισμοὶ μεταβάλλουν θέσιν. Ἐπίσης μεταβάλλουν θέσιν ἀπὸ ἐποχῆς εἰς ἐποχὴν λόγῳ τῆς φαινομενικῆς κινήσεως τοῦ ἥλιου, μεταβάλλοντας διαρκῶς θέσιν ἐν τῷ οὐρανῷ ἐν σέσει πρὸς τὸν ὀρίζοντα ἢ τὸν μεσημβρινόν τοῦ τόπου. Ἰπάντως οἱ αστερισμοὶ παρὰ τὰς φαινομενικὰς μετακινήσεις των δὲν μεταβάλλουν τὰς μεταξὺ των ἀποστάσεις. Κατὰ συνέπειαν ὁλόκληρος ὁ οὐράνιος θόλος φαίνεται μετατοπιζόμενος ἐν τῷ συνόλῳ. Ἄν συνεπὲς ἔχωμεν μίαν σταθερὰν ἀφετηρίαν ἰσχυρὰς εὐχερῶς νὰ καταποτισθῶμεν καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμεν τοὺς ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα αστερεὶς. Πρὸς τοῦτο σημαντικῶς εὐκολύνει ὡς ἀφετηρία ὁ Πολικός, δηλαδή ὁ λαμπρότερος ἀστὴρ τῆς Μικρῆς Ἀρκτου, ὁ ὁποῖος εὐρισκόμενος ἐγγύτατα πρὸς τὸν πόλον τοῦ οὐρανοῦ, παραμένει ἀμετακίνητος. Με ἀφετηρίαν τὸν αστερεὶς τοῦτον ἀνευρίσκομεν τὰς Ἀρκτους καὶ ἐκεῖθεν προχωροῦντες πρὸς τοὺς ἄλλους ἐγγύς αστερισμοὺς ὁλοκληρώνομεν τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ οὐρανίου θόλου.

ΜΟΡΦΑΙ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΙΣ
ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΧΕΙΩΝ ΠΥΡΕΤΩΝ

*Εγνώρισαμεν ἤδη τὰ γενικά χαρακτηριστικά τοῦ ἐπιλοχείου πυρετοῦ, τὸν ρόλον, τὴν προέλευσιν καὶ τὴν ἔκτασιν τὴν ὅποια δύναται νὰ λάβῃ ἡ νοσος αὕτη. Ἐτονίσθη δὲ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι αἱ μορφαὶ τῆς ἐν λόγω ἀσθενείας εἶνε πολλαί, ἐξ οὗ καὶ κυρίως εἰπεῖν ὀρθὸν εἶνε νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐπιλοχείου, ἀλλὰ περὶ ἐπιλοχείων πυρετῶν. Νοεῖται οἰκοθεν ποῖαν τεραστίαν σημασίαν ἔχει ἡ ἀκριβὴς διάγνωσις τῆς συγκεκριμένης μορφῆς τῆς νόσου, ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς μίας ἢ τῆς ἄλλης μορφῆς δύναται νὰ προκύψῃ ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου διὰ τὴν ἀσθενούσαν.

Ἡ ἐλαφροτέρα ὅλων εἶνε ἡ λεγομένη αἰδοιακὴ μορφή. Αὕτη εἶνε κατὰ κανὸνα καλοῦσθαι, ἀπύρετος ὡς ἐπὶ τὸ πλὴν ἡ ἐλαχίστης πυρεξίς. Κατ' αὐτὴν, ἡ λογὸς δύναμις τοῦ στρεπτοκόκκου εἶνε ἐξησθενημένη. Παίζει ὁμως σημαίνοντα ρόλον καὶ ἡ ἀκμαιότης τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς ἀσθενούς ὡς πρὸς τὸν περιορισμὸν καὶ ὡς πρὸς τὴν καλοήθειαν τῆς λοιμώξεως.

Ἄλλη μορφή εἶνε ἡ λεγομένη κοιλική. Κατ' αὐτὴν τὰ συμπτώματα εἶνε σαφέστερα καὶ ἡ σημασία τῆς νόσου σοβαρώτερα. Ἡ ἐρμολογία ὑφίσταται, ἀλλὰ οὐχὶ ἀποτόμως, φθάνει μέχρι τῶν 38,5 καὶ ὁ σφυγμὸς εἶνε ταχύς. Ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐλενογόνου τῶν γεννητικῶν ὁργάνων παρουσιάζει σαφεῖς ἀλλοιώσεις, δίχως ὅμως αὐτὰ νὰ φθάσουν μέχρι τῆς μήτρας. Ὁ πυρετὸς διαρκεῖ τὸ πλὴν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, σπανίως δὲ παρουσιάζονται ἐπιπλοκαί.

Ἡ λεγομένη μητριακὴ μορφή εἶνε ἀκόμη σοβαρώτερα. Τώρα ἡ λοιμώξις ἀρχεται συνήθως ἀπὸ τῆς τετάρτης μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας, δύναται ὅμως νὰ εἶνε καὶ πρόωμος, ὅποτε δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι μᾶς ἀναμένουν σοβαρὰ ἐξελίξεις. Προδρομικὸν σύμπτωμα τῆς μορφῆς αὐτῆς εἶνε ἡ καταφανὴς ἀνησυχία τὴν ὅποιαν παρουσιάζει ἡ λεχὼ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας τοῦ τοκετοῦ, ἡ ἀπνία τῆς, ἡ ἀνοδος τῆς θερμοκρασίας τῆς καὶ ὁ ταχύς σφυγμὸς. Τὴν ἐσπέραν τῆς τετάρτης ἡμέρας ἡ θερμοκρασία ὑφίσταται ἀκόμη περισσότερο, τὴν δὲ πέμπτην ἡμέραν ὁ πυρετὸς φθάνει εἰς τὰ 40, ταυτοχρόνως γίνεται αἰσθητὸν ἰσχυρὸν ῥίγος, ἐπακολουθοῦμεν ὑπὸ ἐφιδρώσεως καὶ ἐξάψεως. Ἡ ἀσθενὴς ἐκδηλοῖ ταραχὴν μεγάλην, φθάνουσιν καὶ μετὰ τὴν παραληρηματικὴν. Καταλαμβάνεται ὑπὸ πλήρους ἀνυπνίας, ἀντιστρόφως δὲ ὑπὸ ἰσχυρᾶς δίψης. Ἡ γλῶσσα εἶνε λευκὴ καὶ ἐπίχριστος, κατὰ τὰ ἔλλαβας ἡ πάχυνσος καταλαμβάνεται ὑπὸ ἐξαιρετικῆς εὐφορίας καὶ δηλοῖ ὅτι δὲν ἔχει τίποτα, ἀντιφάσκουσα πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἀνησυχίαν, ἡ ὅποια ὑποχωρεῖ. Δὲν ἐπιμένουν εἰς τὰς ἐνδιαφερόσας ἄλλως τε λεπτομερείας τῆς ἐξετάσεως τῆς μητριακῆς χώρας, ἐφόσον ἡ ἐξέτασις αὕτη εἶνε ἔργον ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας καὶ εὐθυνῶν τοῦ θεράποντος ἱατροῦ καὶ τῆς ἐπιστήμονος μάας.

Κατὰ τὰς ἐπακολουθούσας ἡμέρας, πάντα τὰ συμπτώματα ἐντείνονται, ἡ κατάστασις ἐπιδεινοῦται, τὸ παραλήρη-

μα καθίσταται ἔντονον ἡ διακοπὴς ἐπὶ μικρὸν παραχρῆ ἐπανερχεται σφοδρότερα, ἐμφανίζονται ψευδαισθήσεις καὶ ὁ σφυγμὸς φθάνει εἰς τὰς 140 σφύξεις. Τὸ πρόσωπον τῆς νοσοῦσης εἶνε λίαν ὠχρὸν καὶ ἡ ὄψις ἀγωνιώδης. Αἱ ἐκ τῆς μήτρας ἐκκρινόμεναι τοξίναι προκαλοῦν τὴν τοξιναιμία, ἥτις καὶ ἐπιφέρει τὸν θάνατον ἐντὸς ἡμερῶν τινων. Κάποτε ὅμως παρουσιάζεται ἐξελίξις πρὸς χρονίαν μορφήν, ὅποτε δυνατὸν τὰ λοιμώδη φαίνοντα νὰ μὴ παραμείνουν πλέον ἐντετοπισμένα, ἀλλὰ νὰ ἐπεκταθοῦν. Οὕτω ἡ ἀσθενεία δύναται νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ἐπιλοχείον περὶ νίτιδα, τῆς ὁποίας τὸ τέλος εἶνε συχνὰ μοιραῖον.

Ὑπάρχει ἀκόμη ἡ μορφή τῆς ἐπιλοχείου σαλπινγίτιδος, ἐκδηλουμένη ἐπίσης μετὰ τὸν πυρετὸν, κυρίως ὅμως κατόπιν ἐκτρώσεων. Χαρακτηριστικὰ πρὸς τὴν μορφήν αὕτη εἶνε οἱ ἐμετοὶ καὶ ἡ ἐπίσχεσις κοπράνων καὶ ἀερίων. Πλὴν τούτων, ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ αἱ λεγόμεναι καθολικαὶ μορφαί. Αὗται ἀρχίζουν συνήθως ὥρας τινὰς μετὰ τὸν τοκετὸν, ἐξελίσσονται δὲ κατὰ διαφόρους μορφάς. Λύγξ (λόξιγγας) καὶ ἐμετοὶ ἀκατάσχετοι εἶνε τὰ προδρομικὰ συμπτώματα, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν καὶ μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς λοιμώξεως. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς νοσοῦσης ἀλλοιοῦνται, ἀλλὰ παραμένει ἡ διαύγεια τοῦ πνεύματος, περιέργως δὲ ἡ ἀσθενὴς αἰσθάνεται εὐεξίαν. Ὁ θάνατος ἐν τούτοις ἐλλοχεύει καὶ ἐπέρχεται ἀποτόμως. Αὕτη εἶνε ἡ τρομερότερα ὅλων μορφῶν, ἡ καλουμένη ὑπερξεία ἐπιλοχείος περιτονίτις. Εὐτυχῶς, ἡ μορφή αὕτη εἶνε σπανία σήμερον, κατόπιν τῆς λήψεως ἀσπηκτικῶν καὶ ἀντισπηκτικῶν μετρώων, ἐνῶ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἀκόμη γενεὰν ἀπέτελε τὸν συνήθη ἐπιλογον τῶν τοκετῶν τῶν γυναικῶν εἰς τὰ μαιευτήρια. Ὑπάρχει ἀ-

ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ
ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ

Οἱ ἐργάται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς ἐργοστάσια ἐκρηκτικῶν ὑλῶν υποβάλλονται εἰς πολλοὺς περιορισμοὺς σχετικούς μετὰ τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ εἶνε ἐνδευμένοι. Ὁ πλὴν ἐνδιαφέρων εἶς αὐτῶν εἶνε ἡ ἀπαγόρευσις νὰ φοροῦν εἰς ὥρισμένα διαμερίσματα τὰ συνήθη υποδήματα. Λευκοὶ γραμμοὶ ἐπὶ τοῦ δαπέδου δεικνύουν τὰς περιοχὰς εἰς τὰς οποίας δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἐργάτης ἂν δὲν φορᾷ προηγουμένως εἰδικὰ ἀπὸ καουτσούκ υποδήματα. Ὁ λόγος τῆς ἀπαγορεύσεως εἶνε ὅτι εἰς τὰ τμήματα ὅπου ἡ ἐκρηκτικὴ ὕλη εἶνε ἐτοιμὴ ὑπάρχει φθόρος νὰ εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἔστω καὶ μικρότατοι ποσότητες αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι συνθιβόμεναι ἀπὸ τὰ κορφαὶ τῶν συνήθων υποδημάτων ἀναφλέγονται καὶ δύναται νὰ προκαλέσουν ἀναφλέξιν ὁλοκληροῦ τοῦ ἐργοστασίου. Πολλοὶ ἐργάται κατασκευάζουν καὶ τὰ συνήθη υποδήματά των χωρὶς κορφαὶ διὰ νὰ εἶνε οὕτω ἀκίνδυνοι καὶ χωρὶς τὰ ἐλαστικὰ υποδήματα. Ἐπίσης τὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα φέρουν οἱ ἐργάται τῶν ἐκρηκτικῶν ὑλῶν στερεοῦνται θυλακίων (τσεπὼν), οὕτω δὲ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μεταφέρουν οὗτοι σπρίττα ἢ ἄλλας ἐπικινδύνους ὑλὰς.

κόμη καὶ ἡ μορφή τῆς λεγομένης ὑποξείας ἐπιλοχείου περιτονίτιδος, τῆς ὁποίας ἡ ἐξέλιξις εἶνε ὀλιγώτερον ραγδαία, τὰ δὲ συμπτώματα ἀσθενέστερα. Ἐν τούτοις ὁ θάνατος ἐδῶ εἶνε κατὰ κανὸνα ἡ μοιραία ἀπόληξις.

*Ἄλλη σοβαρὰ μορφή εἶνε ἡ ὀξεία ἐπιλοχείος σηψαιμία. Αὕτη εἶνε σπανίως πρωτοπαθὴς, ἐπέρχεται δὲ συνηθέστερον ἔπειτα ἀπὸ ἐπιπλοκάς ἄλλων λοιμώξεων. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἔστω καὶ ἡ πλέον ἄκακος μορφή ἐπιλοχείου πυρετοῦ δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀφήνῃ ποτὲ ἡσυχούς μέχρι τῆς πλήρους ἀποθεραπεύσεως. Τονίζομεν τὴν λεπτομέρειαν αὐτῆν, διότι συνήθως πρακτικὰ μαῖαι διὰ νὰ καθυστερήσουν τὴν ἀσθενὴ καὶ διὰ νὰ ἀποσείσουν ἀκόμη καὶ ἰδικὰς τῶν εὐθύνων δὲν διστάζουν νὰ δηλώσουν ὅτι: «Δὲν εἶνε τίποτε!», ὅποτε καθιστοῦν ἀπρόσεκτον τὴν νοσοῦσαν καὶ τοὺς οἰκείους αὐτῆς. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν μοιραία ἐπίσης ἀπόληξις εἶνε ὁ θάνατος, ἐπερχόμενος αἰφνιδίως περίπου κατὰ τὴν 14ην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν συμπτωμάτων καὶ ἀκριβῶς ὅταν ἡ ἀσθενὴς καὶ οἱ οἰκτεῖοι τῆς πιστεύουν ὅτι παρήλθε κάθε κίνδυνος.

Δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν δευτέρως ἐπὶ τῶν ὅσων ἐτονίσσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον, προκειμένου περὶ προφυλακτικῶν μέσων, ἀποτελούντων τὴν καλύτεραν ἀσφάλειαν, οὕτε ἐπίσης θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τῆς θεμελιώδους σημασίας τῆς ὁποίας ἔχει ἡ ἐγκαιρὸς διάγνωσις. Καὶ εἰς τὰς τρομερώτερας ἀκόμη μορφάς, ὅταν ἡ διάγνωσις γίνεται ἐγκαίρως, δύνανται λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ πρόδρομα, ὑπάρχει πάντοτε ἐλπίς σωτηρίας. Ἡ πρόδοος τοῦ κάθε δευτερολέπτου, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως — ὡς γίνεται συνήθως μετὰ τὰς πρακτικὰς μάας — εἶνε καὶ ἕνα ἄλμα πρὸς τὸν θάνατον.

*Απὸ ἀπόψεως θεραπευτικῆς εὐτυχῶς ἡ ἐπιστήμη δὲν παρακολουθεῖ μετὰ ἐσταυρωμένως τὰς χεῖρας. Ἐχουν σήμερον συστηματικὴν τὰ θεραπευτικὰ μέσα πρὸς καταπολέμεισιν τῆς μάστιγος. Δὲν πρόκειται θεοδαισμονίαν νὰ περὶ πείσῃ οἱ ἴδιοι εἰς τὸν κίνδυνον νὰ ὑποδοθῶμεν τὸν κομπογιαννισμὸν, συνιστώντες διάφορα φάρμακα. Τὸ καλύτερον ὅλων τῶν φαρμάκων εἶνε ἡ ἀμιεσος πρόσκλησις ἐπιστήμονος. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως καὶ ἐφόσον δύναται τυχόν νὰ ἀργοπορήσῃ ἡ ἱατρικὴ συμβουλή, ἀπαραιτήτως οἱ οἰκτεῖοι πρέπει νὰ ὑποβάλουν τὴν λεχὼ, παρὰ τῇ ὁποῖα ἀντελήφθησαν τὰ ὡς ἀνω συμπτώματα, εἰς αὐστηρὰν δίαιταν γαλακτοτροφίας. Νὰ χορηγοῦνται ἐπίσης ἀφθονὰ ποτὰ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διουρήσεως, ἐπὶ σῆς δὲ ἀνιστάται καὶ ἡ χορήγησις οὐ νοπνεύματος, ὑπὸ μορφήν οἶνου, πολὺ δὲ καλύτερον καμπανίον, κατὰ μικρὰς καὶ συχνὰς δόσεις. Ἐλλείπει τοῦτο, καλὸν εἶνε καὶ τὸ κονιάκ, κατὰ μικρὰς πάντοτε καὶ συχνὰς δόσεις. Ἄλλοτε ἐγένετο μεγάλη χηρὴς κινήσις, ἀλλὰ σήμερον ἔχει πλήρως ἐγκαταλειφθῇ ἡ μέθοδος αὕτη.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τί εἶνε ἡ ἐπιλοιμώξις.

Τὰ φαινόμενα τῆς ἀφῆς

Περατοῦντες τὸ περὶ ἀφῆς κεφάλαιον, ἔχομεν ἀκόμη νὰ παρατηρήσωμεν μερικά γενικά καὶ ἐνδιαφέροντα σημεῖα τῆς πολυτίμου ταύτης αἰσθησεως.

Εἶδομεν πῶς καὶ διὰ ποίων τρόπων ἐρεθίζεται τὸ δέρμα γενικῶς καὶ ἐιδικώτερον τὰ διάφορα ἀπτικά σημεῖα, τὰ ὅποια καὶ ἀναλύομεν. Τὸν ἐπὶ τοῦ δερμάτος ἐρεθισμόν μεταδίδουσιν τὰ αἰσθητήρια νεῦρά εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ἡ ἀπτική χῶρα τοῦ ἐγκεφάλου καταλαμβάνει τὴν ὀπισθίαν κεντρικὴν ἑλίκαν — ὅλπε προηγούμενα κεφάλαια — τὴν πρώτην μετωπιαίαν ἑλίκαν καὶ τὴν μεσολόβιον ἑλίκαν. Εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς τοῦ ἐγκεφάλου μας ἀπολήγουν ἱνερ χρησιμεύουσαι εἰς τὰς ἐννοιειδῆτους αἰσθήσεις διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος. Ἡ καταστροφή δὲ τῆς χῶρας ταύτης, ὅπου καταλήγουν αἱ ἱνερ, ἐπιφέρει διαταραχὰς τῆς αἰσθητικότητος. Ἐάν δηλαδὴ καταστρέψωμεν ἀπτικήν χῶραν κυνὸς καὶ ἔπειτα θυθίσωμεν τὸ ἀντίστοιχον ἄκρον μεσὰ εἰς τὸ ζέον ὕδωρ, ὁ κύων οὐδὲν θὰ αἰσθανθῇ.

Συμπέρασμα λοιπὸν εἶνε ὅτι, προκεῖ μένου καὶ περὶ τῆς αἰσθήσεως αὐτῆς, οὐσιαστικῶς ὁ ἐγκέφαλος ἀπτεται διὰ τῶν αἰσθητηρίων, τὰ ὅποια αὐτὸς ἐμψυχώνει καὶ κατευθύνει.

Τὰς διαφόρους αἰσθήσεις τῆς ἀφῆς τὰς ὁποίας ἐξητάσαμεν, τὰς προβάλλομεν, ὡς γνωστὸν, εἰς τὸ δέρμα. Αἰσθητικῶς δηλαδὴ, κάμνομεν μίαν μετὰ τῆς αἰσθήσεως ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ (δηλαδὴ τοῦ ἐγκεφάλου), εἰς τὴν περιφέρειαν.

Ἡ ἀκόμη ἀπλούστερον: τὸ αἰσθητήριον ἐρεθίζεται τὸ κέντρον, τὸ ὁποῖον ἐξαναπέμπει τὴν αἰσθησιν τῆς ἀφῆς εἰς τὸ δέρμα. Ἡ μετὰ τῆς αἰσθήσεως αὐτῆς καλεῖται «ἀπόκεντρος προσβολὴ τῆς αἰσθήσεως» καὶ προκαλεῖ διάφορα περιεργα φαινόμενα. Οὕτω λ.χ., ἐξηγεῖται τὸ πῶς: ἐνῶ ἂν ἐνὸς εἰς τὸν κύνα, τοῦ ὁποίου ἀφῆκαμεν ἀνέπαφον τὸν πόδα, ἀλλὰ κατεστρέψαμεν μίαν ἀπτικήν χῶραν τοῦ ἐγκεφάλου, τὸ ὑπάρχον πόδι δὲν αἰσθάνεται τὸ ζέον ὕδωρ, οὔτε τὸν πάγον, οὔτε τὸν πόνον, κτλ., ἀντιστρόφως δὲ οἱ ἡρωτηριασμένοι ἢ ἀνάπηροι πολέμου ποὺ δὲν ἔχουν λόγου χάριν πόδι, ἀλλὰ ἔχουν ἀνέπαφον τὸν ἐγκέφαλον, αἰσθάνονται πολλὰκις πόνους ἢ αἰμωδίαν (μούδιασμα) εἰς... τὸ πόδι ποὺ τοὺς λείπει.

Τὰ πράγματα τῆς δευτέρας αὐτῆς περιπτώσεως ἐξηγοῦνται ὡς ἑξῆς:

Εἰς ἕνα σημεῖον τῆς διαδρομῆς τοῦ αἰσθητηρίου νεύρου, τὸ ὁποῖον κατέληγεν εἰς τὴν ἄλλοτε ὑπάρχουσαν κνήμην, δημιουργεῖται ἐρεθισμός. Ο ἐρεθισμός αὐτὸς μεταδίδεται εἰς τὸ νευρικὸν κέντρον, τὸ ὁποῖον ἐδέχτο τὰς νευρικάς ἱνερ τῆς κνήμης καὶ ἐρεθίζει τὸ κέντρον τοῦτο. Τὸ ἐρεθιζόμενον πάλιν κέντρον προβάλλει — ἐξαπτελλεῖ ἂς εἰπώμεν — τὴν αἰσθησιν εἰς τὸ μέρος τοῦ σώματος ὅπου ἀπέληγον φυσιολογικῶς αἱ ὑπάρχουσαι εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐρεθισθεῖσαι ἱνερ. Μετὰ ἄλλα λόγια δηλαδὴ, τὸ κέντρον προβάλλει τὴν αἰσθησιν εἰς τὴν... ἐλλείπουσαν πλέον κνήμην.

Τὴν ἀφῆν διακρίνομεν εἰς «ἐνεργητικὴν» καὶ εἰς «παθητικὴν». Ἀλλῇ δηλαδὴ εἶνε ἡ ἀφῆ διὰ τῆς ὁποίας αἰσθάνομεθα λόγου χάριν σταγόνας ὕδατος ἢ κέντημα θελόνης ἐπὶ τῆς ἐπίδερμίδος μας καὶ ἄλλῃ εἶνε ἡ ἀφῆ, διὰ τῆς ὁποίας, ἐκτείνοντες τοὺς μῦς μας, ἀπαυθούμεν σῶμα τι ἢ ἀπτόμεθα αὐτοῦ διὰ τοῦ δακτύλου. Ἡ πρώτη εἶνε ἡ παθητικὴ ἀφῆ, ἡ δευτέρα εἶνε ἡ ἐνεργητικὴ ἀφῆ. Κατὰ κανόνα, ἡ παθητικὴ ἀφῆ εἶνε ἡ προβαθμὴς τῆς ἐνεργητικῆς. Διὰ τῆς ἐνεργητικῆς ἀφῆς λαμβάνομεν ἀκρίβειότεραν ἀντίληψιν περὶ τῆς συστάσεως καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀντικειμένων.

Ἐν ἄλλο σημεῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προσέξωμεν εἶνε ὅτι ἡ εὐαισθησία τῆς ἀφῆς μεταδίδεται εἰς τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ἀπτόμεθα. Δηλαδὴ: Τὰ ἀπτικά σημεῖα εὐρίσκονται ὡς εἶδομεν εἰς τὸ δέρμα μας. Οἱ μῦς τῆς χειρὸς, ὅπως καὶ τῶν ποδῶν κτλ., δὲν ἔχουν θεαίως ἀπτικά σημεῖα. Ἐν τούτοις, τὰ ἀπτικά σημεῖα τοῦ δερμάτος μεταδίδουν τὴν εὐαισθησίαν τὴν εἰς δόκλον τὸ ὄργανον. Καὶ οὕτω, λόγου χάριν, ἐάν ὑποτεθῇ ὅτι ἐκδέρομεν τὴν

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΙ ΛΑΜΠΗΡΕΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 637)

ποτέλεσμα νὰ ἐπιτυγχάνεται ὑψηλότερα θερμοκρασία τοῦ πυρκαϊουμένου διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος νήματος, τὸ ὁποῖον φωτοβολεῖ ἰσχυρότερον καὶ με λευκὸν φῶς.

Χάρις εἰς τὴν νέαν αὐτὴν μέθοδον, αἱ ἀντίαι δὲν περιορίζονται, ὅπως ἄλλοτε, εἰς τὴν ἀφαίρεσιν μόνον τοῦ αέρος τοῦ λαμπτήρος, ἀλλ' εἰσάγουν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τὸ ἀδρανὲς ἀέριον μετὰ τὸ ὁποῖον τὸ γεμίζουν.

Τώρα ὁ λαμπτήρ εἶναι σχεδὸν ἑτοιμός. Ἀπὸ τὴν ἀντλὴν μεταφέρεται εἰς τὸ εἰδικὸν δοκιμαστικὸν μὴχάνημα, ὅπου γίνεται τὸ «παρθενικόν» τοῦ ἀναιμα. Μετὰ τὸ πρῶτον αὐτὸ ἀναιμα, τοποθετεῖται ὁ κάλυξ τοῦ, γίνεται ἡ συγκόλλησις τῶν ἐκ τοῦ ὕαλινου ἐξερχομένων ἄκρων τῶν δύο ἡλεκτροδίων καὶ ὁ λαμπτήρ εἶναι ἑτοιμός.

Ἐπακολουθεῖ ἡ τελευταία τοῦ δοκιμῆ καὶ κατόπιν τοποθετεῖται ἐντὸς τῶν κυλίνδρων τοῦ ἐργαστηρίου.

Κάθε ἡμέραν, τὰ ἑλληνικά ἐργοστάσια κατασκευάζουν δέκα καὶ πλέον χιλιάδας λαμπτήρων φωτισμοῦ ὅλων τῶν εἰδῶν, πλὴν ὁρισμένων τύπων λαμπτήρων διακοσμῆσεως. Διακόσιοι πενήντα ἐργάται καὶ ἐργάτριαι ἀπασχολοῦνται εἰς τὴν νέαν αὐτὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, πολὺ σύντομα δὲ ἡ δυναμικότης τῆς παραγωγῆς τῆς θὰ ἔχη τὸσον αὐξηθῇ, ὥστε τὰ ἑλληνικά ἐργοστάσια νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξάγουν λαμπτήρας καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Δὲν εἶνε ἐπόμενα ἐκκαταφρόνητος ἡ συμβολὴ τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἡ νέα βιομηχανία, ἀσφαλὲς δὲ εἰς τὴν νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι. ἀναλογιζόμενοι ὅτι ὅλη ἡ Ἑλλάς φωτίζεται με ἑλληνικοὺς λαμπτήρας.

Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗΣ

χειρὰ ἐνηλίκου ἀνθρώπου — ἀφαιρούμεν δηλαδὴ τὰ ἀπτικά σημεῖα — τὸ ὄργανον ἐξακολουθεῖ, ἐν τούτοις, νὰ εἶνε εὐαίσθητον. Οὕτως ἐξηγοῦνται αἱ διὰ τοῦ μυϊκοῦ συστήματος τελούμεναι τεχνικώταται κινήσεις τοῦ γραφέως λ.χ., τοῦ ζωγράφου, τοῦ χειροῦρου, τοῦ μουσικοῦ ἀκόμη καταφανέστερον, ὁ ὁποῖος παίζει τὸ πιάνο τοῦ δίσκου νὰ θλέπῃ τὰ πλῆκτρα, ἀλλὰ κατὰ τὴν πλῆξιν.

Ἐπίσης ἐξηγεῖται τὸ περιέργον φαινόμενον τῶν ἐξηρηκμένων ἐκείνων ταχυδακτυλουργῶν οἱ ὁποῖοι ἀπτονται τῆς παλάμης τοῦ ἐν ἐργῶν καὶ «ὑποκειμένου» καὶ ἀπὸ τοὺς ἐλαχίστους μυϊκοὺς κραδασμοὺς τοὺς ὁποῖους αἰσθάνονται εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν παλάμην, ὁδηγοῦνται πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ κεκρυμμένου ἀντικειμένου, προσποιοῦμεν οὕτω τοὺς μάγους.

Πολὺ μεγαλυτέρα κατὰπληξιν μᾶς κάμνει ἡ εὐαισθησία τῆς ἀφῆς τῶν τυφλῶν. Αὐτοὶ κατορθώνουν, ὡς γνωστὸν, νὰ διακρίνουν νομίσματα, νὰ μανθάνουν γράμματα καὶ νὰ... ἀναγινώσκουν, περιφέροντες τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τῶν ἐπὶ ἐλαφρῶς ἀναγλυφῶν γραμμάτων. Ἡ διδασκαλὴ τῶν τυφλῶν περιλαμβάνει σήμερον ὑπὲρ τοὺς 5.000 τόμους, ἐπικοινωνοῦν δὲ οἱ ἄνθρωποι αὗτοι με ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πολιτισμοῦ χάρις εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην ἀφῆν τῶν. Ὅχι δὲ μόνον αὐτό. Χρησιμοποιοῦντες τὴν ἀφῆν τῶν, φθάνουν μέχρι τοῦ νὰ... ζωγραφίζουν, νὰ κεντοῦν, νὰ πλέκουν, νὰ παίζουν μουσικὰ ὄργανα κτλ. Κατὰπληκτικὸν καὶ χαρακτηριστικὸν συνάμα παραδειγμα παρέρχον ὁ μέγας ἐκείνος γλύπτης Βιντάλ, ὁ ὁποῖος ἦτο τυφλός. Ὅλα τὰ γνωστὰ ἀριστουργήματα τοῦ τὰ ἐδημιούργησεν διὰ τῆς ἀφῆς.

Ὡς γνωστὸν, ὁ Βιντάλ ἐφιλοτέχνη κατὰ προτίμησιν ὁμοιώματα ζώων. Τὸ μυστικὸν τοῦ ἦτο «ἀπλοῦν». Ἐψηλάφει ἐπ' ἀρκετὸν τὸ πρόσωπον τοῦ καὶ ἐπειτα ἤρχιζεν τὴν ἐργασίαν τοῦ, ἐπανερχόμενος εἰς τὰς ψηλάφσεις. Ἐάν δὲν ἐγνωρίζε τις τὸ ἀτύχημα τοῦ μεγάλου καλλιτέχνη καὶ τὸν ἐξέλεπεν ἐργαζόμενον εἰς τὸ ἐργαστήριόν τοῦ, δὲν θὰ ἀντελαμβάνετο πιθανόν τὴν τύφλωσίν τοῦ. Μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπανελάμβανεν τὰς ψηλάφσεις τοῦ προτύπου τοῦ καὶ μόνον ὅταν ἤθελε νὰ ἐλέγξῃ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐψηλάφει ἐπίσης αὐτὸ ποῦ εἶχε κάμει. Παρηκολούθει δὲ ὅλην τὴν καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν τῆς ἐποχῆς τοῦ, διὰ μόνινης τῆς ἀφῆς. Τὸ καταπληκτικώτερον τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ εἶνε ὁ περίφημος «Βρυχώμενος λέων». Ὁ Βιντάλ ἐνεπνεύσθη τὸ «θέμα» αὐτὸ μεταβαίνων ὡς... θεατὴς εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ὅπου παρηκολούθει τὰ θηρία ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν. Ἐρωτησάμεν λοιπὸν τὸ μεγαλεῖον τοῦ βρυχώμενου λέοντος καὶ μίαν ἡμέραν παρεκάλεσε τὸν θηριοδαμαστήν νὰ τὸν εἰσαγάγῃ ἐντὸς τοῦ κλωθοῦ καὶ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ... ψηλάφῃ τὸν λέοντα. Οὕτω κατεσκευάσεν τὸ ἀριστοῦργμά τοῦ.

Αὐτὴ εἶνε ἡ δόσις καὶ τὸ θεμελίον τῆς βιολογίας τῶν μικροοργανισμῶν. Ἐάν τὰ πράγματα ἐσταματοῦσαν με-

Εἰς τὸ προσεχές: Ἡ γεῖσις.

ΔΙΑΤΙ ΤΑ ΒΑΚΤΗΡΙΑ ΕΙΝΕ ΘΑΝΑΣΙΜΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΜΑΣ

Εἶδομεν καὶ θὰ ἴδωμεν ἀκόμη ἀμετρήτους νόσους καὶ μάλιστα θανατηφόρους προερχομένας ἀπὸ τὰ βακτήρια.

Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον οἱ μικροοργανισμοὶ αὗτοι, οἱ ὁποῖοι καλὰ - καλὰ δὲν εἶνε ζωϊκοὶ ὀργανισμοί, ἀλλὰ κατώτεροι φυτικοὶ ὀργανισμοί, προκαλοῦν τὰς νόσους καὶ τὸν θάνατον; Μία ἀπλὴ φαινομενικῶς ἐξηγήσις συνίσταται εἰς τὴν πληροφορίαν ὅτι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ περιέχουν διάφορα εἶδη δηλητηρίων, τὰ ὅποια ἐγκυβόκουν καὶ τὸν δηλητηριάζουν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἀπάντησις αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ πλήρως, οὔτε νὰ λύσῃ τελικῶς τὴν ἀπρίαν. Διότι, ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν περιέχουν ὅλα τὰ βακτηρία δηλητήριον ἢ τοξίναν, ἐνῶ ἕξ ἀκολουθοῦν νὰ εἶνε νοσολογία καὶ θανατοφόρα. Ἀφ' ἑτέρου, ὡς ἐκ στοιχειώδους πείρας γνωρίζομεν, ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη βακτηρίων παθογόνων, τὰ ὅποια προκαλοῦν τὴν ἀσθένειαν, τὴν φέρουν εἰς τὸ κατακόρυφον τὸν ἐκδηλώσεως τῆς καὶ ἔπειτα πάλιν καταπαύονται, ὡς θὰ ἐλέγομεν, παρέρχεται ὁ παροξυσμὸς καὶ παρέρχεται ἡ νόσος. Ὅποτε σημαίνει ὅτι ἡ δράσις τῶν βακτηρίων ἐξαλαφρώθῃ καὶ ἐνεκρῶθῃ. Ἀλλοτε πάλιν παρέρχεται μὲν ἡ νόσος, ἀλλὰ παρουσιάζονται ἐπιπλοκαί, ἐμφανίζονται ἄλλα ἀσθένειαι, κάποτε τρομερώτεραι τῆς πρώτης.

Μία γρίπη, λόγου χάριν, δύναται νὰ προκαλέσῃ, μετὰ τὴν πάροδόν τῆς, σηψαιμία, πυραιμία κτλ. Πῶς ἐξηγοῦνται λοιπὸν αὗται αἱ ἐπιπλοκαί καὶ αἱ δευτερογενεῖς λεγόμεναι λοιμώξεις; Τέλος, παρατηροῦμεν ἀκόμη καὶ τὸ ἐξῆς φαινόμενον. Μία λοιμώδης νόσος ἢ ἐλονοσία, λόγου χάριν, ἢ ἀκόμη καλῶτερον ὁ τύφος, ἐμφανίζεται ἐπὶ ἐνὸς ἀτόμου, ἐξελλίσσεται καὶ παρέρχεται. Ἀλλὰ ἐάν ἕνας ὑγιὴς ὀργανισμὸς μολυνθῇ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ ἐλονοσοῦντος ἢ ἀπὸ τὰ κόπρανα τοῦ πάσχοντος ἀπὸ τύφου — ὅταν οἱ ἀσθενεῖς αὗτοι εἶνε πλέον ἐν ἀναρρώσει — ὁ ὑγιὴς ὀργανισμὸς νοσεῖ, κάποτε μάλιστα κατὰ τρόπον πολὺ βαρύτερον ἀπὸ ὅτι ἐνόσησεν ὁ ὀργανισμὸς ὁ ὁποῖος μετέδωκε τὰ ἀδρανῶντα βακτήρια.

Διὰ τὸν λοιπὸν ὅλα αὐτὰ; Περιττὸν θεθαίως νὰ τοιγισθῇ ὅτι ἡ πλήρης κατανόησις τῆς σχετικῆς ἐξηγήσεως ἔχει τὴν ἀμέσως πρακτικὴν τῆς ὠφελιμότητος. Τὴν ἐξηγήσιν αὐτὴν ἀνευρίσκομεν εἰς τὴν φυσιολογίαν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προερχομένην δράσιν τῶν μικροοργανισμῶν αὐτῶν. Ἀκόμη ἀπλοῦστερα, τὴν ἐξηγήσιν μᾶς τὴν διδίδει ἡ ἐπίγνωσις τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν βακτηρίων.

Ὅπως ὅλοι οἱ μύκητες, οὕτω καὶ τὰ βακτήρια — τὰ ὅποια εἶνε καὶ αὐτὰ μύκητες μικροσκοπικοὶ — τρέφονται ἐξ ὀργανικῶν ἐν ἀποσυνθεσίᾳ οὐσιῶν, χάρις δὲ εἰς τὴν θρέψιν αὐτὴν ἀναπτύσσονται καὶ πολλαπλασιάζονται. Αὐτὴ εἶνε ἡ δόσις καὶ τὸ θεμελίον τῆς βιολογίας τῶν μικροοργανισμῶν. Ἐάν τὰ πράγματα ἐσταματοῦσαν με-

χρὺς ἐδῶ, οὐδεὶς ποτὲ ὑγιὴς ὀργανισμὸς, εἴτε ζωϊκός, εἴτε φυτικός, θὰ εἶχε νὰ φοβηθῇ τίποτε ἀπὸ τὰ βακτήρια. Κανένα ὑγιὲς φυτὸν καὶ κανένα ἐν ζωῇ ζῶον δὲν θὰ ἐνόσουν ποτέ. Διότι, ἀπλοῦστατα, οἱ ὀργανισμοὶ τῶν δὲν ἀποτελοῦνται ἐξ ἀποσυνθετιμένων οὐσιῶν. Ἀντιστρόφως ὅμως γνωρίζομεν ὅτι οἱ ὑγιεῖς ὀργανισμοὶ χάνουν τὴν ὑγιεινὴν τὴν καὶ ἀσθενοῦν.

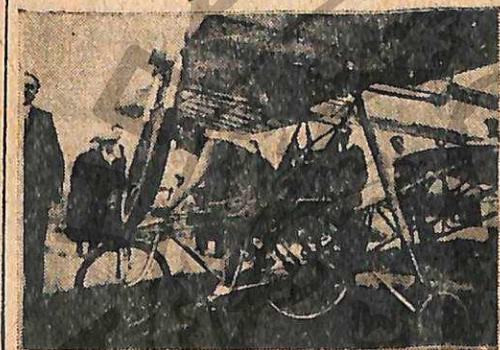
Μήπως λοιπὸν τρέφονται τὰ βακτηρία καὶ με οὐσίας ἢ ἀποσυνθετιμένας, ὅποτε ὅλα θὰ ἐξηγοῦντο;

Ὅχι! Ὅπως οὐδὲ ποτε ὅχι! Ἀλλὰ τότε, πῶς λοιπὸν ἐξηγεῖται τὸ «μυστήριον» τῆς θρέψεως τῶν, ἐξ οὐσιῶν ὀργανικῶν, ἐν ἀρίστη καταστάσει καὶ αἱ ὁποῖαι μόνον μετὰ τὴν λοιμώξιν ἀποσυντίθενται;

Ὅπως ἤδη γνωρίζομεν ἐκ τῶν προηγούμενων, τὰ βακτηρία δύναται νὰ ζήσουν καὶ ἐλεύθερα ἐν τῷ ὕδατι, ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὰ ἕτερα εἶδη τῶν κυανοφυκῶν. Κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν προσλαμβάνουν χλωροφύλλον, ἢ ὁποῖα ἐπιτρέπει εἰς αὐτὰ νὰ τρέφονται

ΠΟΔΟΚΙΝΗΤΟΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟΝ

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μυθολογικοῦ Δαιδάλου καὶ τοῦ Ἰκάρου, ὁ ἄνθρωπος ἐπιδίδκει νὰ ἀνυψωθῇ εἰς τὸν ἀέρα καὶ νὰ πετάξῃ διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐλύθη διὰ τῆς ἐπινοήσεως καὶ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀεροπλάνου μετὰ τὴν διαφοράν ὅτι δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἵπταται χάρις εἰς τὴν μηχανήν. Ἐκ παραλλήλου συνεχίσθησαν αἱ προσπάθειαι διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ πετάξωμεν χωρὶς κινητήρα, οὕτω δὲ κατεσκευάσθησαν τὰ ἀνεμόπτερα. Αἱ πτητικαὶ μηχαναὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ ἀφῆγονται ἀπὸ ὁ-

ρισμένον ὕψος καὶ κατευθύνονται ὑπὸ τοῦ ἐπιβάτου τῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ παραμένουν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸν ἀέρα. Ἡδὲ ὁ Γάλλος μηχανικός Φραγκίσκος Μπωντὸ προσέθεσεν εἰς τὰ ἀνεμόπτερα κινητήρα λειτουργοῦντα διὰ τῆς μυϊκῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ συγκεκριμένως διὰ τῶν ποδῶν. Προσπάθειαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἶχον γίνεαι καὶ ἄλλοτε ἄλλ' εἶχον ἀποτύχει. Χάρις εἰς τὴν ἐπινόησιν τοῦ Μπωντὸ τὰ ἀνεμόπτερα ἀναπτύσσει ἀρχικὴν ταχύτητα 35 μιλίων. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἐπιβάτης τοῦ πρέπει νὰ ἰσχυρίζεται καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνεμοπόρις, διότι ὅταν ἀνυψωθῇ πρέπει νὰ υποδοθῇ τὴν παραμονὴν τοῦ ἀεροπλάνου τοῦ εἰς τὸν ἀέρα.

κατὰ τρόπον ὅμοιον πρὸς τὰ ἄλλα φυτὰ. Ἀφομοιώνουν δηλαδὴ ἀπ' εὐθείας τὰς κυριώτερας θρεπτικὰς οὐσίας, τὰς διαλελυμένας εἰς τὸ ὕδωρ. Φυσικά, κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, δὲν προκαλεῖται νόσος, ἀφοῦ οὔτε ἐπὶ ὀργανισμοῦ εὐρίσκονται διὰ νὰ δράσουν νοσολογῶν, οὔτε εἰς καμμίαν σέσειν ἐρχονται μετὰ τὴν οἰανδήποτε ἀποσύνθεσιν. Ζοῦν λοιπὸν κανονικῶς αὐτοὶ καὶ ἀναμεινόμενοι...

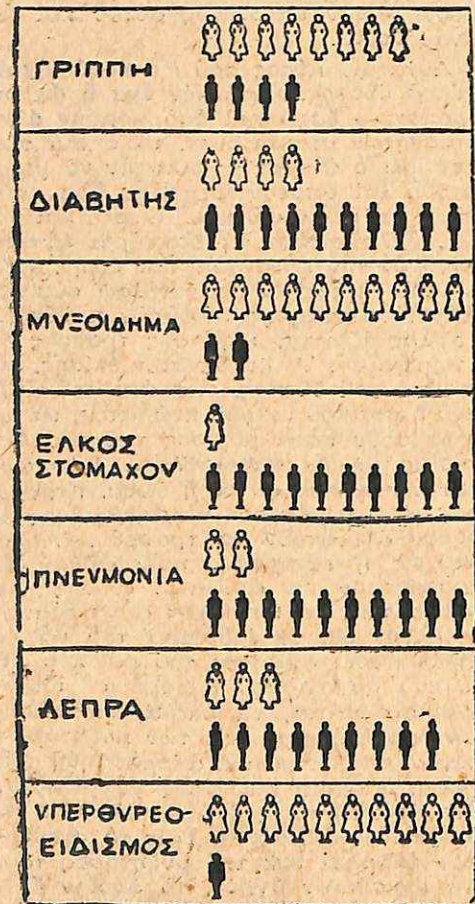
Δυνατὸν, μέρος τοῦ μικροβιοῦ αὐτοῦ ὕδατος, κατὰ τὸν ἐνα ἄλλον τρόπον — ἔστω καὶ ὑπὸ μορφήν ἀναπαισθητῶν σταγονιδίων, τὰ ὅποια παρασύρει ὁ ἀνεμος — δυνατὸν νὰ μεταφερθῇ ἐπὶ ἀποσυνθετιμένης ἤδη οὐσίας, ἐπὶ ψωφίμου κτλ. Ὅποτε καὶ πάλιν, ἀπλοῦστατα, τὰ βακτηρία ἐξακολουθοῦν τὴν κανονικὴν τῶν ζωὴν, τρέφονται μετὰ τὰς ἐν ἀποσυνθεσίᾳ οὐσίας, ἀναπτύσσονται, γεινοβολοῦν καὶ πολλαπλασιάζονται, καθ' οὗς τρόπους ἐγνωρίσαμεν. Ἀλλὰ δυνατὸν ἐπίσης, εἰτε ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἴτε ἀπὸ τοῦ ζωϊκοῦ ἢ φυτικοῦ νεκροῦ πτώματος, νὰ μεταφερθῶν κατὰ μυρίους τρόπους ἐπὶ οὐσίας μὴ ἐν ἀποσυνθεσίᾳ, ἐπὶ ζωντανοῦ σώματος φυτοῦ ἢ ζώου. Κανονικῶς, ἐδῶ θὰ ἐπρεπε νὰ ἀποθάνουν, ἐφόσον ἀδυνατοῦν νὰ τραφοῦν. Ἀλλὰ ἀτυχῶς ἡ εὐτυχῶς... πρὶν ἀκόμη ἐπιχειρήσουν τὴν ἀδύνατον ἄλλως τε θρέψιν τῶν, τὰ βακτηρία αὐτὰ ἐξαποστέλλουν εἰς τὰ ἐκδότερα τοῦ μὴ ἐν ἀποσυνθεσίᾳ σώματος τοῦ φυτικοῦ ἢ ζωϊκοῦ ὀργανισμοῦ ὀρισμένα ἰδιόρρυθμα φυμάτια, τὰ ὁποῖα ἀποκαλοῦμεν «μυζητήρας». Διὰ τῶν μυζητήρων αὐτῶν πρόκειται νὰ ἀπορροφηθῇ ἡ τροφή, ἢ ὁποῖα ὅμως, ὡς γνωρίζομεν, εἶνε ἀκατάλληλος ἐφόσον δὲν εἶνε ἀποσυνθετιμένη οὐσία. Τότε τὸ βακτηρίον ἐκκρίνει διὰ τοῦ μυζητήρος τοῦ, ἐνα ὀρισμένον ὑγρὸν, τὸ ὁποῖον ἔχει παρασκευάσει ἐντὸς τοῦ ἴδιου τοῦ ὀργανισμοῦ. Τὸ πλυσιμύστατον διὰ τὴν ζωὴν τῶν βακτηρίων ὑγρὸν αὐτὸ ἀποκαλοῦμεν «φύμα». Αὐτὸ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ διαλύσῃ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς πλέον ἀνθεκτικὰς οὐσίας καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς πλέον ὑγιεῖς ὀργανισμοὺς τῶν κυττάρων ἢ τῶν ὑγιῶν συστατικῶν τοῦ ζωντος ὀργανισμοῦ. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ἀποσυνθετιμένον περιβάλλον, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησε μόνον τοῦ τὸ μικροβίου, διὰ νὰ τραφῇ καὶ νὰ πολλαπλασιασθῇ. Καὶ ὅσον ἀναπτύσσεται καὶ ὅσον πολλαπλασιάζεται, τόσον ἡ ἀποσυνθεσις προχωρεῖ. Τὸ δόσθημα ἀπὸ τῆς ἐπικαθίσσεως τοῦ μικροοργανισμοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ὅπου ἐπιτυγχάνεται ὅτι αὐτοῦ ἡ ἀποσύνθεσις, λέγεται «ἐπώασις». Χάρις λοιπὸν εἰς τὴν ἀποσυνθετικὴν αὐτὴν δυνάμιν τῶν βακτηρίων, προκαλοῦνται αἱ θαυμάται ἀλλοιώσεις τῶν ζωντων ὀργανισμῶν εἰς μεγάλην κλίμακα, μέχρι προκλήσεως καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ τοιαύτη ἀλλοίωσις δύναται νὰ κληθῇ «ζύμωσις» ἢ «σῆψις» ἀναλόγως τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς καὶ τῶν ἐπακολουθῶν τῆς.

Εἰς τὸ προσεχές: Ἡ σημασία τῆς δράσεως τῶν μικροοργανισμῶν.

ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΕ ΤΟ ΙΣΧΥΡΟΝ ΦΥΛΟΝ;

Ο Γερμανός βιολόγος δόκτωρ Σβα-
ταχάιμερ υποστηρίζει ότι το ασθενές φύ-
λον ενε το άρρεν. Αί γυναίκες, λέ-
γει, προσβάλλονται σπανιότερον από
τάς θανατηφόρους νόσους, παρουσιάζ-
ουν δέ μείζονα άντοχήν έναντι των
ανδρών. Μολοντί, κατά τον Γερμα-
νόν δόκτορα γεννώνται κατ' αναλο-
γίαν περισσότερα άρρενα από τα θή-
λεα, δ άριθμός των μακροβίων γυ-
ναϊκών είνε μεγαλύτερος του των άν-
δρών. Τοῦτο οφείλεται εκτός των άλ-

λων και εις το ότι ο άνήρ εργαζόμε-
νος εις θαυρτέρας εργασίας έν συγ-
κρίσει προς την γυναίκα, εκτίθεται πε-
ρισσότερον εις τά περιβάλλοντα και εις
τους κινδύνους των άτυχημάτων.

Εννοείται ότι υπάρχουν και παθή-
σεις προσβάλλουσai αποκλειστικώς
σχεδόν το θράϊον φύλον.

Οὔτω ή νόσος υπερθυρεοειδισμού
δηλαδή ή υπερέκκρισις του θυμοειδούς
αδένους είνε δεκαπλάσιος συχνότερα
εις την γυναίκα παρά εις τον άνδρα.
Επίσης αί γυναίκες προσβάλλονται ά-
πό γρίππην διπλάσιος εύχερέστερον
έν συγκρίσει προς τους άνδρας και
πάσχουν από μυσοϊδημα πενταπλάσιος
περισσότερον από τους άνδρας. Του-
ναντίον οι άνδρες υπόκεινται περισσώ-
τερον από τάς γυναίκας εις τάς στο-
μαχικές παθήσεις, την πνευμονίαν και
την λέπραν. Οι λόγοι, εις τους οποίους
οφείλεται ή προτίμησις των διαφόρων
νόσων προς το έν εις το άλλο φύλον εί-
νε άγνωστοί. Εις την παρατιθεμένην
εικόνα φαίνεται σχηματικώς ή αναλο-
γία μέ την όποιαν ώρισμένοι νόσοι
προσβάλλουν τά δύο φύλα. Πλήν των
άνωτέρω υπάρχουν και πολλά άλλα
νόσοι έχουσαι ιδιαιτέραν προτίμησιν
προς το έν ή το άλλο φύλον.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πολλαπλασιασμός διά της χειρός

Ο Σύριος μαθηματικός Μπέχα -
Έντιν (1547—1622) εις το σύγραμ-
μά του «Κχελασάτ άλ χισάμπ», ανα-
φέρει ένα περίεργον σύστημα προχείρου
πολλαπλασιασμού, που χρησιμοποιεί-
ται ακόμη και σήμερα μεταξύ ώρισμέ-
νων άραβικών φυλών καθώς και εις τάς
Ινδίας.

Το ως άνω σύστημα έχει το πλεονέ-
κτημα ότι ή χειριζόμενος αυτό, οφείλει
νά γνωρίζη μόνον το προϊόν του πολ-
πλασιασμού των πέντε πρώτων άριθ-
μών μέχρι δηλαδή του 5X5, και νά
εύρίσκη εύκόλως το προϊόν των ύπο-
λοίπων δλοκλήρων άριθμών μέχρι του
9 X 9.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α : Πρόκει-
ται νά εύρετε το ιγροϊόν του 8X9.
Σημειώνετε εύθως ότι 8=5+3, και
9=5+4.

Σηκώνετε 3 δάκτυλα της μιάς χει-
ρός και 4 της άλλης, ένθ τα ύπόλοι-
πα δάκτυλα παραμένουν κατεβασμένα,
ήτοι 5—3=2 δάκτυλα διά το ένα χέ-
ρι και 5—4=1 δάκτυλο διά το άλλο
χέρι.

Ο άριθμός των ύψωμένων δακτύ-
λων, ήτοι 3+4=7, σας δίδει τον ά-
ριθμόν των δεκάδων.

Το γινόμενον των δακτύλων που ξμει-
ναν κατεβασμένα, ήτοι 2X1=2, σας
δίδει τον άριθμόν των μονάδων.

Και έτσι, 8X9=72.

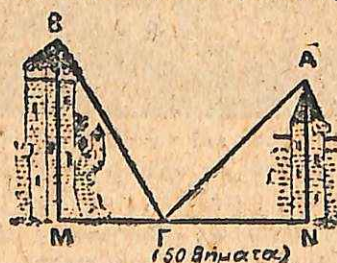
***

Η ως άνω άριθμητική πράξις έπα-
ληθεύεται ως έξης:

$$\begin{aligned} & (5+3) (5+4) = \\ & = 5X5+3X5+5X4+3X4 \\ & = 10 (3+4) + 5X5+3X4 - 5X3 - 5X4 \\ & = 10 (3+4) + (5-3) (5-4) \end{aligned}$$

Οι πύργοι και το συντριβάνι

Δύο πύργοι Α και Β, ύψους δ εις
30 βημάτων και δ άλλος 40, απέχουν
άπ' άλλήλων 50 βήματα. Μεταξύ αυ-
τών εύρίσκεται ένα συντριβάνι Γ, προς

το όποιον κατευθύνονται δυο πουλιά μέ
την ίδιαν ταχύτητα, και φθάνουν εις
αυτό ταυτοχρόνως.

Ποία είνε ή όριζόντια απόστασις
που χωρίζει το κέντρον του συντριβα-
νιού από την βάση των δύο πύργων;

***

Αφού τά δύο πουλιά ξεκινούν ταύ-
τοχρόνως από το Α και το Β, πετούν
μέ την ίδιαν ταχύτητα και φθάνουν ταύ-
τοχρόνως εις το Γ, ταῦτο σημαίνει ότι
BG=AG.

Εστω ΜΓ ή απόστασις από της
βάσεως του πύργου Β μέχρι του συν-
τριβανιού Γ

$$\begin{aligned} 40^2 + ΜΓ^2 &= 30^2 + (50 - ΜΓ)^2 \\ 100 ΜΓ &= 900 + 2500 - 1600 ΜΓ \\ ΜΓ &= 18 βήματα \end{aligned}$$

Μουσουλμανικός πολλαπλασιασμός

Ο τρόπος των όποιον χρησιμοποι-
ούν οι μουσουλμάνοι διά τους πολλα-
πλασιασμούς των είνε άρκετά περίε-
ργος και φαίνεται, διά τους άρχαίους
τούλάχιστον εύκολώτερος από τον ίδι-
κόν μας.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α : 3459X374 =
1293666.

Γράφουμεν τον πολλαπλασιαστέον ά-

	3	4	5	9	
6	1	2	6	0	6
7	2	2	3	6	6
3	9	2	5	7	6
	1	2	9	3	

ριθμόν 3459 έξ άριστερών προς τά δε-
ξιά, και έπειτα τον πολλαπλασιαστήν
374 έκ των κάτω προς τά άνω. Καταρ-
τίζομεν ένα πίνακα όπως δεικνύει ή εί-
κών, μέ τετραγωνίδια καί χαράζομεν ά-
κολούθως τάς διαγωνίους των.

Γράφομεν εις κάθε τετραγωνίδιον το
πρόϊόν των πολλαπλασιαζομένων ψη-
φίων του πολλαπλασιαστέου και του

		5	4		
	8	2	0	7	
3	3	2	3	5	1
	2	1	1	6	4
		6	7	2	
			2	7	
				8	2
					0
					6
					6
					5

πολλαπλασιαστού που εύρίσκονται εις
την αντίστοιχον γραμμήν και την άν-
τίστοιχον στήλην, φροντίζοντες ώστε το
πρόϊόν αυτό νά εγγράφεται κατά τοι-
ούτον τρόπον ώστε αι δεκάδες νά χω-
ρίζονται από τάς μονάδας διά της δια-
γωνίους. Αθροίζομεν κατόπιν (κοινή
πρόσθεσις) όλα τά ψηφία που εύρίσκον-
ται κατά μήκος εκάστης διαγωνίου.
Εχομεν οὔτω το προϊόν του πολλα-
πλασιασμού το όποιον σχηματίζεται ά-
πό τά ψηφία του κάτω μέρους και της
δεξιιάς πλευράς του πίνακος: 1293666.

***

Το μόνον μειονέκτημα του τρόπου
αυτού του πολλαπλασιασμού, είνε ότι
ή πρόσθεσις γίνεται πλεονέκτως, κατά
μήκος δηλαδή των διακεκομμένων
γραμμών των διαγωνίων. Δυνάμεθα ό-
μως κάλλιστα νά τοποθετούμεν τον πί-
νακα όπως δεικνύει ή δευτέρα εικόνα
(παράδειγμα : 4729X385=1820665)

Η ΠΙΝΝΑ

Το μαλάκιοον που συμμαχεί με την γαρίδα

Η πίννα είνε από τά περιεργότερα
θαλάσσια ζώα και ανήκει εις την τά-
ξιν των πεταλοθραγγίων μαλακίων. Η
πίννα είνε από τά γνωστότερα όστρα-
κοειδή των Έλληνικών θαλάσσιων και
περιζήτητος διά το νοστιμώτατον κρέας
της. Καί δι' αυτόν τον λόγον και διά
τον περίεργον τρόπον της ζωής της,
δ όποιος εις τους περισσότερους είνε
άγνωστος, άξίζει νά διατεθή δι' αυτήν
ή σελίς αυτή του «Ηλίου.»

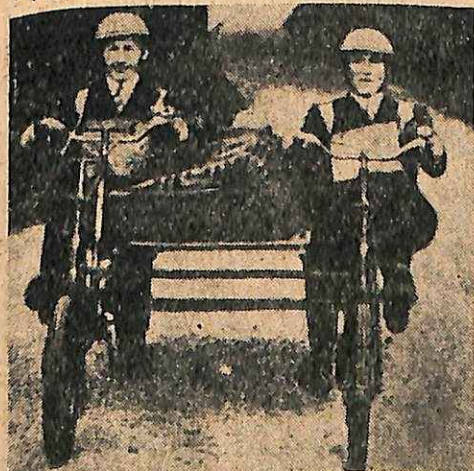
Το σώμα της είνε παχύ, έπίμηκες,
πρός το άπειδές και περιβάλλεται ά-
πό λεπτόν περικάλυμμα (μανδύαν), το
όποιον είνε άνοικτόν κατά το όπισθιον
μέρος. Το στόμα έχει χειλή άναδιπλω-
μένα. Ο ποδς της είνε κωνικός και
εις το κάτω μέρος της φέρει θύσαν-
νον μελανόφαιον (θύσον). Ολόκλη-
ρον το σώμα της πίννας περικλείεται
εις δύο κόγχας (κόκκαλο της πίννας)
κερατώδους συστάσεως, άρκετά λεπτάς
εϋθραύστους, τριγωνικάς και πεπιεσμέ-
νας, αι όποιαι κατά το όπισθιον ά-
κρον των είνε αιχμηραί και αφήνουν
νά εξέλθη και τμήμα του θύσου, διά
του όποιου το ζών στερεώνεται επί
του πυθμένος της θαλάσσης, διά νά μή
παρασύρεται από τά κύματα.

Η πίννα, όταν εύρίσκεται κατ' αυ-
τόν τον τρόπον όρθή και στερεωμένη,
επί του πυθμένος ζή και έξακολουθεί
νά αναπτύσσεται. Όταν δι' ένα, όποι-
ονδήποτε λόγον έκκριζώθη, πίπτει και
πολύ συντόμως άποθνήσκει.

Κατά τους παλαιότερους χρόνους εις

ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ

Εις την Άγγλίαν συνεχίζεται ή λήψις
συντόνων μέτρων διά την αντιμετώπισιν
των κινδύνων των ένεαριών επιδρομών.
Προς τοῦτο συνεκροτήθησαν ειδικά σώμα-

τα τραυματιοφόρων τά όποια έφωδιά-
σθησαν δι' ειδικών τετρατροχών ποδοκι-
νήτων όχημάτων διά την μεταφοράν των
τραυματιών. Έκ των δύο ποδηλατών, μό-
νον δ δεξιός δύναται νά κυβερνήση το ποδή-
λατον και νά θέση εις λειτουργίαν τάς τρο-
χοπέδας του, ένθ δ άριστερός κινεί μόνον
την προς την πλευράν του όπισθιον τροχόν.
Οι δύο άνδρες ποδηλατούν ρυθμικώς, οὔτω
δέ το όχημα βαίνει κανονικώς. Τά νέα πο-
δηλάτα παρουσιάζουν το προσόν της τα-
χείας συγκεντρώσεως και έγκαίρου μετα-
φοράς των τραυματιών.

τόν Τάραντα και το Παλέρμον της Ι-
ταλίας, από το θύσσον της πίννας κατε-
σκεύαζον πολύτιμα μεταξοειδή ύφάσμα-
τα. Εις την ύφαντουργίαν έχρησιμο-
ποιούν και οι άρχαίοι Έλληνες το θύσ-
σον της πίννας, το όποιον και ήτο γνω-
στόν μέ το όνομα «πίννιον έριον».

Η πίννα περικλείει πολλάκις εις
τάς κόγχας της και μαργαρίτας. Μαργα-
ρίται εύρίσκονται ίδια εις το είδος
«πίννα ή μαργαριτοφόρος», ή όποια
άπαντά εις τάς Ασιατικές θαλάσσας
και άλιεύεται κατά χιλιάδας.

Από τά εικοσι είδη τά όποια περι-
λαμβάνει το είδος γνωστότερον εις τάς
θαλάσσας μας και ίδιας εις τον κόλ-
πον της Σαλαμίνος, το στενόν του Εύ-
ρίπου, την Αιθιόνην και τους Ώρεους,
είνε ή «πίννα ή εύγενής», ή όποια φθά-
νει εις μήκος 65 εκατοστομέτρων και
έχει φαϊούπερυσθον χρώμα.

Η πίννα παρουσιάζει το περιεργότε-
ρον φαινόμενον συμπίεσεως, διότι ή συμ-

πίεσις δέν γίνεται μέ ζών της ίδιας
κατηγορίας, αλλά μέ τελείως διαφο-
ρετικόν κατά το μέγεθος και τον όρ-
γανισμόν. Συνήθως ζή μέ ένα είδος
μικρού κάβουρα ή γαρίδας. Τά δύο αυ-
τά ζώα τά τόσον διάφορα, συζούν άρ-
μονικά, δοκιμάζουν τάς ίδιες απολαύ-
σεις και πικρίας της ζωής, αγωνί-
ζονται από κοινού διά την ύπαρξιν των
και τέλος άποθνήσκουν μαζί, μέ την
διαφοράν ότι ο μικρός φιλοξενούμε-
νος της πίννας θασανίζεται περισσώτε-
ρον κατά τον θάνατόν του, διότι και
όταν ακόμη άποθνή ή πίννα, αυτός
έξακολουθεί νά ζή έντός του νεκρού
ζώου επί πολλάς ώρας ακόμη.

Η συμπίεσις αυτή είνε άπαραίτη-
τος διά την πίνναν, διότι, καθώς εύ-
ρίσκεται στερεωμένη, ως φυτόν, εις τον
πυθμένα της θαλάσσης, της είνε τελεί-
ως άδύνατον νά κινηθή, νά στραφή και
νά υπερασπίση τον έαυτόν της από τους
πολλούς έχθρούς της, έκ των όποιων
περισσότερον επικίνδυνος είνε ο όκτά-
πους.

Χρή φύλακος και τροφοδότου έκτελεί
ο μικρός κάβουρας ή ή μικρά γαρίδα,
τά όποια πάντοτε μένουν εις το έπάνω
υέρος του άνοιγματος της πίννας και
φυλάττουν ως σκοποί. Μόλις παρατηρή-
σουν νά πλησιάζη ο έχθρος, τά ζώα αυ-
τά κατεβαίνουν εις το έσωτερικόν του
όστράκου, τότε ή δέ ή πίννα έννοεί ότι
πρόκειται περί έξαιρετικού γεγονότος
και κλείει άμέσως τάς κόγχας της.
Εάν πλησιάζη άλλο ζών και κυρίως
μικροί Ιχθύες, οι όποιοι χρησιμεύουν
ως τροφή και της πίννας και του ύπε-
ρασπιστού της, τότε μέ ιδιαίτερον τρό-
πον, άγνωστον ακόμη εις τους φυσιο-
δίφας, είδοποιεί ο φρουρός την πίνναν
ή όποια αναθίβάει το σώμα της, πλη-
σιάζει εις το άνοιγμα της κόγχης, συλ-

λαμβάνει τον μικρόν Ιχθύον μέ το στόμα
της, κλείει τάς κόγχας της και εκεί
μοιράζεται την τροφήν της μέ τον πι-
στόν της σύντροφον.

Η πίννα, καθώς άνεφέρθη και άνω-
τέρω, είνε περιζήτητος διά το νοστι-
μώτατον κρέας της και διά τοῦτο άλιεύ-
εται έντατικά, ίδιας κατά την σαρα-
κοστήν.

Ο τρόπος της άλιείας της, έπειδή εί-
νε ριζωμένη εις τον πυθμένα, είνε τε-
λείως διάφορος της άλιείας των άλλων
θαλάσσιων ζώων. Διά την άλιείαν της
πίννας χρησιμοποιείται ειδικόν όργανον,
ο «πιννολόγος», είδος τανάλιας, ο ό-
ποιος σπρίζεται εις εϋλινον κοντόν με-
γάλου μήκους, διότι τά ζώα αυτά ά-
λιεύονται εις βάθος κυμαινόμενον με-
ταξύ 3 και 10 όργυιων. Ο «πιννολό-
γος», ο όποιος δέν έξελίχθη καθόλου
από της άρχαιοτάτης έποχής μέχρι ση-
μερον, άποτελείται από ένα μακρόν
κοντόν, εις το άκρον του όποιου καρ-
φώνεται καθέτως τεμάχιον σιδήρου, το
όποιον έχει το σχήμα της πίννας. Ο
ψαράς θυθίζει τον κοντόν εις την θά-
λασσαν, περνά το σιδηροῦν άκρον του
εις την πίννα, το στρέφει κατά τοιοῦ-
τον τρόπον ώστε το πλάτος της πίν-
νας νά έλθη κάθετον προς το πλάτος
της τανάλιας του πιννολόγου, και μέ
μίαν κίνησιν την ξερριζώνει και την ά-
ναθίβάει εις την θάρκαν.

Δ. Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΠΑΝΙΕΡΑ ΑΠΟ ΦΕΛΛΟ

Εις την Ιταλίαν κατασκευάσθησαν έν-
δυμασίαι λουτροῦ από λεπτά φύλλα φελ-
λού. Η νέα επίνοησις παρουσιάζει το

σημαντικόν προσόν ότι διατηρεί θερμόν
το σώμα του κολυμβητού, συγχρόνως δέ
υπόβοηθει εις την εκμάθησιν της κολυμ-
ήσεως διότι συγκρατεί κάπως το σώμα
έντός του ύδατος, έχει όμως και το μειο-
νέκτημα ότι δέν είνε επαρκώς καλαίσθη-
τοε.

ΠΤΗΝΟΛΟΓΙΑ Η ΠΕΡΔΙΚΑ

«ΗΛΙΟΣ»

Η πέρδικα είναι πτηνόν της κατηγορίας των ορνιθόειδων. Από τα 8 είδη τα οποία περιλαμβάνει το γένος γνωστότερον είναι η «πέρδιξ ή Έλληνική», η οποία απαντά εις την Δυτικήν Ευρώπην, την Αφρικήν, την Μικράν Ασίαν και την Αραβίαν, όπου εις γνωστή με τα κοινά ονόματα «πετροπέρδικα» ή πέρδικα του θουνού.

Το μήκος της δεν υπερβαίνει τα 35 εκατοστόμετρα εις τὸν ἄρρενα καὶ τὰ 30 εἰς τὸ θῆλυ. Τὸ σῶμα της εἶνε εὐρωστόν, ἡ κεφαλὴ της ἀρκετὰ χονδρά, ὁ λαιμὸς καὶ τὸ ράμφος της ὄραχας, οἱ πόδες μετρίου μεγέθους. Τὸ πτέρωμα της εἶνε ἄφθονον καὶ ὁ χρωματισμὸς της λευκὸς κατὰ τὸν λαιμόν, ὅπου τὸ λευκὸν χρῶμα διακόπτεται ὑπὸ μελανῆς ταινίας. Ἡ ράχη της εἶνε κυανοτεφρά, ἡ κοιλία της ἐρυθροκίτρινος με φαιοκίτρινους καὶ μελανὰς ἐναλλάξ γραμμώσεις. Τὸ ράμφος της καὶ οἱ πόδες της εἶνε ἐρυθροί.

Ἡ πέρδικα, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἁρμονικοὺς, παρ' ὅλην τὴν ἀντίθεσιν των, χρωματισμοὺς τοῦ σώματός της, διακρίνεται ἐπίσης καὶ διὰ τὴν εὐκινησίαν τὴν ζωηρότητα, τὴν νοημοσύνην καὶ τὸ θάρρος μετὰ τὸ ὅποιον ὑπερασπίζεται τοὺς νεοσσούς της.

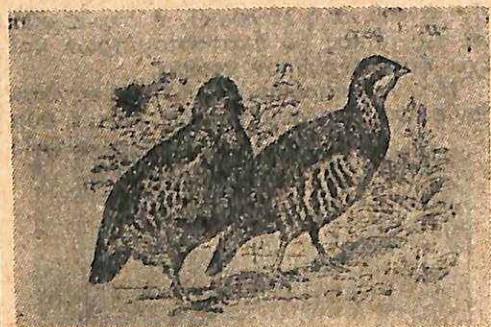
Ἡ δρασίς της εἶνε δεξυτάτη. Ἡ φωνὴ της εἶνε παραπλησία μετὰ τὴν φωνὴν τῆς ὀρνίθου. Τρέχει ταχύτατα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ ἡ πτήσις της εἶνε θαρρα.

Κατὰ τὸ θέρος, αἱ πέρδικες παραμένουν κατὰ προτίμησιν εἰς μέρη ὁρεινὰ, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα κατέρχονται εἰς τὰς πεδιάδας. Ἀρσέονται εἰς πετρώδη καὶ θαμνώδη μέρη καὶ ἐνίοτε παραμένουν εἰς δασώδεις ἐκτάσεις. Πρὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐξέρχονται διὰ τὴν ἀναζητήσιν τῆς τροφῆς των, ἐνῶ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τῆς ἡμέρας παραμένουν κρυμμένοι ὑπὸ τῶν θάμνων.

Ἡ πέρδικα εἶνε φιλήσυχον καὶ κοινωνικὸν πτηνὸν καὶ μόνον κατὰ τὴν ἀνοιξίαν, ἐποχὴν τῶν ἐρώτων των, οἱ ἄρρενες γίνονται ὀρμητικοὶ καὶ μαχητικοί. Τότε αἱ πέρδικες αἱ ὁποῖαι ζοῦν κατὰ μικρὰς οἰκογενείας, ἀποτελοῦμενες ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τέκνα των, χωρίζονται κατὰ ζεύγη, ἐπειδὴ δὲ

συνήθως οἱ ἄρρενες εἶνε πολυαριθμοὶ ἀπὸ τὰς θηλείας, ἄρχονται οἱ ἀγῶνες διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς θηλείας. Τέλος ὁ ἄρρην, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε κατόπιν μάχης ἐρωμένην, ἀποχωρίζεται μετὰ αὐτὴν ἀπὸ τὰ ἄλλα πτηνὰ καὶ ἀφοῦ ἐκλέξηται μετὰ τὴν καταλληλὸν μέρος, κατασκευάζει ἐκεῖ τὴν ἀτεχνὸν φωλεάν κατὰ τὸν θάμνον ἢ πέτραν, ἀπὸ θρύα καὶ ξηρὰ χόρτα καὶ ἐκεῖ ἡ θῆλεια γεννᾷ 12 — 15 ὠὰ καὶ σπανά τερὸν μέχρις 20.

Τὰ ὠὰ εἶνε κιτρινωπά μετὰ φαιοφαιούς κηλίδας. Τὰ ὠὰ ἐπώζει μόνον ἡ θῆλεια ἐπὶ 18 ἡμέρας καὶ μόλις ἐκκολαφθοῦν ἀπὸ τὰ ὠὰ των οἱ νεοσσοὶ ἀκολουθοῦν ἀμέσως τὴν μητέρα των. Ὁ πατήρ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὠτοκίαν ἐξαφανίζεται δι' εὐρεσιν νέας ἐρωμένης, ἐμφανίζεται μόλις ἐκκολαφθοῦν

οἱ νεοσσοὶ του καὶ ἀκολουθεῖ τὴν μητέρα καὶ τὰ μικρά του μέχρι τοῦ ἐπομένου ἔτους, ὁπότε ἡ οἰκογένεια χωρίζεται καὶ πάλιν.

Ἡ πέρδικα τρέφεται ἀπὸ διάφορα χόρτα, σπόρους καὶ ἕντομα, ὅπως κανθάρους, ἀκρίδας, μύμηκας κτλ. Διὰ τὴν εὐρὴν ἀρκετὴν τροφήν αἱ πέρδικες μεταβαίνουν ὁμαδικῶς εἰς μακρινὰς ἀποστάσεις.

Ἡ πέρδικα ἐξημεροῦται εὐκόλως, διατηρεῖται ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν αἷμα λωσίαν καὶ δύναται νὰ ἀναπαραγάγῃ ἑφθσὸν τὸ μέρος ὅπου διατηρεῖται διαρρυθμισθὴ καταλλήλως, ὥστε νὰ πλησιάσῃ μετὰ τὸ φυσικὸν περιβάλλον εἰς τὸ ὅποιον ἔζη. Ἐὰν συλληφθῇ εἰς μικρὰν ἡλικίαν αἱ πέρδικες ζοῦν ἁρμονικῶς μετὰ τὰ κατοικίδια πτηνὰ καὶ ἰ-

δίως μετὰ τὰς ὀρνίθους καὶ ἐξημεροῦνται τόσο, ὥστε νὰ ἀκολουθοῦν παντοῦ τὸν κύριόν των χωρὶς νὰ δεικνύουν τὴν παραιμικρὰν διάθεσιν νὰ ἀπελευθερωθῶν.

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, αἱ πέρδικες ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς τὴν Ρώμην εἰς τὰς περδιομαχίας. Τὸ ἔθιμον τοῦτο διεσώθη μέχρι σήμερον εἰς μερικάς νήσους τῶν Κυκλάδων, τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον.

Τὸ ἰδιόρρυθμον θάδισμα τῆς πέρδικας, ἡ χάρις της, ἡ εὐκινησία της καὶ ἡ συζυγικὴ ἀγάπη, κατέστησαν τὸ πτηνὸν αὐτὸ ἐξαιρετικῶς ἀγαπητόν, πολλοὶ δὲ ποιηταὶ καὶ πεζογράφοι τὸ ὕμνησαν.

Τὸ κρέας τοῦ πτηνοῦ εἶναι νοστιμώτατον, διὰ τοῦτο δὲ ἡ πέρδικα θηρεύεται ἐντατικῶς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ θήρα τῆς πέρδικας ἐν Ἑλλάδι ἀπαγορεύεται ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου. Τὸ κυνήγιόν της γίνεται μετὰ κυνηγετικὸν κύνας καὶ ὁ κυνηγὸς χρειάζεται νὰ ἔχῃ ὑπομονὴν καὶ μεγάλην πείραν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ, διότι ἡ πέρδικα, ὅταν καταδιώκεται, ἐξαπλοῦται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ συμπίεζι τὸ σῶμα της, ὥστε εἶνε δύσκολον, ἂν ὄχι ἀδύνατον, νὰ τὴν διακρίνῃ ὁ κυνηγός, διότι ὁ χρωματισμὸς της σχεδὸν ταυτίζεται μετὰ τὸν χρωματισμὸν τοῦ γῆματος.

Διὰ τὴν νοημοσύνην τῆς πέρδικας πολλὰ ἀναφέρονται. Ὁ Γάλλος φυσιοδίφης Μαρκοῦ, γράφει, ὅτι κάποτε δὲν ἐξῆλθεν εἰς κυνήγιον, τὸ λαγωνικὸν του ἔτρεξε πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ πῆρξε φωλεὰ πέρδικας μετὰ τῶν νεοσσῶν της. Ἡ μήτηρ, βλέπουσα τὸν κίνδυνον, ἐξῆλθε ἀπὸ τὴν φωλεάν της καὶ ἀφοῦ διήλθε ἐπιδεικτικῶς καὶ κακκάζουσα πρὸ τοῦ λαγωνικοῦ ἤρχισε νὰ τρέχῃ. Τὸ λαγωνικὸν τὴν ἐκυνήγησε, ὁπότε τὸ πτηνὸν ἐπέταξε μακρὰν. Μετ' ὀλίγον πάλιν τὸ λαγωνικὸν ἐπλησίασε εἰς τὴν φωλεάν τῆς πέρδικας, τότε δὲ ἡ μήτηρ, ἡ ὁποία καὶ ἀπὸ μακρὰν παρήγει τὰς κινήσεις του, ἔτρεξε πάλιν πλησίον του καὶ ἐπανάλαβε τὸ τέχνασμα τῆς πολλάκις, μέχρις ὅτου κατάρθωσε νὰ ἀποπλανήσῃ τὸ λαγωνικὸν ἀπὸ τὴν φωλεάν της καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔσωσε τοὺς νεοσσούς της.

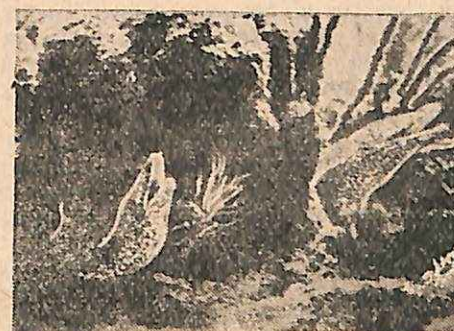
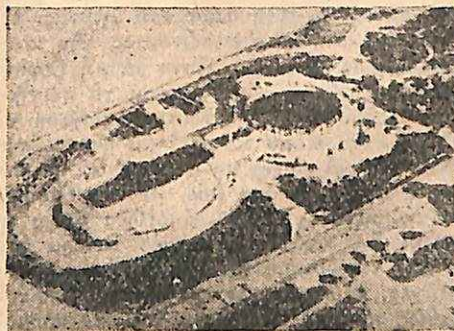
«ΗΛΙΟΣ»

Σελίς 649

ΕΝΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΕΝΥΔΡΕΙΟΝ

Εἰς τὴν Μαρίνλαντ τῆς Φλωρίδος, εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, δύο ἐπιστήμονες, ὁ Ντάγκλας Μπάρντεν καὶ ὁ Ἡλίας Τόλστοι, ἱδρυσαν μέγιστον ἐνυδρεῖον, ὅπου, ἀντιθέτως πρὸς ὅ, τι γίνε-ται εἰς τὰ ἄλλα ἐνυδρεῖα, ζοῦν μαζί ὁ-λων τῶν εἰδῶν τὰ θαλάσσια ὄντα. Μέ-

σα εἰς τὰ καθαρά νερά οἱ ἐπισκέπται βλέπουν ὄντα περιεργότατα καὶ σπου-δάζουν τὴν ζωὴν των. Αἱ δύο μεγάλαι δεξαμεναὶ τοῦ ἐνυδρείου χωροῦν πέντε ἑκατομμύρια γαλόνια ὕδατος, τὸ ὁ-ποῖον ἀλλάσσεται κάθε εικοσιτέσσαρας ὥρας.

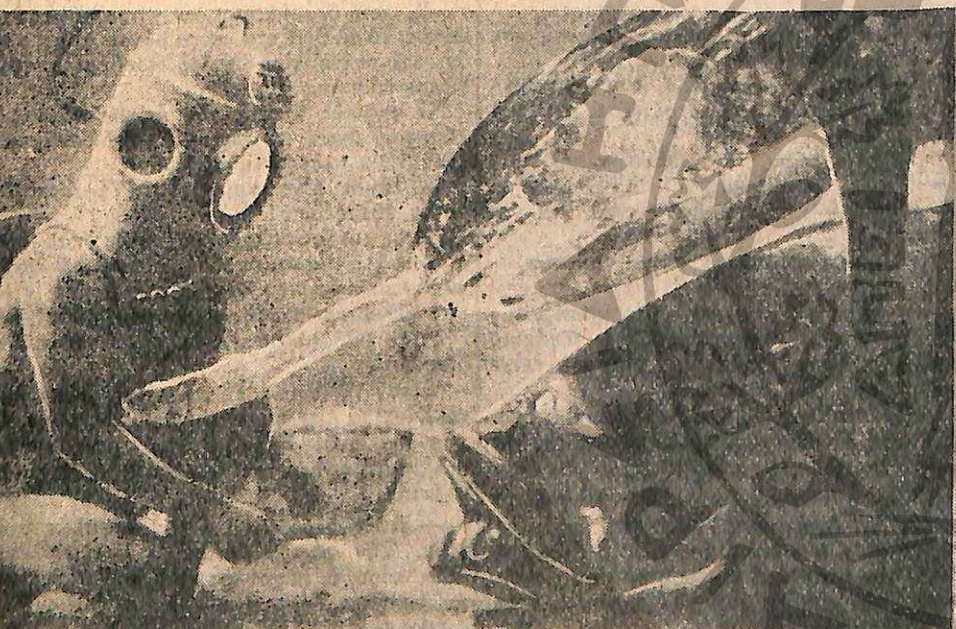

Ἡ κυκλικὴ δεξαμενὴ ἔχει διάμετρον 25 μέτρων. Ἡ ἄλλη ἔχει μήκος 35 μέτρων.

Εἰς τοὺς κοραλλίνοους κήπους κατοικοῦν χέλια πού φθάνουν εἰς μήκος δύο μέτρων καὶ πλέον.

Δύο δελφίνια, μητέρα καὶ παιδί, δέχονται τροφήν ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτας τοῦ ἐνυδρείου. Μ' ἓνα κύτπημα τῆς οὐράς των εἰς τὸ νερό, πηδοῦν καὶ ἀρπάζουν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ δωρητοῦ τὸ δώρον.

Ἡ στερεολεπίς, εἶδος παμμεγίστης πέρικας, πού φθάνει εἰς μήκος δύο μέτρων καὶ εἰς βάρος 180 ὀκάδων, δέχεται τὴν τροφήν της — μικρὰ ψαράκια — ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ τροφοδότη, ἐνῶ μία χελώνη παρακολουθεῖ τὴν σκηνήν, περιμένου-σα τὴν σειράν της.

Εἰς τὸ Περιοῶριον τῆς ἱστορίας

Ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς ἦτο τόσο φιλοδίκαιος, ὥστε ἐγχειρίζων κά-ποτε ξίφος εἰς τὸν ἐπαρχὸν τῆς Ρώμης τοῦ εἶπε: Πάρε τὸ ξίφος αὐτὸ καὶ ἂν μὲν φυλάττω τοὺς νόμους, νὰ τὸ μετα-χειρίσῃς ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἄν ὅμως τοὺς πα-ραβαίνω νὰ τὸ στρέψῃς ἐναντίον μου.

★

Ἡρώτησαν τὸν Ἀρίστιππον κατὰ τί διαφέρουν οἱ φιλόσοφοι ἀπὸ τοὺς ἄλ-λους ἀνθρώπους. Καὶ ἀπήντησε:

— Κατὰ τοῦτο: Ὅτι καὶ ἂν καταλυ-θοῦν οἱ νόμοι, ἐμεῖς θὰ συμπεριφερόμε-θα ὅπως καὶ πρὶν.

★

Παρακληθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς ἀπὸ τὸν Μέττερνιχ νὰ τοῦ στείλῃ αὐτό-γραφον, τοῦ ἔστειλε τὴν ἀκόλουθον ἀ-πόδειξιν: «Ἐλαβον παρὰ τοῦ πρίγκηπος Μέττερνιχ εἰκοσι πέντε φιάλας παλαιοῦ οἴνου Γιοχάννισμπεργκ». Κι' ὁ Μέττερ-νιχ ἠναγκάσθη νὰ τοῦ τὰς ἀποστείλῃ.

★

Τὰ μονόλεπτα τῶν Ἠνωμένων Πολι-τειῶν τοῦ 1787 ἔφεραν μετὰξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἐπιγραφήν: «Κύτταζε τὴ δου-λειά σου».

★

Ἐνας μοθηρὸς ἀνῆρτησεν εἰς τὴν θύ-ραν τῆς οἰκίας του πινακίδα μετὰ τὴν ἐπι-γραφὴν: «Κανὲν κανὼν νὰ μὴ εἰσέλθῃ ἐδῶ». Καὶ ὁ Διογένης διερχόμενος εἶπε: — Ἀπὸ ποῦ λοιπὸν θὰ εἰσέλθῃ ὁ κύ-ριος τῆς οἰκίας;

★

Ὁ ρήτωρ Δημάδης, αἰχμαλωτισθεὶς εἰς τὴν Χαϊρώνειαν, ἤκουσε τὸν Φίλιπ-πον χλευάζοντα τὰς Ἀθήνας.

— Θὰ ἐμάνθανες τί ἀξίζει ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων—εἶπεν ὁ Δημάδης—ἂν τοὺς μὲν Ἀθηναίους διτῶνεν ὁ Φίλιππος, τοὺς δὲ Μακεδόνας ὁ Ψάξης. (Ἀθηναῖος δημαγωγός).

★

Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Κινέζων στιγμὴ ὑπεράνω γραμμῆς σημαίνει ἄ ν ω θ ε ν, κατὰ κ α τ ω θ ε ν. Γραμμὴ τεμνομένη εἰς δύο ἴσα μέρη ὑπὸ ἄλλης γραμμῆς σημαίνει τὸ μ ε σ ο ν. Τρεῖς ἀνθρω-ποι εἰς τὴν σειράν τὸ ἀ κ ο λ ο υ ν, ὁ ε ἰ ν. Δύο γυναῖκες πρόσωπα ἀπέ-ναντι ἀλλήλων τὴν φ ι λ ο ν ι κ ε ἰ α ν. Ἡ εἰκὼν τοῦ ἡλίου ὀπισθεν δέν-δρου σημαίνει τὴν ἀ ν α τ ο λ ῆ ν. Πτη-νὸν εἰς τὴν φωλεάν του τὴν δ ὐ σ ι ν.

★

Εἰς κινεζικὸν τάπητα εἰκονίζεται καρ-χαρίας τρώγων κροκόδειλον, ὁ κροκόδει-λος τρώγων ὄφιν, ὁ ὄφις δαγκῶν ἄε-τόν, ὁ ἄετος κρατῶν εἰς τὸ στόμα χελι-δόνα, ἡ δὲ χελιδὼν σκόληκα. Εἶνε ἡ εἰ-κὼν τοῦ ζωικοῦ βασιλείου ἀλληλοτρωγο-μένη.

Ο ΒΑΛΖΑΚ ΚΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ

Ἐκ λίαν ἐνδιαφέροντος ἄρθρου δημοσι-ευθέντος εἰς τὴν «Πρὸς Μεντικάλ» τὸν Πα-ρισιῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Μπαλζάκ καὶ ἡ ἱατρικὴ», μανθάνομεν τὰ ἀκόλουθα:

Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα τοῦ Μπαλζάκ εὐρίσκομεν καταπαρμένους τοὺς ἱατροὺς, μετὰ τοσαύτης δὲ ἐπικαιρότητος ὥστε νὰ θαυμάζωμεν τὴν παικιλίαν καὶ τὴν δύνα-μιν τῶν εἰκονιζομένων ἐν αὐτοῖς τὴν πρα-γματικότητά των διαφόρων τύπων ἱατρῶν τοὺς ὁποίους κρατᾷ εἰς τὴν ζωὴν ἐν ἀκ-μαιότητι δράσεως, ἐνεργείας καὶ συνδια-λέξεως... Ὁ κατάλογος τῶν ἱατρῶν τούτων εἶνε μακρός: δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ἐν μυθι-στόρημα ἢ διήγημα τοῦ Μπαλζάκ ὅπου νὰ μὴ ἐμφανίζωνται ἱατροί, οἱ ὁποῖοι συνέρ-χονται εἰς ἱατρικὰ συμβούλια, ἐκθέτουν διαφόρους ἱατρικὰς θεωρίας καὶ συζητοῦν ἐπ' αὐτῶν: ὅλοι δὲ γνωρίζουν καλῶς τὸ

ἐπάγγελμά των· τὸ τοιοῦτον ἀποδεικνύει ὅτι, ὁ μέγας οὗτος συγγραφεὺς, ἐγνώριζε κατὰ βάθος τὰς ἐπιστήμας τὰς ὁποίας ἐ-πηγγέλλοντο τὰ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἐμ-φανιζόμενα πρόσωπα.

Ἀφ' ἑτέρου δὲ βλέπομεν ὅτι αἱ παθολο-γικαὶ περιπτώσεις αἰτίνας ἐνδιέφερον πε-ρισσότερον τὸν Μπαλζάκ, ἀνεφέροντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον — ἴσως καθ' ὁλοκλη-ρίαν — εἰς τὴν φυσιολογίαν τοῦ ἐγκεφά-λου καὶ τὴν ψυχιατρικὴν· εἶνε δὲ περιερ-γον διὰ τὰς «ἐμμόνους ἰδέας» τὰς ὁποίας προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ. Διότι, κατ' αὐ-τόν, καὶ ἰδέαι εἶνε ὀργανικὰ ὄντα τέλεια, τὰ ὁποῖα ζῶσιν ἐντὸς τοῦ ἀοράτου κό-σμου καὶ ἐπηρεάζουσι τὰς τύχας ἡ-μῶν... Ἐκ μελέτης τινὸς περὶ τῆς παρα-φροσύνης τοῦ Λουῖς. Λαμπέρ, καταφαίνε-ται ὅτι ὁ Μπαλζάκ εἶχε περιγράψῃ αὐτήν,

προηγούμενος τῆς ἐξηγήσεως ἣν δίδει σή-μερον ἡ ἐπιστήμη· ἔγραφε δέ: ἡ πάθησις αὕτη ἐξελισσόμενη ἐκ τῆς σχιζοφρένειας εἰς τὴν σχιζοφρενίαν παρέσχεν πεδῖον θαυμα-σίας περιγραφῆς.

Πρόβδῃ δ' ἔτι περαιτέρω, ἡρμήνευσε τὴν ἐξέλιξιν ταύτην κατὰ τρόπον καταπληρ-σόντα οὕτως ὥστε, ὁ συγγραφεὺς δύνα-ται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρόδρομος οὐδυνον-ταετίας πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν σχιζο-φρενικῶν μηχανισμῶν. Συμπέρασμα δὲ τῆς παρατηρήσεως ταύτης δεδικαιολογημέ-νον εἶνε ὅτι: ὅσον περισσότερο γνωρίζο-μεν τὸν Μπαλζάκ τόσο πληροῦμεθα θαυ-μασμοῦ δι' αὐτόν καὶ παραμένομεν ἐκπλη-κτοὶ πρὸ τῆς βαθύτητος τῶν εὐρείων αὐ-τοῦ γνώσεων — οὐδέποτε περιορισμένων ἢ ἑλλειπῶν — καὶ τῆς ἐκτάκτου προγνωστί-κότητός του.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΣ

Μυθιστόρημα του διασήμου

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. Ὁ Μπέρτ Σμωλλγουάις, ἐνθουσιάζεται τὴν ἐποχὴ πού ἀρχίζει ἡ κατάκτησις τοῦ ἀέρος. Ἐνῶ ὁ συντηρητικὸς ἀδελφός του Τὸμ ἐξακολουθεῖ νὰ καλλιεργῇ τὸ περιβάλλον του καὶ νὰ διατηρῇ τὸ μικρὸ του μαγαζάκι στὸ Μπᾶν Χίλλ, πού ἀπὸ εἰδυλικά χωριουδάκι, ἔχει μεταβληθῇ σὲ ἀληθινὴ πολυπόρονη σύγχρονη πολιτεία καὶ συγχωνεύθηκε μετὰ τὸν Λονδίνον, ὁ προοδευτικὸς Μπέρτ φιλοδοξεῖ νὰ γίνῃ ἐφευρέτης. Ὁ Μπέρτ ἐργάζεται στὸ κατάστημα ποδηλάτων τοῦ Γκρέμπ καὶ κατορθώνει νὰ ἀγοράσῃ μιὰ μοτοσυκλέττα. Ἐν τῷ μεταξὺ ἕνας ἄγνωστος ἐφευρέτης, ὁ Μπάρτερτζ κατορθώνει νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὸ Λονδίνον ὡς τὴν Γλασκώδη μετὰ ὁρμητικὰς δυνάμεις τοῦ ἐπινοήσεως. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἀναστατώνει τὸν κόσμον. Ὁ κ. Μπάρτερτζ ὅμως, μεταξὺ τῶν ἄλλων, θέτει ὡς ὅρον γιὰ τὴν παράδοσιν τοῦ μυστικοῦ τῆς ἐφευρέσεως σὲν ἀγγλικὴ κυβέρνησις, νὰ ἐπέμβῃ ἡ τελευταία αὐτὴ σὲ μίαν αἰσθηματικὴ του ὑπόθεσιν — πρᾶγμα πού θεωρεῖται ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμην σκανδαλώδες. Ὁ Μπέρτ Σμωλλγουάις, ἀνησυχεῖ γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἀδελφοῦ, ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἂν ὁ Μπάρτερτζ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐφεύρεσιν ἄλλοι Κράτος καὶ νὰ ἐξασθενήσῃ ἔτσι ἡ ἰσχὺς τῆς Ἀγγλίας. Οἱ δουλειὲς τοῦ Μπέρτ καὶ τοῦ Γκρέμπ, πού ἔχουν γίνῃ συνεταιριστοί, ὅλο καὶ χειροτερεύουν ὅπως καὶ ἡ διεθνὴς κατάσταση. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ δύο νέοι πηγαίνουν μιὰ Κυριακὴν περίπατον μετὰ τὴν ἑντα καὶ τὴν φλόσσι. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν παίρνει φωτιά ἡ μοτοσυκλέττα τοῦ Μπέρτ.

3ον

Δίνοντας τὸ καλὸ παράδειγμα ἄρπαξε ἀπὸ τὸ καροτσάκι τὴν κουβέρτα (ἐκείνη τὴν μάλλινην κουβέρτα μετὰ τὴν πολυχρόνην ῥιγὴν πού προσφύλαγε τὸν Μπέρτ ἀπὸ τὸ κρύον τοῦ χειμῶνα) καὶ ἄρχισε νὰ χτυπᾷ μετὰ δαύτη τὸ ἀναμμένο πετρέλαιον. Γιὰ μιὰ στιγμὴ φάνηκε πὼς τὰ καταφέρνει. Σκορποῦσε στὸ δρόμον μερικὲς νησίδες μπενζίνης πού ἔκαιαν, καὶ μερικοὶ θεαταὶ, βλέποντας τὸν τόσο ζῆλον του, ἀκολούθησαν τὸ παράδειγμα του. Ὁ Μπέρτ ἄρπαξε τὸ μαξιλάρι ἀπὸ τὸ καροτσάκι, καὶ ἄρχισε νὰ δέχνῃ καὶ αὐτὸς τὴν φωτιά. Ἄλλοι πῆραν τὸ δεύτερον μαξιλάρι καὶ τὴν δευτέρην κουβέρτα — ἕνα πράσινον τραπεζομάντηλον — καὶ βάλλησαν νὰ κτυποῦν τὴν φλόγην. Ἐνας νεαρὸς ἦρως, ἔβγαλε τὸ σακκάκι του καὶ βάλληκε καὶ αὐτὸς νὰ κτυπᾷ τὴν φωτιά. Οἱ φωνὲς καὶ τὰ λόγια εἶχαν σταματήσει, καὶ ὅλοι τότε ἐβγαζαν ἕνα ρυθμικὸ «α-α-α!» σὲ κάθε κτύπημα. Ὅταν ἀπὸ τοὺς συγκεντρωμένους περιέργους ἡ καθυστέρημένη Φλόσσι, βλέποντας τὸ θέαμα, ἔμπηξε τὴν φωνὴν καὶ τὴν πῆραν τὰ κλάματα.

— ὦ! Θεέ μου! ὦ Θεέ μου! Βοήθεια! Πυρκαϊά!

Τὸ κοντοῦτο αὐτοκίνητον τοὺς ἐφθασε καὶ σταμάτησε μετὰ μεγάλο θόρυβον. Ἐνας ἄνδρας ψηλὸς, μετὰ γκριζὰ μαλλιά πού ὡδηγοῦσε, κατέβηκε ἀπὸ αὐτό, καὶ μετὰ θαυρᾶ προφορά πού φωνέωνε μορφωμένον ἄνθρωπον, φώναξε:

— Μποροῦμε νὰ σᾶς φανοῦμε, μήπως, χρήσιμον σὲ κατι;

Ἦσαν ὁλοφάνερο, πὼς ἡ κουβέρτα, τὸ

τραπεζομάντηλον, τὰ μαξιλάρια καὶ τὸ σακκάκι μούσκευαν ὅλο καὶ περισσότερο στὴ μπενζίνη καὶ ἔπαιρναν δρόμον. Τὸ μαξιλάρι πού ἔκρατουμε ὁ Μπέρτ, ξεψύχησε ἑξαφνικὰ καὶ ὁ ἀέρας ἐγέμισε ἀπὸ φτερεὰ πού στριφογυρίζαν, σὰν ἕνας χιονοστρόβιλος μέσα στὸ ἥρεμον σούρουπο.

Ὁ Μπέρτ, πού ἦταν καθιδρωμένος, κατασκονισμένος καὶ λαχανιασμένος, ἀπελπίσθηκε βλέποντας νὰ συντρίβεται τὸ ὅπλον του, τὴ στιγμὴ πού ἔλπιζε στὴ νίκη. Οἱ φλόγες ἀγωνιούσαν στὸ ἔδαφος μετὰ ἐξαντλημένους ἀναλαμπές, κάθε φορὰ πού τὴν χτυποῦσαν ἀπὸ πάνω. Ἀλλὰ ὁ Γκρέμπ εἶχε σταματήσει τὸ κτύπημα, καὶ προσπαθοῦσε τώρα νὰ σβύσῃ τὴν κουβέρτα πού εἶχε πάρει δρόμον. Οἱ ἄλλοι εἶχαν κορυφωθῇ καὶ εἶχαν παρατήσῃ τὴν πάλιν. Κάποιοι ἐτρέφε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ αὐτοκινήτου.

— Ἐ, ἐξακολουθεῖτε λοιπόν! — φώναξε ὁ Μπέρτ.

Μετὰ μιὰ θυμωμένη κίνησιν πέταξε ὅτι εἶχε μείνει ἀπὸ τὸ μαξιλάρι καὶ βγάδοντας γρήγορα τὸ σακκάκι του, ὤρμησε πάλιν πρὸς τὴν φωτιά, οὐρλιάζοντας. Ποδοπάτησε μετὰ τόσο θυμὸν τὴν ἀδύνατον φλόγην πού εἶχαν ἀπομείνει, ὥστε σὲ λίγους αὐτὴς δυνάμειον καὶ ἀνέβησαν ὡς τὴν μπόττες του. Ἡ ἑντα βλέποντας τὸν ἔτσι, σὰν ἕνα ἦρωα πού προβάλλει μέσα ἀπὸ τὸ καμίνι, σέφθηκε πὼς ἡ ζωὴ ἐνὸς ἀνδρὸς εἶναι πράγματι γεμάτη ὠραίους καὶ ἀξιοζήλευτους ἀγῶνες. Ἐνας θεατὴς δέχθηκε κατὰ πρόσωπον ἕνα καντηρὸ νόμισμα πού ἐξέφυγε ἀπὸ τὴν τσέπην τοῦ σακκακιῦ. Εἶχε πάρει φωτιά καὶ αὐτό, καὶ ὁ Μπέρτ συλλογίσθηκε ἄμεσως τὴν χαρτίαν του καὶ τὸ ἀπέσυρε γιὰ νὰ τὰ γλυτώσῃ. Ἐνας κύριος κάπως ἡλικιωμένος μετὰ ρεντιγκότα καὶ ψηλὸ καπέλλον ἐπλησίασε. Ἡ ἑντα βλέποντας τὴν ἀπάθειαν του, τοῦ φώναξε μετὰ θυμὸν:

— Τί κάθεσθε λοιπόν ἔτσι; Βοηθήστε αὐτὸν τὸν νεὸ ἀντὶ νὰ χαμουριέσῃ.

— Νὰ πνίξουμε τὴν φωτιά! — ἀντήχησε τὴν ἴδιαν στιγμὴν μιὰ φωνή.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς θεατάς, κατευθύνθηκε πρὸς τὸ αὐτοκίνητον καὶ ῥώτησε τὸν σωφῆρ:

— Ἔχετε μήπως ἕνα μάλλινο σάλι;

— Ναί... — ἀποκρίθηκε ὁ καθὼς πρόπει κύριος. — ἔχομε ἕνα σάλι γιὰ τὰ πόδια.

— Ὁραῖα! δότε το μοῦ γρήγορα! — εἶπε ὑψώνοντας τὴν φωνή.

Ὁ κύριος μετὰ κινήσεις διατακτικὰς, σὰν ὑπνωτισμένος, ἀνασῆκωσε ἕνα τεράστιον χοντρὸ μάλλινο σάλι, μετὰ τὸ ὁποῖον εἶχε σκεπασμένον τὰ πόδια του.

— Ὁ πνίξουμε τὴν φωτιά! εἶπε ὁ θεατὴς στὸν Γκρέμπ! — Κρατήστε αὐτὴν τὴν κουβέρτα ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρην.

Ὁλος ὁ κόσμος κατάλαβε πὼς ἐπρόκειτο νὰ δοκιμασθῇ μιὰ νέα μέθοδος. Βιαστικὰ χέρια ἔπασαν ἀπὸ τὴν ἄκρην τὸ περιφωτισμένον σάλι τοῦ κομποῦ κυρίου καὶ τὸ τέτρωσαν ἐπάνω ἀπὸ τὴν μοτοσυκλέττα. Ἐπειτα τὸ κατέβασαν.

— Θάπρεπε νὰ τὸ σκεφθοῦμε αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς — ἐξήγησε ὁ Γκρέμπ λαχανιασμένος.

Ἐπικολούθησε μιὰ στιγμὴ θριάμβου.

Οἱ φλόγες ἐξαφανίσθηκαν. Ὅλοι ὅσοι εἶχαν καταφέρει νὰ λάβουν μέρος στὴν ἀποφασιστικὴ αὐτὴ φάσιν τοῦ ἀγῶνος, εἶχαν σκύβει τώρα, τεντώνοντας τὴν κουβέρτα πρὸς τὰ κάτω, ὥστε νὰ μὴ ξεφεύγῃ ἀπὸ πονεὶν ἀέρας καὶ ἔτσι νὰ πνιγῇ ἡ φωτιά. Ἀλλὰ ἡ χαρὰ ὅλων ἄρχισε νὰ σβύνῃ ὅταν εἶδαν τὸ πανὶ νὰ φουσκώσῃ. Ἀνίκαν νὰ συνεχίσῃ τὸ θαῦμα, ἡ κουβέρτα σχίσθηκε σὲ δύο, μετὰ ἕνα ὁμορφονοῦ κατὰκόκκινον χαμόγελο, ἀκριβῶς ὅπως ἀνοίγει ἕνα στόμα. Ἐξέσπασε ὕστερα στὰ γέλια, τινάζοντας μιὰ δέσμη ἀπὸ αἰλικὴς φλόγες, πού φωτίσαν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ καθὼς πρέπει ἰδιοκινήτου τῆς. Ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ὑποχωρῇ.

— Νὰ σώσωμε τοῦλάχιστον τὸ σάνταρο, φώναξε κάποιος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία αὐτὴ φάσιν τοῦ ἀγῶνος ὑπῆρξε ματαιὰ. Τὸ σάνταρο πού ἦταν ἐπενδυμένον μετὰ ξύλον πῆρε, φωτιά πολλὰ γρήγορα. Μιὰ βαρεὶα σιωπὴ ἀπλώθηκε ἕνα γύρω. Τὸ καλὰ τῆς μοτοσυκλέτας ἔκαιε μετὰ τριγμούς. Τὸ πλῆθος διατρέθηκε σ' ἕνα ἐξωτερικὸν ὄμιλον ἀπὸ κριτικούς, συμβούλους καὶ κομπάρσους πού δὲν εἶχαν παῖξει σχεδὸν κανένα ρόλον στὸ δράμα — καὶ σ' ἕνα κεντρικὸν ὄμιλον πού τὸν ἀποτελοῦσαν οἱ πρωταγωνισταί, ὅλοι παραγμένοι, ἀπογοητευμένοι καὶ ἀξιοθρόνητοι.

Ἐνας νέος πού ἤθελε νὰ δείξῃ πὼς τὰ ἔξερει ὅλα, καὶ πού φαίνεται πὼς καταλάβαινε ἀπὸ μοτοσυκλέτες, κόλλησε δίπλα στὸν Γκρέμπ καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ ἀραδιάζει ἕνα σωρὸ ἐπιχειρήματα, πὼς τὸ δυστύχημα δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Ἐπειδὴ ὁ Γκρέμπ δὲν τοῦδινε προσοχὴ καὶ τοῦ ἀπαντοῦσε μετὰ ἀφηρημένα μονοσύλλαβα, ὁ νέος ἐξαπατήθηκε πρὸς τὴν τελευταίαν σειρὴν τοῦ ὁμίλου, καὶ θεώρησε καθήκον του νὰ ἐξηγήσῃ στὸν καθὼς πρέπει κύριον μετὰ τὸ ψηλὸ καπέλλον ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού ἦταν ἀρκετὰ τρελλοί, ὥστε νὰ καταλοῦν μηχανὲς πού δὲν ἤξεραν τὸ χειρισμόν τους, ἔπρεπε νὰ τὰ βγάδουν πέρα μόνοι τους καὶ ὅχι νὰ καίνε τὴν ὥραιαν κουβέρταν τοῦ ξένου κόσμου.

Ὁ γηραιὸς κύριος τὸν ἄφησε νὰ μιλᾷ κάμποσον ὥρα, καὶ ἔπειτα τοῦ δῆλωσε μ' ἕναν τόνο ἐκστρατιῆς χαρᾶς:

— Εἶμαι λίγο κομπάρσος!... Τί ἀποτρόπαιες ἐφευρέσεις!

Ἐνας ἀνθρωπάκος, παχουλὸς καὶ ροδοκόκκινος πού φοροῦσε ψαθάκι, θέλησε νὰ προσεέλθῃ τῇ γενικῇ προσοχῇ:

— Ἐγὼ ἔσωσα τὴν μπροστινὴν ρόδα! Τὸ λάστιχο θὰ καίγεται ἀντὶ τὴν γυρνοῦσα διαρκῶς.

Ἦταν ἀλήθεια. Ἡ μπροστινὴ ρόδα, μετὰ τὸ λάστιχόν της ἄβηκε, ἐξακολουθοῦσε νὰ γυρνᾷ ἀργά, ἀνάμεσα στὰ καπνισμένα καὶ παραμορφωμένα εἰσπλάγια τῆς μοτοσυκλέτας.

— Αὐτὴ ἡ ρόδα θὰ ἀξίξῃ ἀσφαλῶς μιὰ λίρα. Τὴν γύριζε ἀδιάκοπα — ἐξανάλεγε κάθε τόσο ὁ παχουλὸς καὶ ροδοκόκκινος ἀνθρωπάκος.

Ὁλόενα καὶ καινούργιοι θεαταὶ συνέρχοντο ἀπευθύνοντας τὴν ἴδια ἐρώτησιν πού νεύριζε ἰδιαιτέρως τὸν Γκρέμπ:

— Τί συμβαίνει;

Ὁστὸσο, σιγά-σιγά τὰ πλῆθη διαλύονταν.

ΤΟΥΣ ΑΙΘΕΡΑΣ

Ἀγγλου συγγραφέως ΟΥΕΛΛΣ

ταν. Οἱ θεαταὶ τοῦ δράματος, ἀνέβαιναν στὰ τροχοφόρα τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ κάθε λογιῇ μοντέλα, καὶ ξεκινούσαν πρὸς τὸ Λονδίνον, μετὰ τὸ εὐχαριστικὸν ὅπως τῶν περιέργων πού δὲν ἔχασαν καμμιὰ λεπτομέρεια ἀπὸ ἕνα ὠραῖον θέαμα. Ἀγῶνες κανεὶς τὴν φωνὴν τὸν ν' ἀπομακρύνονται μέσα στὸ σούρουπο καὶ κάπου-κάπου καὶ τὰ γέλια τοῦς ὅταν θυμόνταν ἕνα ἰδιαιτέρως κομικὸν ἐπεισόδιον τοῦ δραματικοῦ πυροσβεστικοῦ ἀγῶνος.

— Φοβοῦμαι ὅτι τὸ σάλι μου δὲν θὰ εἶναι πλέον χρησιμοποίησιμο — εἶπε ὁ καθὼς πρέπει κύριος.

Ὁ Γκρέμπ ὡμολόγησε πὼς ὁ ἰδιοκινήτης ἐνὸς πράγματος ἦταν σὲ θέσιν νὰ κινήσῃ καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, ἂν ἦταν πλὴν κατὰλληλον νὰ τὸ μεταχειρισθῇ ἡ δὴ.

— Δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτα γιὰ σᾶς; — ἐπέμεινε ὁ καθὼς πρέπει κύριος, μετὰ κάποιαν ἀόριστη εἰρωνίαν.

Ὁ Μπέρτ ἐξανήκε ὅλη του τὴν ἐνεργητικότητα:

— Μὰ βέβαια μπορεῖτε — εἶπε. — Ἡ δεσποινὴς ἀπὸ δῶ θὰ βρῇ τὴν πόρταν τῆς κλειστῆς ἀντὶ νὰ γυρίσῃ πρὶν ἀπὸ τὴν δέκα. Καταλαβαίνετε; Ὅλα μου τὰ χρήματα ἦταν στὴν τσέπην τοῦ σακκακιῦ μου πού βρίσκεται πάνω στὴ μοτοσυκλέτα. Δὲν μπορῶ νὰ τὰ πάρω... γιατί καίει ἀκόμη... Μήπως εἶναι ὁ δρόμος σᾶς ἀπὸ τὸ Κλάφμ;

— Ὅλοι οἱ δρόμοι ὁδηγοῦν στὸ Λονδίνον — ἀποκρίθηκε ὁ κομπὸς κύριος, καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν ἑντα: — Ὁ θὰ εἴμεθα γυροπνεῖμονες κυρία, ἀντὶ νὰ κάμετε τὴν τιμὴ νὰ δεχθῆτε μιὰ θέσιν στὸ αὐτοκίνητον. ἔχομε ἤδη ἀγοπορήσῃ γιὰ τὸ γεῦμα, καὶ ἐπομένως, δὲν θὰ εἶναι μεγάλη ἡ διαφορά ἀντὶ περάσωμε ἀπὸ τὸ Κλάφμ. Ὅπως ἡ ἄλλος θὰ πάμε στὸ Σάφμπτον. Ἀλλὰ, θὰ βρῆτε ἀσφαλῶς, πὼς δὲν τρέχομε ἀρκετὰ.

— Καὶ τί θ' ἀπογίνῃ, τότε, ὁ Μπέρτ; — ἀντήχησε ἡ ἑντα.

— Δὲν βλέπω τὸν τρόπο νὰ πάρω μαζί καὶ τὸν κ. Μπέρτ, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ σᾶς φανῶ εὐάρεστος — εἶπε ὁ κομπὸς κύριος.

— Δὲ θὰ μπορούσατε νὰ κουβαλήσετε ὅλ' αὐτὰ τὰ σιδερινά; — ῥώτησε ὁ Μπέρτ δείχνοντας μετὰ τὸ χέρι τὰ εἰσπλάγια τῆς μοτοσυκλέτας.

— Λυπούμαι, ἀλλὰ δὲν μπορῶ. Ἀσφαλῶς, δὲν μπορῶ. Εἶμαι ὁλοσδιόλου λυπημένος, πιστέψτε με...

— Τότε θὰ μείνω ἐδῶ, — ἀποφάσισε ὁ Μπέρτ — θὰ φύγῃς δίχως ἐμένα, ἑντα.

— Εἶναι λυπηρὸ πού σ' ἀφήνω μόνο.

Μπέρτ.

— Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἄλλοιως.

ἑντα.

— Κουράγιον, Μπέρτ, ὅλα θὰ διορθωθοῦν. Ὁ σὲ δῶ αὐτὲς τὴς μέρες — εἶπε ὁ ἑντα μετὰ φωνὴν ὅπου διακρινόταν μιὰ προσποιημένη λύπη.

— Ἀντίο, ἑντα.

— Αὔριο θὰ ἰδωθῶμε.

— Αὔριο, — εἶπε ὁ Μπέρτ, πού στὴν πραγματικότητά, πρὸ τοῦ ξαναἰδῆ τὴν ἑντα, ἐμελλε νὰ κινή τὸ γύρον τοῦ κόσμου.

Μετὰ τὴν τελευταίαν βλέμματα πού μπόρεσε

νὰ τοῦ ρίξῃ ἡ ἑντα εἶδε τὸν Μπέρτ, ὄρθιον μέσα στὸ σούρουπο, μουντζουρωμένον καὶ θλιβερό. Καθόταν μελαγχολικὸς ἐμπρὸς στὰ καπνισμένα εἰσπλάγια καὶ τὴς στάχτες πού ἀντιπροσώπευαν τὴν μακαρίτισσα τὴν μοτοσυκλέταν του. Ὁ ὄμιλος πού εἶχε σχηματισθῇ γύρω του διαλύθηκε καὶ δὲν ἔμεναν τώρα παρὰ πέντε ἑπτὰ μόνον περιεργοί. Ἡ Φλόσσι καὶ ὁ Γκρέμπ, ἐτοιμάζονταν καὶ αὐτοὶ νὰ τὸν ἐγκαταλείψουν.

Ὁ Μπέρτ ἄρχισε νὰ ἀνάβῃ σπύρτα, πού εἶχε δανεισθῇ ἀπὸ ἕνα θεατὴ, γιὰ νὰ βρῇ ἀνάμεσα στὰ συντρίμματα ἕνα σελλίνι, πού ἔπρεπε νὰ κρύβεται.

Τὸ πρόσωπόν του ἦταν ἀγριεμένο.

— Θάδινα τὸ κάθε τι, γιὰ νὰ μὴ συμβαίνει τὸ δυστύχημα — εἶπε ἡ Φλόσσι, παίρνοντας τὸ ποδήλατό της.

Τέλος ὁ Μπέρτ, ἀπόμεινε μόνος, Προμηθεὺς θλιβερὸς καὶ ἀπογοητευμένος. ὅλα του πρὸς πού δὲν εἶχε κλέψει. Μπεροδεμένες ἰδέες, στριφογυρίζαν στὸ μυαλὸν του. Σκεπτιζόμενος νὰ νοικιάσῃ ἕνα νέο σάνταρο γιὰ νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ στὸν ἰδιοκινήτην τοῦ πρώτου, νὰ ἐπισκευάσῃ τὴν μοτοσυκλέταν του κατὰ κάποιον μυστηριώδη τρόπο, ὥστε νὰ ξαναγίνῃ καινοῦργον, νὰ μπορέσῃ νὰ βγάλῃ ὅτι ἦταν ἀκόμη χρησιμοποίησιμος, ἀπὸ τὴν μοτοσυκλέταν αὐτὴν πού ἦταν σχεδὸν ὅτι πολύτιμον εἶχε στὸν κόσμον. Ἀλλὰ μέσα στὸ σκοτάδι, πού ἔπεφτε, ὁλόενα καὶ πυκνότερον ὁλόγυρά του, ἔβλεπε τὴν ματαιότητα τῶν σχεδίων του. Ἡ πραγματικότητα τοῦ παρουσιαζόταν ἀμείλιχον καὶ παγερῇ.

Ἀρπάζοντας τὸ τιμόνι, ἀνασῆκωσε τὴν μοτοσυκλέταν καὶ προσπάθησε νὰ τὴν ρουλάρῃ. Ἡ πιονὴ ρόδα, δίχως λάστιχο, ἦταν κυριολεκτικὰ σκατεμένη. Γιὰ κάμποσον ὥρα, ἔμεινε ἐκεῖ ἀκίνητος καὶ ἀπελπισμένος, κρατώντας ὄρθιον τὴν μοτοσυκλέταν. Ὑστερα μετὰ μερθῶς κόπον, ἔσπρωξε τὸ σαράβαλον στὴν ἄκρην τοῦ τράφου, τοῦ ἔδωσε μιὰ κλωτσιὰ καὶ ὅτε στερᾷ, μετὰ ἀποφασιστικὸν ὄμμα πῆρε τὸ δρόμον πρὸς τὸ Λονδίνον, οὔτε μιὰ φορὰ δὲ γύρισε πίσω του.

— Εἶναι τὸ τέλος τῆς ἱστορίας — μουρμούρισε — Πάνε πὰ οἱ περίπατοι, ἀγαπητέ μου κύριε Μπέρτ! Ἐπρεπε νὰ τὴν πωλήσω τὴν παληομηχανὴν αὐτὴν ὅσο ἦταν καιρὸς.

3ον

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ὁ οἶκος Γκρέμπ καὶ Σμωλλγουάις βρισκόταν σὲ τρομερὴ ἀπογοήτευσιν. Λίγον ἐνδιέφεραν τοὺς δύο συνεταιρίζοντες οἱ ἀφίσεις τῶν ἐφημερίδων, πού φάνταζαν μετὰ τοὺς κτυποὺς τίτλους τῶν στὴν διτρίνα τοῦ ἀντικρουοῦ ἐφημεριδοπώλη.

ΠΙΘΑΝΟΝ ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΟΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.— Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ.— ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΑΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΟΝ ΕΦΕΥΡΕΤΗΝ ΜΠΑΤΤΕΡΙΤΖ.— ΤΡΑΓΙΚΟΝ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΥΣ ΤΟΥ ΤΟΜΠΟΥ ΚΤΟΥ.

Μία ἄλλη ἐφημερίς ἀνήγγειλε συντομώτερα:

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΛΕΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΩΡΩΝ.— ΗΡΕΜΙΑ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ.— ΝΕΥΡΙΚΟΤΗΣ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ.

Δὲν ἦταν λιγώτερον ἀνησυχητικὴ μιὰ ἄλλη ἐφημερίδα μετὰ τοὺς κτυποὺς τίτλους τῆς:

Η ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ ΣΙΩΠΑ.— ΤΙ ΘΑ ΚΑΜΗ Η ΓΑΛΛΙΑ.— ΜΕΤΗΜΦΙΕΣΜΕΝΟΙ ΤΟΥΑΡΕΓΚ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΚΤΟΡΙΚΗΝ ΔΕΞΙΩΣΙΝ.— Ο κ. ΜΠΑΤΤΕΡΙΤΖ ΔΙΑΤΥΠΩΝΕΙ ΝΕΟΥΣ ΟΡΟΥΣ.— ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΤΕΧΕΡΑΝΗΣ.

Τέλος σὲ μιὰν ἄλλη τοιχοκόλλησιν, πού διεφῆμιζε τὰ περιεχόμενα μιᾶς ἐφημερίδος, τὰ τεράστια γράμματα ἔλεγαν:

ΘΑ ΚΗΡΥΞΟΥΝ ΑΙ ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ.— ΑΝΤΙΓΕΡΜΑΝΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΓΛΑΤΗΝ.— ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ.— Η ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΜΠΑΤΤΕΡΙΤΖ ΕΠΩΛΗΘΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ.

Μετὰ ἀφηρημένον βλέμμα, ὁ Μπέρτ, κούταζε πού καὶ πού τοὺς τίτλους αὐτοῦς, δίχως ὅμως νὰ προσέξῃ τὸ περιεχόμενόν τους. Φοροῦσε τὰ ὑπολείμματα τοῦ κυριακάτικου ποστουμιῦ τοῦ καὶ ἕνα λερωμένον μάλλινον πανκάμισον. Τὸ μαγαζάκι σκοτεινόν, μετὰ τὰ ρολλά του κατεβασμένα, παρῆγε τὴν εἰκόνα μιᾶς ἀπερίγραπτης ἀθλιότητος. Τὰ ποδήλατα πού νοικιάζονταν, τοῦ φάνηκαν καὶ κείνα ἀξιοθρόνητα. Συλλογίσθηκε τὸν νεὸ καὶ τὸν παλὸν ἰδιοκινήτην, τὰ ἀπλήρωτα νοίκια καὶ τὴν ἀνεξέδωτην συνταξιοδοτικὴν. Γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ζωὴ του παρουσιαζόταν σὰν μιὰ ἀπελπισμένη πάλιν ἐναντίον τοῦ πεπρωμένου.

— Ξέρεις, Γκρέμπ, εἶμαι ἀηδιασμένος ἀπὸ αὐτὸ τὸ μαγαζάκι — δῆλωσε συνοφίλοντας σ' αὐτὴ τὴν θλιβερὴν φράσιν τὴν σκέψιν του.

— Καὶ γὰρ τὸ ἴδιο ὡμολόγησε ὁ Γκρέμπ.

— Δὲν ἔχω πιά ὄρεξι γιὰ τίποτα, καὶ οὐτε θέλω νὰ δῶ στὰ μάτια πελάτη.

— Εἶναι καὶ τὸ σάνταρο — παρατήρησε ὁ Γκρέμπ ὕστερ' ἀπὸ λίγο.

— Στὸ διάολο τὸ σάνταρο! — ἀποκρίθηκε ὁ Μπέρτ! — Δὲν ἔχω ἀφῆσαι ἐγγύησιν ὅταν τὸ νοίκιασα... Δὲν ὑπάρχει φόβος λοιπόν... Ὁστὸσο... Καθὼς βλέπετε — ὅστε

δ,τι μᾶς μένει καὶ μὲ τὰ λεπτά πού θά μαζέψαμε, θά τοῦ δώσω. Καταλαβαίνεις; Γιατί νά παιδεύωμαστε ἄδικα τῶν ἀδίκων; Θάταν πλακεῖα!

— Ὅλ' αὐτά εἶναι καλά — εἶπε ὁ Γκρέμπ — ἀλλά δὲν ζημιώνεις ἐσὺ. Ἐγὼ χάνω τὸ κεφάλαιό μου. Ἐγὼ δουλεύω.

— Δὲν δουλεύω μετὰ τὸ κεφάλαιό μου — ἀποκρίθηκε ὁ Μπέρτ, δίχως νὰ προσέχη τῇ διακρίσει πού ἔκανε ὁ συνεταῖρος του.

— Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶμαι ὑπεύθυνος γιὰ τὸ σάντινάρ. Δὲν εἶναι δική μου δουλειά.

Κανείς δὲ σοῦ ζήτησε ν' ἀνακατευθῇς σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ἄν ἐμπέσει νὰ μένῃς ἐδῶ, εἶσαι ἐλεύθερος. Ἐγὼ θά τὸ σκάσω. Θά σὲ βοηθήσω ὥς τὸ βράδυ, ὥσπου γυρίσουν ὅλα τὰ νοικιασμένα ποδήλατα, καὶ μετὰ... ἀπὸ δῶ πᾶν κι' ἄλλοι. Κατάλαβες;

— Ὡστε με παρατάς...

— Σὲ παρατῶ ἂν δὲν ἔλθῃς μαζί μου.

Ὁ Γκρέμπ ἔριξε ἓνα βλέμμα ὀλόγυρα στὸ μαγαζάκι. Τοῦ εἶχε γίνῃ τρομερὰ ἀντιπαθητικό. Ἀλλοτε, τοῦ εἶχε ἀναπτέρωνε τὶς ἐλπίδες, καὶ περίμενε πολλὰς

δουλειὰς καὶ πολλὰς πιστώσεις. Τώρα ὅλα ἦταν στὴ διάλυσι. Καὶ ὅπου καὶ νᾶταν, θάρχονταν ὁ ἰδιοκτήτης γιὰ νάρχιση τὸν κανὺν γιὰ τὸ ζήτημα τῆς βιτρινας... — Καὶ πού θά πᾶς, Μπέρτ; — ρώτησε ὁ Γκρέμπ.

— Τὸ σκέφτηκα πολύ, χθὲς τὸ βράδυ, καθὼς γύριζα μετὰ τὰ πόδια, καὶ τὴ νύχτα στὸ κρεβάτι μου, γιατί δὲν ἔκλεισα μάτι.

— Καὶ τί σκέφτηκες;

— Ἐκαμὰ σχέδια.

— Καὶ τί σχέδια;

— Μήπως ἔχεις σκοπὸ σ' ἀλήθεια, νὰ φυτοζωήσης ἐδῶ;

— Ὁχι, ἂν βρεθῇ τίποτα καλλίτερο.

— Εἶναι μιὰ ἰδέα πού ἔχω... ἀλλὰ μοναχὰ μιὰ ἰδέα.

— Πές την.

— Ἐκαμὲς τὰ κορίτσια καὶ γέλασαν τόσο πολὺ χθὲς τὸ ἀπόγευμα μετὰ τὰ τραγουδιὰ σου...

— Naί, αὐτὰ ὅλα ὅμως πρέπει τώρα νὰ τὰ ξεχάσωμε — εἶπε ὁ Γκρέμπ, μ' ἓνα μικρὸ μορφασμό.

— Κι' ὅταν τραγουδήσῃς ἐγὼ, ἡ Ἔντα ἦταν ἐτοιμὴ νὰ κλάψῃ.

— Δὲν εἶναι περιέργω, τῆς μίπηκε ἓνα

μυγάκι στὸ μάτι... Τὸ εἶδα... Μὰ τί σέβει ἔχουν ὅλ' αὐτὰ μετὰ τὰ σχέδιά σου;

— ἔχουν καὶ παραέχουν.

— Πῶς αὐτό;

— Δὲν τὸ καταλαβαίνεις;

— Τί δηλαδή; Νὰ τραγουδάμε στοὺς δρόμους;

— Στοὺς δρόμους! Ὁχι, τέτοιος κίνδυνος δὲν ὑπάρχει. Τί θάλεγε ὅμως, ἂν κάναμε μιὰ τουρνὲ στὶς πλάς καὶ στὶς λουτροπόλεις; Μὲ τὰ τραγούδια μας... Νέοι καλῶν οἰκογενειῶν πού διασκεδάζουν... Δὲν ἔχεις ἀσχημὴ φωνὴ καὶ ἡ δική μου εἶναι πολὺ καλὴ. Ἀπ' ὅλους τοὺς ντιζέρ πού ἀκουσα στὶς πλάς, οὐτε ἓνας δὲ μᾶς φθάνει. Κ' ἔπειτα, ξέρουμε νὰ τὰ καταφέρουμε ἐμεῖς οἱ δυοί. Νὰ λοιπὸν ποῖα εἶναι ἡ ἰδέα σου. Θά ξεκινήσουμε, καὶ θά κάνουμε γιὰ νὰ κερδίζουμε τὸ ψωμί μας ὅ,τι κάναμε χθὲς γιὰ νὰ διασκεδάσουμε. Ἐτσι μοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταρτίσουμε ἓνα ρεπερτορίο... Ἐξῆ διαλεχτὰ τραγούδια, μερικὰ συμπληρωματικά κουπλέ γιὰ τὰ μπίς... Δὲν εἶναι δύσκολο.

Ὁ Γκρέμπ ἐπιθεωροῦσε μετὰ τὸ βλέμμα τὸ σκοτεινὸ καὶ ἄθλιο μαγαζάκι.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια

ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΛΜΗΡΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΑΙΔΑΛΟΥΣ ΤΩΝ ΣΠΗΛΑΙΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 631)

τον νὰ διέλθῃ ὁ θώρας. Μετ' ὀλίγον χρόνον, θέλων νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ κατόρθωμα εἰς τὴν περίφημον Ὀπὴν τοῦ Διαβόλου παρὰ τὸ Τεσίλε, ἡ ὁποία μετ' ὀλίγον εἰς ἓν θαυμασίον προϊστορικὸν σπήλαιον, εἶχα τὴν ἀτυχίαν νὰ εὐρεθῶ ἐμπρὸς εἰς ἓνα ἀσπάλακα. Τὸ ζῶον μὴ εὐρίσκον διέξοδον, ἐφαίνετο διατεθειμένον νὰ μοῦ ἐσχίσῃ τὸ πρόσωπον μετὰ τοὺς γαμφοὺς δυνάμεις του. Ἦναγκάσθην νὰ υποχωρήσω ἔρπον μετὰ πολὺν κόπον πρὸς τὰ ὅπισθον.

Παρόμοια ἐπεισόδια ἱκανὰ νὰ ἀπογοητεύουν ἓνα ἔρασιτέχνην, εἶχα πολλὰ κατὰ τὴν πρώτην περιόδον τῶν ἐξευρενῶν μου, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀσυστηματοποίητοι. Ἀγωνιώδεις ἐρήσεις ὠρῶν ὀλοκλήρων, διὰ μέσου δαιδαλωδῶν στοῶν, μετ' ὀλίγον συχναίε εἰς ἀδιέξοδον, ἢ πρὸ ἐνὸς ἀνυπερδύτου φυσικοῦ ἐμποδίου: Ἡ στοὰ αἰφνιδίως ἐστένευε, οἱ θόρακοι ἐφαίνοντο ἔτοιμοι νὰ συνθλιβῶν καὶ τὸ πέρασμα ἦτο ἀδύνατον.

Κάθε σπηλαιολόγος ἔχει γνωρίσει αὐτὰς τὰς ἀπογοητεύσεις. Ἄλλ' αὐταὶ λημονοῦνται πρὸ τῆς ἀπεριγράπτου χαρᾶς πού δοκιμάζει, ὅταν οἱ κόποι του καρποφοροῦν καὶ προβαίνει εἰς κάποιαν ἐνδιαφέρουσαν ἀνακάλυψιν.

Ἐρπον καὶ θυσιζόμενος εἰς τὰ ὕδατα ἐνὸς ἀγνώστου ὑπογείου ρυακίου (τὸ ὁποῖον ἀργότερα ἐβάπτισα ἐσπῆλαιον τοῦ «Μοντεσπάν»), ἀνεκάλυψα μιάν ἡμέραν ἀγάλματα λεόντων καὶ ἄρκτων ἐξ ἀργίλλου. Ἐπρόκειτο περὶ εὐρημάτων μεγάλης παλαιοντολογικῆς ἀξίας, περὶ πρωτογόνων καλλιτεχνημάτων τῶν ἀνθρώπων τῶν σπηλαίων, ἀρχαιότερων καὶ τῶν παλαιότερων δειγμάτων τῆς αἰγυπτιακῆς, ἀσσυριακῆς καὶ κινεζικῆς τέχνης, ἀφοῦ οἱ εἰδικοί πού διεπίστωσαν τὴν αὐθεντικότητά των, ἀπεφάνθησαν ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἀρχαιότερων ἀγαλμάτων τοῦ κόσμου, φι-

λοτεχνηθέντων πρὸ 20.000 περίπου ἐτῶν!

Εἰς τὴν ἰσπανικὴν ὁροσειρὰν τοῦ Μαλαντέτα, ἐξερευνῶν μιάν ἡμέραν μετὰ τὰ ἄγρια ἐκεῖνα θουνά, εἰσέδυσα, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Ἐσκαλέττα, τὸ ὁποῖον εἶχε περιγυρᾶν ἄλλοτε ὁ Γάλλος σοφὸς Ἐμὶλ Μπελλόκ καὶ ἔφθασα ἔρπον, μέχρις ἐνὸς σκευαστοῦ, τὸ ὁποῖον ἐφράζετο ὑπὸ γαλίκων. Ὁ προηγούμενος ἐμοῦ εἰς τὴν ἐξερεύνησιν, εἶχε σταματήσει εἰς τὸ σπήλαιον ἐκεῖνον, ἀρκεσθεὶς νὰ ἀναφέρῃ τὴν ἱστορίαν πού ἦκουσε ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ κοῦς ὁδηγούς του, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἀφηγήθησαν ὅτι εἰς νεαροῦς Ἀραγωνοὺς δοσκὸς κατάρθωσε νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ στενωποῦ τῆς ὑπογείου στοᾶς, ἐκεῖθεν τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἀπέραντοι αἰθυσσαι, ἔνθα διέμενον γίγαντες. Ὅπως ὁ μικρὸς δοσκὸς, τίθειαι ἐπὶ τὸ ἔργον διὰ νὰ διερευνήσῃ τὸ στόμιον. Μετὰ τὰ χέρια προσπαθῶν νὰ παραμερίσῃ τὰ χαλίκια καὶ τὸ χώμα, ἀλλ' ἐνδὸς σκάπτω, ἡ ὁροφὴ τῆς στοᾶς καταρρέει, καταστρέφουσα τὸ ἔργον μου.

Εὐτυχῶς τὴν στιγμήν πού εἶμαι ἔτοιμος νὰ παραιτηθῶ τοῦ ἔργου μου, ἐν ρεῦμα ἀέρος, κατ' ἀρχὴν ἀσθενέως, ἔπειτα δυνατότερον, φθάνει ὡς ἐμέ, διὰ νὰ μοῦ ὑποδείξῃ ὅτι ἡ στοὰ πράγματι συνεχίζεται καὶ πέραν τοῦ στενωποῦ. Κατορθῶν τέλος νὰ ἀποφράξω τὸ σπνοίγμα καὶ εἰσδύω ἔρπον εἰς μιάν σειρὰν τεραστίων σπηλαίων, ὅπου ἀντὶ τῶν γιγάντων, οἱ ὁποῖοι, τρώγον ἀπὸ χρυσὰ πιάτα, γύρω ἀπὸ μεγάλα πέτρινα τραπέζια, ἀνεκάλυψα ἓνα ἀληθὲ λαβύρινθον φρεάτων, ἓνα ὑπόγειον χείμαρρον καὶ κατάρθωσα νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ θουνοῦ, διὰ μιᾶς στενῆς καὶ ἀγνώστου διόδου.

Εἰς τὰ Ἄνω Πυρηνάια, ὁ ὑπόγειος ρύαξ τοῦ Λαμπαστίντ, πού ἐξαφανίζεται ὑπὸ τὴν γῆν διὰ νὰ ἐπανεμφανισθῇ εἰς ἀπόστασιν δύο χιλιομέτρων, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀδιαπέραστος. Ἐρπον, θυσιζόμενος πότε εἰς τὸ ὕδωρ καὶ πότε εἰς

τὴν ἰλὴν τῆς κοίτης ὑπὸ μιάν πετρίνην, στοᾶν μήκους 40 μέτρων, ἀνεκάλυψα μιάν ὑπογείαν λίμνην. Τὴν διέσχισα κολυμβῶν — εἶχε μήκος 50 περίπου μέτρων καὶ ἦτο ἐξαιρετικὰ βαθειά — καὶ εἰσέδυσα εἰς ἄλλην στοᾶν, ἀλλὰ τὰ ὕδατα μετ' ἐκάλυψαν. Δὲν διεκινδύνευσά μετὰ κολυμβήσῃ ἐν καταδύσει, φοβούμενος μήπως προσκρούσω ἐπὶ τῶν θράκων.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς ὑπογείας αὐτῆς λίμνης εἶχε μεγάλην ἱστορικὴν σημασίαν, διότι ἐπέτρεψε νὰ πιστοποιηθῇ ἡ ἀλήθεια τοῦ θρύλου, κατὰ τὸν ὁποῖον ὑπῆρχεν ἐκεῖ πρὸ χιλιετηρίδων ἓνας ποταμὸς μετὰ χρυσὴν κοίτην. Πράγματι, κατόπιν τῶν συστηματικῶν ἐργασιῶν τῆς Σπηλαιολογικῆς Ἑταιρίας, διεπιστώθη ἡ ὑπαρξὶς ψημάτων χρυσοῦ εἰς τὰ θάθη τῆς λίμνης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἓνα ἐξὸς ὑδατίνης ἀποθήκης τοῦ ποταμοῦ.

Οὕτω, ἡ ἔρησις ὑπὸ τὴν γῆν μᾶς ἐπιτρέπει ὅχι μόνον νὰ μελετήσωμεν τὴν σύστασιν τοῦ ἐδάφους καὶ τὰς μεταβολὰς τὰς ὁποίας ὑπέστη τοῦτο κατὰ τὰς διαφόρους γεωλογικὰς ἐποχάς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνακαλύψωμεν ἔχνη τῆς ζωῆς τῶν προϊστορικῶν ἀνθρώπων, πρωτόγονα καλλιτεχνήματα, παραστάσεις χαραγμένας ἐπὶ θράκων, ἀπολιθώματα καὶ σκελετοὺς πού ἀποτελοῦν πολὺτιμα δοκουμενὰ τῆς ἐξελιξεως τοῦ ἀνθρώπου γένους διὰ μέσου τῶν χιλιετηρίδων.

Ἀλλ' ἀκόμη ἡ ἔρησις, εἶνε ἡ ἀπαρχὴ τῆς διεσόδους τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ ἀπρόσιτα ἔγκατα τῆς γῆς, τὰ ὁποῖα φαίνεται νὰ κρύπτονται ἀμυθῆτους θησαυροὺς. Αἱ συστηματικαὶ ἔρευναι τῶν γεωφυσικῶν τὸ ἀποδεικνύουν, καὶ ἀποτελοῦν τὸν πρόλογον τῆς νέας μεγάλης ἐποποιίας τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θά κατακτίσῃ πλέον τελείως τὸν πλανήτην πού κατοικεῖ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

ΑΙ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΘΕΙΣΑΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΘΕΝΤΕΣ ΑΚΤΗΜΟΝΕΣ

Ἡ Ἑλλάς ἦτο ἄλλοτε χώρα εἰς τὴν ὁποίαν ἐπεκράτει ἡ μεγάλη ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία. Εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην, ὑπῆρχον τοιφλίκια, εἰς τὰ ὁποῖα ἡργάζοντο ἑκατοντάδες χιλιάδων κολλῆγοι καὶ παρακεντάδες, χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ ζοῦν. Τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν ἔλαβε συγκεκριμένη μορφήν ἀπὸ τῆς προσηρτήσεως τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, δηλαδή ἀπὸ τοῦ 1881, δεδομένου ὅτι οἱ Τούρκοι καὶ οἱ Ἕλληνες τοιφλικοὶ κατεῖχον τὸ 75 — 80 % τῆς καλλιεργησίμου γῆς, ἦτοι τὰ 3.291.860 στρέμματα, ἐναντι 4.000.000 συνολικῶς καλλιεργουμένων εἰς τὰς πεδινὰς περιφέρειας.

Ἡ πρώτη προσπάθεια ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων ἐγένετο κατὰ τὸ 1907 διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου, τὸ ὁποῖον, ἐξαγοράσαν γαίας, τὰς παρεχόμεναις εἰς τοὺς ἀκτῆμονας. Οὕτω μέχρι τοῦ 1910 τοῦ 1914 ἐξηγοράσθησαν 1.058.700 στρέμματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκαταστάθησαν 4.398 οἰκογενεῖαι ἀκτημόνων Θεσσαλῶν καὶ 2.624 οἰκογενεῖαι προσφύγων ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

Ἀπὸ τοῦ 1911, ὁ ρυθμὸς τῆς ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων ἐταχύνθη, λόγω τῆς τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει τὴν ἀπαλλοτριώσιν πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων γεωργῶν ὡς γινομένην διὰ λόγους δημοσίας ὠφελείας. Συμφώνως μετὰ τοὺς ἐκδοθέντας, θάσει τῆς συνταγματικῆς

αὐτῆς διατάξεως νόμους, ἀπαλλοτριώθησαν 1724 μεγάλα κτήματα, συνολικῆς ἐκτάσεως 12 ἑκατομμυρίων στρεμμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπεκατεστάθησαν 130.000 οἰκογενεῖαι. Κατὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα, αἱ ἀπαλλοτριωθείσαι ἐκτάσεις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποκατασταθεισῶν οἰκογενειῶν ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Στρέμ. εἰς χιλ.	Οἰκογέν.
Παλαιὰ Ἑλλάς	1.620 20.090
Μακεδονία	4.200 30.000
Θεσσαλία	4.140 36.000
Ἡπειρος	2.000 39.000
Θράκη	40 5.000

Κατὰ σειρὰν ὁ μέσος ὅρος ἐκτάσεως ἐκάστου κλήρου ἦτο 46, 60, 83, 50 καὶ 25.

Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀφικθέντων ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίων προσφύγων παρεχωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων 8.390.444 στρέμματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀποκατεστάθησαν 578.910 πρόσωπα καὶ 146.158 οἰκογενεῖαι. Κατὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα αἱ χορηγηθείσαι γαίαι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποκατασταθεισῶν οἰκογενειῶν ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Στρέμματα	Οἰκογέν.
Μακεδονία	5.487.865 87.170
Θράκη	2.260.190 42.790
Ἡπειρος	80.383 1.337
Θεσσαλία, Κρήτη	561.551 12.294
λοιπὴ Ἑλλάς	

Εἰς τὰ ἐκτελεσθέντα παραγωγικὰ ἔργα τῆς Μακεδονίας ἀπεκατεστάθησαν 28.035 οἰκογενεῖαι, ἰδρυθέντων 283

νέων συνοικισμῶν καὶ διανεμηθέντων 484.749 στρεμμάτων. Συγκεκριμένως ἐκ τῶν πρώτων ἀποξηρανθεισῶν ἐδαφῶν τῆς λίμνης τῶν Γιαννιτῶν καὶ τῶν ἑλῶν τοῦ Λυδία, προέκυψαν 182.991 στρέμματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκατεστάθησαν 91.281 οἰκογενεῖαι. Ἐκ τῶν πρώτων μεμονωμένων ἑλῶν τῆς πεδιάδος Θεσσαλονίκης προέκυψαν ἐκτάσεις 50.000 στρεμμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκατεστάθησαν 1.000 οἰκογενεῖαι. Ἐκ τῆς πρώην λίμνης Ἀρτζάν - Ἀματόβου προέκυψαν 33.000 στρέμματα καὶ ἀπεκατεστάθησαν 1.433 οἰκογενεῖαι. Ἐκ ἥτης πρώην λίμνης Ἀχινού προέκυψαν 70.936 στρέμματα, ἀποκατασταθεισῶν 5.759 οἰκογενειῶν καὶ ἐκ τῶν πρώτων τεναγῶν τῶν Φιλιππῶν προέκυψαν 68.361 στρέμματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκατεστάθησαν 7.562 οἰκογενεῖαι.

Γενικῶς δι' ὅλων τῶν γενομένων ἀπαλλοτριώσεων καὶ τῶν ἐκτελουμένων παραγωγικῶν ἔργων, ἀπεκατεστάθησαν 303.793 οἰκογενεῖαι. Ἡ συνολικὴ ἀπαλλοτριωθείσα ἐκτάσις ἀνέρχεται εἰς 31.689.300 στρέμματα, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προστεθοῦν 600.000 στρέμματα ἀξιοποιηθέντα καὶ τὰ ὁποῖα διενεμήθησαν εἰς ἀποκατασταθέντας ἀκτῆμονας καλλιεργητὰς. Οὕτω ἐναντι συνόλου 61.590.230 στρεμμάτων, εἰς ὅσον ἀνέρχεται τὸ γεωργικὸν ἐδαφὸς τῆς χώρας, ἀπαλλοτριώθησαν καὶ διενεμήθησαν 32.289.300 στρέμματα, δηλαδή αἱ ὑποβληθείσαι εἰς τὴν γεωργικὴν μεταρρύθμισιν ἐκτάσεις ἀνέρχονται εἰς 52,4 % τοῦ γεωργικοῦ ἐδάφους τῆς χώρας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΥΛΩΝΙΤΟΥ Α., Ἀγγλικὴ μέθοδος. Β' διδύλον. Ἀθῆναι 1939. Σελ. 108 σ. 8ον. Δρχ. 40.

ΑΥΛΩΝΙΤΟΥ Α., Ἀγγλικὴ μέθοδος. Γ' διδύλον. Ἀθῆναι 1939. Σελ. 109 — 212. Δρχ. 40.

ΙΑΤΡΙΔΟΥ Γ., Ἱστορία Παιδαγωγικῆς. Ἀθῆναι 1939. Σελ. 344 σ. 8ον. Δρχ. 100.

ΙΓΓΛΕΣΗ Ν., Ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ ὁδηγὸς Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, προαστείων. Ἀθῆναι 1939. Σελ. 700 σ. 8ον. Δρχ. 250.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ ΓΡ., Ἡ ὁρθογραφία τῶν κατὰ τῆς ἑλληνικῆς. Σελ. 80 σ. 8ον. Δρχ. 12.

ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΣΤ., Ἡ οἰκογένεια Θεσσαλονίκης 1939. Σελ. 48 σ. 8ον. Δρχ. 40.

ΜΠΟΥΣΜΠΟΥΡΕΛΗ Ι., Ἡ ἀεράνα τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Ἀθῆναι 1939. Σελ. 204 σ. 8ον. Δρχ. 40.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ALFRED ET MAURICE CROISSET, Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας. Μετάφρασις Α. Ι. Πουρνάρα Τομ. 1-6.

Αἱ ἱστορίαι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας — αἱ γραμματολογίαι ἡ ἱστορίαι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐπεκράτησε παρ' ἡμῖν νὰ ὀνομάζεται ἡ ἱστορία συνόλου τῆς

πνευματικῆς παραγωγῆς — δὲν ἠτύχησαν ἐν Ἑλλάδι εἴτε ποιοτικῶς εἴτε ποσοτικῶς. Διὰ τὴν ἀφῆσάμεν τὰς πολυαριθμοὺς ἄλλας, ἡ Γραμματολογία ἐπὶ παραδείγματι τοῦ Μιστριώτου, ἐν ἀποβλέψωμεν εἰς αὐτὴν μακρὰν τὴν γλωσσικὴν ἐξιδίκευσιν καὶ παρὰ τὰ σφάλματά της καὶ ἄλλα ἐλαττώματα, ὑπῆρξε χρησιμωτάτη. Χρησιμα εἰς τὴν ἐπιστήμην τὰ λαμβανόμενα καὶ περικειμένα ἐγγεγραμμένα τοῦ Κόπ (τοῦ Κοππίου τῶν τότε λογίων) κατὰ μετάφρασιν Γαλάνη καὶ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου μου Γεωργίου Γαρόλια, κατ' ἐπανάληψιν ἐκδοθέντα. Ἀλλ' ὅ,τι μᾶς καθιστᾷ εὐτυχεῖς ἐξ ἐπὶφύσεως ἱστορίων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ βίου εἶναι αἱ μεταφράσεις τῶν ἱστορίων τοῦ Μυλλέρου, τοῦ Κρίστ καὶ τοῦ Μυτταγ καὶ τελευταίως τῆς — ἀγγελομένης — τῶν ἀδελφῶν Μανρικίου καὶ Ἀλφρέδου Κρουαζέ.

Εἰς τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας» τῶν ἀδελφῶν Κρουαζέ θά συναντήσωμεν ὅχι μόνον τὰ τελευταῖα ἐπιτεύγματα τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης μετὰ ἀκριβείαν, νηφαλιότητα, μακρὰν ἐριτικὴν διαθέσειν καὶ ὑπερβολῶν ἐκτιθέμενα, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλειαν αἰσθητικῆς κρίσεως. Καὶ πρὸς πίστωσιν τούτων ἀρκεῖ νὰ διεξέλθωμεν τὸ περὶ Ὀμήρου καὶ Ὀμηρικῶν ἐπῶν κεφάλαιον, καταλαμβάνον τὸ πλεῖστον τοῦ α' τόμου. ἔνθα ἀριστοτεχνικῶς κωδικοποιεῖται κα-

τὰ τρόπον ἀνυπερβλήτων μέχρι τοῦδε πᾶσα περὶ τοῦ ζητήματος γνώσις. Ἡ τοιαύτη δὲ ἱκανότης τῶν ἀδελφῶν συγγραφέων καὶ κορυφαίον Ἑλληνιστῶν δὲν εἶναι τίς τὸ ἐκπληκτικὸν διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὰ πράγματα: Ὡς φιλόλογοι, ἐνῶ εἶναι ἀξιοὶ μαθηταὶ τῆς κραιναῆς Γαλλικῆς φιλολογικῆς σχολῆς τοῦ Βουδαίου («τοῦ κυρίου Budé», ὅπως ἐγράψαμεν, σύγχρονον Φραγκίσκου τοῦ Α', ἐπιλαχὼν ἀκαδημαϊκός, ἀπατήθης ἴσως ἐν τῶν φερωνύμων ἐκδόσεων καὶ νομισσας σύγχρονον ἡμῶν), τοῦ Σαλιγέρου, τοῦ Στεφάνου, ἐν τοῖς μετὰ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ φέρονται πρὸς τῆς Γερμανικῆς ἐπιστήμης τὰ ἐπιτεύγματα, τὰ ὁποῖα δέοντως λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν. Ὡς αἰσθητικοὶ δέ, μαθητεύσαντες παρὰ τῷ Σαιντ-Μπέ, πραγματοποιοῦν τὴν θεμελιώδη διὰ τὸν ἱστορικὸν τῆς λογοτεχνίας ἀπαίτησιν τοῦ Ταῖν: ἔχουν πολλὰς διόπτρας διὰ νὰ κατορθώσουν καὶ βλέπουν καὶ ὅ,τι ἐξ ἰδιοσυγκρασίας ἴσως δὲν θά τοὺς εὐφραίνει.

Η ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ

Ἡ αὐτάρκεια ὡς οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἐγεννήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Μεγάλου Πολέμου 1914—18 καὶ ἐξελίχθη εἰς οἰκονομικὸν σύστημα κατὰ τὰ ἐπακολούθησαντα ἔτη. Ὅπως κάθε οἰκονομικὸν σύστημα, προέκυψε καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς δημιουργηθέντας ὁρους εἰς τὴν οἰκονομίαν. Κατόπιν ὁμως οἱ διάφοροι θεωρητικοὶ τὸ ἐξηγήσαν καὶ ἤδη ἀποτελεῖ ἡ αὐτάρκεια καὶ θεωρητικῶς καταχωρημένον σύστημα.

Ἡ αὐτάρκεια ἀντετάχθη εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ σύστημα τῆς, ὅπως ἀκριδῶς, εἰς πολὺ παλαιότεραν ἐποχὴν, τὸ σύστημα τῆς οἰκονομικῆς ἐλευθερίας ἀντετάχθη εἰς τὸ τῆς τοπικῆς οἰκονομίας. Καθὲν ἐκ τῶν οἰκονομικῶν αὐτῶν συστημάτων, τὰ ὅποια ἀφοροῦν κυρίως τὸν τομέα τῆς κυκλοφορίας, ἐνεφανίσθη καὶ ἀνεπτύχθη εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ οἰκονομικαὶ συνθήκαι ἐπέβαλλον τὴν ἐφαρμογὴν του ὅτι ἀνασκοπήσωμεν ἐν συντομίᾳ ἱστορικῶς κατ' ἀρχὰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν τριῶν αὐτῶν συστημάτων καὶ ἀκολουθῶς θὰ ἐξηγήσωμεν κατὰ βάθος τὸ θέμα τοῦ σημειωμάτων.

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα, τὸ ἐπικρατοῦν οἰκονομικὸν σύστημα ἦτο τὸ τῆς τοπικῆς οἰκονομίας. Ἡ διάθεσις τῆς παραγωγῆς ὠρισμένων πλῆθυν, κυρίως ἐκείνων αἰτίων ἐπὶ ἀποφάσεις συγκοινωνίας εἰς ἐπικαίρους θέσεις, προσέκρουε εἰς τὰ μέτρα τῶν διαφόρων ἀριστοκρατῶν, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ὁποίων ὑπῆγοντο αἱ περιφέρειαι τῶν πόλεων αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον ὁμως ἡ παραγωγὴ ἐπεξετείνετο, οἱ ἀριστοκράται παρεχώρουν, ἀναγκαστικῶς ἢ προαιρετικῶς, ἐναντὶ χρηματικῶν ποσῶν, διάφορα προνόμια. Διὰ τῆς ἐνοποιήσεως κατόπιν τῆς πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς ἐξουσίας ὑπὸ ἓνα μονάρχην, ἀποκατεστάθη τὸ ἐνιαῖον τῆς ἐθνικῆς ἀγορᾶς καὶ ἀκολουθῶς, ὅταν, διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀτμοῦ καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν μηχανῶν, ἡ παραγωγὴ ἐπεξετάθη ἀκόμη περισσότερο, ἤρχισε νὰ ἐμφανίζεται τὸ δόγμα τῆς οἰκονομικῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον, σὺν τῇ χρόνῳ, ἐγένετο τὸ ἐπικρατοῦν οἰκονομικὸν σύστημα, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐκινεῖτο ὁλόκληρος ἡ οἰκονομία. Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἐλευθερίας οἰκονομίας ἐφημερεύον πληρῶς μέχρι τοῦ 1870, ἀπὸ τοῦ ἐτους δὲ αὐτοῦ ἀρχίζουν νὰ ἐμφανίζονται τὰ πρῶτα ἀναιρετικὰ σημεῖα, οἱ τελωνειακοὶ δασμοί, οἱ ὁποῖοι ἐφημεροῦντο καὶ προηγουμένως, ἀλλὰ οὐχὶ διὰ σκοποῦς ἀναπτύξεως τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ διὰ καθαρῶς ταμειακοῦς λόγους.

Καθ' ὅλον τὸ μεσολαβήσαν διάστημα ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1931, εἶχεν ἐξευρεθῇ συμβιβασμός μετὰ τοῦ ἐλευθέρου οἰκονομικοῦ συστήματος καὶ τοῦ ὑπὸ δημιουργίαν αὐτάρκειας. Ὁ συμβιβασμός αὗτος εἶχεν ἐξευρεθῇ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ρήτρας τοῦ μάλλον εὐνοουμένου κράτους, ρήτρας ἡ ὁποία ἐτίθετο εἰς ὅλας τὰς ἐμπορικὰς συμβάσεις καὶ ἦτις ἐσήμαινε κατ' οὐσίαν ὅτι ὅλα τὰ κράτη θὰ τυγχάνουν τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως ἀπὸ ἀπόψεως εἰσαγωγικῶν δασμῶν. Ὁ μέγας πόλεμος τοῦ 1914—18 καὶ ἡ ἐπακολούθησάσα, μετὰ συντόμον δραστηριότητα, οἰκονομικὴ κρίσις, ἐνεφάνισεν τὴν πολιτικὴν τῆς αὐτάρκειας, ἥτις ἐκτότε ἐπραγματοποιήθη σημαντικὰς προόδους καὶ ἤδη ἀποτελεῖ τὸ κυρίαρχον οἰκονομικὸν σύστημα κινήσεως τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας.

Ἡ θεωρητικὴ οὐσία τῆς ἐλευθερίας οἰκονομίας συνίστατο εἰς τὴν πλήρη καὶ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν κινήσεως καὶ κυκλοφορίας ἀτόμων καὶ ἐμπορευμάτων. Ἐπίσης συνίστατο εἰς τὸ δόγμα τῆς μὲ τὴν μικρότεραν προσπάθειαν ἀποδόσεως τοῦ δυνατοῦ μεγάλουτερον ἀποτελέσματος. Τοῦτο ἐσήμαινε ὅτι ἡ παραγωγὴ ἐνὸς ἐμπορεύματος πρέπει νὰ γίνεται ἐκεῖ ὅπου αἱ συνθήκαι (οἰκονομικαί, γεωγραφικαί κλπ.) δύνανται νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ μικρότερον κόσ-

τος. Οὕτω αἱ χώραι, αἱ ὁποῖαι ἐστεροῦν τὸ πρῶτον ὕλιν δὲν ἐπρεπε, συμφώνως πρὸς τὸ δεύτερον αὐτὰ δόγμα, νὰ ἐπιδοθῶν εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν, ἀλλὰ, ἐφ' ὅσον διέθετον ἐκτάσεις, εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὸ σύστημα τοῦτο, προϋπέθετε τὴν κατάρτησιν, ἢ τοῦλάχιστον τὴν διατήρησιν μικρῶν καὶ περιωρισμένων τελωνειακῶν δασμῶν, καὶ μέσῳ τούτων, τὴν ἐλευθερίαν τῶν εἰσαγωγῶν εἰς τὰ διάφορα κράτη, ἐσήμαινε ὁμως καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῶν διαφόρων κρατῶν ἀπὸ τὰ βιομηχανικὰ ἢ τὰ γεωργικὰ κράτη, ἀναλόγως τῆς περιστάσεως. Οὕτω ἐδημιουργεῖτο, μέσῳ μίας οἰκονομικῆς ἐξαρτήσεως, ἡ πολιτικὴ ἐξάρτησις τῶν κρατῶν καὶ ἡ κυριαρχία ἐκείνων, τὰ ὅποια, συμφώνως μὲ τὸ δόγμα, θὰ διέθετον πρῶτως ὕλας καὶ εἰς ἀσυνεπῶς ἡ παραγωγὴ θὰ ἦτο οἰκονομικῶς συμφέρουσα. Θεωρητικῶς, τὸ ἐλευθεριαν οἰκονομικὸν σύστημα ἀνεπτύχθη κυρίως ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν οἰκονομολόγων, διότι ἡ Ἀγγλία ἦτο ἡ χώρα, ἡ ὁποία διέθετε τὰ προσόντα αὐτὰ καὶ εἶχεν ἀνυψωθῇ εἰς τὴν πρῶτην βιομηχανικὴν δύναμιν τοῦ κόσμου. Ὡστε τὸ σύστημα αὐτὸ, ἐξασκοῦντο νὰ ἰσχύῃ ὡς ἡ μορφήν ἔχοντες οἱ Ἀγγλοὶ θεωρητικοί, δὲν θὰ ἀπετέλει εἰμὴ διαιωνισμὸς τῆς ἀγγλικῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς κυριαρχίας.

Ὡς ἀνεφέρθη καὶ ἀνωτέρω, τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῆς αὐτάρκειας ἔχει τὰς ρίζας του πολὺ παλαιότερον ἀπὸ τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον. Πρόδρομος διὰ τὴν ἐφαρμογὴν του ἦσαν αἱ ἀναπτύχσεις ὑπὸ Γερμανῶν κυρίως οἰκονομολόγων θεωρίαι περὶ ἀναπτύξεως τῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων μίας χώρας. Πρακτικῶς μέσον διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν θεωριῶν αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ ἐπιβολὴ τελωνειακῶν δασμῶν, οἱ πῆλιν αὐξάνουν τὴν τιμὴν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου καθιστοῦν, διὰ τῆς οὕτω παρεχόμενης προστασίας, δυνατὴν τὴν δημιουργίαν μίας βιομηχανίας, ἡ ὁποία διὰ τὴν ἐξέτασιν ἐπὶ τοῦ ἐλαχίστου δυνατοῦ κόστους, λόγω τῶν ὑπαρχουσῶν συνθηκῶν. Ὑπὸ τοὺς ὁρους, πράγματι, αὐτοὺς ἡνδρώθη εἰς τὰ διάφορα κράτη πρὸ τοῦ πολέμου τοῦ 1914 ἡ βιομηχανία, ἥτις ἀρχικῶς, καταχωρημένη ἀπὸ τὴν τελωνειακὴν προστασίαν, ἐξησφάλισε ὑπὲρ ἐαυτῆς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγοράν καὶ ἀκολουθῶς ἤρχισε συναγωνισμένη εἰς τὸ διεθνὲς πεδῖον τὰς ἄλλας ἐξέχουσας βιομηχανίας, αἱ ὁποῖαι διὰ τοῦ δόγματος τῆς ἐλευθερίας εἶχον ἀναπτύχθῃ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1800 μέχρι 1900 χρονικὴν περίοδον. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δόγματος τῆς προστασίας ἡνδρώθησαν, ἡ γερμανικὴ καὶ ἡ ἀμερικανικὴ βιομηχανία, ἐν πολλοῖς δὲ

ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΣΙΔΗΡΟΝ

Ὁ «Ἡλῖος» ἔχει ἀσχοληθῇ ἐπανεξιλημμένων μὲ τὸ πρόβλημα τῶν ὁδοστρώματων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶνε εὐθηνά, ἀνθεκτικὰ καὶ νὰ προσέρχονται ἀπὸ πρῶτας ὕλας εὐρισκομένας εἰς τὸν τόπον. Οὕτω ἐγένετο λόγος περὶ ὁδοστρώματων ἐκ δάμδακος, ξύλου, κυβολίθων κλπ. Ἦδη μία μεγάλη ἀμερικανικὴ σιδηροβιομηχανία μελετᾷ κατὰ πόσον ἀμφέρει ἡ χρησιμοποίησις τοῦ σιδήρου ὡς ὁδοστρώματος. Περὶ τῆς ἀντοχῆς τοῦ πάντως οὐδεὶς λόγος γίνεται δεδομένου ὅτι καταλλήλων ὕλη δὲν εἶνε εὐκόλουν νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ ἔσταιρεῖα προέβη εἰς τὴν στρώσιν διὰ σιδήρου τριῶν τμημάτων ὁδοῦ παρὰ τὴν Μενεσσάτα καὶ μελετᾷ ἤδη τὴν ἀντοχὴν τοῦ μετάλλου. Αἱ πρῶται παρατηρήσεις εἶνε ἀπολύτως ἱκανοποιητικαί. Γεννᾶται ὁμως τὸ πρόβλημα τοῦ κόστους. Σήμερον ὁ τόνος δι' ὁδοστρώματα σιδήρου ὑπολογίζεται ὅτι θὰ στοιχίσῃ 50 δολλάρια, ἡ τιμὴ δὲ αὐτῇ εἶνε ὑπερβολικὴ. Ὑπολογίζεται ὅτι διὰ νὰ εἶνε πρακτικῶς συμφέρων ὁ σιδηρὸς πρέπει νὰ στοιχίσῃ μόνον 30 δολλάρια κατὰ τόνον.

καὶ ἡ γαλλικὴ, καθὼς καὶ αἱ ἄλλαι βιομηχαναὶ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης. Ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων, τὰ νέα αὐτὰ βιομηχανικὰ κράτη κατάρθωσαν νὰ ὑπερβῶν τὰ παλαιά, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶχον τὰς ὑπὸ τοῦ ἐλευθέρου οἰκονομικοῦ συστήματος ἀπαιτουμένας προϋποθέσεις, ἐκτός, ἴσως, τῆς Ἀμερικῆς. Τοῦτο ἐπετεύχθη, χάρις εἰς τὴν ἀρτιωτέραν τεχνικὴν ὀργανώσιν τῶν κρατῶν τούτων, τὰ ὅποια ἐπέτυχον τὴν μείωσιν τοῦ κόστους εἰς τόσον χαμηλὰ ἐπίπεδα, ὥστε νὰ ἐπικρατοῦν εἰς τὸν διεξαγόμενον τραχὺν συναγωνισμόν.

Ὁ πόλεμος τοῦ 1914—18 ἀπέδειξεν ὅτι κράτη ἀνευ βιομηχανίας ὁμοιάζουν πρὸς ἄτομα, ἀνευ σπουδατικῆς στήλης. Τούτου ἕνεκα καὶ λόγω ἀκόμη τῆς ἀδυναμίας νὰ προμηθεύων τὰ ἀπαραίτητα βιομηχανικὰ εἶδη, κατόπιν τοῦ ὑποδουλικικοῦ πολέμου καὶ τῆς διακοπῆς τῶν θαλασσίων ἐμπορικῶν συγκοινωνιῶν, τὰ διάφορα κράτη, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ ἰδίως μετ' αὐτὸν ἀνέπτυξαν τὴν βιομηχανίαν των. Μάλιστα, ὁλόκληρος ἡ σημειωθεῖσα οἰκονομικὴ ἀνοδος μεταπολεμικῶς (1923—1929) ἐβασίσθη εἰς τοῦτο ἀκριδῶς τὸ γεγονός.

Ἡ κατόπιν ἐπελθούσα οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ μετὰ τὸ 1929 ἐκδηλωθεῖσα, ἀπετέλεσε τὴν νέαν καὶ τελειωτικὴν αἰτίαν ἐπικρατήσεως τοῦ συστήματος τῆς οἰκονομικῆς αὐτάρκειας, δεδομένου ὅτι τὰ διάφορα καταστραφέντα οἰκονομικὰ κράτη εὐρέθησαν εἰς παντελὴ ἀδυναμίαν, ἐλλείψει κυρίως χρηματικῶν μέσων, νὰ προμηθεύωνται τὰ ἀπαραίτητα εἰς αὐτὰ βιομηχανικὰ καὶ ἀγροτικὰ εἶδη.

Τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς αὐτάρκειας ἠκολούθησαν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, ὅλα τὰ κράτη καὶ σήμερον δὲν ὑπάρχει οὔτε ἐν τῷ ὁποίῳ νὰ μὴ δασίξῃ τὴν παραγωγὴν του εἰς αὐτό. Πρῶτῃ ἐδείξε τὸ παράδειγμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία, τὴν ἠκολούθησε ἡ Γερμανία καὶ αἱ ἄλλαι χώραι καὶ τέλος εἰσηλθόν εἰς αὐτὴν ἡ Ἀγγλία διὰ τοῦ συστήματος τῆς ὁδοστρώσεως, τὸ ὁποῖον δὲν ἀποτελεῖ εἰμὴ σύστημα αὐτοκρατορικῆς αὐτάρκειας.

Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ συστήματος δὲν εἶνε, ὅπως ἄλλοτε, εἰς τὴν ἀρχὴν του, ἡ προστασία διὰ τελωνειακῶν δασμῶν, ἀλλὰ οἱ ποσοτικοὶ καὶ συναλλαγματικοὶ περιορισμοί. Δηλαδή ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς αὐτάρκειας ἡ εἰσαγωγὴ ἐνὸς ἐμπορεύματος δὲν περιορίζεται διότι, λόγω τῶν ὑψηλῶν δασμῶν, τὸ ἐμπόρευμα αὐτὸ θὰ εἶνε ἀκριδόν, ἀλλὰ διότι τὸ κράτος, κρίνον τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, καθορίζει τὴν ποσότητα κάθε εἶδους—οἷου, μηχανημάτων, καυσίμου ὕλης κλπ.—ἡ ὁποία θὰ εἰσαχθῇ.

Ὑπὸ τοὺς ὁρους αὐτοὺς, ἀντιθέτως πρὸς ὅτι ὥριζε τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῆς ἐλευθερίας, ἡ βιομηχανία εἰς μίαν χώραν ἀναπτύσσεται, ἀνεξαρτήτως τῶν ὑπαρχουσῶν συνθηκῶν καὶ τῶν κόστους, ἀρκεῖ ἡ δημιουργία ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς αὐτάρκειας οἰκονομίας, νὰ ἀξιοποιῇ μίαν πηγὴν πλούτου, εὐρισκομένην ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους, ἢ νὰ περιορίξῃ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν χρηματικῶν πόρων.

Ἡ Ἑλλάς ἀνεπτύχθη, βιομηχανικῶς καὶ ἀγροτικῶς, ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς αὐτάρκειας οἰκονομίας. Ἀρχικῶς, διὰ λόγους—ὑποστηρίζουν τινεὶς—ταμειακοῦς, ἐπέβαλε ὑποχρῶσιν πινεὶς καὶ ἀπὸ τοῦ 1931 προσεψηλὸς δασμῶς καὶ αὐτὴ ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸ σύστημα τῶν ποσοτικῶν καὶ συναλλαγματικῶν περιορισμῶν. Ἐὰν ἐξηκολούθει νὰ ὑφίσταται τὸ σύστημα τῆς οἰκονομικῆς ἐλευθερίας, ἡ μόνη βιομηχανία, ἥτις θὰ ὑπῆρχε, θὰ ἦτο ἡ οἰνοπνευματοποιία καὶ αὐτὴ μάλιστα εἰς κατὰστατον χρεωκοπία, δεδομένου ὅτι, ἐν τῷ μεταξύ, διὰ τὴν παραγωγὴν οἰνοπνεύματος χρησιμοποιοῦνται ὕλη, τὰς ὁποίας ἡ σταφίς εἶνε ἀδύνατον νὰ συναγωνισθῇ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὰ ἀποτελέσματα τῆς αὐτάρκειας ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς καὶ διεθνούς οἰκονομίας.

Ἀντιμέτωπος μετὰ τὰ θηρία τῆς Βραζιλιανῆς ζούγκλας

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. —

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου μαζί με τὸν ἐμπειρὸν κυνηγὸν Τζακ Μέρλοπ, ξεκινῶν ἀπὸ τὰς ἐκδόσεις τοῦ Ἀμαζονίου διὰ νὰ ἐξερευνησούν τὴν παρθένην περιχρὴν πού ἐκτείνεται ἐκατομμύριον τοῦ παραποτάμου Κακούετο. Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς περιπέτειας ἀλλάζουν δρομολόγιον καὶ κατευθύνονται πρὸς τὸ Παρά, μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ πλεύσουν κατὰ μήκος τῆς ἀκτῆς τοῦ Ἀτλαντικοῦ, νὰ κάμουν τὸ ἀκρωτήριον Χόρον καὶ νὰ ἀνέλθουν τὴν ἀκτὴν τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Καλλάο, ἐπινεῖον τῆς Λίμας).

26ον

Συχνὰ εἰς τὴς «σαβάνας» μᾶς ἔτυχε νὰ συναντήσωμεν κροταλίας κοιλοκοιμισμένους καὶ ἀπενοκισμένους στὸν ἥλιο. Πολλὰς φορὲς, ἐνοχλημένοι ἀπὸ τὴν προσέγγισίν μας, ὠρῶνταν ἐπιθετικοὶ τὸ κεφάλι, ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἐπιθρηλίαν τῆς ὀργῆς, ἡ σὺρὰ των ἐκροτάλιζε.

Ἐνας ἄλλος ἐπικίνδυνος ὄφις, τοῦ ὁποίου τὸ δάγκωμα δύναται νὰ ἀποθῇ θανατηφόρον καὶ ποὺ φοβοῦνται οἱ ἰθαγενεῖς, εἶναι γνωστὸς εἰς τὸν Ἄνω Ἀμαζόνιον ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἐξίς» καὶ εἰς τὴν Παραγουάην ὡς «φίδι τοῦ σταυροῦ». Ὅπως καὶ ὁ κροταλίας, τὸ φίδι αὐτὸ δὲν εἶναι μεγάλον, καὶ μόλις φθάνει συνήθως τὸ ἐν μέτρον εἰς μήκος. Ἡ δευτέρα ὀνομασία του ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι φέρει εἰς τὴν ράχιν του ἓνα σταυρὸν ἀρκτεῖ ἀνοιχτοχρῶμον.

Εἰς τὸ Τσάκο, τρεῖς ἰνδοὶ Λένγκουας, ἐφόνευσαν ἓνα ἐπὶ παρουσίᾳ μου. Εἶχε ἀνέβει εἰς τὴν στέγην τῆς καλύβης των. Ἦτο τεράστιον καὶ τὸ μήκος του ἐφθανε τὰ δύο μέτρα. Οἱ ἐρυθρόδερμοι τὸ ἐκόντων μετὰ τὴν βέλῃ των. Οἱ λοιποὶ κάτοικοι τοῦ συνοικισμού ἦσαν τρομοκρατημένοι φοβοῦντο τὴν παρουσίαν καὶ ἄλλων παρομοίων ἐρπετῶν.

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἀσουντιόν, πρωτεύουσος τῆς Παραγουάης, πλῆσιον τοῦ ποταμοῦ Μαντουβίρα, τρεῖς ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐρυθρόδερμων, ἐπροχωροῦσαν ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐδαγκώθηκαν ἀπὸ ἓνα τέτοιο φίδι πού εἰς ἐκείνην τὴν περιφέρειαν ὀνομάζεται «εντὶ λὰ κροῦθ». Δὲν εἶχαν ἀποτελεσματικὸν ἀντίδοτον. Διὰ τοῦτο ἐκείνους πού ἐδαγκώθη πρῶτος ἀπέθανε. Ὁ δευτερός κατελήφθη ἀπὸ ἰσχυρὸν πυρετόν. Τὸ φίδι δὲν διέθετε φαίνεται πλέον ἰόν, διότι ὁ τρίτος ἄνδρας καίτοι ἐδαγκώθη δὲν ἔπαθε τίποτε. Ἐπιληροφορηθῆμεν τὸ περιστατικὸν αὐτό, ὀλίγας ἡμέρας βραδύτερον, καθὼς ἐπενοῦσαμε ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Τὸ φίδι αὐτό, πού ὀνομάζεται καὶ εἰς τὸν Ἰσημερινὸν ἐπίσης «ἐξίς» εὐρίσκεται σχεδὸν παντοῦ εἰς τὴς «σαβάνας», εἰς τὴς φυτεῖες τῶν ἰθαγενῶν, καθὼς καὶ εἰς τὰ δάση. Ἡ θέα του τρομάζει τοὺς Ἰνδοὺς, ὅπως ἀποδεικνύει τὸ κατωτέρω ἐπεισόδιον.

Συνοδευόμενοι ἀπὸ μίαν δεκαπεντάδα ἰθαγενῶν, διεισδύσαμε τὸ δάσος πρὸς τὸ Κουαράβ. Εἶχαμε ἐμπρὸς μας πορείαν πολλῶν ἡμερῶν. Ἐνα πρωὶ ὁμως, ὅταν ἀπὸ μιὰ ραγδαία βορρῇ καὶ μιὰ ὁλονύκτια μπόρα, εἶδαμε τοὺς ἰθαγενεῖς πολλὴ

Τοῦ Βέλγου ἐξερευνητοῦ μαρκησίου ΝΤΕ ΒΑΒΡΕΝ

ἀνήσυχους. Ὑπέβησαν, — καὶ εἶχαν δίκαιον — ὅτι ἡ βορρῇ θὰ ἔκανε τὰ φίδια νὰ βοῦν ἀπὸ τὴς φωλῆς των. Πραγματικῶς συναντήσαμε στὸ μονοπάτι πού ἀκολοθούσαμε, τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, τρία «ἐξίς».

Τὸ πρῶτον οἱ ἐρυθρόδερμοι τὸ ἀπέφυγαν ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ἐγὼ δὲ τὸ ἐφόνευσαν μετὰ ἓνα χονδρὸ ραβδί πού ἐκροτάσσα. Ἡ δευτέρα συνάντησις τοὺς ἔκαμε νὰ τρομάξουν τόσο, ὥστε ἐδίστασαν νὰ προχωρήσουν. Εἰς τὴν τρίτην, ἔκριναν πῶς ὁ κίνδυνος ἦτο πολὺ μεγάλος, γιὰ νὰ συνεχίσουν τὸ ταξίδι τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τίποτε δὲν διαφεύγει τὴν προσοχὴν τῶν Ἰνδιάν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν οὐστῆτην τὴν δρασιν. Ἀλλὰ τὸν κίνδυνον ἀπὸ τὰ φίδια εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν ἀντιληφθῇ κανεῖς, ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ μικρῶν «ἐξίς» πού εἶναι κρυμμένα εἰς τὰ φυλλώματα. Ἐξ ἁλλου τὰ φίδια αὐτὰ ἔχουν τὴν ἰδιάν ἀπόχρωσιν μετὰ τὸ χῶμα, ἡ δὲ παρουσία των εἰς τὸ ἐδαφος δὲν γίνεται πάντοτε ἐγκαιρῶς ἀντιλητῇ. Διὰ νὰ πεῖσωμε τοὺς ταξίδι, ἀνεγκασθήκαμε τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ προπορευώμεθα, δεδομένου ὅτι οἱ πέτσινες μύστες μας μᾶς προεφύλασσαν.

Ἐνα ἄλλο φίδι, ὅχι ὀλιγότερον ἐπικίνδυνον πού ἔχει πολυχρῶμους ραβδώσεις, εἶναι τὸ κοράλλι, τὸ ὁποῖον τὸ δάγκωμα εἶναι θανατηφόρον. Τὸ κοράλλι ζῇ συνήθως εἰς τὰς ξηρὰς καὶ πετρώδεις περιοχάς, καθὼς καὶ εἰς τὴς σαβάνας, ὅπου ἀγαπᾷ νὰ ζεσταίνεται στὸν ἥλιο. Ὑπάρχει ὁμως ἓνα ἄλλο εἶδος ἀπὸ τὰ φίδια αὐτὰ πού ζῇ εἰς τοὺς ποταμούς καὶ πού εἶναι ἐξ ἴσου ἐπικίνδυνον μετὰ τὸ χερσαῖον.

Εἶδα πολλὰ ὑδρόβια κοράλλια εἰς τὸν Ἄνω Ὀρενόνον καὶ εἰς τοὺς παραποτάμους του. Τὸ κοράλλι τοῦ νεροῦ ποτὲ δὲν ἀνεβαίνει, φαίνεται νὰ ἀναπνεύσῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Κολυμπᾷ συνήθως στὰ βαθειά, ἡ ἔρπει εἰς τὰς κοίτας. Ὅταν τὸ νερὸ εἶναι διαυγές, ἡμπορεῖτε νὰ παρακολοθησῆτε τοὺς ἐλιγμούς του, ἀλλ' ὅταν τὸ τρομάξετε, σπεύδει νὰ ἐξαφανισθῇ στὸ βυθό. Τὸ δέμα του, ἔχει τοὺς ζωηροχρῶμους δακτύλους καὶ τὰς ὠρειότητας ραβδώσεις τῶν κοραλλιοῦ τῆς ξηρᾶς. Τῇ βοήθειᾳ ἐνὸς λεπτοῦ καμακιού, κατάρθωσα νὰ συλλάβω δύο κοράλλια. Πολλὰ ἔχουν μήκος πλέον τῶν δύο μέτρων.

Ἐξαίρεσις τοῦ μεγάλου βόα, ὅλα γενικῶς τὰ φίδια τοῦ νεροῦ εἶναι δηλητηριώδη. Ἄν καὶ εἶναι ὀλιγοριθμητὰ, ἀπαντοῦν εἰς πολλὰς ποικιλίας. Εἰς τὸ Ρίο Γκουαβιάρε, καθὼς εἶχαμε ἀράξει σ' ἓνα ἀμώδες σημεῖον τῆς ὄχθης, εἶδα νὰ ἀναδύεται κοντὰ εἰς τὴν πηρὸν ἓνα μικρὸ φίδι μήκους ἐικοσι πέντε περίπου ἐκατοστομέτρων. Τὸ χῶμα του ἦταν σκοῦρον γκριζο καὶ τὸ κεφάλι του μεγάλο καὶ

πλατὺ. Ἐβυθίσθη ἐκ νέου καὶ ἐξηφανίσθη, τὴν ὥρα πού ἐτοιμαζόμεθα νὰ τὸ σκοτώσωμεν. Σὲ μιὰν ἄλλῃ περιστασί, εἶδα νὰ ἀναδύεται ἓνα κοκκινωπὸ φίδι μήκους ἐνὸς περίπου μέτρου πού εἶχε στὴν κορυφῇ τῆς κεφαλῆς ἓνα μικρὸ κέρας ὅπως ὠρισμένα εἶδη ἐχιδνῶν.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορίσῃ κανεῖς πόσες ἐκατοντάδες ποικιλιῶν ἱσθδίων ὄφρων ὑπάρχουν εἰς τὸν Ἀμαζόνιον. Ἀλλὰ τὸν δάγκωμα προκαλεῖ τὸν ἄμεσον καὶ σχεδὸν βέβαιον θάνατον. Ὁ ἴδς μερικῶν εἶναι ὀλιγότερον δραστηνός. Μερικῶν φιδῶν τὸ δηλητήριον προκαλεῖ ἰσχυρὸν πυρετόν καὶ ποικίλας ὀργανικὰς διαταραχάς. Μόνον εἰς τὸ Μάττο-Γκρόσσο, ἐπὶ παραδείγματι, ὑπάρχουν οἱ ἀνιανκίνας, οἱ ἑκαράκας, οἱ κόμπρα-κόρας, οἱ κανι-νάκας καὶ τόσοι ἄλλοι ἱσθδῶδες ὄφεις, ὅπως λ.χ. οἱ κασκαβέλ (εἶδος κροταλίων) καὶ εἰς τὸ Παντανάλ, ἓνας ἄλλος ἐπικίνδυνος ὄφις ὀνόματι κασκαβέλ, ὁ ὁποῖος ὁμως δὲν ἔχει δακτυλίους εἰς τὴν σὺραν. Ἄλλοι ὄφεις πάλιν, ὅπως οἱ κόμπρας - βέρντες ἢ πράσινα φίδια, ὁ κόμπρα-τί-πο, καθὼς καὶ ὁ σονκόρνου, δὲν εἶναι δὲν λητηριώδεις.

νείς από πολύ κοντά, μπορεί να στραβώ θη.

Μεταξύ των ακινδύνων όφρων, θα πρέπει, να κατατάξωμεν όλους εκείνους που εις την νοτιοαμερικανικήν ήπειρον έχουν πράσινον το χρώμα. Πολλοί πολιτισμένοι φαντάζονται ότι τα πράσινα φίδια είναι πολύ δηλητηριώδη, ενώ εις την πραγματικότητα είναι απολύτως ακίνδυνα. Άρκετά, άλλωστε, να παρατηρήσετε το κεφάλι τους ή και την ούραν τους διά να διακρίνετε άμέσως έναν λοβόλον όφι από έναν ακίνδυνον. Εάν το κεφάλι είναι μικρό και πλατύ, το φίδι είναι δηλητηριώδες. Χαρακτηριστική επίσης λεπτομέρεια, τα πιδ δηλητηριώδη φίδια έχουν την ούρα πολύ πιδ χονδρή και κοντή.

Ένα έρπετον που το τρέμουν κυριολεκτικώς οι Ιθαγενείς είναι το φίδι-λιγαριά. Παραφυλάγει κρεμασμένον ανάμεσα στα δαδία, με τα όποια το θύμα το συγγεί. Συχνά περνά κανείς από δίπλα του, δίχως να το διακρίνη, τόσο το χρώμα του μοιάζει με λεπτό κλωνί λιγαριάς.

Μιά φορά εις τον Άνω Ορενόκον, άράξαμε διά να κατασηνώσωμε. Ένας άπό τους άνδρας μας, που έπρόκειτο να άνοίξη δρόμο ανάμεσα στους πυκνούς θάμνους και στίς λιγαριές, κρατούσε ένα τσεκούρι και έκοβε δεξιά και άριστερά. Ξαφνικά, τον άκουσα να μπήγη τις φωνές και όταν έτρεξα κοντά του μου έδει-

ξε έντρομος ό,τι είχε εκλάβει κατ' άρχην για κλωνί: 'Ήταν ένα φίδι λιγαριάς. Πλησίασα σιγά για να μνη το τρομάξω, και την στιγμή που το ζώο έτοιμαζόταν να φύγη, πρόφθασα και το έπιασα. Είχε μήκος ένός περίπου μέτρου. Τα δόντια του δεν ήταν ικανά να εισχωρήσουν ούτε στο δέρμα του χεριού μου. Το σώμα του δεν ήταν χονδρότερο από ένα μολύβι του γραψίματος. Το έκρατούσα άρκετά στα χέρια μου και έπειδή δεν είχαμε ειδικό κιβώτιο για να το κλείσω μέσα, το έστοιχάθησα σ' ένα σακκίδιο. Το έπληρα στα χέρια δυο-τρεις φορές την ήμέρα χαϊδεύοντάς του το κεφάλι. Από την άλλη ήδη μέρα το φίδι δεν έπιζήτουσε καν να ξεφυγή, και το άφηνα έλεύθερο στην πυρά, βάζοντας στο σακκίδιο μόνο το βράδυ. Άλλά ύστερα από μερικές μέρες, καθώς έπερνούσαμε σιμά από την όχθη κάτω από τα κλωνία των δένδρων που έσκυβαν στα νερά, θα του ήλθε, φαίνεται, ό πειρασμός να ξαναγυρίση στο στοιχείον του καθώς έσυνθηθίσαμε να μην το προσέχωμε. Θά ήταν περριτό να το άναζητήσωμε, γιατί φυσικά ή άνευρεσίς του ήταν άδύνατος μέσα εις το δάσος.

Όλα τα φίδια κολυμπούν περίφημα. Όσο για τα νεροφίδια, όχι μονάχα κολυμπούν και δουτούν, αλλά δεν έχουν καν άνάγκη να άνέλθουν στην έπιφάνεια για να άναπνεύσουν. Τα φίδια της ξη-

ράς δεν μπορούν να μείνουν επί πολύ στα θαθεία και γι' αυτό κολυμπούν στην έπιφάνεια. Τρέχουν μάλιστα πολύ γρήγορα με τās ίδιās κινήσεις που κάνουν όταν έρπουν εις το έδαφος. Είναι ικανά να διασχίσουν έτσι τους πλατείς ποταμούς και ήμπορείτε να τα παρακολουθήσετε επί άρκετον διάστημα με το βλέμμα από το λεπτό αυλάκι που αφήνουν πίσω των καθώς σχίζουν τα νερά.

Πολλά φίδια μη δηλητηριώδη είναι ώστόσο. Γεννούν ένα κομβόλογι από στρογγυλά αυγά, που τα καλύπτει μία άρκετά σκληρά μεμβράνη, αλλά δίχως κέλυφος. Άλλα πάλιν είναι ζωτόκα. Διά να προστατεύσουν τα μικρά των, πολλά φίδια — όπως τουλάχιστον μου διεβεβαίωσαν οι Ιθαγενείς — τα καταπίνουν όταν παρουσιασθή κίνδυνος και τα βγάζουν όταν παρέλθη. Ένας μινάς μου διηγήθη επίσης εις το Μάττο-Γκρόσσο, ότι φρονέσας ένα μεγάλο φίδι «θαλακούζου» κοντά εις την κατοικίαν του, το έδωσε στο παιδί του να το πετάξη στο ποτάμι. Καθώς εκείνο το έσερνε από την ούρα, είδε να βγαίνουν από το στόμα του έρπετου πολλά φιδάκια που έσπευδαν να ξεφανισθούν προς όλας τās κατευθύνσεις.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνέχεια.

ΠΟΙΑΝ ΜΟΡΦΗΝ ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΕΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 623)

Διά άναγνωρίσεως επί του έδάφους, που το έδαφος εινε άσφαλές εκ τούτων, που τουτό άναγκάζει αυτά να έλαττώσουν την ταχύτητα των, ή που έπιτρέπει την άναπαύειν αυτών. Έκ της μελέτης ταύτης θα διευκρινισθή που εινε πιθανή ή έμφανισ εις άρμάτων μάχης, που εινε δυνατή και που εινε άδύνατος.

Έδαφος τι δύναται να χαρακτηρισθή ως άσφαλές εκ των άρμάτων όταν δεν δύναται να διέλθουν δι' αυτότα άρματα μάχης, χωρίς ειδικήν προπαρασκευήν ή δοηθητικά μέσα. Βαλτώδες έδαφος επί του οποίου δεν δύναται να διέλθω τα πεζίκια, δύναται να θεωρηθή ως άσφαλές εκ των άρμάτων μάχης έδαφος.

Έδαφικά έμποδια, τα όποια παρακωλύουν την ταχύτητα, εινε μικράι ροαί υδάτων, άπότομοι κλίσεις, έπιχωματώσεις, σιδηροδρομικά εκχώσεις, βαλτώδες έδαφος, μακράι κλίσεις (άνωφέραι ή κατωφέραι).

Κατωκημένοι τόποι και δάση, εινε δυσμενή εις τα άρματα μάχης. Πολλάκις εινε άσφαλής εκ των άρμάτων ή δύναται δι' όλίγων μέσων να καταστούν τοιαύτα.

Οι ποταμοί και οι λίμναι τότε μόνον εινε άσφαλής εκ των άρμάτων, όταν ό πυθμήν αυτών και το βάθος των άποκλείουν την δι' αυτών διέλευσιν των άρμάτων ή όταν ή διαμόρφωσις των όχθων αυτών δεν έπιτρέπει την προσέγγισιν των δυναμένων να πλέουν άρμάτων.

Τα μέσα και ύψηλά όρη περιορίζουν την χρήσιν των άρμάτων έντός των κοιλάδων και των διαβάσεων αυτών.

Η έγκατάστασις τεχνικών έμποδίων, άπαιτεί πολύν χρόνον, προσωπικόν και ύλικά. Σπανίως θα έπιτευχθή συνεπώς τουτό εις τον πόλεμον κινήσεων. Συχνά δύναται να προκύψη ή περίπτωσης της διασκευής ύπαρχόντων φυσικών έμποδίων, τα όποια παρακωλύουν την ταχύτητα των τεθωρακισμένων όχημάτων, εις άσφαλής εκ των πολεμικών όχημάτων, ή της κατασκευής τοιούτων έμποδίων.

Ο καιρός και ή όμίχλη έπηρεάζουν την κινήσιν των τεθωρακισμένων όχημάτων, έν μέρει διαφορετικώς από ό,τι των έφίπων ή πεζών. Τουτό εινε ιδιαιτέρως σοβαρόν διά την άμυναν.

Διά της μεταβολής του καιρού δύναται

να μεταβληθούν και αι έδαφικά συνθήκαι. Τα τεθωρακισμένα αυτοκίνητα με περιορισμένην εύκινήσιν, δύναται να δεσμευθούν πλήρως επί του όδικοϋ δικτύου, εις περίπτωσην παρατεταμένης βροχής. Πάντως τα με διπλούν σύστημα κυλινδρώσεως και τα μεθ' έρπουστρίας όχήματα και άρματα μάχης, έχουν πάντοτε μεγαλύτεραν ικανότητα κινήσεως, από τα ήπιοκίνητα όχήματα. Το σκότος περιορίζει επίσης την προς μάχην ικανότητα των τεθωρακισμένων στρατευμάτων. Η διεξαγωγή των πορειών κατά την νύκτα παρέχει άποτελεσματικήν προστασίαν από τούτων. Έξ άλλου αι τεθωρακισμένα μονάδες θα χρησιμοποιήσουν συχνά το σκότος διά την προσπέλασιν προς εκτέλεσιν αίφνιδιαστικών επιχειρήσεων, άμα τη νύ.

Η χιών και ό πάγος δύναται να αύξήσουν την εύκινήσιν των τεθωρακισμένων όχημάτων, ως π.χ. όταν έχουν παγώσει εις άρκετον πάχος τα ύδατα λιμνών ή ποταμών, ή εις την περίπτωση συνεχούς στερεάς χιόνος. Διά της χρησιμοποίησεως ειδικών χιονοπεδίων και δοηθητικών άλύσεων δύναται να άντιμετωπίσουν χιόνος μεγάλο βάθος. Τα όχήματα καλύπτονται, εις την περίπτωση χιόνος, με λευκόν κάλυμμα.

Η φυσική όμίχλη, όταν εινε πυκνή, παρακωλύει τον προσανατολισμόν των πληρωμάτων και περιορίζει συνεπώς την δυνατότητα χρήσεως αυτών. Σταθεράι πυξίδες, μόνιμως τοποθετημένοι έντός των όχημάτων, έπιτρέπουν την τήρησιν της διαταχθείσης κατευθύνσεως έν όμίχλη και τώ σκότει.

Η λεπτή όμίχλη, ή όποια έπιτρέπει την όρσιν εις μικράς άποστάσεις, δύναται να εύνοησιν την αίφνιδιαστικήν προσέγγισιν των τεθωρακισμένων μονάδων και να έλαττώσιν ούτω ουσιαστικώς την άποτελεσματικότητα των όπλων της άντιαρματικής άμύνης.

Ο τεχνικός καπνός δύναται να χρησιμοποιηθή πολλάκις παρά του έπιτιθέμενου προς τύφλωσιν των όπλων άμύνης και των παρατηρητηρίων. Η διά καπνού κάλυψις δύναται να διεξαχθή, τόσοσν ύπ' αυτό του ίδιου του τεθωρακισμένου όχήματος, όσον και παρά του πυροβολικού διά των ειδικών μονάδων νεφελώσεως και δι' αεροπλάνου.

Πολλάκις τα τεθωρακισμένα όχήματα θα προσπαθήσουν να διαφύγουν την ένεργειαν

των όπλων της άμύνης δι' αυτοκαλύψεως διά καπνού ή διά τυφλώσεως των όπλων της άμύνης του έχθρου των ή των παρατηρητηρίων των, διά καπνογόνων όχημάτων.

Άλλα και διά τον άμυνόμενον δύναται να προβλεφθή αυτοκάλυψις διά καπνού, όταν π.χ. παρίσταται άνάγκη να διαφύγη από τās έχθρικάς τεθωρακισμένας μονάδας. Πλεονεκτική θα εινε επίσης ή συνδευασμένη χρήσις ύπονόμων πλησίον φραγμάτων και τεχνικού καπνού.

Η ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Η έπιτυχία της δράσεως των τεθωρακισμένων όχημάτων βασίζεται κυρίως εις τον αίφνιδιασμόν και την ταχύτητα της διεξαγωγής της ένεργείας, επί άρμάτων δε μάχης έπιπροσθεως και εις την κατά μάζας, με κλιμάκωσιν κατά βάθος, ένεργειαν.

Άντιστοίχως δέον και ή άμυνα ταχέως να διδθ τās διαταγάς της και ταχέως και αυτόματος να ένεργη. Τα πρώτα μέτρα δέον να ληφθούν ταχέως και να εινε απλά. Σύν τώ χρόνφ δύναται να δελτιοϋνται και να συμπληρώνονται.

Καθήκον της διοικήσεως εινε να άντιμετωπίσιν την κατά μάζας ένεργειαν διά συγκεντρώσεως των μέσων άμύνης εις τούς άπειλουμένους τομείς. Δέον επίσης να περιορισθή ό κίνδυνος του αίφνιδιασμού διά προληπτικών μέτρων, ως εινε ή μελέτη του έδάφους, ή έγκατάστασις ύπηρεσίας έπιτηρήσεως και πληροφοριών. Τα αεροπλάνα και τα άρματα μάχης δύναται να συντρέξουν εις τουτό.

Όσον ταχύτερον καταστή άντιληπτή και άναγγελθή έπικειμένη έπίθεσις, τόσοσν περισσότεροσν θα καταστή δυνατόν να προετοιμασθή ή άμυνα, να διασπαρθί το στρατεύμα και να προστατευθί εκ του έχθρικού πυρός διά καταλλήλου εκμεταλλεύσεως του έδάφους.

Συμπερασμα: Καλώς ώργανωμένη έπίγειος άντιαρματική άμυνα, διαθέτουσα δεβαίως τα κατάλληλα μέτρα, συμπληρουμένη διά της έγκαίρου έπεμβάσεως της αεροπορίας μάχης, θα δύνηται να άντεπεξέλθη άποτελεσματικώς κατά της έπιθετικής ένεργείας των τεθωρακισμένων μονάδων.

Έναπομένει συνεπώς εις αυτάς έν μέσον, το όποίον εύνοει γενικώς τον έπιτιθέμενον: ό αίφνιδιασμός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Β' ΤΟΜΟΥ

Οι παραπλεύρως των θεμάτων αριθμοί δεικνύνουν τās σελίδας

ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Το μέλλον της αεροπορίας 55. Άεροπορία, γεωγραφία και φυλή 200. Η τηλεορασις εις την άντινεωτικήν αεροπορίαν 357.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Οι βολβοί των όφθαλμών 39. Διατί έχομεν δύο όφθαλμούς 87. Τα συστατικά του όφθαλμού 142. Ο άμφιβληστροειδής 196—303. Τα όπα 335, 389, 483. Είδη πιέσεως και πόνου 595. Η όσφρησις 644. Η ιστορία του Άνθρπου, πριν γεννηθί 270, 319, 365. Το ανθρώπινον έργοστάσιον 431.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Οι άστεροειδείς 34. Αι κηλίδες του ήλιου 109. Η θερμική ένεργεια του ήλιου 197, 244. Ο ζωδιακός κύκλος 338. Ο γαλαξίας 381. Η γηινή σφαίρα εινε ένας γιγαντιαίος μετεωρίτης 436, 840. Το σύμπαν περιτρέφεται 592. Οι άστερισμοί 642.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ο Παρθενών 15, 17. Το έργον του Φειδίου 120. Η τέχνη από του Ε' έως τον Δ' αιώνα 170. Ο Πραξιτέλης 220. Τα έργα του Δ' αιώνα 276. Τα έργα του Πραξιτέλους 321. Ο Διόδοτος Πελεκυς 353. Ο ναός της Άπτερου Νίκης 358. Η ελληνική ζωγραφική 361, 469, 520, 570, 622.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΡΙΣΙΑ

Βλέπε Έκδόσεις.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Οι δύο Βάρβαι 21. Ρισελιέ 24. Ντικενς 25. Γουσταδός Κουρμπέ 76. Λάμπρος Κατσώνης 77. Βελάσκος 128. Φιλοπόμην 129. Γεωργία Σάνθ 178. Γεώργιος Στήθεσον 179. Γιαννός 230. Κοσιόδοκο 237. Ουάλιαμ Λή 272. Βίκτωρ Ουγκώ 282. Δαυίδ 283. Λεονάρδος Ντά Βιντσι 328. Ι. Ρακίνας 329. Άλέξανδρος Ποσκιν 372. Βελισσάριος 373. Κίμων 424. Γεώργιος Ρομένε 425. Μιλτιάδης 476. Ίφην 477. Αλκατεριν των Μεδίκων 528. Ρόζα Μπονέ 529. Σ. Βικατός 552. Δάντης Άλγιέρης 580. Θ. Έδισων 581. Βερνέζης 632. Ούόλτερ Σκωτ 633.

ΒΙΟΛΟΓΙΑ

Πόσας αισθήσεις έχομεν εις την πραγματικότητα 40. Η ένεργεια, προπόθεσις της ζωής 85, 141, 187. Έργοστάσιον του οργανισμού μας 302. Το λιπος 336. Το γλυκογόνο 390. Όξυγόνο και άνθρακίον οργανισμός 432. Παρθενογένεσις 482. Η ζωή των μικροοργανισμών 508. Το φως που σκοτώνει 519. Αι έλαβερα ουσία των οργανισμών 542, 543, 596.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η συνθετική ζάχαρις 409. Νέαι βιομηχανίαί με βάση τον λιγνίτη 455. Ηλεκτρομεταλλουργία και ηλεκτροχημική βιομηχανία έν Ελλάδα 535. Ο υδράργυρος εις την βιομηχανίαν ηλεκτρικών λαμπτήρων 535. Η ελληνική βιομηχανία ελαστικών 572. Η βιομηχανία των έγχρωμων βαλοφράκτων 579. Οι ελληνικοί λαμπτήρες 636.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Βενεζουέλα, Κολομβία, Ίσημερινός 26. Περού και Βολιβία 78. Άργεντινή, Χίλη, Ούρουγουά, Παραγουάη 130. Αι Άντίλλαι 182. Κεντρική Άμερική 234. Ηνωμένα Πολιτεία 299. Νήσοι Άαλαντ 327. Καναδάς 339. Βορειοδυτική Άφρική 374, 426. Μέση και Νότιος Άφρική 478. Μαρόκον, Άλγερία, Τυνησία, Λιβύη 530. Αίγυπτος 582. Αίθιοπία 634.

Διατί αι ήπειροι εινε πλατεία προς βορράν και στεία προς νότον 412.

Χόρται

Βενεζουέλα, Κολομβία, Ίσημερινός 27. Περού και Βολιβία 79. Άργεντινή, Χίλη, Ούρουγουά, Παραγουάη 131. Άντίλλαι 182. Ο ιστορικός χάρτης της Εύρώπης 192. Κεντρική Άμερική 234. Ηνωμένα Πολιτεία 286—287. Καναδάς 331. Βορειοδυτική Άφρική 375. Βορειοανατολική Άφρική 427. Μέση και Νότιος Άφρική 479. Μαρόκον, Άλγερία, Τυνησία, Λιβύη 531. Αίγυπτος 583. Αθήσωνία και Σουδάν 635.

ΓΕΩΛΟΓΙΑ

Ο σχηματισμός της Γης 90. Οι σχηματισμοί των πετρωμάτων 145. Αι όλοι της Γης 241, 380. Τα άπολιθώματα 536. Παλαιοντολογία και Γεωλογία 641.

Η έξερύνισις του άσωτερικού της Γης 564, 630.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Ο πόλεμος κατά των παρασίτων των φυτών 181. Ο άγών κατά της φυλλοξέρας 376. Ο άγών της έπιστήμης κατά των έχθρων της γεωργίας 534, 578. Η έποχή φύτευσεως όπωροφόρων δένδρων 587.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

Σκοπός και έκτασις της Γλωσσολογίας προς τās άλλας επιστήμας 219, 367. Η άρχή της γλώσσης 515.

ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ

Η θρεπτική αξία των σπουδαίων τέρων τροφίμων: Αύγα 5. Κρέας και ήχυνες 59. Άρτος, ζυμαρικά, όσπρια 111. Λαχανικά, όσάρα, ρευσατά τροφά 165.

Η βιταμίνη Β 42. Η βιταμίνη 144. Βιταμίνη Δ και Ε 246. Η μαργαρίνη 337. Το αυγό ως θησαυροφυλάκιον ζωογόνων ουσιών 485. Ο τυρός 594.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΝ

Τι εινε το λαθρεμπόριον πολέμου 7. Το δικαίον του κατά θάλασσαν πολέμου 471, 509, 575.

ΕΘΝΟΛΟΓΙΑ

Η άκμή της Άσσυρίας 18. Άσσυριακή πολιτική 68. Σαργίλ 226. Οι Σημίται 457. Ιδιωτική ζωή των Άσσυρίων 571. Η πρώτη του έτους εις την Βαβυλώνα 616.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

47, 99, 151, 255, 307, 396, 447, 499, 552, 604, 653.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

35, 247, 360, 387, 447, 459, 499, 551, 603.

ΖΩΟΛΟΓΙΑ

Παχυπόδα ή Ώτος 28. Ο μινόδους 32. Η σολαγγάνη 33. Βασιλικός Γύψ 75. Η σάγα 80. Ο κάνθαρος της ροδής 81. Ο φακόχοιρος 83. Η χίνα 84. Η άρκτος των εσμεδού 88. Οι κροκοδείλιοι του Νείλου 113, 168. Τρία άγνωστα είδη φιδιών 135. Φοινικόπτερος 138. Έξωτικά ψάρια 139. Πώς μεταφέρουν τα ζώα την τροφήν των. Διακοσμητικά πτηνά 188, 243. Τρίγλη ό μυστακίας 189. Τέτις 236. Ίπποκάμπος 237. Ο έβρανός 251. Περίοδος 293. Πρωτόζωα που σκέπτονται 300. Έποψ 383. Ίπποπόταμος 436. Γύψ 437. Ανατολική πανίς 491. Τα είδη των Ικτιδών 494. Αυστραλιανή πανίς 537. Άλιόπος 544. Τα παραδείσια πτηνά 545. Η ζωή του άσκακού 684.

ΗΘΗ ΛΑΩΝ

Η κοιλιάς του Ήλιου 12. Λόι, οι κάτοικοι της Χαϊνόν. Μία λευκή φυλή μεταξύ των κυπρίνων 180. Λαοί της Σαχάρας και του Νίγηρος 232. Η νήσος Μπάι 284. Οι Ιθαγενείς της Αυστραλίας 332. Τα έθια των άρραβώνων 370. Αίτη 416. Η προτοχρονία των Άνιματών 472. Εις την χώραν όπου φοιτούν δια να διακριθών 516. Η ένθρονισις του νέου Δαυαλάμα 624. Άγνωστοι φυλαί της Νέας Γουίνεας 627.

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Η εξέλιξις των μέσων φωτισμού 356. Τα ηλεκτρομαγνητικά τράινα 366. Ο ήλεκτρισμός γενικώς 490, 591, 640. Η ηλεκτροχημική και ηλεκτρομεταλλουργία έν Ελλάδα 535. Ο υδράργυρος και οι ηλεκτρικοί λαμπτήρες 535. Ηλεκτρικοί λαμπτήρες 637.

ΘΕΑΤΡΟΝ

Η τηλεορασις εις το θέατρον 133. Η παντομίμα 466.

ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ

Το προπατορικόν άμάρτημα 117. Η προσωπική άμαρτία 215. Πυρολατρεία 297. Η όνολατρεία 364—475.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Πώς προεκήλθησαν οι Μηδικοί πόλεμοι 16. Η Ιωνική επανάστασις 69. Η ναυμαχία της Λόδης 124. Διατί ή Περσία ήθελε να κυριεύσιν την Ελλάδα 171. Οι έθνικοί διχασμοί εις την ύπηρεσίαν των Περσών 221. Η περσική έκστρατεία 277. Οι Πέρσαι εις τον Μαραθών 362, 418. Η μάχη του Μαραθώνος 467, 518, 568. Τα μετά την μάχην του Μαραθώνος 620.

Η αυτική Εύρώπη κατά την τελευταίαν χιλιετηρίδα 192. Ο φιλανδικός λαός 211.

ΙΑΤΡΙΚΗ

Η λύσσα 41, 86. Η λύσσα του σκύλου 147. Πυρετός και άντιπυρετικά φάρμακα 161, 214, 268. Η λύσσα γαλής και ίππου 191. Η ψώρα 245. Ο έσθραγος και ό καρκίνος 265. Ψωρίασις 304. Η σύγχρονος χειρουργική δανείζεται μεθόδους από τους θεράπευτας του Μεσαίωνα 317. Η ταινία 334. Ίκτερος 430, 484. Η καταπολέμησις του δακρυολιμού διά του ολονευμάτος 443. Η χειρουργική χάνει έδαφος 458. Η παιδική παράλυσις 460. Η εκλασμία 543. Έπιλόχιος πυρετός 593, 643.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΙ εισβολαί των βαρβάρων 20. Διανομή του κράτους του Καρλομάγνου 62. Αίτια του φεουδαλισμού 227. Φεουδαλική κοινωνία 295. Αύθιγος και ύποτελεις 524.

ΛΟΛΟΓΙΑ

Διαίτητικά γιατροσόφια 74. Φοροδέκτα 176. Λαϊκή αστρολογία 325. Γεωργικοί θρύλοι 422. Χριστουγεννιάτικοι θρύλοι 666. Η Πρωτοχρονιά 615.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

38, 94, 135, 194, 250, 298, 394, 443, 495, 547, 599, 646.

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ

Ο μελιταίος μικρόκοκκος 43. Τα μικρόβια που άπατούν 190. Βακτήρια, βακτηρίαι, βακτηρίδια και βακίλλοι 391, 433, 645.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Μουσική, ή παγκόσμιος γλώσσα 72.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ο Απώλων 121, 173, 223, 279, 322. Αφροδίτη 421, 522.

ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Ελληνική ναυτιλία 403. Η εμπορική μας ναυτιλία και ο πόλεμος 488. Η σπουδαιότητα των λιμένων δια την Ελλάδα 586.

ΝΟΜΙΚΗ

Η εξεταστική της ποινής 469—434.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Το σύγχρονο νομισματικόν σύστημα 30. Αι συμβάσεις ανταλλαγής εμπορευμάτων 82, 134. Μορφαί και τρόποι παραγωγής 186. Η κυκλοφορία 238. Είδη κεφαλαίων 288. Πρόσθετος αξία και κέρδη 341. Αξία και τιμή 388, 439. Αι τιμαιοις πολεμικών περιόδους 493. Αι οικονομικαί κρίσεις 546. Αι μεταπολεμικαί κρίσεις 598. Η αμόρφωτος 654.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ο λαχανόκηπος σας 25. Το κλώσθημα 65.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

51, 103, 155, 207, 259, 311, 347, 399, 451, 503, 555, 607, 659.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Το «παιδί-πρότυπον» 407. Η διδασκαλία των κωφαλαλών παιδιών 428. Παιδί και οικογένεια 527. Συναισθημα και ζωή 563. Αι έορταί και το παιδί 612.

ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΑ-ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

Ο παλαιολιθικός χρυσός αιώνας 19. Πρώτη χύτρα και πρώτη λυχνία του ανθρώπου 64. Τα πρώτα καλλιτεχνήματα 116, 195, 224, 360. Η διακόσμηση των οικημάτων των πρώτων ανθρώπων 420, 523. Τα γεωμετρικά σχήματα 567.

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Οι πολεμικοί στόλοι: Το αεροπλανοφόρον 9. Έλαφρα σκάφη 66. Το υποβρύχιον 118. Το αεροπλάνον εις τον κατά θαλάσσαν πόλεμον 163. Ανθυποβρυχιακή θύελλα 216. Η νάρκη 274. Η αυτόματος τορπίλη 378. Ο πόλεμος καταδρομής 406, 470.

Η στρατιωτική αξία της Βαλτικής 11. Αι πολεμικά μηχαναί πρό 2000 ετών 107. Η ιστορία του καμουφλάς 112. Η πολεμική επιστήμη 166. Η τηλεόρασις εις την ανιχνευτικήν αεροπορίαν 357. Οι πρόδρομοι των σημερινών τάγης 395. Το άρμα του μέλλοντος 535. Ο σύγχρονος πόλεμος. Στρατιώτης και νεωτερισμοί 267. Αντικαταστάσις του ανθρώπου δια της μηχανής 316. Πεζικόν και Άρμα συνοδείας 355, 410. Το Ιππικόν 465. Μηχανοκίνητοι μονάδες 511. Τεθωρακισμένον όπλον και πυροβολικόν 574. Η άμυνα κατά των τεθωρακισμένων άρμάτων 623.

Σελίδες της πολεμικής ιστορίας:

Κόρνελ—Φάλκλαντ 588. Το υποβρύχιον κατά τον παγκόσμιον πόλεμον 638.

ΠΡΩΤΑΙ ΥΛΑΙ

Ο πόλεμος δια το πετρέλαιον 184. Το υπέδαφος της Ελλάδος πλούσιον εις λιγνίτην 408.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ

Πώς λειτουργεί ο ελληνικός ραδιοφωνικός σταθμός 532.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Μεταναστεύσεις και μεταναστευτικόν συνάλλαγμα 48. Οι λθγαρισμοί των Κληρικῶν 154. Η ελληνική εμπορική ναυτιλία 206. Η αξία του Διεθνούς Εμπορίου 258. Το ποσοστόν θανάτων και γεννήσεων του εργατικού πληθυσμού 446. Αι καταθέσεις εν Ελλάδι 492. Η περιουσία των ασφαλιστικών οργανισμών 551. Η παραγωγή της Τουρκίας 603. Αι απολλοτριωθεΐσαι εκτάσεις και οι αποκατασταθέντες ακτήμορες 653.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Η υγιεινή της γυναικός, κατά τας διαφόρους περιόδους της ζωής της 6, 61, 114, 167, 218, 273, 323. Ηλικία και υγεία 359. Τα δόντια των παιδιών 423, 464. Υγεία και όραότης 461.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σχέσεις και διαφοραί Σωκράτους και Σοφιστών 14. Η καταδίκη του Σωκράτους 63, 122, 174. Πλάτων και Ξενοφών 228. Πλάτων 296, 326. Τα έργα του Πλάτωνος 368, 414, 474, 525. «Ιππίας» Έλάστων 576. «Πρωταγόρας» 625.

ΦΥΣΙΚΗ

Ο φωνογράφος 199. Η αντίλα 240. Υδραντλία 290. Μαγνητισμός και μαγνήται 435. Ο ηλεκτρισμός 490, 591, 640. Τα υπερηχητικά κύματα 507.

ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ

Τα όρχεοειδή 36. Ο κρόκος 93. Τουλίπη 248. Τα χρυσάνθεμα 294. Η τριανταφυλλιά 339. Νάρκισσος 382. Υάκινθος 382. Η χαρουπιά 385. Μιμόζα 442. Η περιπλοκάδα 590. Δαμασκηνα 640.

ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Βλέπε Γεωργία.

ΧΗΜΕΙΑ

Το πυρίτιον 37. Ο άργυρος 90. Η φωτογραφία 146. Ο χαλκός και αι ενώσεις του 198. Μόλυβδος 291. Κάλιον 384. Άργύλλιον 438. Το χλωρίον 489.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Σίγουντ Φρόντ 3. Φρωδισμός και ψυχανάλυσις 57, 140. Αι αντισυμφορία του ψυχικού μας κόσμου 175. Αύσδεα και όποκρισία 229. Το συναίσθημα του φόβου 327. Φοβία 415. Οι άνθρωποι που αισχύνονται δια τον έαυτον των 526. Αι ιδεοληψία άσεβείας και έγκληματος 577. Οι αυτοκατηγορούμενοι 526.

ΩΚΕΑΝΟΛΟΓΙΑ

Πώς θα εξερευνηθούν τα βάθη των Ωκεανών 386, 440.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Η προστασία των οικημάτων εναντίον των κεραυνών 8. Η ιστορία της ελληνικής σημαίας 56. Οι μεσημβρινοί δια την εύρεσιν της ώρας 60. Άλιεις μαργαριτών 92. Λάπη και ιδιοτροπία της φύσεως 95. Κεραυνοκυνήγος 132. Η στρατηγική σημασία των Στενών 160. Από του σπηλαίου εις σπήλαιον 203. Οι άρχαιοι και το διουμηχανικόν πνεύμα 213. Ο Φιλοτελισμός 217. Η καταπολέμησις του πυρός εις τα υπερωκεάνεια 239. Υφάσματα αδιάσπαστα 249. Το Έλληνικόν Ινστιτούτον Παστέρ 280. Είς φονικώτεροι από τους παλαιούς οι σύγχρονοι πόλεμοι 315. Δεν πρόκειται να άποθάνη ο Δυτικός Πολιτισμός 351. Θα ταξιδεύση ο άνθρωπος εις την Σεληνήν 354. Ο άνθρωπος κατορθώνει να έλπη δια μέσου των ελαχίστων μορίων της ύλης 405. Οι έρημίται του Αθω 462. Το Αντικερκινικόν Ινστιτούτον 480. Το σημεΐον του Σταυρού ως προχριστιανικόν σύμβολον 512. Τα Χριστούγεννα εις την χρονολογίαν 559. Είς τας πολικάς χώρας επικρατεί καύσων κατά το θέρος 560. Τα πρώτα έτη του Χριστού 561. Ο συμβολικός ρόλος του 7 εις την ζωήν μας 597. Υποβρύχια ψυγεία 599. Η πρώτη του έτους 611. Νέαι πηγαί δυνάμεως εν τη φύσει 613.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Αντιμέτωπος με τα θηρία της Βραζιλιανής ζούγκλας 48, 100, 152, 204, 256, 308, 345, 397, 448, 501, 553, 605, 655.

Η νήσος του Ιατρού Μορώ 44, 96, 148, 200, 252, 304, 342, 392, 444, 500.

Ο πόλεμος εις τους αιθέρας 496, 548, 600, 650.

ΕΓΧΡΩΜΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Είδη έντόμων 1. Ο Πειραιεύς κατά την Αρχαιότητα 52. Άλιεα μαργαριτοφόρον οστράκων 53. Η Αυτοκράτειρα Λουκιλλη μεταξυ των άθλητών του Ιπποδρόμου 104. Έξωτικά ψάρια 105. Ο Σολωμών και η Βασίλισσα του Σαββά 156. Είς τον βυθόν των τροπικών θαλασσών 157, 609. Το θωρηκτόν «Νέλσων» 208. Άλιεα ιχθύων δι' ένυδρεία 209. Ο Δανιήλ εν τω λάκκω των λέοντων 260. Διάφορα είδη ιχθύων 261. Αιγυπτιακή τοιχογραφία 312. Χρωματισμοί της σεληνης κατά τας εκλείψεις αυτής 313. Βορείον Σέλας 348. Ο έποψ 349. Εθνόσημα 400. Σημαΐα διαφόρων κρατών 401, 660. Η στέψις του Ναπολέοντος 452. Ως διαφόρων ζώων 453. Ανατολική πανίς 504. Πολύτιμοι λίθοι 505. Αύσαρλακή πανίς 556. Ενδυμασία περιφερίας Αθηνών 609. Ο Παρθενών επί Τουρκοκρατίας 660.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Πώς νά φτιάξετε μιάν ξύστρα τών παπουτσιών

Με λίγον κόπο και κανένα έξοδο μπορείτε νά φτιάξετε μιάν ξύστρα για νά καθαρίζετε τα πόδια σας από τις λάσπες του περιθολιού σας. Γι' αυτό, αφού μαζέψετε αρκετά σιδερένια πώματα από μπουκάλια της μπύρας ή ιαματικών νερών, τα καρφώνετε ένα-ένα από την άναποδή τους όψη επάνω σε μιάν τάβλα άρκετά χονδρή που νά έχη μήκος 60 πόντους και πλάτος 40 πόντους. Τα πώματα τα καρφώνετε σε άπόστασι ένός περίπου πόντου το ένα από το άλλο.

Πρόχειρη και πρακτική ταγίστρα για τις κόττες σας

Ένα όποιοδήποτε κουτί από κονσέρβα μπορεί νά μεταβληθί με λίγα κόπο σε μιάν πρώτης τάξεως ταγίστρα.

Γι' αυτό βγάξετε το κάτω μέρος της και ύστερα με ένα ψαλίδι κόβετε κατά μήκος το κουτί και στο σημεΐο που εΐνε συγκολλημένο. Μετά ταύτα κόβετε δυο ήμικυκλικά ξύλα πάχους ένός πόντου περίπου και τα καρφώνετε στις δυο άκρες του κουτιού.

Αν θέλετε ή ταγίστρα νά εΐνε κρεμασμένη στον τοίχο, γυρίζετε με μιάν τανάλια το έξωτερικό της άκρο, περνώντας άνάμεσά ένα σίδερο, για νά μη πληγώνωνται τα ζώα από την κόψη του τενεκέ, κάνετε δυο τρύπες στο άλλο άκρο της και την κρεμάτε στον τοίχο.

Όταν όμως θέλετε νά την τοποθετήσετε κάτω στη γή, τότε γυρίζετε και τα δυο άκρα της με την τανάλια, περνώντας σε καθένα και από ένα σίδερο και την στηρίζετε επάνω σε δυο πόδια ξύλινα. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορείτε νά κάνετε πολλές ταγίστρες για τις κόττες στις και με τιποτένια έξοδα.

Πώς ξεψειριάζουν οι όρνιθες

Πριν βάλετε όρνιθα στο κοτέτσι, πρέπει νά φροντίσετε νά εΐνε άπληλαγμένη από παράσιτα ψείρες λογίων - λογιών που θα τις μεταδώσει και στα άλλα πουλιά. Το πιο απλό μέσο εΐνε νά παραγγείλετε μιάν ειδική «ξεψειριάστρα». Αυτή εΐνε ένα κουτί που στη μιάν πλευρά έχει ένα άνοιγμα με διπλή καταπακτή για νά βγαίνει το κεφάλι της κόττας έξω νά μην σκάσει, μέσα δε υπάρχει ένα χώρισμα από συρματόπλεγμα όπου δεν μπορεί νά πάη ή κόττα σαν την κλείσουμε μέσα.

Σε ένα δοχείο στο χώρισμα αυτό άνάβουμε θειάφι άνακατεμένο με λιγάκι νιτρικό κάλι που διευκολύνει την καύση. Το κουτί πρέπει νά κλείνη έρμητικά νά μη φύγουν οι καπνοί. Μετά δέκα λεπτά, ένα τέταρτο το πολύ βγάνουμε από μέσα την κόττα. Θα σαστίσουμε και οι ίδιοι άμα δοΰμε τι

ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ

Μερικές άπαραίτητες και ένδιαφέρουσες οδηγίες

Πολλές ουσίες, όπως ή οδοντόπαστα, ή βαζελίνη και άλλες διατηρούνται μέσα σε σωληνάκια από άντιμόνιο.

Για νά αδειάσετε τελείως το περιεχόμενό τους, παίρνετε μιάν θέργα ξύλινη και με ένα σουγιά κάνετε μιάν χαραματιά στη μέση και σε άρκετο μήκος. Έπειτα περάστε άπ' αυτήν την χαραματιά το κάτω πλατύ μέρος του σωληνός της οδοντόπαστας σας και έφόσον τελειώνει ή οδοντόπαστα γυρίζετε την ξύλινη θέργα ώστε νά διπλώνετε το σωληνάριο. Έτσι κάνοντας, όταν ή ξύλινη θέργα φθάση ως το λαϊμό, από το σωληνάριο δεν θα ύπάρχη πιάν μέσα στο σωληνάριο ούτε ίχνος οδοντόπαστας βαζελίνης κτλ.

Πώς νά καθαρίζετε τα πινέλια σας από τις μπογιές.

Όταν μεταχειρίζεσθε μπογιές με βάσι το λινέλαιο ή το τερεβινθέλαιο, εΐνε εύκολο νά καθαρίζετε με λίγο χλιαρό νερό ή νέφτι τα πινέλλα σας. Σήμερα όμως που τα διάφορα χρώματα έχουν ως βάσι διάφορες λιπαρές ουσίες, το καθάισμα των πινέλλων εΐνε δύσκολο.

Καλύτερο μέσο καθαρισμού εΐνε ή έξης διάλυσις:

Νερό	λίτρα 1
Μαύρο σαπούνι	γραμ. 125
Άλκαλι	γραμ. 60

Όλα αυτά τα ζεσταίνετε και ύστερα τα άνακατώνετε καλά. Βουτάτε τα πινέλλα σας μέσα και τα αφήνετε ως ένα τέταρτο της ώρας και τέλος τρίβετε το πινέλλο με το χέρι σας για νά μη ή διάλυσις άνάμεσά σε άλλες τις τρίψες. Τα ξεβγάξετε με κρύο νερό και τα τοποθετείτε σε ένα μέρος για νά στεγνώσουν.

Προτιμότερο εΐνε νά καθαρίζετε τα πινέλλα σας άμέσως μετά την χρήσιν γιατί, άμα μείνουν πολύν καιρό με τις μπογιές, εΐνε δύσκολο νά καθαρισθούν ή και καταστρέφονται τελείως.

Πώς μπορείτε νά κατασκευάσετε ένα ώσκόπιο.

Το ώσκόπιο, δηλαδή το όργανο με το όποιον εξετάζουν τα αυγά άν εΐνε φρέσκα, εΐνε άπαραίτητο για κάθε σπίτι.

Μπορείτε νά το κατασκευάσετε μόνοι σας, παίρνοντας ένα κομμάτι γερό χαρτόνι και διπλώνοντας αυτό σε σχήμα Υ. Έπειτα κάνετε στο ένα πλάι του μιάν τρύπα τόσο μεγάλη, ώστε νά τοποθετηθεί εκεί το αυγό χωρίς όμως και νά μπορη νά περάση. Στη θάκ, του χαρτονιού κάνετε μιάν τρύπα που νά μπορη νά περάση ο ηλεκτρικός

πληθος ψόφιες ψείρες θα θρούμε μέσα στο κουτί.

Το ξεψειρίασμα θα εΐνε πλήρες και άπόλυτο, άν έχουμε φροντίση προηγουμένως νά αλείψουμε με λυζόλ το κεφάλι και τον λαϊμό της κόττας. Βγαίνοντας από το κουτί ή κόττα, δεν έχει ούτε ένα παράσιτο επάνω της.

λαμπτήρ ή ο λαϊμός μιās λάμπας του πετρελαίου. Τοποθετήστε στο άπέναντι μέρος της τρύπας που κάνατε για νά μη ή το αυγό ένα κομμάτι τενεκέ. Βάψετε μαύρη την έξωτερική όψη του χαρτονιού, όπου εΐνε ή τρύπα του χαρτονιού. Τώρα ή συσκευή σας εΐνε έτοιμη. Για νά εξετάσετε το αυγό, τοποθετήστε το στην τρύπα και παρατηρήσετε με το μάτι σας προς την άπέναντι διέυθυνσι του τενεκέ το έσωτερικό του αυγού που τώρα εΐνε ολόκληρο φωτισμένο.

Την εξέταση των αυγών θα κάνετε σε ένα μέρος που δεν θα φωτίζεται παρά μόνον με το φως της συσκευής σας.

Πώς νά στερεώνετε τις ρόδες των επίπλων.

Πολλές φορές οι ρόδες με τις οποίες εΐνε έφωδιασμένα διάφορα έπιπλα και ιδίως οι πολυθρόνες, χαλαρώνονται από τη θέσι τους και φεύγουν μαζί με το ξύλινο τακάκι, στο όποιο στερεώνονται και κολλιδνται μαζί στο έπιπλο. Για νά στερεώσετε τις ρόδες, τις βγάξετε και πριτριγυρίζετε το ξύλινο στρογγυλό τακάκι με άπομονωτική κορδέλλα σαν αυτή που μεταχειρίζονται οι ηλεκτρολόγοι για την άπομόνωσι του ηλεκτρικού αύρματος. Κατόπιν τοποθετείτε το τακάκι με τη ρόδα στη θέσι του.

Αντί άπομονωτικής κορδέλλας, μπορείτε νά μεταχειρισθίτε και ένα κομμάτι από τον καουτσούκνιο σωλήνα του γκαζιού σας.

Πώς θα βγάλετε τις σκουριές από ένα άσπρόρροχο.

Για νά βγάλετε τη σκουριά από ένα όποιοδήποτε άσπρόρροχο, υπάρχουν πολλοί τρόποι, αλλά οι περισσότεροι εΐνε επικίνδυνοι γιατί μπορεί νά κάψουν το ρούχα σας.

Ο καλύτερος τρόπος εΐνε νά τρίψετε το σκουριασμένο μέρος με το ζουμί ένός λεμονιού, ύστερα νά το ξεβγάλετε σε υπόλοιπο νερό και τέλος νά το σιδερώσετε με όχι πολύ ζεστό σίδερο, θάζοντας επάνω ένα φιλό πανί για νά μην έρχεται σε άμεση έπαφή το σίδερο με το άσπρόρροχο.

Πώς στερεώνεται ή άνεμόσκαλα.

Πολλές φορές ή άνεμόσκαλα, όταν μάλιστα εΐνε άρκετά μεγάλη, γλιστράει από το μέρος που την τοποθετείτε και κινδυνεύετε νά πέσετε κάτω.

Για νά στερεωθί καλά ή άνεμόσκαλα, καρφώνετε στο κάτω μέρος κάθε πλαγιού ξύλου της, όπου στηρίζονται τα σκαλοπάτια, ένα σιδερένιο μάτι εν είδει κρίκου. Τέλος από αυτούς τους δύο κρίκους περνάτε μιάν σιδερένια θέργα που νά έζέχη άρκετά άπό τα σιδερένια μάτια. Μ' αυτό τον τρόπο ή άνεμόσκαλα στερεώνεται καλά και δεν ύπάρχει φόβος νά φύγη από τη θέσι της.

ΚΑΡΥΔΗΣ Α.Ε.

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ